

Ото Скорцени

Диверсант

Превод
Венета Георгиева
Ленко Веселинов

© Meine Kommando-Unternehmen
Otto Skorzeni, 1976

*Електронното издание на книгата се посвещава на сто и десетата
годишнина от рождението на SS-оберицурмбанфюрер Ото Скорцени
(12.06.1908 – 05.07.1975)*

*Книгата е цифровизирана от **Propagandaleiter***

Ото Скорцени: кадрова справка	4
Раждането на командосите	6
Уча се	15
Нашите английски „приятели“	18
Срещата с Канарис	23
Раждането на грандиозния план и неговото погребение	27
В щабквартирата на Фюрера	31
Издирването на Дуче	51
Пак започваме от нулата	61
Стигаме до целта	64
Последни приготовления	72
Десантът	78
Трудното завръщане	86
Загадката на Виши	92
Тайното оръжие	105
Колко забележителни проекти	123
Превратът	131
Без да свеждаме глава	144
Мрачен залез	157
Мисия в Унгария	162
Офанзива в Ардените	181
Краят	204
Ото Скорцени: Кадрова справка 2	206
Приложения	208

Кадрова справка I

1908, 12 юни - роден във Виена.

1926 - постъпва в Техническия университет на Виена.

1931 - дипломира се като строителен инженер. По време на следването влиза във военизираната националистическа организация „Хаймвер“.

1932 - започва работа в малка строителна фирма (до септември 1939). Постъпва в НСДАП, партийен № 1 083 671.

1934, февруари - включва се в австрийските СС отряди под № 29 579. 1939, септември - постъпва в сапъорния батальон на СС полка „Адолф Хитлер“.

1940,30 януари - повишен в чин унтершарфюрер¹ за участието си в кампанията на запад в състава на СС дивизията „Германия“.

1941, март - произведен в чин унтерщурмфюрер от СС.

1941, април - в състава на СС дивизията „Дас Райх“ влиза в Белград. 1941, юни - със СС-дивизията „Дас Райх“ участва в боевете край Киев. Награден с Железен кръст II степен.

1941, декември - разболява се от дизентерия край Москва, след което е изпратен на лечение във Виена до пролетта на 1942.

¹ Виж в приложението таблицата за чиновете в СС и вермахта. - бел. ред.

Раждането на командосите

Вече повече от година бях без работа. След като дизентерията, която прихванах в последната руска кампания, стопи силите ми, аз се примирих с присъдата на лекарите, които поне засега ме обявиха за негоден за служба в бойните части. Бях назначен за военен инженер и си проспивах времето в една тилова част край Берлин. Когато през есента на 1942 година научих, че СС дивизиите ще бъдат преобразувани в танкови, пуснах рапорт с молба да ми разрешат да изкарам танкова офицерска школа. После успях да си издействам назначение в 3-а танкова СС дивизия. Скоро обаче нов пристъп на дизентерия показа, че състоянието ми не позволява да издържам прекалени натоварвания. След няколко седмици в болницата отново бях върнат в своята берлинска част. За щастие, не задълго...

В началото на април 1943 година ме извикаха в Главния щаб на СС войските. Там един от висшите командири² ми каза, че им трябва офицер с добро техническо образование за организиране на „специална част“. За да разясни задачата, която смятаха да поставят на това подразделение, моят събеседник ми обрисова накратко схемата на различните спецслужби под шапката на Абвера (разузнаването на вермахта). Така за първи път се докоснах до абсолютно секретна област, за която знаеха само посветените. Трябва да кажа, че имах за нея съвсем повърхностна представа. За да ви се изясни кръгът от проблеми, с които трябваше да се занимавам отсега нататък, ще ви разкажа за общата структура на тази организация.

Абверът се подчинява пряко на Главното командване на вермахта. Състои се от три служби: Първи отдел се занимава с военно разузнаване. Втори отдел действа активно само по време на война. Той се занимава с подготовката и провеждането на диверсионни и терористични операции в тила на врага, а също така с мероприятия за деморализация на противниковите войски чрез съответната пропаганда. Трети отдел се занимава с контрразузнаване, тоест организира борбата срещу шпионите и диверсантите на противника в нашия тил. (Допускам, че думите „шпионаж“, „терористичен акт“ и „диверсия“ ще се сторят плашещи и отвратителни на мнозина, затова трябва да напомня, че подобни служби, макар и маскирани под различни благозвучни имена, има във всички страни. Вече всички големи държави са принудени да поддържат собствена „Интелижънс сървис“, или както скромно го наричат французите - Второ бюро.)

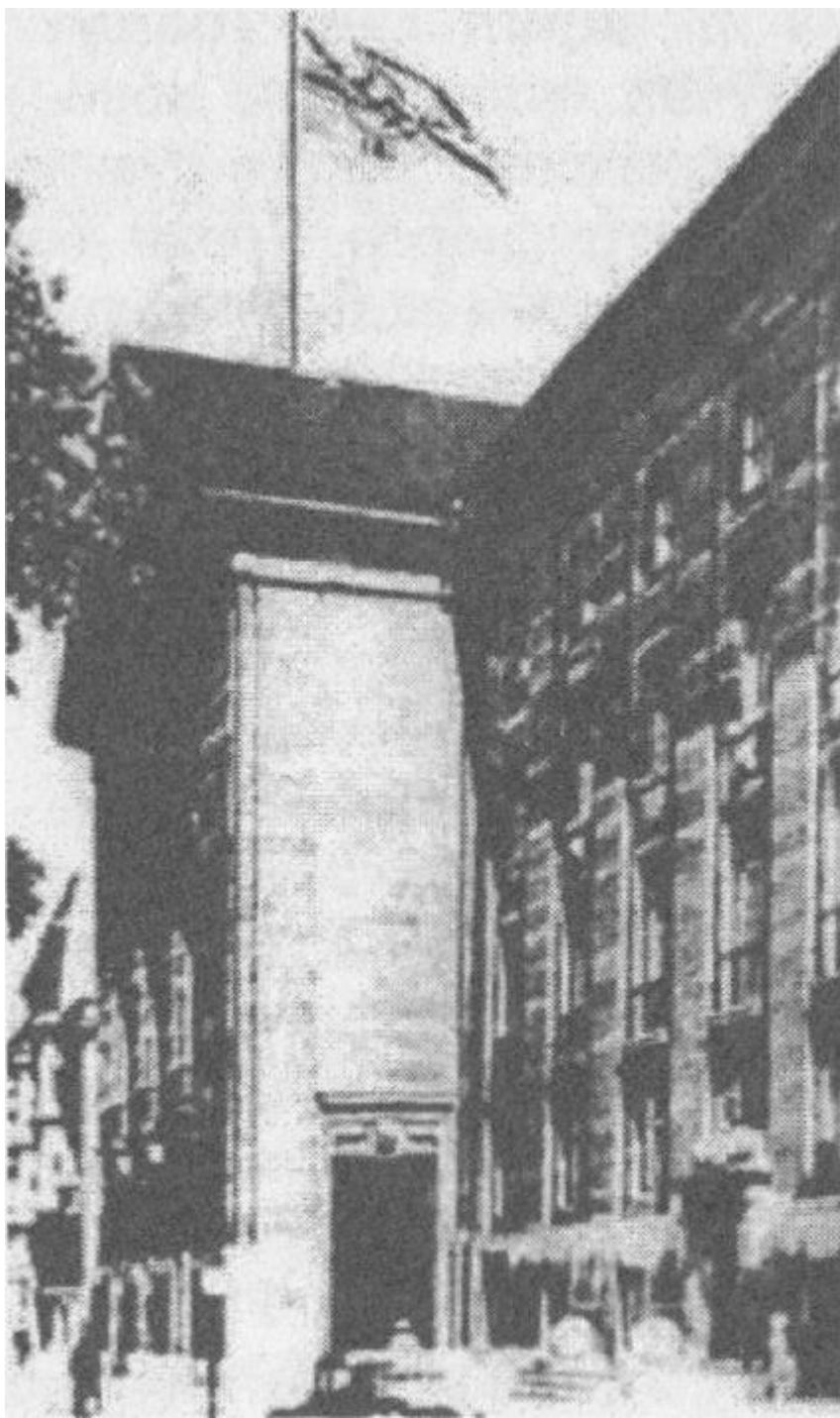
² Въпросният ръководител е обергрупенфюрер Ернст Калтенбрунер, тогавашният шеф на РСХА, с когото Скорцени се познава още от времето, когато са следвали във Виенския университет, а след това и от австрийските СС отряди, чийто шеф е бил Калтенбрунер. Впоследствие тази австрийска връзка ще му отвори директен достъп и при Хитлер. - бел. ред.

Обергрупенфюрерът от СС Ернст Калтенбрунер, началник на Главното управление за имперска сигурност (РСХА).

В началото на войната Главното командване създаде и придаде в подчинение на ръководителите на секретните служби диверсионния батальон „Бранденбург“. Малко по малко този батальон се разрасна и към януари 1943 година се превърна в дивизия със специално предназначение „Бранденбург“. На това подразделение беше възложено провеждането на някои тайни операции, включително разработени от службите за сигурност. Около тези операции имаше такава секретност, че повечето германци не знаеха дори за съществуването на дивизията. Но вече от почти година Главното командване бе решило да създаде втора подобна част; тя получи кодово име „Специален учебен лагер Шефът на Абвера адмирал Канарис сред Ораниенбург“. войници от дивизия „Бранденбург“. И ръководството на СС търсеше офицер с познания във

всички военни специалности, който също така да разбира от техника, за да му повери командването на тази част и той да ускори нейната подготовка.

Щабквартирата на Абвера в Берлин на „Тирпиц Уфер“ 72-76.

Точно този пост ми беше предложен от моя събеседник. Веднага си представих последиците от такова назначение. Щом приема неочакваното предложение, завинаги ще скъсам с обикновения военен живот, за да заема специално място, което не е за всекиго. Сетих се за девиза на Ницше: „Живей

опасно!“ „Може би - помислих си - така ще мога най-ефективно да служа на моята родина в момент, когато Германия навлезе в тежък и жесток период от своята история.“ Вероятно това последно съображение най-много повлия на решението ми. Приех предложението, като си оставих правото да подам оставка, ако моите възможности и способности се окажат недостатъчни за такава деликатна мисия.

На 23 април 1943 година получих заповедта за новото назначение заедно с чин хауптштурмфюрер. Преди да пристъпя към задълженията си, бях представен на шефа на управлението за политическо разузнаване в Имперската служба за сигурност (РСХА), бригаденфюрера от СС Валтер Шеленберг. Той беше доста млад мъж, твърде елегантен, държеше се много любезно. Честно казано, не разбрах много неща от обясненията му. В края на краищата току-що бях пристъпил прага на съвсем непозната за мен досега област. Разбрах само, че подразделението, което ми предстоеше да командвам, трябва да е готово да извършва диверсии в тила на противника и че първата група вече е готова за изпращане. Ето за какво ставаше дума.

Нефтодобивните райони на Южен Иран бяха окупирани почти от самото начало на войната от английски войски. В същото време северната част на страната се намираше „под защитата“ на няколко руски дивизии. От друга страна, съюзниците използваха максимално иранските железопътни линии за превозване в Русия на все повече военни товари. Това особено се отнасяше за САЩ, които от своето влизане във войната на 11 декември 1941 година с масираните си доставки значително укрепиха отбранителните възможности на Съветския съюз. Общо взето, вече знаех за това, но едва сега разбрах в какви гигантски мащаби е тази помощ и започнах да си давам сметка какво извънредно значение за Русия има. Затова пред мен стоеше задачата да пресека или в краен случай постоянно да саботирам дейността на тези транспортни артерии, като ги атакувам направо в центъра на страната. Шеленберг се надяваше да постигне това, като оказва поддръжка на бунтуващите се планински племена, които отказваха да се подчинят на централната иранска власт. Малки, специално подготвени групи немски войници трябваше да доставят оръжие на въстаналите кюрдски и други метежнически племена и да работят с тях като инструктори. На място те ще получават по радиото заповеди, посочващи целите за диверсия според хода на събитията и според необходимостта и възможностите.

Шефът на Шесто управление в РСХА Валтер Шеленберг, 1943.

Amt Ausland Abwehr
Abwehrabteilung II/Or

Berlin, den 14. Jan. 1943.

Betr.: Sonderunternehmen "M A M M U T"

Führer des Unternehmens: Lt. Gottfr.-Joh. Müller

Aufstellungs - Verfügung

a) Zweck des Unternehmens:

Durchführung von S- und J-Aktionen im Raum Kerkuk-Suleimanie.

b) Art der Durchführung:

- 1) Aufnahme der Verbindung zu Scheich Mahmut und anderen Kurden Scheichs.
- 2) Schaffung von Auffangplätzen für andere Unternehmungen.
- 3) Nachschubstörung der feindlichen Truppen, Bahnlinie Bagdad-Kerkuk (Sprengungen, Kleinsabotage)
- 4) Sabotageakte im Oelgebiet von Kerkuk.
- 5) Unterbrechung und Zerstörung von Telefonleitungen.
- 6) S-Aktionen gegen Proviantlager, Strassen und Flugplätze.

Заповед от отдел Абвер-2 „Ориент“ до дивизия „Бранденбург“ от 14 януари 1943 г. за провеждане на операция „Махмуд“: а) цел на операцията: диверсионни акции в района на Киркук и Сюлеймания; б) метод: съвместно с шейх Махмуд и другите кюрдски шейхове да се извършват саботажни срещи с вражеските войски, прекъсване на жи линията Багдад-Киркук и диверсии в нефтените находища край Киркук.

Вече няколко месеца двайсет души от „Специалния лагер“ - това бе временното име на моето подразделение - изучаваха персийски език под ръководството на ирански инструктор. Освен това към всяка група щеше да бъде прикрепен иранец, който да придружава войниците, когато тръгнат на акция. Първата група като цяло беше готова и оставаше само да постъпи сигналът от немския агент, намиращ се в Техеран - естествено нелегално.

Операцията получи кодово име „Франц“. Мястото, където трябваше да се приземят парашутистите, беше брегът на едно солено езеро югоизточно от Техеран. Групата, включваща двама офицери, трима унтерофицери и един иранец, очакваше заповедта за излитане. След безкрайни преговори с Луфтвафе специалната ескадрила 200 се съгласи да ни предостави един „Юнкерс-290“, единственият немски самолет, който имаше нужния радиус на действие. Наложиха се да се изчислява теглото на снаряжението до килограм, за да стигне горивото на самолета за полета нататък и обратно. Само човек, който е участвал в подобни

операции, знае колко пъти трябва да се претегли, прецени, промени и пак да се прегледа всеки детайл от списъка със снаряжение. С каква прецизност трябва да се подбира всеки предмет: оръжие, облекло, боеприпаси, храна и експлозиви, плюс подаръци за вождовете на местните племена. Колкото до тях, винаги ще си спомням с ужас как търсехме трескаво ловни пушки със сребърни инкрустации и пистолети със златни орнаменти на ръкохватките.

Юнкерс Ju-290 от специалната ескадрила I/KG-200 се подготвя за излитане. С този самолет е свързана една от най-големите загадки на Третия райх. На 25 април 1945 от Берлин излита един Ju-290A-6, пилотиран лично от командира на I/KG-200 подполковник Вернер Баумбах. Самолетът каца в Барселона. И досега няма потвърдени данни кого и какво е карал.

За стартова точка беше избрано едно летище в Крим. За нещастие пистата за излитане беше толкова къса, че се наложи още да се облекчи товарът на самолета, естествено за сметка на снаряжението. После няколко дни очаквахме благоприятно време с безлунна нощ, за да прелети самолетът без проблеми над руската територия. Когато най-после настъпи моментът за тръгване, пак се оказа, че самолетът е претоварен, тъй като през това време проливните дъждове бяха размекнали пистата на летището. За кой ли път трябваше да се откажем от някои неща в снаряжението. Но се реши по-късно да бъде изпратен допълнителен самолет, който да хвърли с парашути онова, което първият не беше успял да вземе.

Най-после всичко беше готово. Този път самолетът излетя. След четиринадесет часа тревожно очакване получихме първото съобщение, че нашите хора са се приземили благополучно, живи и здрави, на иранска територия.

* * *

Дойде лятото на 1943 година. Положението на различните фронтове не беше никак розово. Можех да го почувствам дори, без да чета сводките, тъй като на всеки етап от работата се натъквах на упоритото противодействие на чиновниците. Нито една от службите, към които се обръщах, не бързаше да ми даде хора или нужното оборудване и снаряжение. Налагаше се буквално да ги изстисквам капка по капка.

Отначало групата, изпратена в Иран, постигна известни резултати, наистина доста скромни. Те успяха да влязат във връзка с отряд бунтовници и да извършат няколко диверсии според възможностите си, наистина дребни, тъй като не им беше изпратена обещаната поддръжка. Нямахме достатъчно самолети „Юнкерс-290“ - единствената немска машина, способна да изпълни такъв полет без междинно кацане.

През това време в „Специален лагер Ораниенбург“ беше сформирана втора група от шест войници и един офицер. В последния момент изпращането им беше забавено от авария на самолета при излитането. Авария, изпратена щастливо от провидението, както разбрахме на другия ден. Един от нашите агенти в Техеран неочаквано се появи в Турция след бягство на пожар. Той съобщи от Константинопол - и то навреме, - че цялата ни разузнавателна мрежа в Техеран е разгромена и всички агенти са арестувани. Единствено той се беше спасил.

При тези условия беше лудост да изпращаме втора група, която би останала напълно изолирана, без всякаква връзка с Техеран или с първата група. Затова се наложи да се откажем от операция „Франц“. При това след известно време бунтуващите се племена прекратиха въоръжената борба, като поставиха нашата група пред избора да остане с тях или да си замине. Но за нашите хора, които владееха слабо местния език, беше безнадеждна задача да се доберат до границата на най-близката неутрална държава - Турция. Скоро водачите на бунтовниците бяха принудени да предадат германците на английските войски. Пред заплахата от плен единият офицер се самоуби, другият заедно с тримата унтерофицери беше интерниран в лагер в Близкия изток. Тези четирима мъже се върнаха в Германия чак през 1948 година.

* * *

В крайна сметка операция „Франц“ се провали. Но трябва да кажа, че през това време вече се появиха нови, по-интересни задачи. Веднъж техническият отдел на Шесто управление ми предостави планове, отнасящи се до икономическото развитие на СССР. Тъй като за това не можеше да се намерят никакви сведения нито в пресата, нито в трудове по география или политическа икономия, този куп статистически справки, карти, планове и т. н. доста ме заинтересува. Сътрудниците на Шесто управление бяха изработили и план за диверсии под кодовото име „Улм“, който предвиждаше нападение срещу няколко военни завода и тяхното пълно или частично унищожаване. Веднага осъзнах, че това е възможност значително да се подрони промишленият потенциал на противника и тази цел може да бъде постигната със силите на цяло добре подготвено и умело действащо подразделение командоси. Но по това време ние няхаме още такова. Моето подразделение засега се намираше в процес на организиране и аз самият осъзнавах, че имам да уча още много неща.

Уча се

Преди да поема командването на новото подразделение на Управлението за външно разузнаване, затънах до шия в доста специфична работа: проучвах всички съобщения и доклади, отнасящи се до дейността на британските командоси. Още в Русия бях видял, че можеш да извлечеш полезни уроци, когато анализираш критично действията на противника. Защо да не се възползвам от този метод и сега? Признавам си, че бях буквално потресен, докато проучвах операциите на британските „специални части“ под командването на лорд Маунтбатън. Докладите за дръзките им набези ми откриха съвсем нова перспектива за нашата дейност. Беше съвсем очевидно, че прословутата и тайнствена Интелижънс сървис значително е активизирала дейността си от началото на войната.

От друга страна, внимателно прочетох всички доклади за дейността на нашата специална дивизия „Бранденбург“. Веднага ми се наби в очите, че това подразделение е разполагало със значително по-скромни средства от противника, което обаче не му е пречело да постига понякога забележителни резултати.

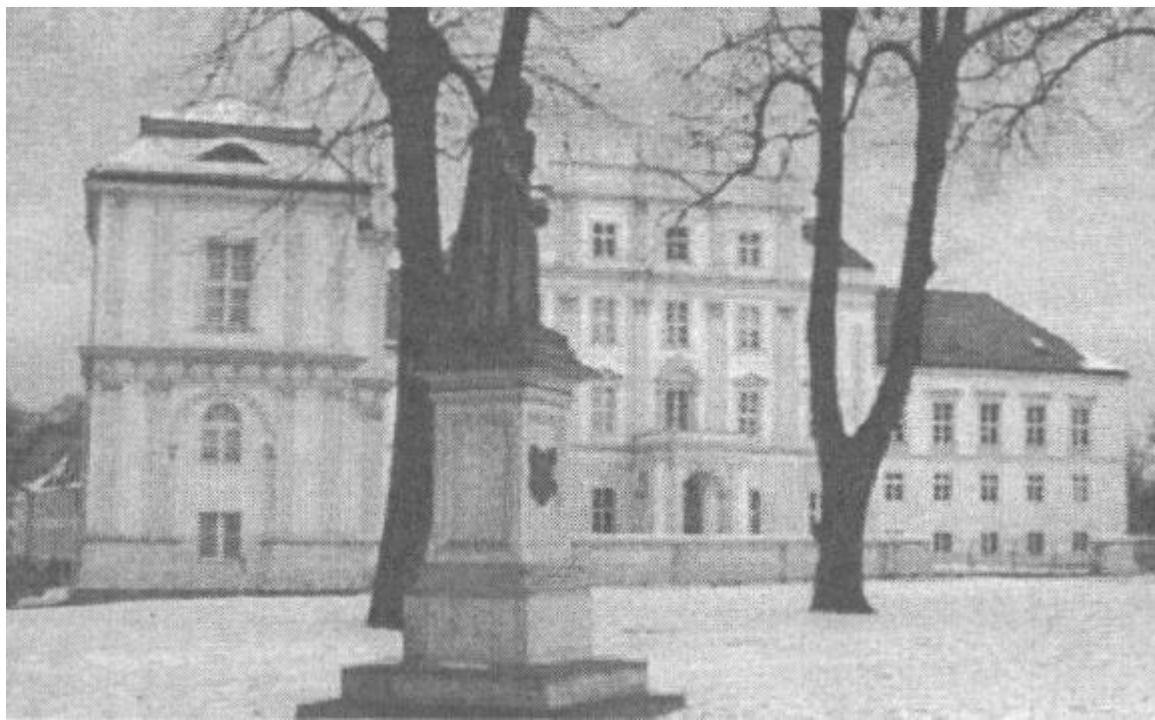
Внимателният анализ на това, което успях да открия след каторжен труд (поне две седмици пяхтах над планини от документи, четейки, препрочитайки и правейки си записки), ми вдъхна увереност, че командването на подразделение от командоси ще ми даде великолепна и неочаквана възможност да внесе мощен дял в победата на Германия. Нашите противници също не можеха да защитят огромната територия на тиловите си. Задачата ни беше да определим кои от жизненоважните центрове на врага могат да бъдат нападнати разумно и успешно от малобройни, но добре подготвени и решително действащи специални разузнавателно-диверсионни групи. Тогава, при съответната старателна подготовка на всяка операция и с нужните средства, ние бихме могли да постигнем важни резултати. От друга страна, задачата ми се струваше още по-завладяваща, тъй като досега военните усилия на Германия почти не бяха се насочвали в тази посока.

Тъкмо през тези дни реших окончателно да поема ръководство на подразделение от командоси - съществуващо или новосъздадено. Преди мен „Специален лагер Ораниенбург“ беше командван от холандски капитан, член на СС. Командири на отделения в единствената рота бяха войници, които познаваха прекрасно работата си и бяха натрупали боен опит през няколкото години война - хора, на които можех да разчитам. Имах базова команда напълно достатъчна, за да започна работа. Обаче, що се касае до обучението и тренировките, не ми достигаха опитни инструктори. Тук ми помогна случайността. При едно от

моите посещения в щабквартирата на Управлението за външно разузнаване срещнах стария си другар, командир на едно от подразделенията на СС Карл Радл, който веднага прие предложението ми да помогне за формирането на новата част. Той също така ми представи двама офицери, току-що преведени в Шесто управление, които лесно уговорих да постъпят при мен.

После енергично се заех с работата. Получих заповед да разгърна „Специалния лагер“ с личен състав до батальон. Освен това Главното командване на СС войските ми поръча да организирам нов ударен отряд, батальона „Фридентал“. Благодарение на добрите ми отношения с офицерите от много армейски части успях бързо да привлека при мен достатъчно на брой офицери, унтерофицери и войници, за да сформирам новото подразделение. От друга страна, намерихме идеално място за базиране на новата част. Във Фридентал, недалеч от Ораниенбург, сред гигантски, постепенно подивяващ парк, дремеше малък замък от времето на Фридрих Велики. Просторните поля в околностите му прекрасно отговаряха на нашите нужди. Веднага започнах да организирам тренировъчни полигони и строеж на казарми, складове и други необходими сгради. Да реализираш своите планове е забележително занимание. Обаче безкрайните маневри, които трябваше да предприемам в различните канцеларии и служби, буквално, за да откъсна средства за осъществяването на тези планове, почти щяха да провалят проекта. Принуден да се сражавам с Пресветата Администрация и нейните апостоли, тези канцеларски плъхове, успях да придобия известен опит в тази невидима за света война. В края на краищата дори се научих да намирам вратички в този лабиринт. Но трябва да си призная, че Карл Радл значително ме превъзхождаше в това изкуство и стана истински ас в тази неблагоприятна работа.

И ето, че най-после програмата за обучение и тренировки беше одобрена. Това беше голяма стъпка. Заех се с подготовката на личния състав на новото подразделение - толкова пълна, колкото беше възможно. Нашата цел беше да се настроим за изпълнение на всякакви задачи във всяка точка на земното кълбо. Всеки войник минаваше първоначално обикновената подготовка за пехотинец, после трябваше да овладее повече или по-малко подробно уменията на гранатометчик, артилерист на полево оръдие, танкист. Естествено всички трябваше да могат да карат не само мотоциклет и кола, но дори катер и локомотив. Плюс това бях планирал много време за спортуване, в частност плуване. Организирали бяхме и ускорени курсове за парашутисти.

Замъкът Фридентал край Ораниенбург, превърнат в края на 30-те години в офицерска школа на СС и база на Абвера и РСХА за разузнавателни и диверсионни операции.

Едновременно с това в специализираните класове се подготвяха хората, избрани за специални операции. Те изучаваха чужди езици и в общи черти - тактиката за диверсии срещу промишлени обекти на противника. По това време смятах за наша главна задача борбата срещу Съветския съюз, от една страна, и срещу англо-американското присъствие в Близкия изток - от друга. За съжаление, не си давах достатъчно сметка, че вече беше 1943 - четвъртата година от войната. Възможно е подсъзнателно да гонех от себе си тази мисъл, опитвайки се да се концентрирам само върху постигането на възможните краткосрочни цели, като постоянно си казвах, че изразът „прекалено късно“ не бива да присъства в речника на войника. Никога не е късно да се проведе важна операция. Колкото по-малко време имаме, толкова по-бързо трябва да се подготвим... Това е цялата философия.

Нашите английски „приятели“

Преди моето назначение Шесто управление на РСХА вече беше започнало да организира разузнавателна школа в Холандия. Тази малко необичайна школа бе разположена в имението на един холандски аристократ, където се подготвяха предимно радисти и диверсанти. Веднъж оставих работата си във Фридентал и заминах там. От пръв поглед разбрах, че тук работят по-мощно, отколкото аз можех да си позволя в Германия. Учебния център ръководеше полковник от тайните служби. Неудобството за мен беше, че макар той да не служеше в редовната армия, чинът му беше доста по-висок от моя. За щастие той самият веднага предложи да мине под мое командване.

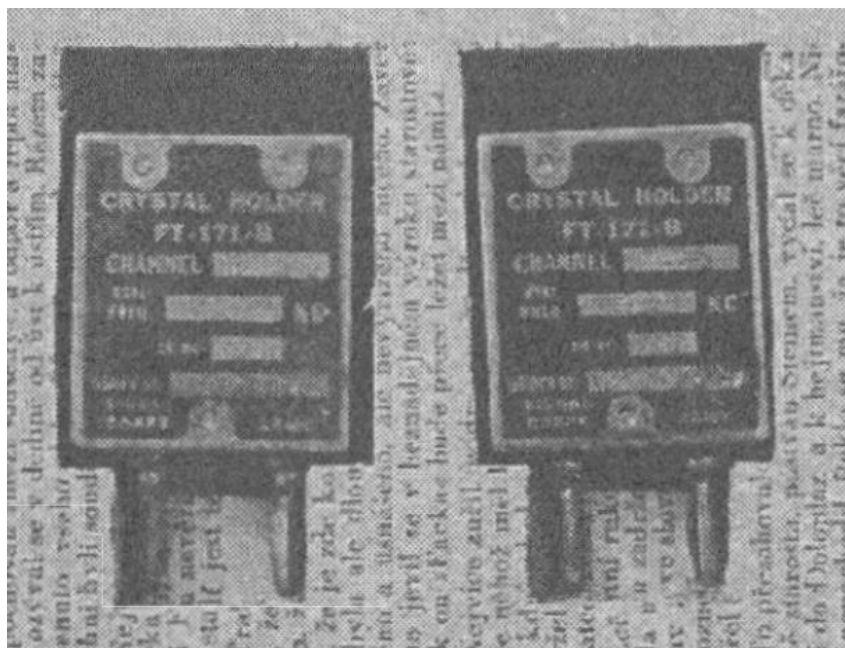
Почти всичко, което научих за дейността на нашите контраразузнавателни служби при това пътуване, беше ново за мен. От друга страна, успях нагледно да си представя активността, с която съюзниците, особено англичаните, действаха в това направление. Всяка нощ скоростни самолети прелитаха над окупираната от нашите войски територия на Франция, Холандия и Белгия, като хвърляха парашутисти, шпиони и диверсанти, както и оръжие, радиостанции, експлозиви и снаряжение за вече действащите агенти.

Според оценките на нашите специални служби почти петдесет процента от вражеските агенти попадаха в плен няколко дни или дори часове след приземяването си. Освен това 75 процента от снаряжението, хвърлено с парашути, редовно попадеше в наши ръце. Аз помолих и получих разрешение да събирам тези трофеи и така вече нашите врагове любезно поеха грижата да снабдяват моето подразделение с необходимите материални ресурси. Препоръчвам този евтин начин за снабдяване на всички бъдещи командири на специални диверсионни части.

Запознах се и с много доклади, изготвени в резултат от разпитите на арестуваните английски агенти. След като проучих техните отговори, успях да си изясня огромната пропаст на нашето изоставане в тази област, която трябваше да преодолее. Особено много ме интересуваха методите за формиране и подготовка на специалните части, които използваха нашите противници отвъд Ламанша. По моя молба при тези разпити вниманието беше концентрирано върху това и скоро притежавах достатъчно подробна информация.

Така научихме, че повечето разузнавателно-диверсионни школи на английските тайни служби се намират в Шотландия, в забранена и старателно охранявана зона, където те бяха изкусно маскирани в изолирани имения. Много арестувани агенти доброволно ни рисуваха детайлни планове на тези места и

подходите към тях. От друга страна, сега вече познавахме британските програми за обучение и подготовка и имахме представа в каква посока трябва да работим.

В изрязана книга са скрити специални кристали за радиостанция, които и позволяват да работи на предварително определена честота. Те са били предназначени за чешка диверсионна група.

Пак там, в Холандия, се запознах с няколко т. нар. „двойни агенти“. Някои наши пленници - хора, за които дейността на тайни агенти беше само възможност да си изкарат хляба - лесно биваха убеждавани да „сменят флага“ и да работят срещу бившите си шефове. Този факт - доста по-често срещан, отколкото се смята - ме убеди, че наистина важните и опасни задачи трябва да се възлагат само на доброволци. Съвсем очевидно е, че искреният ентузиазъм и готовността да рискуваш живота си за идеята, за честта на родината са сред основните предпоставки за успех, който при липсата на тези два мотива става проблематичен. Не може да се очаква пълна вяроност от наемник, който пресмята стойността на кожата си. Редките изключения, които знам, по-скоро потвърждават, отколкото опровергават това правило.

По време на тази командировка разбрах също така, че холандският филиал на нашата секретна служба е постигнал забележителни радиоконтакти с нашите английски „колеги“ и води истинска „радиоигра“. Нашите служби бяха успели да завладеят дузина радиопредаватели, хвърлени с парашути, и което е най-ценно - техните шифри, и това им позволяваше да четат и да кодират съобщенията. С помощта на агентите, за които бяха предназначени тези предаватели и шифри, ние установихме редовен диалог с Англия. С получените по този начин сведения беше разкрита цяла нелегална мрежа на Съпротивата,

състояща се от няколкостотин холандци. По това време нелегалната мрежа не проявяваше никаква активност, затова беше решено да се отложат арестите с надеждата, продължавайки нашата игра, да постигнем по-съществени резултати.

* * *

Покрай другите сведения пленените агенти ни съобщиха, че в английските разузнавателни школи при тренировките по стрелба се използват безшумни пистолети. В Германия тогава не се произвеждаха подобни и не успяхме да получим образец от „пратките“, които попадаха в ръцете ни. Хрумна ми дръзка идея: дали да не се възползваме от „радиоиграта“ и просто да помолим да ни изпратят един такъв пистолет? Нашият холандски филиал веднага се съгласи да предаде „поръчката“.

След две седмици, когато пак се върнах в Хага, наистина ми предадоха образец на това оръжие, пистолет с калибър 7,65 мм, малко примитивна конструкция, което може би го правеше по-надежден и безотказен. Ако можеше да бъде и малко по-усъвършенстван! (След получаването на радиограмата, пусната от агент с прякор Клод, англичаните изпратили пистолета - естествено със самолет, а нашите служби прехванали контейнера, в който се намирал.) Веднага го изпробвах, като стрелях право през отворения прозорец на нашата холандска кантора по ято патици, които се разхождаха покрай канала. Убедих се, че изстрелът почти не се чу - никой от минувачите по улицата дори не обърна глава.

Сред снаряжението, което английските самолети редовно хвърляха на територията на Франция, Белгия и Холандия за своите агенти и отряди от Съпротивата, имаше и картечни пистолети „Стен“. Още щом видях това оръжие, бях буквално поразен от простата му конструкция, позволяваща съвсем очевидно бързо производство и надеждна работа. По наши данни англичаните имаха и заглушители за този автомат, но ги пазеха в още по-строга тайна. Обстоятелство, което естествено само ме амбицира да се опитам да се сдобия с това тайнствено оръжие. Но как? Този път нашата мила система на „поръчки по радиото“ не действа. Или англичаните заподозряха нещо, или бяха решили да си пазят секретното оръжие.

Случайно научих, че един холандски капитан трябва всеки момент да отплава за Англия с друга секретна мисия. С малката си яхта той трябваше първо да стигне до Швеция, а оттам до едно шотландско пристанище, където да вземе пощата за английските агенти, действащи в Холандия. По моя молба му поръчаха допълнително, ако се отвори възможност, да се опита да получи от английските военни и един заглушител за автомат „Стен“.

Благодарение на тази уловка в края на юли 1943 година за моя радост вече държах в ръце образец на това устройство, първото, което попадна в Германия. Мислено вече виждах сцени на безшумен бой, при които можеше да се използва оръжието. Група в тила на противника, въоръжена с автомати със заглушители, би могла да избегне загубите при непредвидена среща с вражески патрул; тя не рискуваше при престрелка да привлече вниманието на други вражески части, които да се притекат на помощ. Бях убеден, че всеки войник от диверсионен отряд или просто от армейска разузнавателна част трябва да има подобно оръжие.

Но ръководството на Министерството по въоръжението в Берлин беше на друго мнение. Когато се върнах във Фридентал, показах заглушителя на няколко високопоставени офицери и за да подсиля демонстрацията, разиграх малък спектакъл. Докато се разхождахме из парка - вече беше късна вечер, - войникът, който вървеше на дистанция зад нас, изстреля на няколко откоса във въздуха целия пълнител. Трябваше да видите лицата на шашардисаните офицери, когато им посочих разпръснатите по земята гилзи. Обаче те изказаха много възражения. Пробивната им сила, виждате ли, била недостатъчна и точността на стрелбата се намалявала заради заглушителя.

Тогава им предложих да копираме самия автомат „Стен“ - много просто и същевременно много надеждно оръжие - и да го въведем на въоръжение в немската армия. Този автомат можеше да се въргаля в калта, да го тъпчеш с крака и после пак да стреля - немският му аналог не издържаше подобно отношение. Освен това производството на „Стен“ изискваше по-малко време и материали, отколкото германския автомат.

Тогава нашите мили бюрократи намериха друга причина, за да отклонят предложението ми³. Този път те използваха авторитета на самия Адолф Хитлер: Фюрерът някога бил казал, че немският войник трябва да има най- доброто в света оръжие. Наистина точността при стрелбата със „Стен“ беше малко по-лоша от тази на немския автомат. Тези господа обаче забравяха, че автоматът или картечният пистолет е оръжие за близък бой и никой войник не го използва за поразяване на далечна цел.

³ Скорцени премълчава една доста интересна история, в която има пръст. През октомври 1944 заводите „Маузер“ в Оберндорф започват секретния проект V.7081. Под този гриф се крие задачата до февруари 1945 да се произведат 25 000 британски автомата „Стен Mk II“. Поръчката идва директно от РСХА, чийто шеф по това време е Калтенбрунер. До края на декември са произведени над 5 000 пълни копия на „Стен“ с английска маркировка. Те са били предназначени за операция „Грайф“ и други акции на немските специални части в тила на съюзническите войски. Германският „Стен“ излиза 30 пъти по-скъпо от серийния английски автомат (1 800 райхсмарки срещу \$ 5,30), но очевидно си е струвало. – бел. ред.

Английският автомат „Стен Мк II“.

Срещата с Канарис

Веднъж при мен дойде лейтенант барон Адриан фон Фьолкерзам от дивизията „Бранденбург“. Този потомък на старинен балтийски род беше прекрасен войник и още през 1941 година го доказа, като получи Железен кръст за смел рейд на Източния фронт⁴. Моят гост разказа за недоволството сред ветераните в „Бранденбург“. Вече от доста време дивизията не била изпълнявала никакви специални задачи, обясни ми моят гост. Напротив, все по-често я използвали като пожарна команда и я принуждавали да се сражава на места, където спокойно би се справила обикновена армейска част. Понесените в тези боеве загуби били много големи и което е по-лошо - на практика невъзвратими, тъй като дивизията е комплектована почти изцяло от хора, които владеят чужди езици и са готови доброволно да тръгнат на всякакви „специални операции“. След този увод той премина към основната цел на посещението си. Той самият, както и други офицери от неговия батальон чули случайно за новото подразделение, което формирам и биха били щастливи да постъпят в него. Те искаха да разберат дали ще им съдействам за това. Фон Фьолкерзам още от пръв поглед ми направи добро впечатление и аз му обещах да помогна според възможностите си.

Това обещание скоро предизвика моята първа и единствена среща с адмирал Канарис, шефа на абвера.

Случайно чух, че д-р Калтенбрунер, по това време шеф на РСХА и мой пряк началник, и шефът на външното разузнаване Шеленберг се канят да се срещнат с Канарис, за да обсъдят по-тясната координация на действията на Абвера и секретните служби на СС. Помолих за разрешение да присъствам на срещата и ги склоних да ме подкрепят при опита да измъкна от адмирала разрешение за преминаването на 11 офицери от „Бранденбург“ в моето подразделение.

⁴ В началото на август 1942 немците са пред важния център Майкоп, където има нефтена рафинерия. Фьолкерзам заедно с диверсионна група в състав 62-ма души от „Бранденбург“ (предимно балтийски немци, говорещи руски и облечени в униформи на НКВД) влиза в Майкоп, като кара пред себе си група руски дезертъори, които е подбрал по пътя. Представяйки се за майор Трушин от Сталинград, той отива право при командващия в Майкоп съветски генерал и му заявява, че е докарал групата дезертъори, за да подсили отбраната на града и така спечелва доверието му. След това членовете на диверсионната група създават суматоха, взривявайки различни цели с ръчни гранати. Фьолкерзам заявява на руския генерал, че германците навлизат в Майкоп и трябва да изтегли частите си. Кое то и става. Така немските войски превземат града без бой. - бел. ред.

Лейтенант Адриан фон Фьолкерзам след награждаването му за операцията в Майкоп през август 1942.

Въведоха ни в слабо осветен кабинет, където се настанихме на дълбоки кресла. Любопитно е, че независимо от прекрасната си памет за лица, сега не мога да си спомня точно лицето на адмирал Канарис. Помня само мъж със среден ръст, набит, пооплешивял, облечен в морска униформа. От лицето му в паметта ми са останали само безцветните очи, безстрастният поглед, който непрекъснато бягаше от един събеседник на друг или замръзваше, понякога за няколко минути, върху някоя въображаема точка на стената.

Но никога няма да забравя адмирал Канарис като мой противник, да не кажа враг. Този човек владееше до съвършенство изкуството да се измъква.

Като медуза; дори да забодеш пръст в пихтиестата маса, после формата ѝ напълно се възстановява, сякаш нищо не се е случило. Канарис се опитваше да ни попречи със забележителна ловкост, измисляше най-различни формални препятствия, за да провали нашите планове, като не му харесваха.

Адмирал Вилхелм Канарис - шеф на абвера, германското военно разузнаване.

Обаче, когато се налага, аз също мога да бъда инат. На тази точка от нашата среща нещата зациклиха. Цели три часа се опитвахме с всякакви хитрини да получим съгласието му за прехвърлянето на единадесетте офицери при нас. Канарис непрекъснато изтъкваше - бих казал изобретяваше - различни причини за отказ. Веднага щом намерехме аргументи срещу някое негово възражение, той излагаше друго.

Най-после все пак разреши преминаването на единадесетте офицери от дивизията „Бранденбург“ в моето подразделение. Облекчено въздъхнах и напуснах кабинета, опитвайки се да не покажа своя триумф и да не се чувствам като победител след ожесточен бой. Но в момента, когато неговият началник-щаб вече беше готов да подпише нужните документи, адмиралът за наша изненада изтъкна нови допълнителни възражения и в края на краищата отложи

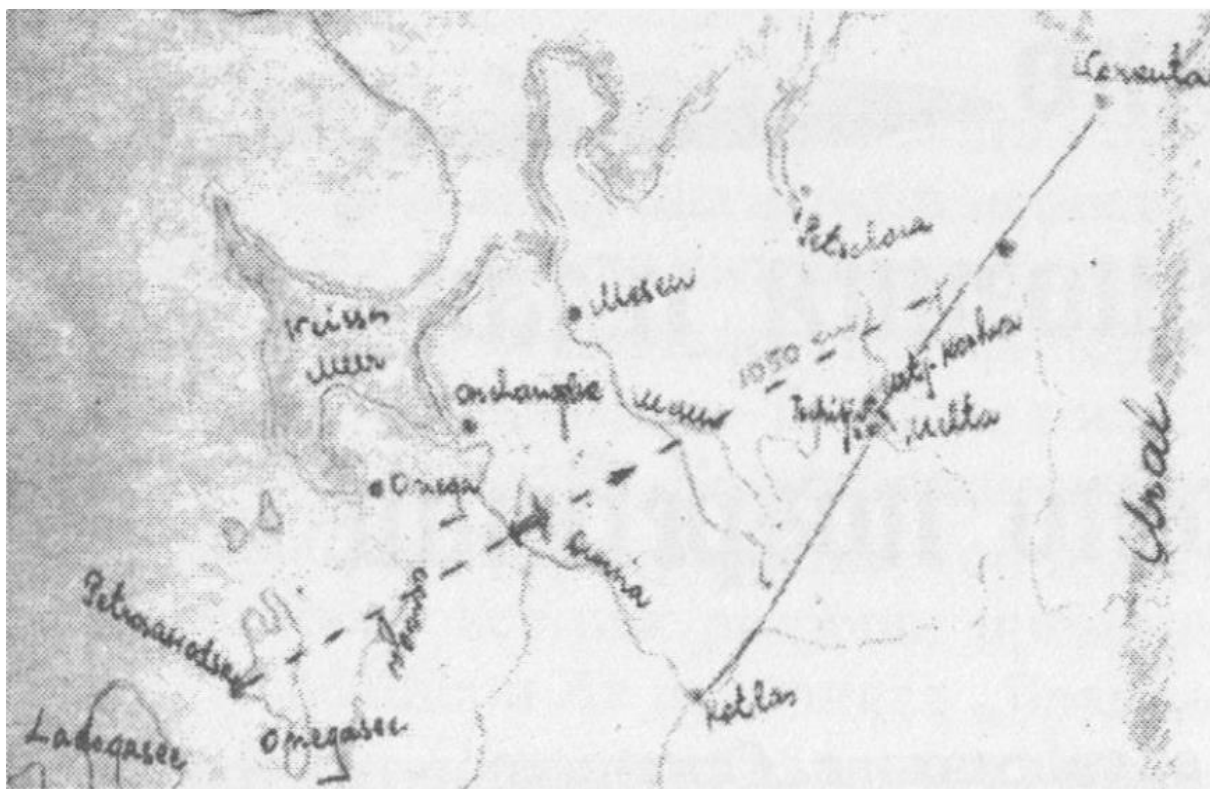
решението си за „после“ - тоест за неопределено време, а може би „никога“. Предпочетох временно да отстъпя пред тази последна проява на зла воля; писна ми. И чак след няколко месеца, през ноември 1943 година, успях по обиколни пътища да постигна успех в това дело.

Раждането на грандиозния план и неговото погребение

По това време се свързах и с „Организацията Курфюрст“ - под това кодово име се криеше разузнавателната служба на Луфтвафе. Доста бързо разбрах, че те работят почти образцово и много ефективно. Първият ни контакт даде тласък за по-тясно и плодотворно сътрудничество. Архивите на тази служба съдържаха наистина потресаващо количество информация, практически за всички страни, които биха могли да ни заинтересуват. Например те притежаваха въздушни снимки на обширни пространства на изток от Волга, на югоизток от Аралско море, на юг до Месопотамия и Суецкия канал. За съжаление, всички снимки бяха от периода 1940-1941 година, тоест по времето, когато Луфтвафе доминираше във въздуха на всички фронтове.

В тези обширни архиви намерих също и богата документация за промишления потенциал на нашите противници. Навлизайки в новите си задължения, вече се бях запознал с разузнавателните данни за военната промишленост на Съветския съюз, събрани при подготовката на операция „Улм“. Но чак когато получих достъп до архива на Луфтвафе, започнах да разбирам колко малко знаехме досега и каква гигантска задача ми е поставило ръководството.

Ние знаехме, че руснаците са преместили повечето от най-важните си военни заводи на изток и са реорганизирали съществуващите там предприятия. Зад Урал се бе появил промишлен район, надхвърлящ като площ територията на райха по това време. Тъй като Луфтвафе можеше да извърши ограничен брой разузнавателни полети над тези райони, се наложи да търсим други източници на информация. Ние събрахме и систематизирахме хиляди показания на съветски военнопленници, които допълниха сведенията ни, получени от някои фирми, особено френски и немски, които навремето бяха работили в тези региони. По такъв начин скоро можехме да нарисуваме достатъчно подробна картина на структурата на промишлеността в този индустриален конгломерат. И тогава нагледно видях какъв обем подготвителна работа предстои още да извършим, преди да пристъпим към диверсионни операции, които биха имали реални шансове за успех.

Карта за операция „Джунгла“, която отдел Абвер-2 „Ост“ възлага на дивизия „Бранденбург“ на 21 декември 1942 г. Диверсионна група от 12 души трябва да прекъсне жп линията Воркута-Котлас, по която карат въглища за електростанциите, захранващи Ленинград. Абверът не разполага с подробна карта на този район, затова схемата е рисувана на ръка от руски военнопленник.

Беше съвсем очевидно, че не можем да разрушим нито с въздушни атаки, нито с диверсии всички заводи, разхвърляни на толкова обширна територия. Трябваше преди всичко да определим „нервните центрове“. Всеки промишлен район, особено, ако е построен само за няколко години по някакъв официален, общ и строго изпълняван план, неизбежно има слаби места. В конкретния случай ахилесовата пета бяха електростанциите, чието строителство беше извършено според същия общ план, както и заводите. Руските инженери буквално ги бяха измъкнали изпод земята. Те задоволяваха максималните нужди от електроенергия, но заради бързото развитие на района нямаше никаква резервна система за електроснабдяване. Едно сериозно намаляване на производството на електростанциите би предизвикало пропорционално намаляване продукцията на заводите. От друга страна, системите за електропренасяне, мрежата, също би могла да бъде слабата брънка. Ако дори и временно излезе от строя, това щеше да предизвика прекъсване в работата на заводите.

Насочихме подготовката си в тази посока. С помощта на специалистите от Луфтвафе, които много се интересуваха от нашия проект, концентрирахме

усилията си върху тези две цели и скоро със задоволство установихме, че бързо напредваме. За съжаление нашата системна целенасочена подготовка беше прекъсната внезапно и за много месеци заради една заповед отгоре, която естествено имаше добри намерения, но бе лошо замислена. Ето какво беше станало: един от чиновниците в Министерството по въоръжението прати до Химлер меморандум по повод гигантските доменни пещи в Магнитогорск на Урал. Импулсивен, както винаги, Химлер веднага издава заповед:

Специална група "Фридентал" незабавно да подготви диверсионна операция срещу доменните пещи в Магнитогорск с цел пълното им разрушаване. Командирът на специалната група да ми докладва всеки месец за хода на подготовката и да ми съобщи, когато стане възможно, началната дата на операцията.

Намерих тази заповед една сутрин на бюрото в кабинета си.

След консултации с много експерти стигнахме до следните два извода: първия - за самия Магнитогорск и обкръжаващите го промишлени райони нямаме никаква достоверна документална информация. Затова първо трябва да проведем нужното разузнаване, което ще отнеме много месеци напрегната работа. Вторият - над който щяхме доста да си блъскаме главите: съвсем неясно беше как „бедните диверсанти“ ще закарат огромното количество експлозиви, нужно за целта, толкова близо до обектите, които при това се охраняваха особено строго.

Незабавното провеждане на операцията изглеждаше абсолютно нереално. Но по какъв начин да съобщим тази информация на райхсфюрера? Когато аз наивно поисках да изпратя „горе“ обективно и подробно аргументирано обяснение за непреодолимите пречки, с които се сблъскахме, просто ми се изсмяха. Шеленберг ми прочете истинска лекция по методиката за действие в такива ситуации: според него преди всичко трябвало да се демонстрира пълен ентузиазъм по повод всеки проект, дори най-безсмисления, щом като идва от началството, и постоянно да се докладва, че подготовката напредва с ускорени темпове. И чак по-късно може полека-лека да започне да се разкрива истинското положение на нещата, но все така капка по капка. За да останеш господар на

положението при тези игри, трябва да се научиш да погребваш подобни проекти така, че самият им автор никога повече да не се сети за тях. Тогава висшето началство ще те смята за идеален изпълнител, достоен за подкрепа и доверие.

Така и стана. Загубихме почти година и половина, за да погребем тази грандиозна, но съвсем безсмислена и неизпълнима идея.

В щабквартирата на Фюрера

На 26 юли 1943 година закусвах в хотел „Еден“, разположен в центъра на Берлин, с един стар приятел, по онова време професор във Виенския университет. След прекрасната закуска двамата с чашки кафе в ръце - или по-скоро онази неопределена напитка, която трябваше да играе ролята на кафе — седяхме във фоайето, бърбяхме, спомняхме си Виена и общи познати. Това кратко бягство в цивилния живот (аз дори не бях в униформа) ми даваше усещане за отдих, за разтоварване. Обаче с течение на времето ме завладяваше някакво странно, неясно чувство на тревога и безпокойство. Макар предварително да бях предупредил телефониста на хотела къде може да ме намерят, тревогата не изчезваше.

Най-после, след като вече няхах сили да търпя, се обадох по телефона в кантората си. Оказа се, че секретарката ми направо се побъркала да ме търси. Почти два часа ме издирвали къде ли не.

— Шефе, викат ви в щабквартирата на Фюрера! - възбудено изкрещя тя в слушалката. - До седемнадесет часа самолетът ще ви чака на летище Темпелхоф.

Разбрах възбудата и - досега никога не ме бяха викали в щабквартирата. Прикривайки, доколкото можех обхваналото ме вълнение, само казах:

— Предайте на Радл веднага да отиде в моята стая, да сложи униформата и тоалетните ми принадлежности в чантата и да я докара на летището. Аз тръгвам натам още сега. Не знаете ли за какво може да става дума?

— Не, шефе. Нищо не знаем.

Припряно се сбогувах с моя приятел, който явно беше развълнуван, че ме викат в главната квартира, и скочих в едно такси. По пътя се опитах да отгатна причината за толкова неочакваното извикване. Може би ще стане дума за операция „Франц“ (диверсията срещу иранските железопътни линии)? Или за проекта „Улм“ (нападението срещу военните заводи на Урал)? Всичко беше възможно, макар да не си представях как присъствието ми в щабквартирата на Фюрера би могло да ускори подготовката за тези операции. „Е, какво пък - казах си. - Ще видим!“

На летището Радл, моят адютант, вече ме чакаше с униформата и чантата. Преоблякох се бързо. Радл ми разказа последните новини. По радиото току-що съобщили за смяната на режима в Италия, но нито аз, нито той виждахме някаква връзка между това събитие и призоваването ми в щабквартирата.

Когато тръгнахме към пистата, видях, че винтовете на самолета „Юнкерс-52“ започнаха бавно да се въртят. „Какъв комфорт - успях да си помисля, - този огромен самолет е само за мен!“ В последния момент се сетих, че щях да забравя да кажа главното.

— Трябва да мога да се свържа с вас във всеки момент! - извиках на Радл. - Веднага щом разбере за какво става дума, ще ви се обади. Две роти да са в пълна бойна готовност! Това е най-важното!

Самолетът излетя и започна да набира височина. Пак започнах да гадая. Какво ме очаква в щабквартирата на Фюрера? С кого ще се срещна там? Колкото повече мислех, толкова по-неясно ми ставаше. В края на краищата се отказах да си блъскам главата над тази загадка и започнах да разглеждам самолета, чийто единствен пасажер бях. Точно пред креслото си открих малко шкафче с напитки. След като събрах достатъчно нахалство, попитах пилотите през полуотворената врата има ли право пътникът да използва съдържанието на барчето. Две чаши коняк се оказаха достатъчни, за да ми успокоят нервите, и аз започнах да се любувам на живописните гледки, над които прелитахме.

Транспортен „Юнкере“ Ти-52, основният „товарен кон“ на немските парашутнодесантни части, наричан от войниците Танте Ю (Леля Ю).

Скоро пресякохме Одер и под нас заплува зелена шахматна дъска. Нови територии, където се редуваха гори и поля. Любопитно ми беше къде ще се приземим - нали досега като повечето смъртни не знаех нищо повече за

щабквартирата на Фюрера, освен че е разположена в Източна Прусия и носи името Волфшпанце⁵. За щастие моят адютант се бе погрижил за всичко и беше сложил в чантата ми карта на Германия, по която можех да проследя маршрута. Час и половина след излитането от берлинското летище преминахме на около километър височина над град Шнайдемюл, после пилотът, в чиято кабина по това време вече се бях преместил, ми посочи с пръст долу огледалото на обширно езеро и големия жп възел, където се пресичаха линиите Варшава-Данциг и Инстенбург-Позен⁶. Железопътните линии долу се виждаха ясно като на чертеж и неволно си помислих каква прекрасна цел представлява това кръстовище за противниковата авиация. След секунда тази мисъл ме ядоса. Преживявам един прекрасен час, мощен самолет ме носи във вълшебно сияещото небе над прекрасната страна, а аз не мога да забравя и за миг проклетата война!

Зад гърбовете ни слънцето все повече падаше към хоризонта. Постепенно самолетът се снижи до 300 метра. Пейзажът отдолу започна да се променя, превръщайки се в плоска равнина, прорязана от многобройни рекички и изпъстрена с езера. Хвърлих поглед на картата и разбрах, че след като сме прелетели почти 500 километра, сме се озовали над Мазурските езера. По тези места, край Таненберг, в началото на Първата световна война старият Хинденбург беше нанесъл жестоко поражение на руските войски. С радост и гордост помислих, че сега фронтът се намира далеч на изток, някъде край Смоленск, на стотици километри от границата на Германия.

Самолетът започна да се снижава по широка спирала.

В неясната светлина на здрачаването различих на брега на езерото голяма писта. Юнкерсът се снижи още, докосна с колесниците си земята и като пробяга по бетонната писта, спря. Пред бараката, маскираща сградата на летищните служби, ме очакваше мерцедес.

— Капитан Скорцени? - осведоми се един унтерофицер. - Заповядано ми е веднага да ви закарам в щабквартирата.

По прекрасен път, прокаран през гората, скоро стигнахме първия осигурителен кордон - охранявана бариера. Унтерофицерът ми даде пропуск, който трябваше да покажа заедно с личните си документи на офицера от поста. Той записа името ми в тетрадка, аз се подписах, бариерата се вдигна и отново потеглихме. Сега пътят стана малко по-тесен. Пресякохме брезова гора, после железопътна линия и стигнахме до втори пост. Пак проверка на документите. Аз

⁵ Вълча бърлога. - бел. прев.

⁶ Днес гр. Познан в Полша - бел. прев.

излязох от колата, офицерът пак записа името ми, после помоли да почакам и започна да звъни по телефона. След като остави слушалката, попита знам ли кой ме е извикал? Аз естествено, чувствайки се неловко, отговорих, че нямам никаква представа.

— Призован сте от Главния щаб на щабквартирата на Фюрера, разположен в Чайната къщичка - ми каза тогава той, явно още под впечатление на това, което беше чул по телефона от своя събеседник.

Не знаех какво да мисля. Дори това уточнение нищо не ми изясни. Каква работа имам, по дяволите, в Главния щаб на Фюрера? Озадачен и доста заинтригуван, пак седнах в колата.

След няколко метра минахме през нещо като портал - единствения вход към обширна територия, заобиколена с висока ограда от бодлива тел. Можеше да си помислиш, че си в изискан старинен парк с брезови горички, прорязани от капризно виещи се пътечки. Скоро успях да различа няколко сгради, разположени на пръв поглед безредно. По покривите на някои постройки растеше трева и дори малки дръвчета. Над други сгради и над пътеките между тях бе опъната маскировъчна мрежа, която ги скриваше от вражеската авиация. От въздуха местността вероятно изглеждаше гориста и необитаема.

**Първият и вторият кордон на охраната в щабквартирата на Хитлер
Волфшанце.**

**Чайната къщичка във Волфшанце, 22 юли 1942: Адолф Хитлер излиза
заедно с генерал Лудвиг Волф (вляво), командир на 22-а пехотна дивизия,
когото току-що е наградил с Рицарски кръст с дъбови листа.**

Беше вече съвсем тъмно, когато стигнахме пред Чайната къщичка. Това беше проста дървена едноетажна сграда с две крила, съединени от нещо като закрит проход. По-късно разбрах, че лявото крило е заето от столовата, където фелдмаршал Кайтел, началник на Генералния щаб на вермахта, обядва с най-близките си сътрудници. Самата Чайна къщичка всъщност се намираше в дясното крило. Влязох в просторно фоайе, мебелирано с удобни кресла и няколко маси. Подът беше застлан с дебел килим. Посрещна ме един капитан от СС и представи другите петима офицери - подполковник и майор от сухопътните войски, двама подполковници от Луфтвафе и един майор от СС. Вероятно чакаха само мен, защото веднага след представянето капитанът излезе и след минута пак се върна.

— Господа - каза той, - ще ви въведа при Фюрера. Всеки от вас накратко ще представи военната си биография. После е възможно Фюрерът да ви зададе някои въпроси. Последвайте ме...

Отначало ми се стори, че не съм разбрал добре. После безпричинен страх почти скова краката ми. След няколко мига за пръв път в живота си щях да застана пред Адолф Хитлер, Фюрера на Велика Германия и Главнокомандващ въоръжените сили на райха! Това се казва изненада на изненадите! „От вълнение сигурно ще направя някоя непростима грешка или ще се държа като последен глупак. Дано само всичко мине нормално“ - мислех си, докато вървях след другите офицери. Минахме стотина метра, преди да започна да осъзнавам накъде вървим.

Влязохме в друга сграда, също дървена, и се озовахме в просторно фоайе, приличащо на това в Чайната къщичка. Успях само да забележа лампите, излъчващи мека светлина, и на отсрещната стена „Теменужка“ от Дюрер в скромна рамка. После нашият придружител разтвори една от вратите и влязохме в голяма стая, долу-горе шест на девет метра. Вдясно от мен имаше стена с много прозорци, закрити с обикновени завеси. Масивна маса, покрита с карти, заемаше средата на стаята. Пред монументалната камина, почти по цялата лява стена, стоеше малка масичка с четири-пет кресла наоколо. В дъното имаше свободно пространство, където спря нашата група. Като най-младши по чин аз застанах на левия край. На бюрото, разположено между два прозореца, забелязах безупречна редица от идеално подострени моливи. „Значи тук се изработват най-великите решения на нашето време“ - успях само да помисля, когато вратата пред нас се отвори.

Ние в единен порив се изпънахме, обърнали глави към вратата. И ето аз преживявам незабравим миг: появява се човекът, който повече от всеки друг държавен деец решително преобърна съдбата на Германия, моят вожд, на когото съм абсолютно предан от толкова години и на когото вярвам абсолютно. Какво

странно усещане за войника, застанал внезапно пред своя главнокомандващ! (Предполагам, че сега, когато пиша това, по-късни чувства се смесват с онези по-неточни и несвързани, които мозъкът ми зафиксира тогава.) Фюрерът се приближи с отмерени крачки и ни поздрави, като изпъгна ръка с характерния жест, който така добре познавахме от снимките във вестниците. Беше облечен съвсем просто: офицерски кител без отличителни знаци, бяла риза и черна вратовръзка. На лявата страна на китела различих Железен кръст първа степен - награда от Първата световна война - и черна нашивка за раняване.

Докато капитанът от СС представяше офицерите на другия край на редицата, не можех да разгледам Фюрера така добре, както ми се искаше. Трябваше да се сдържа да не направя крачка напред, защото не исках да пропусна и най-малкия му жест. Първо само чувах деловия му глас, с който задаваше различни въпроси. Вече познавах този особен тембър от различни радиопредавания. Но с изненада открих в него мека и малко проточена интонация, която придаваше известен чар на австрийския му акцент. Какъв странен каприз на човешката природа, помислих си. Този човек, когото слушат милиони, който би искал да олицетворява в очите на обществото пруския дух, не може да скрие произхода си, независимо че отдавна вече не живее в родината си! Запазил ли е нещо от миролюбивата приветливост на австрийците? Подвластен ли е на зова на сърцето си? После се опомних: „Господи, що за неуместни въпроси, съвсем празни мисли в такъв момент!“

Другите офицери вече се представиха накратко. Сега Адолф Хитлер стоеше пред мен. Когато ми подаде ръка, се концентрирах върху една-едничка мисъл:

„Само без прекалено угодничество!“ Независимо от вълнението успях да кимна с глава почти идеално от гледна точка на военния етикет, тоест кратко и сухо. После накратко изложих къде съм роден, къде съм учил, етапите от живота ми като запасен офицер и настоящето ми положение. Докато говорех, Фюрерът ме гледаше право в очите със знаменития си поглед, изпълнен с непреодолима сила.

После Адолф Хитлер отстъпи една крачка и зададе рязко първия си въпрос:

— Кой от вас познава Италия?

Само аз отговорих утвърдително.

- Два пъти съм бил там преди войната, мой Фюрер. Ходих с мотоциклет до Неапол.

Веднага последва втори въпрос, пак към всички:

— Какво мислите за Италия?

Офицерите с объркани физиономии започнаха да отговарят, търсейки с мъка думите:

- Италия... партньор в Оста... Наш съюзник... подписа Антикоминтерновския пакт...

Най-после дойде моят ред.

— Аз съм австриец, мой Фюрер - казах просто. Наистина смятах този отговор за достатъчен, за да изрази гледната ми точка. Всеки истински австриец дълбоко преживява загубата на Южен Тирол, най-прекрасния район, който някога сме имали.

Хитлер дълго и замислено (поне на мен така ми се стори) ме изглежда, после каза:

— Всички са свободни. А вие, капитан Скорцени, останете. Искam да поговоря с вас.

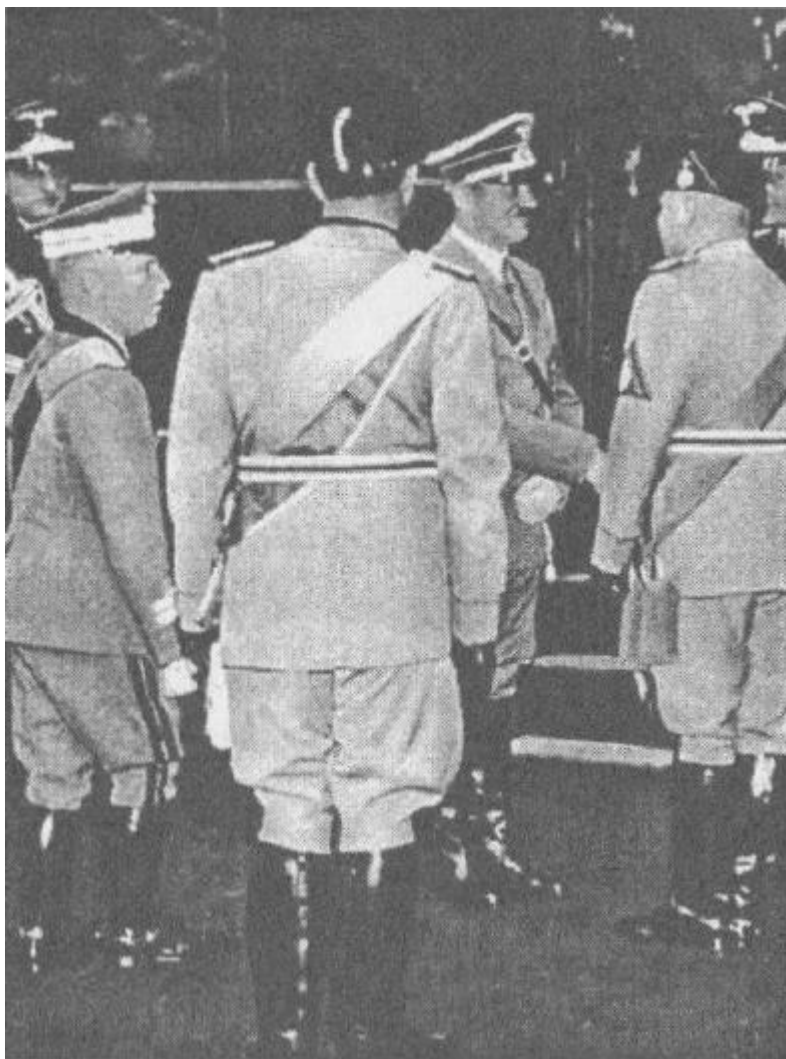
И ето, че сме сами. Фюрерът, както и преди стои пред мен. Ръстът му е малко под среден, раменете му са леко превити. Когато говореше с мен, беше в постоянно движение. Жестовите му бяха кратки и сдържани, но имаха огромна въздействаща сила.

— Имам за вас една извънредно важна задача - започна той. - Мусолини, моят другар и наш верен съратник в борбата, вчера е бил предаден от своя крал и арестуван от собствените си сънародници. Аз не мога, не искам да изоставя в такъв опасен момент най-великия от всички италианци. За мен Дуче олицетворява последния римски цезар. Италия или по-скоро новото ѝ правителство несъмнено ще преминат в лагера на противника. Но аз няма да наруша думата си, Мусолини трябва да бъде спасен възможно най-бързо. Ако не се намесим, ще го предадат на съюзниците. Възлагам ви тази мисия, чийто щастлив край ще има неоценимо значение за бъдещите военни действия на фронтовете. Ако вие не се спрете пред никое препятствие, не се изплашите от никой риск по пътя си към целта - вярвам, че ще я постигнете!

Той замълча, за да овладее треперенето в гласа, което издаваше възмущението му.

— Има още нещо важно - продължи той. - Трябва да спазвате извънредна секретност. Освен вас още само пет души ще знаят за тази операция. Ще

действате под прикритието на офицер от Луфтвафе и постъпвате под командването на генерал Щудент. Аз вече го информирах. Впрочем сега ще се срещнете с него. Той ще ви запознае с някои детайли. Ще ви се наложи сам да търсите информация. Що се отнася до командването на нашите войски в Италия и германското посолство, не бива да ги осведомявате. Те не контролират положението и могат само да провалят всичко с действията си. Повтарям, вие отговаряте за пълната секретност на операцията. Надявам се скоро да ми съобщите добри новини. Желая ви успех!

**Рим, май 1938, първото и единствено посещение на Хитлер в Италия:
(отляво надясно) крал Виктор-Емануил III, външният министър Галеацо
ди Чано, Хитлер, Мусолини.**

Колкото повече говореше Фюрерът, толкова нарастваше моята увереност. Неговите думи ми се сториха толкова убедителни, че в момента нямах и капка съмнение в благополучния край на работата. В същото време в гласа му трепваха нотки на такава топлина, такава възлнение, особено, когато говореше за

непоколебимата вярност към своя италиански другар, че аз бях буквално потресен.

— Разбрах прекрасно задачата, мой Фюрер, и ще направя всичко, което е по силите ми - успях само да отвърна.

Енергичното ръкостискане означаваше край на нашия разговор. За тези няколко минути, които обаче на мен ми се сториха доста дълги, погледът му направо дълбаеше очите ми. Дори когато направих „кръгом“ и тръгнах към вратата, пак чувствах погледа му на гърба си. На прага се обърнах и още веднъж изпънах ръка за поздрав, което ми позволи да се уверя, че не греша: той не свали от мен поглед до последния момент.

Адолф Хитлер и Бенито Мусолини.

Зад вратата ме чакаше адютантът. Докато ме водеше към Чайната къщичка, мислех за великото събитие, което току-що бях преживял. Опитвах се да си спомня цвета на очите на Фюрера. Сиви? Кафяви? Сиво-кафяви? Странно, но не можех да си спомня точно. А нали ми се струваше, че усещам погледа му върху себе си. Поглед с непоносима сила, като на хипнотизатор. Забелязах, че изражението му през целия разговор не се променяше; този човек напълно се владееше и прекрасно можеше да контролира емоциите си. От друга страна, той буквално излъчваше огромната енергия, концентрирана в него, това се виждаше от пръв поглед.

Във фоайето на Чайната къщичка запалих цигара и жадно дръпнах. Чак когато ординарецът се осведоми за моите „желания“, усетих, че съм ужасно гладен. Поръчах си чаша кафе и „нещо какво да е“. След една-две минути ми поднесоха богата закуска. Но едва бях успял да сваля портупей си и да отпия от чашата, когато ординарецът се върна.

— Генерал Щудент ви очаква в съседната стая, господин капитан.

Вратата се отвори, аз влязох в малък кабинет и се представих на генерала, пълен човек, с жизнерадостно изражение. Дълбок белег пресичаше челото му като спомен за тежкото раняване през 1940 година край Ротердам, където той командваше една от парашутно-десантните дивизии.

Генерал Курт Щудент, съзателят на германските парашутно-десантни войски, след кампанията на запад – 1940 г.

Съобщих му, че Фюрерът току-що ми е обяснил в общи линии моята задача. Генералът не успя да отговори, защото на вратата се почука и пак изненада - както се оказа, не последната за този ден - в стаята влезе Химлер, шефът на СС. Той навярно познаваше добре генерала, защото се ръкуваха приятелски, докато чаках да ме представят. Кратко ръкостискане и райхсфюрерът на СС ни покани да седнем.

Най-забележимото нещо на лицето на Химлер беше неговото пенсне. Неподвижното му изражение не издаваше една мисъл, която раждаше мозъкът на този всемоушн човек. Той вежливо ни се усмихна и започна да обрисова политическата ситуация в Италия. Също, както Хитлер и той не вярваше, че правителството на Бадوليو ще остане в Оста. Анализирайки събитията, довели до свалянето на Мусолини, Химлер изброи няколко имена, все непознати за мен - офицери, политици, аристократи. Някои нарече предатели, други - колебаещи се, трети - верни приятели. Когато извадих писалка и лист, за да си направя някои бележки, той с внезапно раздражение, почти вбесено ме спря:

— Да не сте полудели? Това трябва да остане в пълна тайна, запомнете най-после, дявол да го вземе!

Разбира се, веднага прибрах писалката. Хубаво начало, помислих си. Ако имам късмет, в тоя лудешки ден най-много да запомня пет-шест имена от стотиците, които той спомена. Толкова по-зле - да видим какво ще последва.

— Измяната на Италия е несъмнена - говореше в това време Химлер. - Единственият въпрос е кога ще стане. Може би още утре. Италиански емисари вече водят в Португалия тайни преговори със съюзниците.

И пак започна да ръси имена, названия. После смени темата и започна да обсъжда с генерал Щудент някои въпроси, които не ме касаеха. Като си спомних, че моите другари в Берлин сигурно чакат с нетърпение вести от мен, поисках разрешение да изляза да им се обадя. Докато чаках да ме свържат в коридора, реших да запаля и извадих цигара. В този момент от стаята излезе Химлер и се нахвърли върху мен:

— Пак тия проклети цигари! Нима не можете да не пушите поне няколко часа? Вече виждам, че не сте човекът, който ни трябва за тази мисия! - Той ми хвърли последен изпепеляващ поглед и се отдалечи.

Ама че работа! Втори път за тази вечер се нахвърляше върху мен. Явно не се харесах много на господин Химлер. Дали пък вече не трябва да се смятам за отстранен от операцията, която ми възложи Хитлер? Смачках цигарата с тока на

ботуша си и малко объркан, се замислих какво да правя нататък. За щастие на помощ ми се притече адютантът на Фюрера, който беше чул всичко.

— Не е толкова страшно - каза той. - Райхсфюрерът се кара на всички наред, а след няколко минути вече го е забравил. Явно сега е превъзбуден от нещо, а когато е в такова състояние, никога не знаеш как да се държиш с него. Вървете спокойно при генерал Щудент и обсъдете по-нататъшните си действия.

Райхсфюрерът на СС Хайнрих Химлер във Волфшанце (вдясно от него на снимката началникът на личния му щаб обергрупенфюрер Карл Волф).

Последвах съвета му и се върнах в кабинета. За няколко минути всичко беше решено: утре ще летя с генерала за Рим. Официално ще бъда негов адютант. В това време петдесет бойци от моя ударен отряд ще отлетят от берлинското летище в Южна Франция, а оттам ще тръгнат за Рим с частите на Първа парашутно-десантна дивизия, която се прехвърля на италианския фронт.

— Останалото ще решим на място - резюмира срещата ни генералът. — Надявам се нашето сътрудничество да донесе добри резултати. До утре.

Първо телефонното обаждане. Слушалката вдигна лейтенант Радл.

— Какво става? - извика той възбудено. - Чакаме с нетърпение новини от вас!...

— Възложена ни е важна операция. Потегляне утре сутринта. Не мога да обяснявам подробно по телефона. Трябва да помисля и по-късно пак ще се свържа с вас. А сега първата ми заповед: тази нощ никой да не ляга! Всички коли да са готови за път, трябва да се пренесе малко снаряжение. Вземам с мен петдесет души, само най-добрите, особено такива, които говорят италиански език. Сега ще направя списък, вие също съставете един, после ще ги сравним. Подгответе колониално снаряжение за всички и суха храна за парашутисти. Всичко трябва да е готово до пет сутринта. Когато взема решение, ще ви съобщя.

Помолих дежурния офицер в Чайната къщичка да ми даде някой кабинет и да изпрати секретарка, която веднага да предава заповедите ми до моя отряд. Тези искания бяха незабавно изпълнени. С чаша силно черно кафе в ръка - бях твърде развълнуван, за да ям - се опитах спокойно да обмисля положението. Какво оръжие, какво снаряжение, колко експлозиви трябва да се вземат за петдесет души? След като разгледах подробно всяка точка, направих дълъг списък. Моят малък отряд трябваше да разполага с максимална огнева мощ при минимален товар. Възможно е да се наложи да направим десант с безмоторни самолети. Предвиждах по две картечници на група от девет души, останалите войници от групата щяха да бъдат въоръжени с автомати. Естествено и гранати, но не с дългите дръжки, а малки, така наречените лимонки, които може да сложиш в джоба си. Освен това ще вземем експлозив — тридесет килограма вероятно ще са достатъчни - от английския, докаран от Холандия, той превъзхожда по качество немския. Плюс различни детонатори и взриватели, включително и със забавено действие. Трябват ни каски колониален вариант, бели, храна за една седмица и сухи порции за три дни път. Веднага предадох този първи списък в Берлин, после започнах да подбирам от хората си онези, които на всяка цена трябваше да участват в операцията. Скоро списъкът беше готов. Поисках връзка с Берлин. Телефона вдигна Радл.

— Направо сме се запенили - започна да се оплаква той. - Как искате да успеем до три сутринта? Вашият списък е твърде голям.

Решително го прекъснах:

— Това още не е всичко. Пращам ви допълнение. И аз не съм на почивка тук. Току-що говорих със самия Фюрер и с райхсфюрера на СС. - Усетих, че това съобщение го накара да си прехапе езика, и добавих: - Лично Фюрерът ми възложи тази операция. Добре, нека сега да сравним нашите варианти с кандидати за отряда.

С изключение на един-двама души бяхме вписали едни и същи имена.

— Тук е истински бунт - каза ми Радл. - Всички искат да участват в операцията. Никой не иска да остане.

— Съобщете им веднага имената на одобрените, това ще успокои и едните, и другите. И не губете време! Завършвайте подготовката.

Оставих слушалката и се запитах какво ли съм забравил. Аха! Трябваша ми радиостанции и особено - надеждна радиотелефонна връзка. Значи е необходимо да оставя човек за връзка в Берлин, да получа шифри поне за месец, да уговоря няколко сеанса за връзка, колкото повече, толкова по-добре, както денем, така и нощем. Пратих още една телеграма. Нашите съобщения се предаваха с гриф „Строго секретно! От особена държавна важност“. Трябваше да бъдем много предпазливи. Ако италианците или техните секретни служби научеха за нашите планове, всичките ни усилия щяха да пропаднат.

Но това още не беше краят. Постоянно ми идваха наум нови детайли: трябва да се вземат трасиращи патрони, ако се наложи да водим бой нощем, ракетни пистолети, медикаменти за болни и ранени, както и един или двама фелдшери. Може би ще ни потрябва и цивилно облекло за офицерите. Така списъкът постоянно набъбваше и аз много пъти се обаждах в своята щабквартира край Берлин, където цареше трескава активност.

Чак към три часа сутринта можах да помисля за почивка. Ординарецът ме заведе в мазето, което служеше за скривалище от бомби. От двете страни на централния коридор се точеха ниши, приличащи на корабни кабини. Макар леглото да беше удобно, не можах да заспя. В това мазе се чувствах крайно неуютно и шумът на вентилаторите ме изнервяше. Но поне можех да мисля на спокойствие. За първи път през този ден напълно осъзнах трудностите, които предстоеше да преодолеея. Първо, трябваше да открием местоположението на Дучето. Но да допуснем, че сме решили първия проблем - какво ще правим по-нататък? Несъмнено държат Мусолини на сигурно място и го охраняват. Ще трябва ли да атакуваме крепостта или затвора? Това второ.

Моята превъзбуда вече ми рисуваше разни ярки картини, аз се въртях в леглото, опитвайки се да прогоня тези мисли, но те се връщаха отново и отново. Дали не ми възложиха мисия, която ще ме прати направо в рая (или в ада)? И така да е, това беше възможност да покажа на какво съм способен - без да бягам от риска или поне в краен случай достойно да напусна този прекрасен свят.

Внезапно ме разтревожи мисълта, че съм и баща на семейство. А аз се набутах в сериозна авантюра, без дори да помисля за завещание. Включих

лампата и записах на хартия „последната си воля“. После, като разбрах, че така или иначе няма да заспя - при това беше почти шест часът, - аз излязох все още по пижама от своята „каюта“ и попитах ординареца (той, бедният, като че ли никога не лягаше) къде мога да взема душ. Добрият шотландски контрастен душ - ту ледена вода, ту вряла - отнесе всичките ми грижи. В седем без петнадесет седнах да закуся в Чайната къщичка. Сега ми се отвори такъв зверски апетит, че ординарецът сновеше напред-назад между кухнята и столовата с храната, която си поръчвах. Зад прозорците влажните от росата поляни започваха да димят под първите лъчи на изгряващото слънце.

Средният бомбардировач „Хайнкел-111“, който се използва и като транспортен и разузнавателен самолет.

Най-после заситих глада си, взех чантата, която беше целият ми багаж, и седнах в колата, поръчана предната вечер, за да отида на летището. Там трябваше да се срещна с генерал Щудент. Телеграмата, която току-що бях получил, потвърждаваше, че моите петдесет души са тръгнали.

Летището, от което трябваше да излетим, беше друго - не това, на което кацнах. Намираше се на върха на висок хълм - прекрасна мишена за вражеската авиация. Учудващо, но досега нито веднъж не беше нападано. Генералът дойде след няколко минути.

Капитан Герлах, личният пилот на ген. Курт Щудент.

Един „Хайнкел-111“ - по-бърз от добрия стар „Юнкерс“, с който пристигнах - вече беше подготвен за полет. Генерал Щудент ме представи на личния си пилот капитан Герлах. После ме навряха в пилотски комбинезон, който ми беше малък, и сложиха на главата ми пилотка на офицер от Луфтвафе. Времето беше чудесно и се радвах при мисълта, че ми предстои прекрасно пътуване.

Наместихме се в търбуха на самолета. Стрелецът, вторият пилот и радистът вече бяха на местата си. Самолетът изрева, набра височина и пое курс на юг. Заради шума на двигателите нямаше никаква възможност за разговори. Генералът задряма и аз се възползвах от това - набутах се в кабината на летците и се настаних на креслото на втория пилот. Оттук пред мен се откриваше чудесна гледка.

Първо летяхме над бившата Полша. След около половин час на хоризонта отляво се появи тъмно петно: скоро различих няколко остри кули - Варшава. Малко по-късно прелетяхме над индустриалния район Горна Силезия, над безбройните фабрични комини, които плюеха в небето черен дим.

После пресякохме бивша Чехословакия, станала протекторат на райха. Отдолу вече я нямаше монотонната полска равнина. Под крилото плуваше силно пресечена местност. Плодородните равнини покрай бреговете на чисти реки бяха обградени от планински върхове, обрасли с гори. Разбрах, че ще прелетим точно над Виена. Скоро старата имперска столица се появи и се плъзна под крилата на самолета. После дойде ред на алпийските виадукти на Семеринг, сетне отплува зелената Щирия, Грац с гордия си замък. Към обед пресякохме Хърватия и след известно време забелязах слънчевите отблясъци от морската повърхност. Ето я и Пола, сега военноморска база на Италия, а някога, помислих с тъга, преди Сенжерменския договор цялото това крайбрежие е принадлежало на Австро-Унгарската империя. Адриатическо море беше невероятно синьо, направо великолепно. Стигнахме до италианска територия; под лявото ни крило се мярна Анкона, после се вдигнахме, за да минем над Апенините. Тъкмо прелетяхме над тях, и трябваше веднага да се снижим до 300 метра: въздушното пространство над Рим се контролираше от изстребители на съюзниците.

И ето най-после Вечния град със своите седем хълма, Колизея и площада „Свети Петър“. Самолетът започна да се снижава и скоро се приземи на едно летище почти до града. Беше един и половина - за пет часа и половина прелетяхме почти 1 500 километра.

Дявол да го вземе, каква жегата! Истинско лято. Когато излязох от самолета, инстинктивно исках да съблека подплатения с кожа комбинезон и чак в последния момент се сетих, че още не съм получил униформа на Луфтвафе. Офицер от СС в качеството на адютант на генерал от парашутнодесантна дивизия - това би заинтригувало мнозина. Наложих се да се къпя в собствената си пот. През следващите два или три часа се чувствах истински мъченик. Дори пътуването в открита кола не ме разхлади.

Пристигнахме във Фраскати - прелестно, типично италианско градче, където фелдмаршал Кеселринг беше разположил Главния щаб на германските войски в Италия.

На 12 май 1943 година войната в Африка завърши с пълна победа на съюзниците. Италианско-германският експедиционен корпус, който удържа в началото на войната толкова блестящи победи, вече не съществуваше. Основната причина за неговото поражение беше неспособността на морските и въздушните сили на Оста да осигурят доставката на необходимото попълнение и снаряжение. На 10 юли съюзните войски успяха за пръв път да стъпят на европейска територия - направиха десант в Сицилия. Германските и италианските войски се сражаваха с англо-американците за всяка педя земя. Няколко седмици те водиха ожесточени боеве за малкото селце Кафалу, на северното крайбрежие на Сицилия.

Генерал-фелдмаршал Алберт Кеселринг, командващ германските войски в Италия.

Такава беше в общи линии ситуацията на фронта в деня на нашето пристигане в Рим. Същата вечер генерал Щудент ме заведе в качеството на свой адютант при фелдмаршал Кеселринг, който ни покани на обяд. Между другото вече бях успял да си намеря колониална офицерска униформа и най-после бях свалил подплатения с кожа комбинезон, направо неуместен в тая жега. След обяда, когато пиехме кафе, един офицер от обкръжението на маршала разказа как той попитал някакъв италиански генерал дали знае мястото, където са интернирали Дучето. Разбира се, аз наострих уши. Генералът уж дал честна дума, че нито той, нито някой от командването на италианската армия няма и най-малка представа за това. Импулсивен, както винаги, не успях да се сдържа:

— Остава да се разбере доколко може да му се вярва.

Обаче Кеселринг, който седеше зад мен, изглежда, не хареса коментара ми.

— Лично аз - каза той гневно - му вярвам абсолютно! Нямам никакви основания да се съмнявам в честната дума на италианския генерал. Което съветвам и вас, капитан Скорцени!

Стори ми се, че дори се изчервих. Във всеки случай занапред реших да съм по-предпазлив в оценките си и до края на вечерта не си отворих повече устата.

Издирването на Дуче

На другия ден започнаха да пристигат самолетите с парашутистите на генерал Щудент. На третия ден кацнаха и моите хора. Те се настанаха в казармите недалеч от летище Пратика ди Маре. Срегнах се с тях и ги предупредих, че може би скоро ни предстои важна операция. Помолих ги да бъдат в пълна бойна готовност, за да мога да разчитам на тях всеки момент.

После се върнах във Фраскати, като взех Радл със себе си. Чак когато се озовахме в моята стая, го посветих в същността на възложената ни мисия. Той, изглежда, беше искрено развълнуван и горд, че е получил заповед от самия Фюрер. Веднага стигнахме до общото мнение, че издирването на Дучето ще бъде много трудно. Колкото до нашата задача, тоест освобождаването му, решихме засега да не мислим за нея, тъй като частът „Ч“ още беше далеч.

За щастие сред стотиците изброени от Химлер имена успях да запомня двете най-важни: Каплер и Долман. Каплер беше представител на гестапо в Италия, командваше организация, готова всеки момент да ни помогне. Долман, който от доста време живееше в Рим, имаше прекрасни връзки във влиятелните кръгове. По съвет на райхсфюрера на СС ние - генерал Щудент и аз - установихме връзка с тези хора, посветихме ги в целта на мисията и помолихме за помощ в нашето издирване.

Първо научихме, че в италианската столица се носят най-различни слухове, включително съвсем фантазмагорични. Едни говореха за самоубийството на Мусолини, други - за сериозна болест, трети твърдяха, че Дучето е в почивен дом. Обаче ние успяхме да установим, че по обяд на 25 юли Дучето е отишъл на аудиенция при краля. От този момент нататък никой не го беше виждал. Следователно той е бил арестуван в самия дворец.

Първото повече или по-малко точно сведение получихме съвсем случайно. Сред италианските чиновници, с които общуваше Каплер, имаше един офицер от корпуса на карабинерите, който в душата си оставаше привърженик на фашисткия режим. В един от разговорите човекът „изпуснал“ наистина ценни сведения: че Дучето бил закаран с болнична кола от кралския дворец в казармата на карабинерите в Рим. Нашето разследване потвърди тази информация. Освен това научихме в коя част на сградата и на кой етаж държат арестуваните. За съжаление бяха минали десет дни след ареста и вероятно Мусолини вече бе преместен на друго място. Още три седмици безрезултатно се опитвахме да открием мястото, където Бадолио бе скрил бившия глава на фашисткото правителство. Нищо, никаква следа, нямаше дори намек за такава - до деня, когато на помощ ни дойде Негово величество Случаят.

В едно римско ресторантче се запознахме с някакъв търговец на плодове, който от време на време наминаваше при клиентите си в Терачино, малко градче на брега на залива Гаета. Най-добрият му клиент в този град имал прислужник, който пък имал роднина, ухажвана от един карабинер. Този карабинер служел на остров Понц, където имало затвор и често пишел на своята любима. В едно от писмата споменал, че на острова пристигнал забележителен затворник - „много важна личност“. Тази първа информация скоро беше потвърдена - малко по-късно един накъркан морски офицер се изгървал в несвързан, полупиянски разговор, че неговият крайцер наскоро прекарал Дучето от затвора на остров Понц в градчето Специя, където се намираше италианската военноморска база на Лигурийското крайбрежие.

Разбира се, всички резултати от нашето издирване се предаваха незабавно чрез генерал Щудент в щабквартирата на Фюрера. Още щом съобщихме за следите, водещи към Специя, получих заповед да подготвя операция за незабавно освобождаване на Дучето. Цяло денонощие трескаво обмисляхме и си блъскахме главите. В щабквартирата май мислеха, че няма нищо по-просто от това да откънеш човека от боен крайцер пред очите на целия въоръжен екипаж! За щастие на другия ден разбрахме, че Дучето пак - за кой ли път - е сменил затвора.

В Берлин - дано читателите ми простят това малко отклонение от темата само заради необичайния факт - междувременно бяха мобилизирали дори ясновидците и астролозите. Изглежда, идеята да се привлекат тези така наречени учени беше на Химлер. Във всеки случай досега още не бях чул дори за един положителен резултат от техните „изследвания“!

Малко по-късно нови сведения, получени от различни източници, включително и от анализа на най-упоритите слухове, насочиха нашето издирване към Сардиния. Донесенията за един от малките острови или за болницата в някакво изгубено сред планинските гори градче се оказаха фалшиви. Обаче версията за присъствието на Дучето в морската крепост Санта Мадалена, на североизточния край на Сардиния, все повече и повече се потвърждаваше. Веднъж немският офицер за връзка при Италианското адмиралтейство фрегатен-капитан Хунеус - стар морски вълк, слязъл направо от романите на Дзоузеф Конрад - ни събщи по своя инициатива, че в този старинен град-крепост държат някакъв много важен пленник. Тези сведения ми се сториха толкова сериозни, че реших веднага да летя за Сардиния и да разузная лично на място. Взах със себе си фрегатен-капитана и лейтенант Варгер от моя отряд, който говореше прилично италиански. След пристигането в Санта Мадалена извърших плаване с един немски миночистач из акваторията на пристанището и покрай бреговете на острова. Прикрит под брезента, направих няколко снимки на пристанищните съоръжения и даже, макар и отдалеч, на

имението, което ни интересуваеше най-много - вила „Вебер“, разположена в края на града. После започнах да търся начин да науча кой е „важният пленник“. За тази цел реших да задействам лейтенант Варгер.

Планът ми разчиташе на това, че всички италианци страшно обичат да спорят. Варгер, преоблечен като обикновен немски матрос, трябваше вечер да се мотае из кръчмите и да се вслушва в разговорите. Щом долови да се споменава Дучето, той трябваше да се намеси и да заяви, че знае със сигурност, че Мусолини е тежко болен. Много вероятно беше тази версия да предизвика възражения, което щеше да позволи на Варгер да предложи бас. За да изглежда още по-убедително, Варгер трябваше да се преструва на леко пиан.

Заради последното обстоятелство възникнаха неочаквани трудности - Варгер въобще не пиеше. Чак след неколkokратно напомняне за войнишкия дълг успях да го убедя леко да отстъпи от принципите си.

Планът ми, толкова прост на вид, заработи прекрасно. Пътуващ търговец, който всеки ден карал плодове във вила „Вебер“, се хванал на баса. За да докаже на Варгер, че знае за какво говори, той го вкарал в една къща до вилата и през таванското прозорче му показал терасата, по която се разхождал Дучето.

На другия ден Варгер се върна на този наблюдателен пост. След няколко дни вече знаеше приблизителния брой войници от охраната, времето за смяна на постовете, картечните точки и т. н.

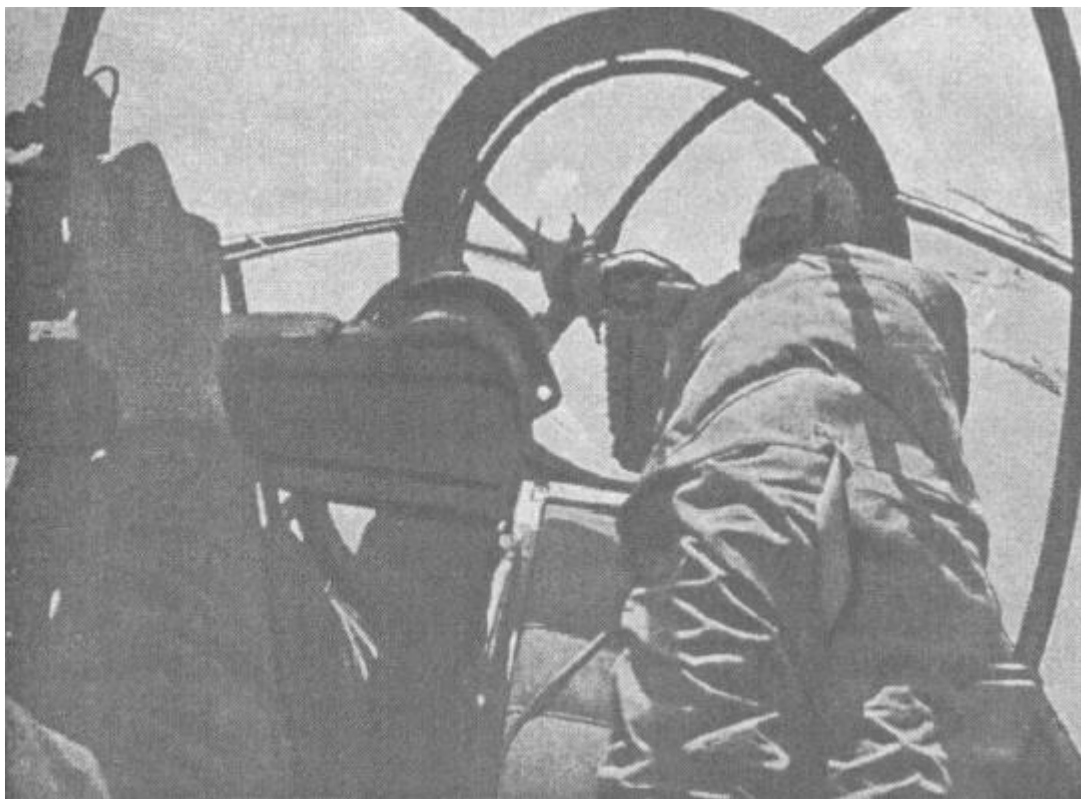
Дойде време да изработим план за по-нататъшните си действия. Как да измъкнем Мусолини от вилата и после да го изведем от града? Нашата задача се усложняваше още повече от това, че Санта Мадалена е морска крепост. Трябваша ни съвсем точни данни за разположението на зенитните батареи, военните части и техния брой. Тъй като картите, с които разполагахме, не бяха достатъчни, реших да летя над града със самолет и да направя няколко въздушни снимки.

След като се върнах в Рим, получих на разположение един „Хайнкел-111“ и на 18 август 1943 година излетяхме от летище Пратика ди Маре. Отначало пилотът пое курс на север. По това време активността на съюзническата авиация на Тиренско море вече беше толкова силна, че за по-безопасно всички самолети, летящи за Сардиния, трябваше да следват курс над остров Елба и Корсика.

В планирания час се приземихме в Павзания, на едно от главните летища на Сардиния, където самолетът трябваше да дозарежи. Аз бързо отскочих до Пола, където се срещнах с Хунеус и Варгер, които ме осведомиха, че в Санта Мадалена няма нищо ново, с изключение на постоянно засилващите се мерки за сигурност.

Успокоен се върнах в Павзания. След разузнавателния полет планирах да отида в Корсика, където беше базирана бригада от СС. Планът, който започваше да се оформя в главата ми, можеше да изисква привличането на по-сериозни сили и исках предварително да договоря с командването на бригадата детайлите на операцията. В 15 часа излетяхме. Заповядах на пилота бързо да набере височина 5 000 метра. Прелитането над района на Санта Мадалена всъщност беше забранено и бях принуден да се издигна, колкото се може по-високо, за да направя спокойно снимките. Тъкмо се разположих в предния турел до картечницата, наместих подръка фотоапарата и морската карта и започнах да се любувам на преливащото в тъмносиньо море, когато в слушалките се чу гласът на задния стрелец.

— Внимание! Отзад два самолета, английски изстребители!

Пилотската кабина на „Хайнкел He-111“.

Самолетът легна на едното си крило, опитвайки се да се измъкне от противника; аз поставих пръста си на спусъка на картечницата, готов всеки момент да открия огън. След известно време пилотът изравни самолета и аз си отдъхнах, че всичко мина благополучно, когато внезапно видях, че носът на нашата машина се устреми надолу под остър ъгъл. Обърнах се и зърнах изкривеното лице на летеца, който се опитваше безуспешно да изкара самолета от пикирането. Като хвърлих поглед през стъклото откъм моята страна, видях, че

левият двигател не работи. Самолетът падаше все по-стремително. Не остана време дори да скачаме с парашути. Чух в слушалките:

— Дръжте се!...

Инстинктивно се вкопчих в ръкохватките на картечницата - и след миг самолетът се удари във водната повърхност. Навярно си блъснах главата в кабината, защото загубих съзнание. След няколко секунди почувствах, че нещо пред мен се разбива на хиляди парченца. После нечия ръка ме хвана за яката на куртката и ме затегли нагоре. Наоколо имаше само вода, нищо друго освен вода. Самолетът бавно потъваше, в пилотската кабина, чиято предна част беше разбита, вече имаше тридесет сантиметра вода, която продължаваше да нахлува през зеещата дупка.

След като отворихме с мъка вратата към салона, ние се опитахме да извикаме хората в задната кабина. Никакъв отговор. Значи двамата ни другари са загинали. Сега трябваше, колкото се може по-бързо да се измъкнем от самолета, който щеше да потъне всяка минута. С общи усилия успяхме да отворим горния аварийен люк в пилотската кабина. Вътре веднага нахлуха нови потоци вода. Време е! Бързо избутахме втория пилот през люка, после аз дълбоко си поех дъх и се промуших сам. Почувствах, че се издигам, с рязко ритане се отблъснах от самолета и изскочих на повърхността. След няколко секунди се появи и първият пилот.

Неочаквано се случи нещо странно. Почти целият самолет, освободен от нашата тежест, изплува изпод водата. Двамата летци се хвърлиха към задната кабина и отвориха люка. Потресени, те видяха свилите с в ъгъла на кабината двама войници, които вече смятахме за мъртви. Бяха невредими, но малко ошашавени. На ръце и крака те допълзяха по крилото. За нещастие никой от тях не можеше да плува, макар да бяха от пристанищния град Хамбург. В това време първият пилот беше успял да измъкне надуваемата лодка. Удар с юмрук - тапата на бутилката с кислород отлетя и лодката бързо се напълни с газ, така че войниците изпълзяха в нея.

В този момент със замряло сърце си спомних за своята чанта и фотоапарата, които останаха в пилотската кабина. Гмурнах се, проникнах в кабината през дупката и успях да измъкна чантата и фотоапарата, които след като изплувах на повърхността, хвърлих в лодката. След няколко секунди опашката на самолета се вирна и машината потъна под водата. Вкопчил се в лодката заедно с двамата пилоти, се огледах. На двеста-триста метра от нас стърчаха от водата камъните на подводна скала. Тя се оказа стръмна и хлъзгава, но все пак сравнително лесно се качихме на нея. Вторият пилот откри в неприкосновения запас на лодката

ракетен пистолет и искаше да стреля, но аз му заповядах да изчака, докато не се появи някой кораб.

Някъде след около час забелязахме дим на хоризонта. Изстрелях една червена ракета и за наша радост корабът се насочи към нас. Скоро пуснаха спасителна лодка. Нашият спасител се оказа спомагателен италиански крайцер, специално оборудван за противовъздушна отбрана. „Добре, че капитанът не знае как сме се озовали тук“ - помислих си, докато му стисках ръката. Тъй като бях съвсем гол - като се гмурках за фотоапарата, съблякох дрехите си, - той ми предложи бели шорти и чифт сандали. Шортите се оказаха доста тесни за мен, но все пак се намъкнах някак си в тях - иначе трябваше да сляза на брега, прикривайки се със смокинов лист.

И чак, когато с облекчение се отпуснах на шезлонга в стаята си, почувствах остра болка в гърдите: след няколко дни лекарят ми каза, че имам три счупени ребра.

В края на деня отново се озовахме в Павзания. Веднага тръгнах за Пола, за да взема катер от капитан Хунеус и да отплавам за Корсика, където ме чакаше командирът на СС бригадата. Искях да изпълня и тази точка от програмата си.

Беше почти полунощ, когато нашият торпеден катер се промуши между скалистите брегове в пристанище Сан Бонифачо. От сградата на италианската военна администрация на пристанището не успях да се свържа по телефона с бригадата. Чак на следващата сутрин ми дадоха кола. По стечение на обстоятелствата през целия този ден преследвах командира на бригадата, който от своя страна също напразно се опитвал да ме открие. В края на краищата все пак се срещнахме в северния край на острова, в Бастия, в щаба на германската военноморска база на Корсика.

В същото време Радл, който беше останал в Рим, се терзаел от ужасни предположения. След като не се върнах, както беше договорено, вечерта на 18 август, той звънна в щаба на парашутната дивизия, за да разбере дали имат някакви вести от мен. Казали му кратко: „Самолетът се смята за безследно изчезнал, екипажът най-вероятно е отишъл на дъното за храна на рибите.“ Два дни Радл ме смятал за загинал, тъй като се върнах в Рим чак вечерта на 20 август. Срещнах го, когато се прибирах от летището към моя отряд, и той едва не откачи от радост.

Веднага щом се прибрахме в хотела, започнахме да разработваме детайлен план за по-нататъшните ни действия. Този път бяхме сигурни, че сме открили къде държат Дучето. Генерал Щудент, когото осведомихме на другата сутрин за ситуацията, напълно споделяше нашето мнение.

И изведнъж като гръм от ясно небе заповед от щабквартирата на Фюрера.

„Щабквартирата току-що получи от Абвера (адмирал Канарис) доклад, че Мусолини се намира на малък остров недалеч от Елба. Хауптурмфюрер Скорцени веднага да подготви десантна операция и да съобщи в щабквартирата кога може да бъде проведена. Щабквартирата трябва да утвърди плана на операцията.“

Какво става, питахме се ние. Смяташе се, че агентурата на адмирала разполага с извънредно ефективни средства за събиране на информация. Обаче след няколко дни се запознахме и с един циркуляр с гриф „Секретно“, разпратен от Абвера до всички командири на части на вермахта в Италия. В този циркуляр черно на бяло пишеше: „Абсолютно точно е установено, че правителството на Бадوليو ще продължи борбата на наша страна при всякакви обстоятелства. Новото италианско правителство дори още по-тясно ще сътрудничи в общите ни действия, отколкото предишното фашистко правителство.“

Тъй като нашето мнение беше диаметрално противоположно, генерал Щудент поиска аудиенция при самия Фюрер. След дълги обяснения по телефона най-после бе дадено разрешение и получихме заповед да отидем в Източна Прусия. Веднага излетяхме и когато се приземихме следобед, разбрахме, че Хитлер ни очаква.

Заведоха ни в същата стая, където бях представен на Фюрера преди няколко седмици. Този път всички кресла пред камината бяха заети и имах възможността да се запозная на практика с цялото виешо ръководство на райха. Отляво на Фюрера седеше Рибентроп, министърът на външните работи, отдясно - фелдмаршал Кайтел, до него генерал Йодл. На мен посочиха следващото кресло. Отдясно на Хитлер седеше Химлер, до него генерал Щудент и гросадмирал Дьониц. В креслото между Дьониц и мен беше настанил масивната си фигура райхсмаршал Херман Гьоринг.

Генерал Щудент накратко ме представи, после ми даде думата.

Отначало страшно се вълнувах - погледите на тези осем души така ме сковаваха, че забравих дори за бележките си, подготвени по време на полета. Постепенно обаче си възвърнах самоувереността. Колкото се може по-ясно и кратко представих в детайли всички етапи от нашето разследване.

Многобройните убедителни данни в полза на нашата версия, че Дучето се намира в Санта Мадалена, направиха впечатление на аудиторията. А разказът за

баса, сключен от лейтенант Варгер, предизвика усмивки по някои лица, по-точно тези на Дьониц и Гьоринг.

Висшето военно ръководство на райха: Адолф Хитлер и (от ляво на дясно) маршал Херман Гьоринг, генерал-фелдмаршал Вилхелм Кайтел, гросадмирал Карл Дьониц, райхсфюрерът на СС Хайнрих Химлер.

Когато завърших - беглият поглед към часовника ми показва, че съм говорил над половин час, - Фюрерът с решителен жест ми стисна ръката.

— Вие ме убедихте, капитан Скорцени. Разбира се, че сте прав и аз отменям предишната си заповед за нападение срещу острова. Разработихте ли вече план как да измъкнете Дуче от тази морска крепост? Ако е така, представете ни го.

С помощта на схема, нахвърляна на ръка, аз им разказах за нашия план, изработен преди няколко дни. Обясних, че освен флотилията торпедни катери ще ми трябва и няколко миночистача и освен моите петдесет човека, около рота доброволци от СС бригадата, базирана в Корсика. От друга страна, за да прикрия нашето оттегляне, бих искал да имам право да използвам немските зенитни батареи в Корсика и Сардиния. Моят план за атака при изгрев-слънце, изглежда, получи пълно одобрение. Докато докладвах, Хитлер, Гьоринг и Йодл ми зададоха много въпроси. След мен Фюрерът взе думата.

— Одобрявам вашия план, капитане, и се надявам, че ако го изпълните с нужната настойчивост и без всякакви колебания, той е съвсем реален. Гросадмирал Дьониц, дайте необходимите нареждания на своите подразделения. Исканите части постъпват за времето на операцията под командването на капитан Скорцени. Трябва на всяка цена да освободим моя приятел Мусолини, колкото се може по-бързо, за да попречим да го предадат на съюзническите войски. Обаче, капитане, когато сте готов и ви дам разрешение да започнете операцията, е възможно Италия още да е наш съюзник, поне официално. Ако в такъв случай вашият рейд завърши с неуспех, ще бъда принуден да се отрека от вас пред световното обществено мнение. Ще трябва да заявя, че обсебен от фикс идеята Дуче да бъде освободен и от вашия план, вие лично сте накарали командирите на някои наши части в Италия да си загубят ума и сте действали по собствена инициатива. За да ни помогнете да победим, за да защитите честта на Германия, бъдете готов да приемете в случай на неуспех това тежко обвинение, без дори да помисляте за защита.

Нямах време да помисля. Във всеки случай, щом честта на родината ми е поставена на карта, знам, че безропотно ще приема и понеса целия позор на такова обвинение. Твърде развълнуван, можах само да сведа глава, без да намеря думи за отговор.

Хитлер доволен ме освободи, като преди това приятелски ми стисна ръката.

— Вие ще успеете, Скорцени! - каза той с толкова уверен тон, че тази негова увереност проникна в мен като електрически заряд. Неведнъж бях слушал за хипнотичната сила на Фюрера да убеждава. Невъзможни бяха каквито и да е съмнения.

— Ще успея!

На другата сутрин поехме обратно за Рим. След пристигането разказах на верния ми Радл, че при провал ще поема цялата отговорност за нашата акция. Като истински австриец, Радл не се впечатли много от това.

— Какво пък - каза той спокойно, - щом така трябва, ще помоля да ме затворят в една килия с вас. Може да ни вкарат и в лудница. Това ще бъде прекрасна възможност да опитаме комфорта на килиите с меки стени.

И само случайността ни спаси от тази печална перспектива. След няколко дни едва не атакувахме затвора, чийто пленник вече го нямаше.

Пак започваме от нулата

Фрегатен-капитан Шулиц, командирът на ескадрата торпедни катери, които предоставиха на мое разположение, беше наистина луда глава. Той отдавна мечтаеше за такива операции. Ние планирахме етапите на нашата операция минута по минута, като се стараехме да не пропуснем и най-малкия детайл, да предвидим всички възможни случайности. Най-после планът беше напълно готов.

В навечерието на деня „Хикс“ ескадрата торпедни катери трябваше да направи приятелска визита в Санта Мадалена. Тя щеше да влезе във военното пристанище и да пристане точно срещу вилата. В същия ден миночистачите под командването на лейтенант Радл вземат от Корсика отряд командоси, пресичат пролива и хвърлят котва на рейда на Пола срещу Санта Мадалена. Войниците естествено остават скрити. В първите часове на деня „Хикс“ флотилиите започват да маневрират, демонстрирайки, че се канят да отплават. Внезапно миночистачите стоварват десанта, част от който подсигурия основната група срещу всякакви изненади откъм града. Катерите са в постоянна готовност да ни прикрият с огън.

После аз заедно с основната част от десантния отряд влизам на територията на вилата. Вървим в строй и според моя замисъл внезапната поява на рота маршируващи войници трябва още повече да обърка противника. Доколкото е възможно, докато преминаваме през града, ще избягваме всякакви конфликти и до последно ще се опитваме да не влизаме в престрелка. После нахлуваме през вратите на вилата, където аз решавам на място конкретните ни действия според ситуацията. За да не разбере охраната на вилата преждевременно за нашия десант, няколко групи ще прережат комуникационните кабели.

Веднага щом неутрализираме петдесетте души от охраната, аз закарвам Дучето на борда на торпедния катер. В това време рота войници от СС ще се заеме с оръдията, прикриващи изхода от пристанището. Зенитните батареи на италианците, разположени на хълмовете около града, ще бъдат под прицела на нашите батареи по северното крайбрежие на Сардиния.

С малко късмет всичко трябваше да мине като по вода. Притесняваше ме леко само едно обстоятелство: по-долу от вила „Вебер“, почти на крайбрежната алея, имаше казарми, където се намираха около двеста курсанти от морската школа. Трябваше ми солидно прикритие, за да подсигурия фланговете си. От друга страна, край брега имаше два бойни хидросамолета на италианския флот и един санитарен. Специално отделих два взвода, за да ги извадят от строя - така

италианците нямаше да могат да организират веднага преследване на катера с Дучето.

Един ден преди деня „Хикс“ на разсъмване катерите напуснаха пристанище Анцио и след кратък преход пристигнаха в Санта Мадалена. След това Радл отплава с един миночистач за Корсика, за да контролира натоварването на десанта. Според нашия план те трябваше да пристигнат в Санта Мадалена към края на деня. Докато чаках развитието на събитията, още веднъж се заех да проучвам плана на вила „Вебер“ и нейните околности. Варгер беше поработил добре, всичко беше нанесено на схемата много точно и ясно: разстоянията, разположението на вратите, постовите и т. н. Обаче не успях да се отърся от чувството за неувереност, което ме преследваше всеки път, когато някой изпълняваше важна задача, без да мога да го контролирам. Най-после реших за последно да проверя всичко сам. Варгер ме придружаваше.

Още щом наближихме вила „Вебер“, забелязах телефонен кабел, който не беше отбелязан на схемата на Варгер. Ядосах се: точно такъв привидно незначителен пропуск можеше да провали важната операция, която се канехме да проведем. Но трябва да призная, че с изключение на тази грешка, по всички останали линии картата беше съставена много старателно. Две отделения карабинери се разхождаха по улицата. Още едно, въоръжено с картечници, охраняваше портала. За съжаление високата ограда защитаваше вътрешния двор от любопитните погледи на минувачите. За маскировка ние бяхме облечени като обикновени матроси и носехме кошове с мръсно бельо, затова никой не ни обърна внимание. Целта на нашата разходка беше съседната на вилата къща, разположена малко по-нагоре по улицата. Оттам се надявахме да имаме видимост над оградата. Докато Варгер предаваше бельото за пране, под предлог че в сградата няма тоалетна, аз се качих по-нагоре и иззад една скала започнах да разглеждам вилата и обкръжаващия я парк. Всичко изглеждаше спокойно и като сравних по памет разположението на пътечките в парка и някои други обекти, се върнах успокоен в къщата на перачката.

И тук ме чакаше най-щастливата случайност, за която вече споменах. Докато ме нямало, един карабинер от охраната на Дучето бе дошъл в къщата на гости на стопанката. Предпазливо насочих разговора към свалянето на режима на Мусолини. Отначало темата, като че ли изобщо не заинтересува войника, той се оживи чак когато предположих, че Дучето вероятно е умрял. С горещия темперамент на южняк той заяви, че това са лъжи. Аз, разбира се, започнах да настоявам, че го знам съвсем точно от сигурен човек. Уж преди няколко дни познат лекар на мои приятели ми е разказал с най-големи подробности за последните мигове на бившия глава на фашистката държава. Храбрият карабинер повече не можеше да се сдържа.

— Не, не, сеньор, не е възможно! - възбудено се развика той. - Видях Дучето тази сутрин. Аз лично го придружавах, когато го водеха към белия самолет, с който отлетя.

Ама че новина! Това се казва изненада! Войникът говореше с уверен тон, разказът му изглеждаше съвсем искрен. Чак сега си спомних, че санитарният хидросамолет, който до вчера се клатушкаташе на вълните край брега, тази сутрин бе изчезнал. От друга страна, когато разглеждах вилата, леко ме учуди, че войниците от охраната се държаха някак прекалено свободно - трупаха се по терасите и изглеждаха безгрижни. Ето какво било обяснението на това поведение: в затвора вече нямаше пленник!

Страхотно ни провървя, че това се разкри навреме. Добре щяхме да се издъним, ако бяхме разгърнали морските и сухопътните бойни действия, които бяха планирани.

Сега преди всичко трябваше да отменим операцията и да спрем придвижването на частите на изходни позиции. Обадох се по телефона на Радл и го заварих тъкмо в момента, когато се канеше да заповяда отплаване от Корсика. Десантните части вече бяха на борда на катерите.

— Пълен назад, стоп на всичко! - беше моята заповед. От предпазливост още няколко дни останахме в състояние на готовност, в случай че Дучето се върне в Санта Мадалена. Странно, но италианците също не изтегляха охраната от вилата. Според мен така италианските тайни служби се опитваха да скрият следите и да ни объркат. Несъмнено пленникът беше толкова ценен за тях, че те не се спираха пред нищо, за да сменят постоянно местопребиваването на Мусолини. Този път постигнаха целта си - ние пак изгубихме следата.

Отново се върнахме там, откъдето тръгнахме - тоест на нулата. Всичко трябваше да започне отначало. Няколко дни търчахме до припадък, опитвайки се по горещи следи да открием Дучето. Слухове имаше, колкото щещ, но когато започнехме да ги проверяваме, те се изпаряваха като дим.

Стигаме да целта

И пак случайността, великият покровител на смелите, ни дойде на помощ. По време на инспекционна обиколка в района на езерото Брачано открих първата истинска следа. Оказа се, че няколко наши офицери са наблюдавали приводняването на белия санитарен хидросамолет! Постепенно започнаха да пристигат и други сведения, потвърждаващи, че държат Дучето на самия полуостров. Още няколко пъти се хвърляхме по следа, която в края на краищата се оказа лъжлива, като например тази, свързана с Тразименското езеро. Но в един прекрасен ден вестта за автокатастрофа, която едва не струвала живота на двама италиански вИспи офицери, ни наведе на идеята да търсим из Аbruцките Апенини. А там пак един неясен слух насочи издирването ни в невярна посока, към източната част на този планински масив.

Постепенно започнахме да мислим, че тези лъжливи следи ни се подхвърлят преднамерено. Италианската тайна служба, разбира се, е достоен противник. При това и други немски служби, като например щаба на Кеселринг или агентите на външното разузнаване на абвера, имат всички основания да се стремят първи да открият мястото, където е затворен бившият фашистки диктатор. През август шефът на Абвера адмирал Канарис се среща във Венеция със своя италиански колега генерал Аме. Преговорите не дали резултат. Нима желанието на италианците на всяка цена да запазят тайната ще се окаже в края на краищата по-силно от ясно изразеното намерение на Фюрера да разследва това тайнствено изчезване? И между другото дали наистина адмирал Канарис достатъчно енергично изпълнява заповедите на Германското главно командване? Понякога се усъмнявах в това...

От своя страна маршал Кеселринг се възползва от възможността по случай шестдесетгодишнината на Мусолини пак да пусне въдичката на стария маршал Бадوليو.

Хитлер беше изпратил в Италия като подарък за рождения ден специално пълно издание на съчиненията на Ницше, отпечатано само в един екземпляр. Тези томове бяха поставени в чудесно резбована дървена кутия. Кеселринг заяви на Бадوليو, че Фюрерът му е заръчал лично да поднесе подаръка на Дуче. За съжаление тази уловка не подейства и Бадوليو под някакъв измислен предлог отказа.

По това време положението в Рим ставаше все по-напечено. Една след друга няколко италиански дивизии бяха изтеглени от фронта и което е любопитно - дислоцираха ги в околностите на града, - уж, за да предотвратят заплахата от вражески десант. Честно казано, ние изобщо не вярвахме на това обяснение. Ако

нашите отношения с италианците се изостреха, ние, единствената немска дивизия - парашутистите на генерал Щудент и няколко свързочни и помощни части към Главния щаб на Кеселринг, - щяхме да се изправим срещу войскова групировка, която имаше тотално числено превъзходство: седем дивизии. Вече не успяхме дори да идентифицираме непрекъснато пристигащите италиански военни части.

Междувременно моята малка лична „разузнавателна служба“ най-после ме информира почти съвсем сигурно, че Мусолини се намира в един хотел, разположен в подножието на връх Гран Сасо, разбира се, под сериозна охрана. Няколко дни се опитвахме безуспешно да намерим подробни карти на този район. Тъй като строителството на хотела беше приключило малко преди войната, засега сградата я нямаше на никакви карти. Успяхме да изровим само две „сламки“: разказа на един немец, живеещ в Италия, който през 1938 година прекарал там зимната си ваканция, и диплянката на една туристическа агенция, рекламираща красотите на този скиорски рай в самото сърце на Аbruцките планини.

Тъй като тези данни бяха твърде неясни за подготовката на такава голяма операция, трябваше, колкото се може по-бързо да си осигурим въздушни снимки.

Генерал Щудент ми предостави самолет, снабден с автоматична камера, и сутринта на 8 септември излетях от летище Пратика ди Маре край Рим заедно с Радл и офицер от дивизионното разузнаване, който се предполагаше да играе важна роля в операцията, която планирахме.

Тъй като трябваше на всяка цена да скрием от италианците целта на нашия полет, решихме да пресечем Аbruцките планини на височина около 5000 метра. Дори пилотът не беше посветен в тайната: казаха му, че смятаме да снимаме няколко пристанища в Адриатика.

Когато се озовахме на трийсетина километра от Гран Сасо, решихме да направим няколко снимки, за да изпробваме огромната камера, монтирана в търбуха на самолета. И тогава открихме, че превъртащият лентата механизъм е заял заради студа. Апаратът не работеше. За щастие си носехме и портативен фотоапарат, щяхме да снимаме с него. В това време вече и ние започвахме да си патим от студа, защото бяхме облечени само в тънките униформи на африканския експедиционен корпус. Тъй като по време на полет е невъзможно да се отвори напълно големият остъклен купол на задната кабина, се наложи да избием един от сегментите му, за да създадем обзор на апарата. Разбира се, стана неудобно, защото фотографът трябваше да промуши навън през тази дупка главата, раменете и ръцете си.

Осмелих се да го направя пръв. Никога не бих повярвал, че въздухът може да бъде толкова леден, а вятърът - толкова режещ. С мъка промуших през дупката раменете си, а Радл ме държеше за краката. След няколко секунди прелетяхме над Кампо Императоре, диво плато със сложен релеф, разположено на около 2 000 метра надморска височина, от което се издигат могъщо до 2 900 метра стръмните склонове на връх Гран Сасо. Сиви и кафяви скали, безкрайни голи сипеи, петна фирн - вледенен сняг, - после прелитахме над нашата цел - хотела, масивна сграда дори гледана отдалеч.

Правя първата снимка, а после, държейки с лявата ръка доста тежкия апарат, превъртам лентата. И чак сега осъзнавам колко безчувствени са станали пръстите ми за тези няколко мига. До хотела забелязвам малка поляна с приблизително триъгълна форма. Веднага си казвам: ето и площадка за приземяване! Правя трета снимка, после с няколко нервни подритвания подсецам Радл, че е крайно време да ме изтегли в самолета.

Няколко минути се топля и идвам на себе си. Тъй като Радл в типичния си маниер невъзмутимо ме поднася: „Толкова ли е студено при това слънце?“ - решавам да доставя на моя скъп приятел същото удоволствие по време на обратния полет.

Пропълзвам по корем в пилотската кабина и в далечината вече виждам синя лента - Адриатика. Заповядвам да се спуснем на около 2 500 метра и щом стигнем крайбрежието, да поемем на север, следвайки извивките на бреговата линия. После, за да объркам пилота, дълго разучавам нашите карти и моля Радл да се приготви да снима пристанищните съоръжения на Анкона.

При великолепно време бързо стигнахме до прекрасните плажове на Римини и Ричоне. Малко след това заповядах да обърнем на 180 градуса и да се вдигнем на 5500 метра, за да прелетим над връх Гран Сасо.

Този път идва редът на Радл. Връщаме се в задната кабина, където температурата значително се е понижила - два-три градуса под нулата. Сега проклинаме нашите африкански униформи, с които толкова обичаме да се разхождаме по слънчевите римски улици. Връчвам на Радл фотоапарата и подробно му обяснявам как да работи с него, даже прекалено подробно, тъй като Радл е артистична натура и нищо не разбира от технически детайли. После той се промушва през дупката с ръцете напред, а аз, застанал на колене, го държа за краката.

Планинският хотел „Кампо Императоре“.

Тъй като върхът вече се вижда, аз го щипя за крака, за да е готов. Едновременно му крещя - вероятно напразно, защото ревът на моторите е оглушаващ. „Побързай, направи колкото снимки успееш!“ Усещам по конвулсивните движения на краката му, че неистово ми дава някакъв знак. Може би няма да прелетим точно над хотела и ще му се наложи да се наклони и да снима под ъгъл. Това може да ни е от голяма полза, защото такива снимки понякога са по-добри от направените вертикално - позволяват да си представиш наклона на местността. Скоро Радл дава знак да го изтегля обратно. Лицето му е буквално посиняло от студ.

— Направо ще удуша първия, който ми заговори за прекрасното италианско слънце - мърмори той с тракащи зъби.

След като се връщаме в пилотската кабина, навличаме треперещи спасителните жилетки и дори се завиваме с омаслените хартии, които се въргалят в ъгъла. После давам на пилота подробни указания да се спусне на около 1 500 метра и да се връща, но по такъв курс, че да се отклоним леко и да стигнем Средиземно море малко по на север от Рим. После да подходим към летището с бърснеш полет.

След четвърт час се убедихме, че тази предпазливост вероятно ни е спасила живота. Вече стигнахме крайбрежието, слънцето заливаше със светлина цялата кабина и аз, седнал до пилота, съзерцавах пейзажа. И когато съвсем случайно

поглеждам наляво към Сабинските планини, не вярвам на очите си: от юг към Фраскати в плътни редици се приближават самолети, несъмнено вражески. Свалям очилата и виждам как хвърлят бомби, които се сипят над града точно върху нашия щаб. После първата ударна вълна отминава и се появяват две други, които също се освобождават от смъртоносния си товар. Чак сега осъзнаваме, че ако не бях заповядал да направим този заход откъм север, щяхме да се озовем наред съюзническите ескадрили, където нашият разузнавателен самолет щеше да е практически беззащитен. А изстребителите, които придружаваха бомбардировачите, не ни забелязаха само защото летяхме съвсем ниско.

Няколко минути по-късно се приземяваме невредими. Влизаме във Фраскати и попадаме сред пълен хаос. Сградата, където е щабът на генерал Щудент, е невредима, но от нашата са останали само руини. Когато се опитваме да проникнем там, един офицер ни предупреждава, че в къщата са паднали две бомби със забавено действие, забили се в пръстения под на мазето и сега всеки момент може да избухнат. Обаче ние бяхме оставили в спалнята важни документи с резултатите от нашите разследвания. И затова се катерим по руините, прескачаме през перилата на балкона и независимо от хаоса в стаята, успяваме да открием нашето досие. След няколко секунди пак сме на улицата.

Жертвите сред цивилното население сигурно са много големи. Обаче почти всички немски служби са оцелели. Нашите войници вече ремонтират телефонните линии, които са доста повредени. Аз нямам време да се бавя, трябва спешно да отида в Рим, за да се срещна с няколко италиански офицери, които по мои сведения смятат да освободят Дучето. Естествено, искам да разбера плановете им, за да не си пречим взаимно.

След няколкоминутен разговор се убеждавам, че макар тези младежи да показват похвален ентузиазъм и сериозна решителност, не са напреднали колкото нас в подготовката си. Когато се сбогувам с тези „конспиратори“, вече е нощ, а аз трябва да пресека целия Рим, за да се срещна с Радл, който ме чака в кантората на една немска служба. Карам колата бавно, тъй като по всички улици цари необичайно оживление. Хората се трупат покрай уличните високоговорители и щом излизам на „Виа Венето“, съм принуден да пълзя със скоростта на пешеходец. Всички приветстват с шумни възгласи едно съобщение, носещо се от говорителите, и чувам виковете им: „Да живее кралят!“, жените се целуват, стълпилите се хора обсъждат разпалено нещо. Това все повече ме заинтригува и аз спирам, за да попитам един минувач, който ми съобщава катастрофална новина: Италия е капитулирала.

Разбира се, знам, че положението на нашите войски на Апенинския полуостров е критично. Честно казано, всички очаквахме тази капитулация, но

никой не мислеше, че ще дойде толкова скоро. Във всеки случай това събитие ще забави моята мисия - или дори може да я направи невъзможна.

Няколко дни по-късно научавам, че генерал Айзенхауер е изпреварил събитията и е обявил по алжирското радио италианската капитулация в същия ден, но още в 18:30 часа. С това е поставил правителството на Бадوليو пред свършен факт, поне що се отнася до точния час за прекратяване на бойните действия. От друга страна, съюзниците са определили десанта в Салерно през нощта на 8 срещу 9 септември и вече не могат да променят тази дата. Тази операция би трябвало да облекчи задачата на новия „съюзник“, като ангажира основната част от немските войски край Салерно. Според донесенията на нашите разузнавателни служби ние очаквахме, че съюзническият щаб планира авиационен десант в Рим и подобна операция би поставила нашите малобройни сили най-малкото в неприятно положение. Така че масираната бомбардировка на Фраскати е била договорена на преговорите между представителите на Бадوليو и съюзническото Главно командване, за да дезорганизира щаба на германските войски в Италия. Но тази последна част от плана не постигна целта си. Ние запазихме връзка с всички наши войски, които, разбира се, бяха приведени в бойна готовност.

Нощта на 8 срещу 9 септември мина спокойно с изключение на няколко сблъсъка между италиански и немски части южно от Рим. През целия ден на 9 септември обаче ставаха сериозни престрелки в околностите на Фраскати, където са концентрирани немските служби. Въпреки това до вечерта успяхме да удържим цялата зона на Сабинските планини. Германските части постепенно приближиха към Рим, който е зает и обкръжен от няколко италиански дивизии.

8 септември 1943: германската парашутнодесантна дивизия край Рим започва операция „Аксе“ (Ос). Парашутистите разоръжават доскорошните си италиански съюзници.

В това време, признавайки необходимостта да отложa с няколко дни опита си да освободя Дучето, аз продължавам да се стремя да потвърдя с възможно най-голяма сигурност неговото присъствие в хотела на Гран Сасо. Първите следи ми дадоха, макар и неволно, двама италианци, но аз бих искал да получа още някакво потвърждение и по възможност - от германец. Очевидно не може и дума да става да пратя директно свой човек в хотела, който е свързан с външния свят само чрез една въжена линия, тръгваща от долината. Вече си блъсках главата как да намеря съвсем безобиден предлог, когато в навечерието на италианската капитулация най-после намерих човека, който ми трябваше. В Рим имах познат военен лекар - немец, много амбициозен мъж, който отдавна мечтаеше за някаква бойна награда. Реших да използвам стремежа му към почести и вечерта на 7 септември му разясних как може да спечели одобрението на началството си.

До този момент немските войници, заболели от малария — а такива имаше много, - се изпращаха за лечение в Тирол. И ето, че предложих на моя доктор да отиде „по собствена инициатива“ в планинския хотел на Гран Сасо, който аз уж добре познавам, за да изясни може ли това заведение, разположено на около 2 000 метра, да бъде превърнато в санаториум. Натъртвам, че той трябва да поговори на място с управителя, да огледа колко легла има, тоалетни, бани и така нататък, и веднага да започне преговори. Предложението ми беше прието: сутринта на 8 септември моят славен доктор потегли с кола. А аз веднага започнах да се тревожа. Дали ще успее да се върне, ще го видя ли пак жив и здрав?

На другия ден моят „шпионин по неволя“ се върна много разстроен от мисълта, че заради италианската капитулация неговият прекрасен план вероятно ще се провали. Без да пести подробности, той ми разказа как преминал през Акила и влязъл в долината, където е началната станция на въжената линия с подемника. Но всичките му усилия да проникне по-нататък били напразни. Пътят към подемника бил преграден с бариера, която се охранявала от няколко карабинери на пост. След дълги преговори с тях той все пак получил разрешение да се обади по телефона в хотела. Обаче не му отговорил управителят - на другия край на линията някакъв офицер го осведомил, че Кампо Императоре е обявен за военен полигон и следователно всякакво друго използване на платото и хотела са забранени. Според доктора ставало въпрос за доста големи маневри, защото забелязал в долината радиокола, а въжената линия постоянно се движела.

В последното селце преди станцията жителите му разказали невероятни истории: изглежда, че хотелът бил зает съвсем наскоро, целият граждански персонал от него е изгонен, а стаите пренаредени, за да се нанесат в тях около 200 войници. Няколко пъти в долината уж идвали старши офицери и някои „добре

осведомени“ хора предполагали, че там горе е затворен Мусолини. Обаче това сигурно е само слух, на който не бива много да се вярва, резюмира моят доктор.

Аз, разбира се, не се опитах да го разубеждавам.

Последни приготовления

На следващия ден, 10 септември 1943 година, нашите войски все още удържаха Рим и неговите околности. Най-после можех да пристъпя към изпълнението на моята задача или по-точно към последните приготовления - а именно изработването на подробен план.

Преди всичко анализирам заедно с Радл различните възможности, от които можем да избираме (предполагайки, че и самата операция е възможна). Едно е безспорно: не бива да губим нито минута повече. Всеки ден, може би дори всеки час, мястото, където е затворен Дуче, може да бъде променено, да не говорим за другото събитие, от което се тревожим най-вече: пленникът да бъде предаден на съюзниците, които несъмнено вече са го изискали. Малко по-късно научаваме, че генерал Айзенхауер е включил това искане в условията за примирието.

Операция по земя ни изглежда предварително обречена на провал. Нападение по стръмните склонове към платото ще доведе до огромни загуби и във всички случаи карабинерите ще бъдат предупредени достатъчно навреме, за да могат или да скрият Дучето, или да го отведат на друго място. За да им попречим да се измъкнат заедно с пленника, би трябвало да обградим целия планински масив с верига, за което се иска поне дивизия. Затова наземната операция трябва да се смята за невъзможна.

Нашият главен коз трябва да стане пълната изненада, защото, без да говорим за стратегически съображения, ние се опасяваме дали карабинерите нямат заповед да убият своя пленник, ако възникне опасност той да се измъкне. Това предположение впоследствие се потвърди. Само мълниеносното ни нахлуване е спасило Дучето от сигурна смърт.

И така, виждаме само два начина: десант на парашутисти или приземяване на транспортни планери до хотела. След дълъг анализ на всички „за“ и „против“ тези две решения избираме второто. В разредената атмосфера на тази височина, за да предотвратим прекадено бързото спускане, ще ни трябват специални парашути, а ние ги нямаме. Освен това предполагам, че заради пресечената местност десантниците ще се приземят с прекадено голямо разсейване, така че бързата масирана атака ще се окаже невъзможна. Остава само кацането на няколко планера. Но дали около хотела има участък, където те биха могли да се приземят?

Когато към обед на 8 септември реших да проявя нашите въздушни снимки, стана ясно, че огромната фотолаборатория във Фраскати е изравнена от бомбите със земята. Един мой офицер все пак успя да извади няколко снимки в

помощната лаборатория, но за нещастие не можах да ни направят големоформатни снимки за стереоскопа, които биха позволили да виждаме местността ясно и релефно. Трябваше да се задоволя с обикновени снимки, около 14 на 14 сантиметра, на които обаче прекрасно различих триъгълната поляна, която беше привлякла вниманието ми по време на нашия полет над хотела. Точно на тази поляна като площадка за приземяване ще осъществя моя план.

Също така трябваше да помисля как да защита тила ни и да осигуря изтеглянето след операцията. Според нашия план тези две цели трябваше да се реализират с помощта на батальон парашутисти, които през нощта да проникнат в долината, за да превземат в часа „Хикс“ началната станция на въжената линия с подемника.

След като уточних тези основни детайли на операцията, отидох при генерал Щудент. Знаех добре, че вече трети ден той няма възможност да отиде и за минута - впрочем, както и аз, - но сега заедно трябваше да стигнем до някакво решение. И ето, че му обяснявам плана си и дори успявам да го убедя. Наистина генералът не проявява ентузиазъм, той не крие от мен опасенията си, но също така разбира, че ако не искаме да се откажем от нашата задача, трябва да използваме тази единствена възможност. Обаче преди да даде съгласието си, той иска да се посъветва с началник- щаба на своя корпус.

И ето, че тези двама специалисти по въздушни операции недвусмислено се изказват срещу нашия план. Според тях кацане с безмоторници на такава височина и на неподготвена местност още не е правено по простата причина, че е „технически невъзможно“. По тяхно мнение така, както съм го замислил, десантът ще доведе до 80% загуби на личния състав. Остатъкът от отряда ще се окаже тогава прекалено слаб, за да изпълни задачата.

В отговор на тези аргументи аз обясних, че прекрасно си давам сметка за опасностите, които ни очакват, но винаги, когато за пръв път се опитва нещо ново, трябва да се поеме и известен риск.

Предполагам, че предпазливото приземяване на планера на корем по слабо наклонената поляна ще позволи да се убие скоростта и следователно - да се избегнат големи загуби. Разбира се, заявявам, ако господата предложат някакво по-добро решение, ще го приема.

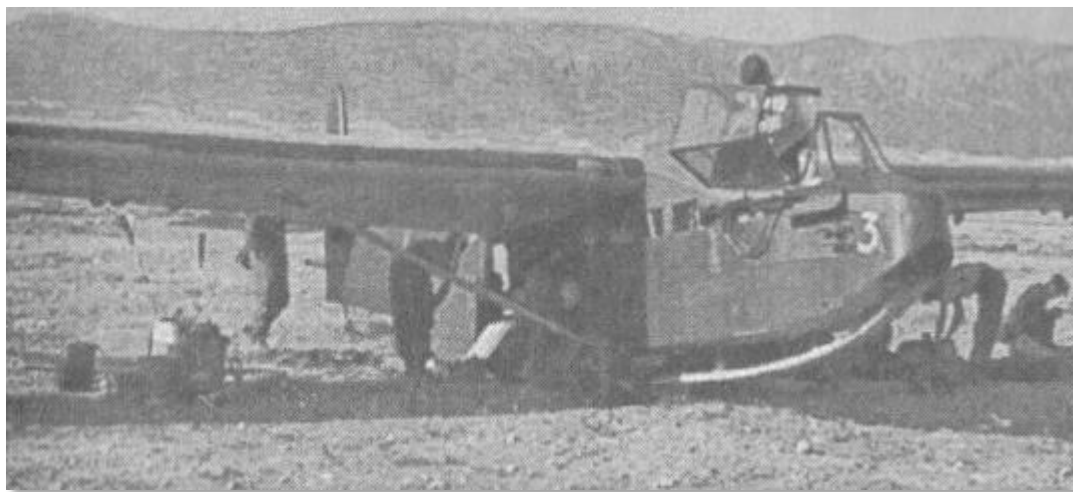
След дълго обмисляне генералът окончателно застана на моя страна и даде заповед:

— Веднага да докарат от Южна Франция всичките дванадесет транспортни планера, които са ви нужни. Ден „Д“ се определя за 12 септември, а часът „Ч“ -

седем сутринта. Това означава, че на 12 септември точно в 7 часа сутринта планерите трябва да кацнат на планинското плато и в същия момент батальонът да превземе станцията с подемника в долината. Аз лично ще дам указания на пилотите и ще им препоръчам да се приземят крайно предпазливо. Предполагам, капитан Скорцени, че операцията може да се осъществи само по начина, който предложихте и никакъв друг.

След като успях да изтръгна това решение, отработвам с Радл последните детайли на операцията. Трябва много точно да се пресметне разстоянието, да се уточни снаряжението на хората и особено - да се определи точката на кацане на всеки от дванадесетте планера. Транспортният планер може да вземе на борда си освен пилота девет души, тоест една група. Поставяме на всяка група конкретна задача - що се отнася до мен, аз ще летя с третия планер, за да се възползвам при атаката на хотела от прикритието, което ще осигурят хората от първите два апарата.

След като сме подготвили всичко, още веднъж преценяваме шансовете си. Всички прекрасно разбират, че не са никак големи. Преди всичко никой не може да ни гарантира, че Мусолини още се намира в хотела и ще остане там до деня „Д“. По-нататък - никак не е ясно ще успеем ли да се оправим достатъчно бързо с италианската охранителна част, за да предотвратим екзекуцията на Дучето. Накрая, не бива да пренебрегваме и предупреждението на онези офицери, които ни предричат неизбежен провал.

Десантният планер (или безмоторен самолет) DFS-230. Това е най-масовият модел германски безмоторници за транспортиране на десантни части. От 1937 до 1941 са произведени 1 022 броя. Големите загуби при десанта в Крит разочароват Хитлер и той спира развитието на парашутно-десантните войски. Така че планерите DFS-230, които докарват на Скорцени от Франция, са едни от малкото останали.

Независимо дали техният песимизъм е преувеличен или не, сме длъжни да предвидим загуби по време на приземяването. И това още не е всичко: дори, без да броим тези загуби, ние ще бъдем само 108 души и при това няма да можем да разполагаме едновременно с всички групи. Ще се сблъскаме с 250 италианци, които прекрасно познават местността и са се барикадирали в хотела като в крепост. Що се отнася до въоръжението - тук имаме приблизително равенство. Вероятно автоматите дори ще ни осигурят леко предимство, което донякъде уравновесява численото преимущество на противника, но пак, при условие че началните загуби няма да се окажат твърде големи.

Радл слага край на това безрадостно обсъждане:

— Моля ви, капитане, не си струва да изчислявате с логаритмична линия нашите шансове за успех. Ние си знаем колко са малки, но също така разбираме, че ще проведем операцията - каквото и да ни струва.

Тревожи ме още нещо: дали няма още някакъв начин да засилим ефекта на изненада, който е главният ни коз? Вече повече от час напразно си блъскаме главите и най-после на Радл му хрумва гениална идея: да вземем с нас някой висш италиански офицер. Вероятно самото му присъствие ще бъде достатъчно, за да все известно колебание и объркване в душите на карабинерите, което ще им попречи веднага да ни дадат отпор или да екзекутират Дучето. И тогава ние не бива да губим и секунда, за да не им позволим да се освестят.

Генерал Щудент веднага одобрява това хитро предложение и ние търсим най-добрия начин да го осъществим. Генералът трябва да приеме този офицер в навечерието на деня „Д“ и да го убеди - как именно, не си представяме много - да участва в операцията. После, за да пресече всякаква възможност за изтичане на информация или дори предателство, офицерът трябва да остане с нас до сутринта.

Висш офицер от нашето посолство, който прекрасно познава римските военни, ми посочва един офицер, бивш член на щаба на римския губернатор - като човека, способен да ни направи тази услуга⁷. По време на боевете за овладяването на града този човек се е държал по-скоро неутрално. По моя молба генералът го извиква вечерта на 11 септември във Фраскати, за да обсъди с него „някои проблеми“.

* * *

⁷ Генерал Фернандо Солети от карабинерския корпус. — бел. ред.

Сега сме застраховани и от тази страна. Но се появява нов повод за тревога: новините, които получаваме през целия 11 септември за прелитането на транспортните планери, съвсем не ни радват. Все по-засилващата се активност на съюзническата авиация е принудила нашата ескадрила няколко пъти да прави дълги отклонения и при това им пречи отвратителното време. До последния миг се надяваме планерите все пак да пристигнат навреме, но напразно.

Така се налага да пренесем напред всички етапи на нашата операция. Денят „Д“ си остава същият-неделя, 12 септември, в никакъв случай не можем да си позволим да загубим цяло денонощие, - но часът „Ч“ се измества с 14 часа. С всевъзможни извинения обясняваме на италианския офицер, който се е явил на срещата с военна точност, че генерал Щудент е възпрепятстван от непредвидени обстоятелства и го молим да дойде на другата сутрин в осем часа на летище Пратика ди Маре. Най-неприятното е, че това забавяне още повече намалява шансовете ни за успех. От една страна, мощните възходящи въздушни потоци, които се очакват в топлите часове, ще направят приземяването много опасно, а от друга - задачата на отряда, който трябва да заеме станцията с подемина, се усложнява, защото ще е принуден да атакува посред бял ден. Толкова по-зле... ние все пак ще се опитаме да успеем.

Веднага след обяд на 11 септември отидох в маслиновата горичка на един женски манастир, където е опънала палатките си частта, придадена под мое командване. Предварително бях решил да взема в операцията само доброволци, но исках откровено да ги предупредя, че се излагат на голяма опасност. Заповядах да ги строят и произнесох кратка реч:

— Вашето дълго бездействие свършва. Утре ще проведем изключително важна операция, която ми възложи самият Адолф Хитлер. Трябва да сме готови за тежки загуби, които за жалост са неизбежни. Аз лично ще поведя вашия отряд и ви уверявам, че ще направя всичко възможно - ако и вие действате така, ако се бием рамо до рамо с всички сили - нашата операция ще успее. Нека доброволците да излязат пред строя!

За моя огромна радост всички без изключение пристъпиха напред. Моите офицери с голяма мъка уговориха някои да останат, тъй като можех да взема със себе си само осемнадесет души. Останалите 90 по заповед на генерал Щудент трябваше да бъдат подбрани сред курсантите от 2-а рота на учебния парашутен батальон. После отидох при командира на този батальон, за да обсъдя с него различните етапи на операцията. Според заповедта на генерала точно този офицер щеше да командва отряда, който трябваше да завземе станцията с подемина. Същата вечер учебният батальон парашутисти потегли към долината. Жребият бе хвърлен.

Майор Харалд Морс, командир на учебния парашутен батальон.

Когато падна нощта, чухме по съюзническото радио съобщение, което ни хвърли в ужас. Дикторът обяви, че Дучето току-що е пристигнал в Северна Африка на борда на италиански военен кораб, който се е измъкнал от пристанище Специя. След като преживяхме първия шок - нима и този път закъсняхме? - взех морската карта и започнах да пресмятам. Тъй като знаех точното време, когато част от италианския флот е напуснала Специя, лесно установих, че дори най-бързоходният кораб не може да стигне до африканския бряг в часа, когато бе излъчена тази новина. Следователно съобщението е обикновена дезинформация, която да заблуди немското командване. Ние няма да променяме нищо в нашия план. Но от този ден вече приемах съобщенията от съюзнически източници с предпазливо недоверие.

Десантът

На следващия ден - неделя, 12 септември 1943 година - ние се отправяме в пет сутринта към летището, където стана ясно, че планерите ще пристигнат приблизително към десет часа. Възползвах се от това забавяне, за да проверя за пореден път снаряжението на моите хора. През последните пет дни всеки от тях бе на „парашутистки порцион“. Когато докарах няколко сандъка със свежи плодове, в бараките веднага настана радостно оживление. Разбира се, всеки би могъл да усети напрежението, което обхваща дори и най-смелите преди скока в неизвестността, но ние се стараехме да разсеем всякаква боязливост и нервност, веднага щом възникнеше.

Обаче италианският офицер не се яви и в осем и половина. Аз изпратих лейтенант Радл в Рим, като му заповядах да докара италианеца на всяка цена и колкото може по-бързо: „Правете, каквото искате, но гледайте да пристигне жив.“ По някакъв начин Радл се изхитри да открие нашия човек и да го напъха в собствения му автомобил. Веднага щом се озова на летището, двамата с генерал Щудент се заехме с него. Набързо обяснихме на италианеца, че желанието на Фюрера е той лично да ни помогне да предотвратим, доколкото е възможно, всякаво кръвопролитие при освобождаването на Дуче. Генералът очевидно бе поласкан, че самият Фюрер е заинтересуван от неговото съдействие и сега вече наистина не можеше да ни откаже. Обеща да направи всичко, което е по силите му, и аз донякъде се надявах, че това ни дава неоценим коз в предстоящата игра.

Около единадесет започват да се приземяват първите планери. Максимално бързо напъхват с гориво резервоарите на самолетите, които трябва да ни служат като буксир, и веднага всеки със своя планер на опашката заема отреденото му място на пистата за излитане според плана, който е разработен още преди нашето пристигане тук.

Между другото генерал Щудент събира всички пилоти и им напомня за строгата забрана да се приземяват след пикиране: единственият разрешен начин на приземяване е от планиращ полет. След това аз нахвърлих върху черната дъска карта на местността и уточних точките за приземяване на всеки от планерите. И накрая заедно с щабния офицер, който участваше в нашия разузнавателен полет, аз сверявам основните детайли: хронометража на полета, височината, посоката и така нататък. Тъй като освен мен и Радл той е единственият човек, който има представа как да се стигне до нашето планинско плато, по план трябва да заеме място в първия самолет-буксир и да води цялата ескадрила. Според нашите изчисления, за да бъдат преодолені няколкостотинте километра, ще е необходим точно един час. Така че ние ще трябва да излетим не по-късно от тринадесет нула-нула.

Летище Пратика ди Маре, 12 септември 1943: Скорцени докладва на генерал Щудент, че отрядът е готов да излети.

Тогава внезапно в дванадесет и половина обявиха въздушна тревога! Появиха се вражески бомбардировачи и вече можеха да се чуят първите взривове по подстъпите към летището. Пръснахме се в различни посоки и се подслонихме в укритията. Беше досадно - една такава дреболия да провали всичко в последния момент! Няколко минути преди един часа сирените свиреха отбоя на тревогата.

Отивам на главната писта: бетоновото покритие е доста пострадало от множеството бомби, но машините са невредими. Можем да тръгваме на път. Давам заповед - „по местата“. Що се отнася до италианския офицер, аз го прибирам в третия планер и внимателно го настанявам отпред между краката си - върху същата тясна щанга, която всички сме яхнали един зад друг, натъпкани плътно, като риби в консерва. Почти няма място, където да поставим ръцете си. Съдейки по всичко, италианецът вече горчиво съжалява за решението си и топурка след мен към машината, напълно обезкуражен. Толкова по-зле за него - вече нямам време да се грижа за душевното му равновесие.

Вглеждам се в циферблата на ръчния си часовник: един часът по обед. Двигателите изреваха, самолетите се плъзнаха по пистата и аз усещам как се откъсваме от земята. Бавно, описвайки огромни криволици, ние се издигаме нагоре; керванът се подрежда, както трябва и се насочва на североизток. Времето изглежда идеално за нашето начинание: грамадните бели купести облаци са увиснали на височина три километра. Никакъв вятър не би могъл да разпръсне тази облачна маса, от което следва, че ние получаваме шанса да достигнем

набелязаната цел, без изобщо да бъдем забелязани, след което рязко да се гмурнем към нея.

Последна проверка на снаряжението преди излитането.

В транспортния планер цари задушаваща жегата. Струпалите се накуп хора, при това с цялото си снаряжение, въобще не са в състояние да помръднат. Италианският генерал пред очите ми побледнява и не след дълго цветът на лицето му започва да прилича на сиво-зеленикавите багри на неговата униформа. Имам чувството, че въздушните пътешествия никога не са били особено лесни за него и във всеки случай едва ли са в списъка на любимите му развлечения.

Пилотът съобщава нашите координати, аз ги сравнявам с данните от своята карта. Съдейки по всичко, в момента летим над Тиволи. От кабината изобщо е невъзможно да се види пейзажът долу. Миниатюрните странични прозорчета отстрани са затворени с целофан, чиято прозрачност е близка до нулевата; що се отнася до наблюдателните амбразури, те са толкова тесни, че е трудно да разбера какво всъщност виждам през тях. Транспортният планер е определено твърде остаряла машина - скелетът му е изграден от няколко стоманени тръби плюс брезентовата обшивка - това е всичко.

За да достигнем височината от три и половина километра, навлизаме във вътрешността на един плътен облак. Когато отново изплуваме в чисто небе, изведнъж пилотът на нашия самолет-буксир съобщава по бордовия телефон:

— Самолети едно и две изчезнаха. Кой ще поеме командването?

Новината никак не е от приятните. Какво би могло да се случи с двата самолета? До този момент не знаех, че зад нас идват не девет планера, както би трябвало да бъде, а само седем. По време на излитането два от тях, натъкнали се на кратери, образували се от бомбардировката, се преобърнали. Предавам на пилота на нашия буксир: „Поемам командването до самата цел.“ След това с мощен замах на сгъваемия си нож пробивам в обшивката вдясно, вляво и под краката си големи дупки, за да мога през тях да различа поне основните черти на пейзажа. Въпреки всичко примитивната конструкция на тези планери има и своите достойнства. Благодарение на някои познати детайли от местността - мост, кръстопът - успявам да се ориентирам. Въздъхвам облекчено - това все пак няма да е пречката, която да ме принуди да отменя цялата операция. Въпреки че при кацането няма да имам прикритието, което трябваше да ми осигурят хората от изчезналите планери, но тогава не мислех за това.

Няколко минути преди часа „Хикс“ прелетяхме над долината на Аквила. По пътя ясно различавам камионите на парашутния батальон, които бързат към началната станция на въжената линия. Следователно са успели да преодолеят всички препятствия и атакуват точно в подходящия момент. Добър знак - това означава, че може и да успеем!

Отдолу вече се появи целта - планинският хотел „Гран Сасо“. Нареждам на хората си да закопчаят коланите си и командвам: „Отцепи от буксира!“

В следващия момент ни обкръжава внезапна тишина: ухото не би могло да долови нищо друго освен шума на вятъра под крилата. Пилотът вкара планера във вираж, вълнувайки се не по-малко от мен как да намери удобно място за кацане в средата на леко наклонената ливада. Дявол да го вземе, ама че вятър! От пръв поглед намирам триъгълната поляна, която изобщо не е „леко наклонена“ - тя се спуска стръмно надолу по склона, дори по-стръмна от трамплин за ски скокове!

Сега се озовахме доста по-близо до платото, отколкото по времето на разузнавателния полет; на всичко отгоре нашият тогавашен „свредел“ ни беше заблудил, че местността е значително по-плоска. Кацането върху такъв наклон е немислимо и аз го съзнавам напълно. Явно и пилотът си мисли за същото, защото се обръща към мен. Стискайки зъби, влизам в сражение със собствената си съвест. Дали наистина съм задължен да изпълнявам безотказно всички

заповеди на моя генерал? Ако в този случай ги следвам, ще ми се наложи да променя хода на цялата операция и да се опитам с планиращ полет да стигна подножието на платото. От друга страна, ако не искам да се отклонявам от собствения си проект, ще бъда принуден да рискувам и да се приземя тук на всяка цена, тоест по строго забранения начин - с пикиране. Решавам бързо:

— Кацаме с пикиране! И колкото е възможно по-близо до хотела.

Без ни най-малко колебание пилотът вирва лявото крило нагоре и се спуска в безумно пикиране. За момент сърцето ми се свива: дали планерът ще издържи подобна скорост? Но веднага преодолявам страха си: сега не е време за подобни въпроси. Свистенето на вятъра се усилва и прераства във вой точно в момента, в който пред нас се появява земята. Забелязвам как лейтенант Майер изхвърля спирачния парашут - бесен тласък, нещо трещи, чупейки се; инстинктивно затварям очи - следва нов, още по-силен удар... Вече докосваме земята и машината, извършвайки последния си подскок, замира на място.

Първият от моите хора вече е изскочил през люка, който е с изтръгната врата, и аз изпълзвам напред, улавяйки се с ръка за скобата. Ние сме на петнадесетина метра от хотела. Наоколо стърчат остри зъбери на скалата, която толкова неделикатно бе спряла планера ни, който за всеобщо учудване остана цял. Предстои ни да преодолеем само някакви си двадесет метра до първата спирка.

Върху височината, точно на ъгъла на хотела, се появява първият карабинер. Той замира като вкаменен от изненада: без съмнение, все още се опитва да схване по какъв начин сме паднали право от небето. Нямам никакво време да се занимавам с нашия италиански пасажер, който зашеметен се изтъркоква от машината и остава да лежи неподвижно на земята. Хуквам към сградата. Хрумва ми мисълта: добре, че предварително забраних строго на хората си да използват оръжие - каквото и да се случва, - докато самият аз не открия огън. Така че потресът на противника ще бъде пълен. Близко до себе си чувам пресекливото дишане на моите момчета и знам, че тичат след мен, че мога да разчитам на тях.

Ние минаваме като торнадо покрай все още втрещения войник, подвиквайки му само краткото „*Mani in alto!* (Горе ръцете!)“, и нахлуваме в хотела. Вратата е широко отворена. Прескачайки прага, виждам радиостанция и италиански войник, който предава някакви съобщения. Със зверски ритник го събарям заедно със стола и с приклада на автомата строшавам радиопредавателя. Оглеждайки се набързо, забелязваме, че оттук няма нито една врата за вътрешността на хотела. Тогава се хвърляме обратно навън. Тичаме покрай сградата, завиваме зад ъгъла и се озоваваме пред тераса с височина около три метра. Веднага един от моите унтерофицери се превръща в ниска стълба, аз се качвам върху раменете му и прескачам парапета. Останалите ме следват.

Претърсвам с поглед цялата фасада и тогава през един от прозорците на първия етаж виждам характерната масивна глава: Дучето. Сега вече съм сигурен, че операцията непременно ще успее. Изкрещявам му да се дръпне от прозореца и след това всички се устремяваме към главния вход. Посреща ни цяла тълпа карабинери, които тъкмо са тръгнали да излизат навън. С два автомата ние ги връщаме обратно. С удари на приклада си пробивам път през италианците, скупчили се в плътна група, докато моите в същото време продължават да ръмжат „*Mani in alto!*“ До този момент не бе прозвучал нито един изстрел.

Влизам във фойето. За известно време оставам сам: всъщност онова, което става зад гърба ми, не ме вълнува, нямам време да се оглеждам. Вдясно от мен има стълба, изкачвам се нагоре, прескачайки по три стъпала, отварям наслуки една от вратите - късмет! В стаята са Бенито Мусолини и двама италиански офицери, които аз веднага изправям до стената. В същото време към мен се присъединява и моят печен лейтенант Шверт; светкавично оценил ситуацията, той извежда навън двамата офицери, които са твърде смутени, за да помислят за някаква съпротива. Веднага щом офицерите прекрачват прага, той спокойно затваря вратата след тях.

Първата част от нашия рейд е изпълнена. В крайна сметка сега вече Дучето е с нас. А от нашето приземяване са минали три, максимум четири минути. От външната страна пред прозореца се появяват главите на двама от моите

унтерофицери. Не са успели да проникнат във фоайето и бързайки да ми се притекат на помощ, са се изкатерили по гръмоотвода. Пращам ги в коридора, като им възлагам да ме прикриват откъм тази страна.

През прозореца виждам как с отмерена крачка към хотела се приближава група от четирима души под командването на верния ми адютант Радл и лейтенант Менцел. Последният се придвижва зад хората си пълзешком, по корем. При приземяването с такава сила се е ударил в земята, че си е строшил крака.

— Всичко е наред - казвам им аз. - Охранявайте долния етаж.

След това наблюдавам пристигането на пети, шести и седми планер, които докарват парашутистите. Те са се справили напълно успешно, но неочаквано ми се налага да стана свидетел на едно ужасяващо зрелище: осми планер вероятно е попаднал във въздушна яма - с голяма скорост той навлиза в пълен вираж и се блъска като паве в стръмния склон, трещи, троши се.

Някъде в далечината се чуват няколко единични изстрела, дадени без съмнение от италианските постове, разпръснати по платото. Излизам в коридора и високо извиквам коменданта на хотела. Той е с чин полковник; веднага се появява. Обяснявам му, че всяка съпротива е безсмислена и му предлагам веднага да се предаде. Той моли за кратко отлагане, за да размисли, и аз му давам една минута. Пристига и Радл, той е успял да се промъкне през главния вход, но аз имам впечатлението, че италианците все още контролират входа, тъй като и досега не идват никакви подкрепления.

Италианският полковник отново се появява. В двете си ръце той държи кристални чаши, в които веднага налива червено вино и ми го подава с нисък поклон.

— За победителя! - казва той.

Флагът, който виси зад прозореца, сменя цвета си в бял. Аз давам още няколко заповеди на моите хора, натъпкали се вече в хотела, и едва след това намирам време да се обърна към Мусолини, който, защитен от масивната фигура на лейтенант Шверт, се е настанил в ъгъла. Представям му се:

— Дуче, Фюрерът ме изпрати, за да ви освободя.

Явно развълнуван, той ме сграбчва в прегръдка.

— Знаех си, че моят приятел Адолф Хитлер няма да ме изостави.

Мусолини сред освободителите си: от ляво на дясно майор Харалд Морс, оберщурмфюрер Карл Радл, Мусолини.

Формалностите по предаването са уточнени набързо. Италианските войници са длъжни да предадат оръжието си в столовата; що се отнася до офицерите, аз им разрешавам да запазят револверите си. Освен това знам, че освен полковника сме заловили и един генерал.

Площадката на въжената линия близо до хотела е заета от моите хора. Линията е напълно изправна. Същият рапорт пристига и по телефона от началната станция в долината.

Обаче долу все пак е имало кратко сблъскване. Но понеже определеното предварително разписание е било спазено до минутата, изненадата е изиграла своята роля. И така, първата част от нашата мисия е завършена.

Трудното завръщане

Появява се лейтенант Фон Берлепш, командир на парашутистите, пристигнал като мен - по въздуха; той отново е поставил монокъла си и без да помръдне, изслушва заповедите, които му извиквам през прозореца. Преди всичко изпращам подкрепление към станцията на въжената линия. Колкото повече сме, толкова по-добре; освен това се готвя да демонстрирам на италианския полковник, че разполагам и с отряд в долината. Едва след това си струва вече да се мисли за връщането. Изтеглянето по 150-километров маршрут, където няма нито една немска част, ми изглежда твърде рисковано. Самият аз бих се осмелил, но изобщо не бива да забравям, че отговарям лично пред Хитлер за безопасността на Дучето.

Когато разработвахме нашата операция, определихме три възможни начина Мусолини да бъде прехвърлен в Рим: план А, предложен от генерал Щудент, включваше светкавична атака на летището в Аквила ди Аbruца; аз би трябвало да го задържа до пристигането на три транспортни самолета, които щяха да се приземят няколко минути след началото на атаката. Естествено задължително трябваше да съобща по радиото на генерал Щудент часа „Хикс“, за да могат самолетите да излетят от римското летище в необходимия момент. След това трябваше да се кача заедно с Дучето в първия самолет, а другите два да ни последват като прикритие и при необходимост да привлекат върху себе си вниманието на възможните преследвачи.

Оберлейтенант Ото фон Берлепш, командир на 2-а рота от 7-и парашутно-десантен полк, която участва в десанта на Гран Сасо.

План Б предвиждаше кацането на малък разузнавателен самолет „Щорх“, способен да лети на малка височина, върху една от поляните близо до станцията на въжената линия, долу в равнината. И накрая третият и последен план предвиждаше капитан Герлах, личният пилот на генерал Щудент, да се опита, също с „Щорх“, да кацне на самото планинско плато.

Първата ми грижа е да съобщя в Рим по радиостанцията, която са донесли пристигналите по земя парашутисти, за успешния завършек на част от нашата операция. След това се заемам да доуточня графика за реализацията на план А. Но тъкмо се опитвам да се свържа с Рим и да съобщя часа „Хикс“, в който ние ще атакуваме Аквилското летище, когато един господ знае защо радистът губи връзка. Така план А пропада.

С бинокъл наблюдавам кацането на първия „Щорх“ в равнината. И веднага предавам по телефона заповед на пилота да се готви за излитане. Но той съобщава, че при кацането е повредил машината и ще може да излети едва след продължителен ремонт. Затова не ми остава нищо друго, освен да задействам за изпращане на Дучето в Рим план С, най-рискования от всички разработени.

Междувременно карабинерите, които до това време вече са разоръжени, проявяват неочаквано старание да ни помогнат. Някои от тях вече спонтанно са се присъединили към отряда, който аз бях изпратил за телата на хората от катастрофиралия планер: през бинокъла забелязах, че някои от падналите върху склона все още помръдват; затова се надяваме, че има оцелели. Другите италианци се захващат заедно с нас да разчистваме и подравняваме тясна ивица земя за кацането. С бясна бързина търкаляме настрани скалните отломки от най-плоското парче земя, докато капитан Герлах със своя „Щорх“ описва над нас огромни кръгове, очаквайки сигнал за кацане.

Най-сетне всички са готови и Герлах успява със забележителна ловкост да кацне върху „пистата“, която сме разчистили близо до хотела. След като разбира, че аз смятам да тръгна заедно с тях, той не проявява особена радост, но когато добавям, че ще летим тримата - Дучето, той и аз, - Герлах категорично отказва, твърдейки, че планът ми е „абсолютно нереален“.

Отвеждам го настрани от останалите и кратко, но с цялата възможна при дадените обстоятелства убедителност му излагам причините, които ме принуждават толкова да държа на своя план. Самият аз доста дълго претеглях всичките възможни „за“ и „против“ подобен опит, като напълно си давах сметка за тежката отговорност, която поемам върху себе си, прибавяйки собственото си тегло към товара на малкия самолет (а теглото ми е значително, тъй като съм висок един и деветдесет и пет и със съответното телосложение). Но нима бих могъл да поема значително по-тежката отговорност да позволя на Герлах да лети

сам с Дучето? Нали, ако полетът завърши с катастрофа, няма да ми остава нищо друго, освен да си пусна куршума в челото, без да чакам присъда отгоре. Как бих могъл да се изправа пред Хитлер, за да му обясня, че операцията е успяла, но веднага след своето освобождаване Мусолини е загинал? И тъй като нямах никакъв друг начин да откарам Дучето в Рим, предпочитам да поема цялата опасност на подобен полет, независимо че моето присъствие на борда само щеше да я увеличи. И така, и тримата ще трябва да се доверим на съдбата - може да ми провърви, а може и да загина заедно с двамата си спътници...

След известни колебания Герлах накрая се съгласява с моите аргументи. С голямо облекчение давам на Радл съответните заповеди. Те ще вземат като пленници само заловения генерал и този, който ни съпровождаше; колкото до останалите офицери и войници, ще ги оставим обезоръжени в хотела. Тъй като Дучето ми обясни, че през цялото време на неговото пленничество те са се държали напълно поносимо, не виждам никаква причина да им откажа подобно великодушие. За да предотвратя възможен саботаж на въжената линия, заповядвам всяка група, която слиза надолу, да взема със себе си в кабината по двама италиански офицери. Когато всички хора слязат в равнината, трябва да разрушат подемника и всички коли по пътя си така, че техният бърз ремонт да бъде невъзможен.

След това под ръководството на капитан Герлах нашите войници довършват пистата за излитане и аз най-сетне мога да се посветя на Дучето.

Честно казано, човекът, който седеше пред мен, облечен в прекадено широк граждански костюм, слабо напомняше онзи красавец, който бях виждал преди на няколко снимки - на всичките той бе с униформа. Само чертите на лицето му не се бяха изменили, въпреки че възрастта вече личеше по-отчетливо. На пръв поглед изглеждаше изтощен от някаква тежка болест и това впечатление само се усиляваше от брадичката, израсла през дългите дни на неговото заточение, както и късата четина, избила по главата му, която преди бе винаги гладко избърсната. Обаче черните и яростни очи все още принадлежаха на великия диктатор. Струваше ми се, че техният поглед буквално ме пронизва през цялото време, докато той в скоропоговорка ми разказваше подробностите от неговото заточение.

Бях много радостен да му съобща приятната новина:

—Ние и за минута не сме забравяли вашето семейство, Дуче. Бадолио настани жена ви и двете деца във вашето имение Рока дела Крамината. Вече от няколко седмици поддържа връзка с дон Раке. Нещо повече, в момента, когато ние се приземихме тук, друг отряд от моята част започна операция за

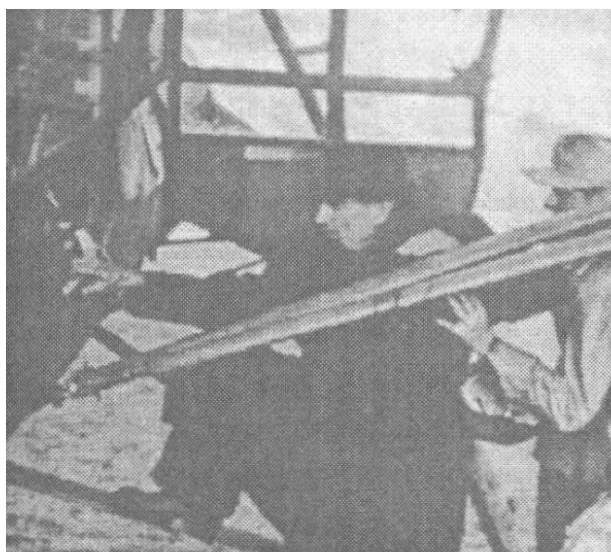
освобождаване на семейството ви. Уверен съм, че тази операция вече е приключила.

Разчувстван, Дучето стиска ръката ми.

— Е, всичко върви прекрасно. Благодаря ви от все сърце.

Групата тръгва към Щорха: на снимката отляво на Мусолини е Ото Скорцени, а отдясно италианският генерал Фернандо Солети.

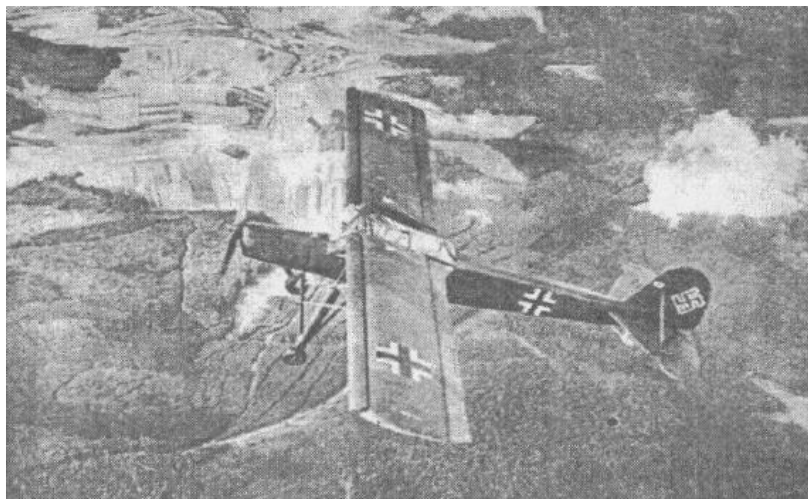

Мусолини се качва в щорха.

Излизаме от хотела. Щорхът вече е готов за излитане. С голяма мъка се промушвам зад втората седалка, в която се е настанил Дучето. Преди да се качи в самолета, той изказа някои колебания: тъй като и сам бе опитен летец, безспорно си даваше сметка какъв риск поемаме. Доста смутен, аз измърморих нещо като: „Фюрерът така заповяда, беше категоричен...“, след това шумът на мотора ме избави от необходимостта да търся други извинения. Сграбчил двете стоманени тръби, които представляваха скелета на самолета, аз се опитвах да задържа нашата „птичка“ в някакво равновесие, за да мога поне малко да я облекча. По знак на пилота войниците, които държат самолета за крилете и опашката, ги пускат едновременно и ние веднага се втурваме напред. Носим се все по-бързо и по-бързо към края на „пистата“, но все още оставаме прилепени като с магнит към земята. С все сили се старая да опазя равновесието. Машината подскача върху камъните, които не сме разчистили. После виждам през предното стъкло дълбоката пропаст, която се отваря право пред нас. Остава ми малко време да си помисля:

„Господи! Ако рухнем там...“ - и тогава Щорхът се откъсва от земята, само на няколко сантиметра, но явно и това е достатъчно. Лявото колело на шасито още веднъж рязко се сблъсква с нещо, самолетът леко се гмурва с носа си и ето, че вече сме на самия край на платото. Самолетът поднася наляво и потъва в празното. Затварям очи - вече нямам сили дори да се страхувам и спрял дъха си, очаквам страшен грохот и неизбежен удар...

Свистенето на въздуха около крилата става по-рязко и се превръща в истински рев. В момента, в който отново отварям очи, а това не би могло да трае по-дълго от няколко секунди, Герлах издига самолета и бавно го изравнява хоризонтално. Сега се движим с достатъчна скорост, дори и в тази разрежена атмосфера. Щорхът минава в бърснен полет само на тридесет метра над равнината и достига превала, зад който започва низината Ареджано. Този път наистина прескочихме трапа.

И тримата сме бледи като мъртъвци, но на никого не му хрумва да отвори дума за току-що преживените ужасни мигове. С известна фамилиарност, позабравил за субординацията, аз слагам ръка върху рамото на Дуче, който сега наистина е спасен. Мусолини вече се е съвзел, отново е придобил дар слово и се впуска в спомени, свързани с местностите, над които летим на не повече от петстотин метра - предпазливост заради възможните вражески самолети. Дуче говори на немски свободно и бързо, почти без грешки - факт, който в първите минути на нервно напрежение дори не съм забелязал. Предпазливо се плъзгаме над последните планински възвишения - и ето, че вече летим над Рим, насочвайки се към летище Пратика ди Маре.

— Внимание - подхвърля Герлах, - дръжте се по-здраво. Кацаме на две точки.

Наистина, вече бях забравил, че шасито ни е повредено. Самолетът много нежно докосва земята, леко подскача, пилотът възстановява равновесието и върху дясно колело и заден елерон ние тихо се плъзгаме по пистата, след което машината спира. Всичко мина като в приказка, а трябва да призная, че нашите шансове от началото до самия край не бяха никак големи.

Посреща ни адютантът на генерал Щудент, сияещ от радост. Три самолета „Хайнкел-111“ са готови за излитане. И вече не ни остава никакво време, ако, разбира се, наистина искаме да стигнем до Виена преди настъпването на нощта.

Хитлер и външният министър Рибентроп (зад него) посрещат Мусолини във Виена.

Загадката на Виши

Иска ми се да пропусна в моя разказ всички поздравителни речи и награди, които получих за тази операция, искрената благодарност на Дучето и горещите поздравления, които Адолф Хитлер ми изказа лично, пред висшите личности на райха в щабквартирата. След кратък отдих аз се прибрах в своята база във Фридентал, за да се посветя отново на организацията на моята специална част. Но успях да поработя там спокойно само пет месеца. В края на ноември 1943 година внезапно получих от щабквартирата заповед на Хитлер веднага да замина в Париж с една рота от моите войници и след като пристигна там, да се обърна за по-нататъшни указания към генерал Оберг, шефа на СС и германската полиция във Франция.

Такива неясни и кратки заповеди не ми бяха много по вкуса; дългият опит ми подсказваше, че те предвещават някоя неприятна и деликатна мисия. Но войникът трябва да се подчинява; и аз се метнах на първия влак, докато ротата ми се подготвяше да тръгне на следващия ден.

Хитлер награждава Скорцени с Рицарски кръст за операция „Айхе“ (освобождаването на Мусолини) и го повишава в чин щурмбанфюрер.

Личният му подарък са златна табакера и златен пръстен с емблемата на СС „Тотенкопф“.

Септември 1943: Скорцени като щурмбанфюрер от СС.

Честно казано, не бях толкова недоволен да видя Париж отново - вече бях ходил там през 1940 и 1942 година, макар и съвсем за малко, както направиха такова впечатление още при първото посещение, че оттогава постоянно изказвах възхищението си от най-прекрасния европейски град, като обикновено добавях, че според мен второто място трябва да бъде отсъдено на Виена, а третото - на Будапеща. Тази моя класация винаги вбесяваше правоверните прусаци и още повече добрите австрийци, особено, когато уточнявах, че според мен Берлин не е нищо повече от нелепо сгрупване на различни видове камъни. Доста често от душа се смеех, наблюдавайки как всичките просто подскочат от възмущение при моите съвсем невинни забележки...

Изпълнил нареждането, окачено навсякъде из Северната гара - след пристигането си „незабавно“ да се регистрирам в комендатурата, на площада на Операта, - аз се отправям към хотел „Континентал“, разположен на улица „Риволи“. След продължително издирване в този огромен кошер, където стотици стаи са превърнати в кантори и буквално бъкат от щабни служители, най-сетне успявам да се натъкна на своя благодетел, полковник, също облечен в щабна униформа, с червени кантове на панталоните. Той вече ме очаква и веднага заявява, че са получени инструкции под мое разпореждане да бъдат поставени някои подразделения - какви обаче и за какви цели, той наистина не знаеше. Извиква един от най-близките сътрудници на коменданта на Париж, но и той не може да съобщи нищо ново, само подозира, че става дума за вече достатъчно обърканите взаимоотношения между правителството на Виши и нашето. След като ме информира за това, той се заема да изложи всичко, което му е известно за обстановката във Франция, при това в собствена интерпретация. Тъй като през последната седмица съм отделял твърде малко време за четене на вестници, не схващам и половината от неговата лекция: освен имената на маршал Петен, адмирал Дарлан, генералите Дьо Гол и Жиро не мога да различа абсолютно нищо в хитроумните плетеници на френската политика.

Париж, щабквартирата на СС.

От онова, което ми обясняват двамата офицери, все пак си правя някакво резюме: обкръжението на маршал Петен и един генерал от правителствените кръгове на Виши проявяват недоволство от факта, че френско-германските преговори са спрели на нивото на военното примирие от четиридесета година. За три години не е направена нито една крачка за сключване на мирния договор, обещан отдавна, чието подписване без съмнение би укрепило вече доста нестабилното положение на френското правителство. Що се отнася до маршал Петен, моите събеседници ми го представиха като ревностен патриот, но прекалено упорит и опитващ се - едно съвсем закономерно желание според мен - да „спаси мебелите“, при това по всички възможни начини. Но за негово недоволство, по достатъчно разбираеми причини, които според мен също бяха напълно законни, Германия засега се съмняваше дали трябва да прави значителни отстъпки на френския патриотизъм.

При това неотдавна стана ясно, че Виши и „Свободна Франция“ поддържат и винаги са поддържали доста по-тесни отношения, отколкото биха могли да бъдат подозирани по-рано. Това предположение ми изглежда напълно допустимо. По това време Северна Африка, както между другото и всички колониални територии на Франция, бяха окупирани от съюзниците, следователно бяха владение на „Свободна Франция“. Освен това моралното въздействие от първоначалния триумф на „държавите от Оста“ започваше постепенно да намалява. Още от началото на 1943 година събитията явно приеха обрат, който не беше в полза на Германия - обстоятелствата се бяха променили, за което ние все още не си давахме ясна сметка, но лагерът на противника долавяше в това някакви признаци на развитие не в наша полза.

На това отгоре германското командване съвсем наскоро бе получило конфиденциални сведения от „надеждни и достоверни източници на информация“, според които би трябвало да се очаква изненадваща развръзка: отношенията между Виши и „Свободна Франция“, съдейки по всичко, бяха станали толкова близки, че правителството на Петен вече обмисляло да потърси убежище в Северна Африка. Според друга информация, получена от същите „достоверни“ източници от обкръжението на генерал Дьо Гол, последният има намерение да сваля със сила стария маршал и неговите министри. Германското командване във Франция веднага съобщи в щабквартирата на Фюрера за двете противоречащи си, но еднакво тревожни хипотези.

Относно моята роля във всичко това: те нищо не знаят; несъмнено от щабквартирата ще ми бъдат изпратени по-точни нареждания. А засега аз би трябвало само да се представя на генерал Оберг, при това незабавно.

Париж, 2 юли 1944. Групенфюрер Карл Оберг и шефът на местната полиция е окупирана Франция Жозеф Дарнан.

Сбогувам се, преминавам пеша Елисейските полета и се озовавам на една уличка близо до авеню „Фоп“, където се намира кантората на генерала. Там ме приема офицер от полицията, който е осведомен за характера на мисията, която се канят да ми поверят, не повече от ония господа в хотел „Континентал“. Той също се чувства длъжен да ме осведоми за ситуацията във Франция, поради което веднага пристъпва към доклад, съвсем като току-що чутия, с единствената разлика, че оня беше доста по-кратък, а неговият трае с половин час повече. Когато скромно питам какви са нарежданията на генерал Оберг за мен, офицерът ми отговаря, че има надежда да получа неговите инструкции през следващите двадесет и четири часа. Освен това ми дава неоценимия съвет да бъда готов (а аз се питам за какво точно) и освен това да се явявам два пъти дневно. Що се отнася до ротата, която трябва да пристигне на следващия ден, тя ще бъде настанена в една от казармите до „Сен Жермен ан Ле“.

Следващата сутрин пак се явявам в кантората, но само си губя времето: от главната щабквартира все още няма никакви заповеди за мен. Рано следобед отивам да посрещна своите хора на Северната гара и едва там неочаквано получавам просветление: всъщност до този момент аз нямам достъп до необходимия брой бюра и служби, за да осигуря шест камиона за току-що пристигналите войници и тяхното оборудване! На учудения въпрос на един от моите офицери как да стигнат до определеното им място мога да отговоря единствено, че ще им се наложи да почакаат известно време.

Вечерта, при вече второто ми посещение в кантората на генерал Оберг, ме помолват да се отбия още веднъж след полунощ, защото точно тогава се надяват да получат заповед от щабквартирата. Изобщо не се учудвам, защото знам, че Фюрерът обича да работи нощем. И се оказва вярно: в два часа през нощта телеграфът донася дългоочакваните инструкции.

„Заповед: Град Виши да бъде обкръжен от кордон немски войски, като се спазват всички мерки за сигурност и колкото е възможно по-незабелязано. Военните части трябва да бъдат разположени така, че след първия сигнал от щабквартирата веднага да бъдат затворени всички изходи на града и да бъде възпрян всеки опит за бягство, пешком или с автомобили. Освен това в резерв трябва да бъде организирана достатъчно мощна група, която би могла след втори сигнал да затвори всички изходи и при необходимост да овладее сградата и да плени френското правителство. Военните части, които ще вземат участие в тази операция, ще се подчиняват на майор Скорцени; командващият германската армия във Франция, а също така началникът на полицията и службата за сигурност, всеки в своята област на действие, са длъжни да му предоставят всички необходими средства, които той сметне за нужни. Когато определените позиции бъдат завзети от нашите сили, майор Скорцени е длъжен да информира за това главната щабквартира по телеграфа.“

Придружаващият ме Фон Фьолкерзам ми хвърля многозначителен поглед. Предстои ни да изкараме още една работна нощ. Предвидлив, както винаги, той вече е разгърнал върху бюрото си щабната карта на района Виши. Припомняйки си нашето стремително нахлуване във Франция и усложненията, с които тогава ни се наложи да се сблъскаме, аз моля офицера да ми донесе картата на „Мишлен“, на която се доверявам. След това разработваме основните линии на нашия план. Ако се съди по размера на района, който трябва да блокираме, ще ни трябват два батальона, към които трябва да прибавим още един за резервен. Тъй като е наредено всичко да бъде извършено, колкото се може по-безшумно, решаваме да използваме за кордона полицейски части, чиято поява няма да бъде

прекадено странна в очите на местното население. Освен това за евентуалното превземане на правителствените сгради освен моята рота ще са необходими части с боен опит, които, слава богу, вермахтът е длъжен да ни предостави.

Началник-щабът на генерал Оберг казва, че всичко трябва да се реши в близките четиридесет и осем часа. Аз изразявам своето удовлетворение. На следващия ден се оказва, че тези два батальона ще бъдат водени от полицейски генерал! Според заповедта на щабквартирата този генерал би трябвало да бъде също под мое командване - един обикновен майор! Всъщност струваше ми се, че тези сложнотии никога нямаше да свършат. За щастие страховете ми се оказаха напразни. Веднага след пристигането ни във Виши генералът се настани в един от близките провинциални хотели и съблазнен от изкушенията на местната кухня, повече не се сети за своята армия. Чревоугодничеството му надделя над военните задължения.

Всъщност аз изпреварвам събитията. В действителност ние изобщо не сме там. Ние сме толкова далеч, че дори не ми се иска и да мисля за това. Още на следващия ден се заемам да измъкна от командващия силите на вермахта разрешение да задигна някоя от по-подбраните части. Но както се знае, разрешението далеч не е всичко. Старчоците-ветерани, които ми предлагат като начало, изобщо не ме привличат; след това ми пробутват батальон новобранци, който също не предизвиква никакъв особен интерес. Щом може да се наложи да атакуваме цитаделата на французите след доста съкратена подготовка и начело на част, която изобщо не познавам, то поне в крайна сметка имам правото да разчитам на опитни подчинени!

След уморителни преговори с няколко офицери от главния щаб най-сетне постигам следното: вместо батальона, за който настоявам, ми отделят две роти, но, затова пък от новата СС дивизия „Хохенцауфен“. По една случайност същия ден се запознах с командира на тази дивизия. Когато най-сетне успях да го убедя в изключителната важност на тази мисия, той обеща да ми изпрати старателно подбрани хора и заедно с тях двама от своите капитани. Трябва да кажа, че удържа на думата си. Само няколко дни след пристигането на частите на малкото летище северно от Виши, което бях определил за дислокация на резерва, усещах увереност, че с тези хора операцията ще мине съвсем спокойно.

След като уредих по същия начин и някои детайли, свързани с транспорта на моите хора, на следващия ден тръгвам заедно с Фьолкерзам към Виши. От предпазливост се представяме за цивилни и се настаняваме в града, без да привличаме никакво внимание. Сега вече можем да разгледаме по-внимателно топографията на местността.

Правителството на Вишистка Франция пред хотела, който му служи за резиденция (отляво на дясно): държавният глава маршал Филип Петен, командващият войските в Северна Африка адмирал Жан Дарлан, премиерът Пиер Лавал.

Следващия ден се „разходихме“ из града, придружени от нашия „домакин“, офицер от службата за сигурност, също цивилен. Естествено нашето внимание е привлечено от улиците и сградите край правителствения квартал. Правителството бе разположено в самия център, в един от огромните хотели, който бе свързан с друга група жилища чрез покрит преход на височината на първия етаж. В моя план този преход имаше доста значителна роля. Фасадата на една от жилищните сгради гледаше към градския парк, а другата излизаше на голям площад.

Толкова обширен периметър облекчаваше, както нашето проникване, така и бързото разсредоточаване на силите. Обаче пред очите ни попаднаха две съвсем съвременни сгради на площада, доста малки, където, както ни казаха, били настанени охранителните войски, които се подчиняват пряко на френското правителство. Войниците, които срещаме понякога, изглеждат дисциплинирани и добре въоръжени и освен това са ръководени от прекрасно обучени командири. Всъщност тук ще трябва да очакваме солидна отбрана - едва ли бихме могли да изненадаме някой от тях.

Когато бавно се връщаме в нашето жилище, аз неочаквано ставам мълчалив и мрачен. Работата бе там, че стигнах до унизителен за мене извод: аз съм просто глупак, един невероятен глупак! През цялата сутрин ние се държахме като пълни

кретени, а не така, както би подходило на офицери от секретна германска служба, и още повече на командири на части, действащи на вражеска територия. Как само можа да ни дойде наум: да тръгнем на разходка заедно с офицер от полицията, който би трябвало да е известен на всички в града? Да не говорим, че след освобождаването на Мусолини местната преса със сигурност е тиражирала моята ръбата физиономия! Общо взето, съм напълно недоволен от себе си: трябва да си призная, че още много има да се уча...

Целия следобед създавах контакти с различни служители и офицери от германските служби във Виши, за да мога поне приблизително да се ориентирам в ситуацията. Първо младият аташе в посолството (самият Абец в момента отсъстваше) ми разясни две съвсем противоречащи си теории, съзрели в утробата на нашето Министерство на външните работи. Според едни от мъдреците, французите не замисляли нищо опасно и следователно нямаме никакви основания за интервенция. Според предположенията на други ние, доброволно или насила, би трябвало да преместим правителството на Петен в Париж. По такъв начин старият маршал ще намери укритие от лесно и бързо възприемащите се голистки идеи и освен това ще попадне под германско влияние, което безусловно ще се отрази по най-добрия начин върху развитието на френско-германските взаимоотношения. Както намеквах, втората група теоретици дори били подготвили някакъв замък северно от Париж, в който маршалът да бъде настанен.

Вторият ми събеседник, офицер от секретна армейска служба и следователно подчинен на адмирал Канарис, с удоволствие сподели с мен цялата информация, с която разполагаше. Всичко това представляваше една странна колекция от слухове, сплетни и обективна информация, в по-голямата си част доставена от наши агенти в Северна Африка, с подправката на съвсем фантазмагорични предположения. Като пример, едно безценно съобщение било получено при разговор на чаша в бара от бърливия секретар на едно френско министерство; другото идваше от приятелката на един от морските офицери в обкръжението на адмирала, някаква „щура мадама“, която дарявала със своята благосклонност всички мъже наоколо, стига да носели някаква по-красива униформа.

Естествено, целият този словесен гювеч не ми помогна много да разбере какво се случваше наоколо и можех само да се чудя как адмирал Канарис е способен от подобна информация да изведе някакви ясни заключения.

Шефът на нашата тайна полиция се оказа осведомен не повече от другите. Единственото, което успя да изстиска от себе си, бе честното признание, че „ситуацията далеч не е ясна“, което изобщо не представляваше новина за мен. Между другото той също гореше от желание да сподели внушително количество

противоречиви сведения. Но почти всичко бе основано на данни, събрани от арестувани голистки агенти. В последно време вече два пъти му донасяли за предстоящи страховити акции на „Свободна Франция“ против правителството на Виши, но все нищо не се случваше. Освен това той също бе привърженик на идеята за незабавно преместване на правителството в окупираната зона. Напълно разбирах пристрастията му: подобно решение веднага би прекратило всякакви вълнения и суета, които толкова много му досаждаха напоследък. Накратко казано, този човек желаше едно-единствено нещо: най-сетне да го оставят на мира.

В крайна сметка се запознах дори и с един полковник от Луфтвафе, член на нашата комисия по примирието. Без заобикалки човекът ми заяви, че не знае нищо и че лично той не вярва на нито един от безбройните слухове, които са заразили цялата атмосфера в града.

— Най-добре би било незабавно да се сключи мирен договор с Франция, а ако е възможно, едновременно с това и с Англия. Това е прекрасно решение на всички проблеми - твърдеше той, очевидно зарадван, че най-сетне е намерил толкова просто и радикално решение.

Уви, това предложение едва ли би могло да се окаже полезно за мен. На връщане не можех да се отърся от тягостното недоумение при мисълта за невероятния бъркоч, който очевидно съдържаше досието в главната щабквартира, съставено от докладите на нашите представители. Как Фюрерът и неговите съветници биха могли да стигнат до някакво вярно заключение или поне до ясното разбиране на ситуацията? Ами ако щабквартирата ми е заповядала да започна старателно подготвяна операция, опирайки се на тези доклади, или по-точно казано - на сплетните? Нали винаги, когато едно решение се взема на базата на пълното доверие към подобна погрешна или даже умишлено лъжлива информация, резултатът ще бъде някаква невероятна каша: в дадения случай във всички, както сегашни, така и бъдещи отношения между Франция и Германия.

Единственото утешение, казах си аз, е, че моята разходка се оказа не чак толкова безполезна въпреки цялата бъркотия от противоречиви и ненужни сведения в главата ми. Скитайки из града, стигнах до радостния извод: съвсем очевидно е, че той целият се е потопил в традиционната за южните страни сиеста, която този път забележимо се е удължила. В два следобед всички улици са напълно безлюдни. И затова аз решавам да избира за час „Хикс“ именно това време, когато всичко е съвсем спокойно. Сега имам сериозния шанс заедно със своя боен батальон да стигна до центъра на града, без да тревожа отдалите се на дрямка негови жители. От летището до правителствения квартал са някъде около пет километра, което съответства на пет минути път за нашите

автомобили. Разбира се, в моите планове трябва да взема предвид вишистките наблюдатели, както и голистките агенти, които непременно следят какво точно става в бараките, където са се подслонили моите хора. Против подобно наблюдение има само едно средство: със съответната маневра да се опиташ да заблудиш противника и в нужния момент да действаш с мълниеносна бързина.

С помощта на Фон Фьолкерзам аз уточнявам много старателно всички детайли на операцията, особено оная част, която засяга действията на моята „ударна група“. Разделихме цялата операция на две фази и ангажирахме нашите войски с всекидневни тренировки - дневни и нощни маршове, пешком или с автомобили. Затова пък по обед не провеждаме никакви учения - да не би, не дай боже, да възбудим любопитството на наблюдаващите ни. Във всеки случай със сигурност знаем, че нашите хора точно по това време се точат към походните кухни и по такъв начин са ни винаги подръка.

Що се отнася до щабове на двата полицейски батальона, те са разположени така: единият на запад от Виши, а другият в Бост, източно от града. Почти през целия ден аз кръстосвах терена и проверявах патрулите. Блокирането на града се оказа не съвсем лесна задача. От самия център на Виши излизат най-малко петнадесет пътя, които се пръскат в различни направления. Тези пътища с интензивно движение се съединяват един с друг и е много трудно да се наблюдават вторичните маршрути. При това трябва да предвидим и такава трудоемка работа, каквато е контролът върху междуселските пътища и пътеки.

От осемте роти, които съставяха двата полицейски батальона, две постоянно оставаха в резерв. В нужния момент те трябваше да блокират всички основни изходи по границата на града. Другите части трябваше да образуват около Виши, колкото се може по-тесен кордон на около шест километра от града. По този начин с помощта на двойната верига се надявахме да попречим на всички живи същества, лишени от криле, както да влязат, така и да излязат от града.

Планът ми за действие бе следният: веднага щом получим от главната щабквартира очаквания сигнал, завоалиран в доста странна форма - „Вълкът залая“, ударният батальон потегля първи. Благодарение на постоянните тренировки на хората ще им трябват не повече от десет минути за подготовка, за да могат да се екипират от главата до петите и да се качат в автомобилите си. Надявах се, че при тези условия ще мога да дам заповед за действие в един и четиридесет и пет. Не предвиждам никакви препятствия и още по-малко въоръжено противодействие по целия път до правителствените сгради, при това той ще трае осем-десет минути. И така, главният отряд, първа рота от моя батальон фриденталци, ще стигне до целта в два без няколко минути.

Единият от взводовете на челната рота ще се раздели на групи, за да завземе малкия мост през един от ръкавите на река Алиер и каквото и да става, ще го удържи като маршрут за нашето изтегляне към летището. Два бронирани батальона заемат площада пред сградата на правителството, където отблъскват всички възможни атаки и прикриват с огън ротата диверсанти, които под мое командване атакуват двете жилищни сгради. Тъй като още си спомнях успеха на нашата неочаквана атака при освобождаването на Мусолини, извършена без никакво кръвопролитие, дадох заповед: инициативата за първия изстрел да бъде предоставена на противника. Командата „огън“ може да бъде дадена само от мен, капитан Фьолкерзам или най-старшия по чин офицер в някоя от ротите.

Две ударни групи на моята рота трябва да се опитат да овладеят, по възможност, без да използват оръжие, всички възможни входи в правителствената сграда и да заемат стълбищата и площадките на първия етаж. А аз начело на третата група ще се опитам да проникна в съседната жилищна сграда и да овладея покрития преход към правителствените кантори.

Относно продължението би трябвало да очаквам поточни заповеди от главната щабквартира. Досега все още не знаех дали става дума за предотвратяване на нападение от страна на „Свободна Франция“, за ликвидирането на някои министри, подозирани в голистки симпатии, или за преместване на правителството в окупираната зона.

Дните минаваха, без да ни донесат нищо ново, освен заповедите за „повишена бойна готовност“, които след няколко часа редовно се отменяха. Почти в средата на декември една нощ ме събудиха малко след полунощ и спешно ме повикаха в Париж. Там, в комендатурата на вермахта на улица „Риволи“, ме очакваше офицер от армейската служба за сигурност, който ми предаде телефонната слушалка - на линията беше главната щабквартира на Фюрера. Естествено, предположих, че най-сетне ще получа някаква ясна заповед. Дълбоко сгреших: адютантът на Хитлер доста сухо ми обясни, че досега не е взето никакво решение, но е много възможно то да се появи в течение на едно денонощие. В четири следобед отново ме извикаха от щабквартирата. И пак нищо.

За щастие по време на продължителната си служба бях овладял основната добродетел на войника - търпението. Продължавах да очаквам господата от щабквартирата да благоволят да постигнат някакво съгласие помежду си. В десет вечерта отново ме извикаха. Аз скочих към телефона, сигурен, че най-сетне ще получа ясна и точна заповед. Но вместо дълго чаканото решение просто ми предадоха следната инструкция: „Щурмбанфюрер Скорцени незабавно да се върне във Виши. Той е длъжен да поддържа частите си в пълна бойна готовност до второ нареждане.“

И ето, че отново съм на път към „временната столица“ на Франция. В нощните селца всичко е напълно спокойно, а аз се опитвам да разгадая причините за толкова продължителното колебание на щабквартирата. Някакво предчувствие ми подсказва, че Фюрерът вече е готов да приеме съвсем друго решение - за прекратяване на цялата ни операция.

През следващите няколко денонощия ние получихме още множество противоречиви нареждания: ту ни заповядваха да отменим тревогата, ту обратното - отново да сме напълно готови за действие. Започнахме да свикваме с това. Когато заявих пред офицерите от ударния батальон, че според мен операцията изобщо няма да се състои, върху всички лица се изписа дълбоко разочарование; всички момчета определено си мечтаеха за подвиг, подобен на онзи в Гран Сасо.

И наистина на 20 декември 1943 година аз получих заповед „отбой“: всички части да се върнат. И сега вече мислехме само за едно: по-бързо, колкото се може по-бързо да стигнем вкъщи - може би все още може да получим малък отпуск за Коледа. След двадесет и четири часа пристигнах с ротата си в Париж и там едва успяхме да хванем експреса за Берлин.

Тайното оръжие

Когато се върнах във Фридентал, разбрах, че съдбата вече е отредила на моите офицери да поемат първите сблъсъци с противника: започна истинска война с чиновниците от Главното управление на СС войските. Като сигнал за атака послужи утвърждаването на числеността на щаба и въоръжението - двата пункта, толкова важни за всяко подразделение и премислени от нас особено старателно и подробно. Нашите наивни войнишки глави не искаха да се примирят, че няма да бъдат изпълнени всичките ни заявки. Последваха няколко седмици на очакване и безкрайни преговори; налагаше ни се буквално да се сражаваме за всеки човек, за всеки автомат или автомобил, преди да получим онова, което искахме. Накрая Главното управление ни уведоми, че са съгласни. Изпълнени с бляскави надежди, ние жадно четяхме готовата заповед за формирането на 502-и отделен моторизиран батальон под командването на „командира на ударен отряд Ото Скорцени“. Но стигайки до последната фраза, се почувствахме истински идиоти: Главното управление на войските на СС отбелязваше в скоби, че бъдещата формация не бива да се надява нито на комплектуване с допълнителна техника, нито на увеличаване на личния състав.

Не знаехме да плачем ли или да се смеем, но след трезв размисъл решихме да се отнесем към случващото се със здраво чувство за хумор и да се постараем поне донякъде да поправим трагикомизма на ситуацията, безсрамно използвайки целия арсенал, до който имахме достъп, като вербувахме хора във всички части на вермахта. Постепенно се насъбра доста пъстра смес - пехота, летци, моряци и войници от СС, но това не ни попречи да формираме напълно еднородна команда.

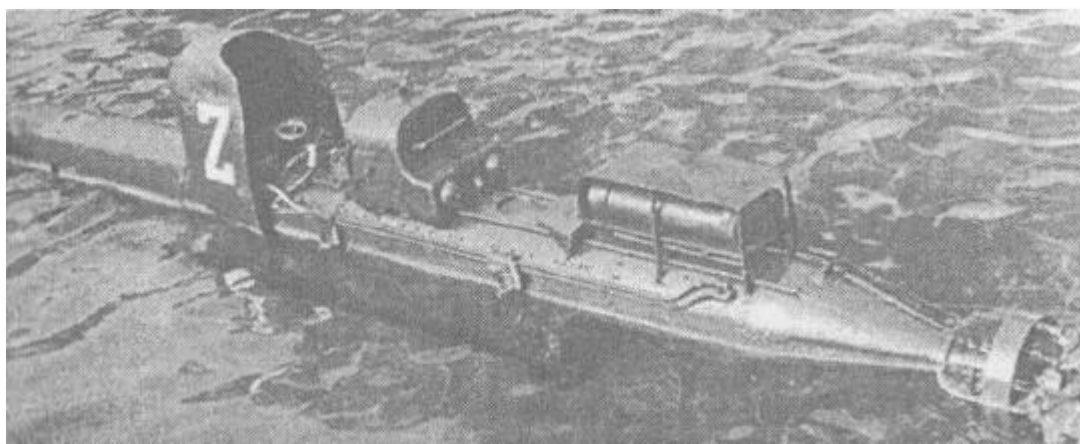
През февруари 1944 година кръгът на моите преки задължения - дейността на диверсионните отряди – силно се разшири: наложи ми се да включа в него това, което заобикалящата ме публика не без ирония нарече „секретното оръжие“.

Започнах с това, че се заех с проблемите на диверсиите по море.

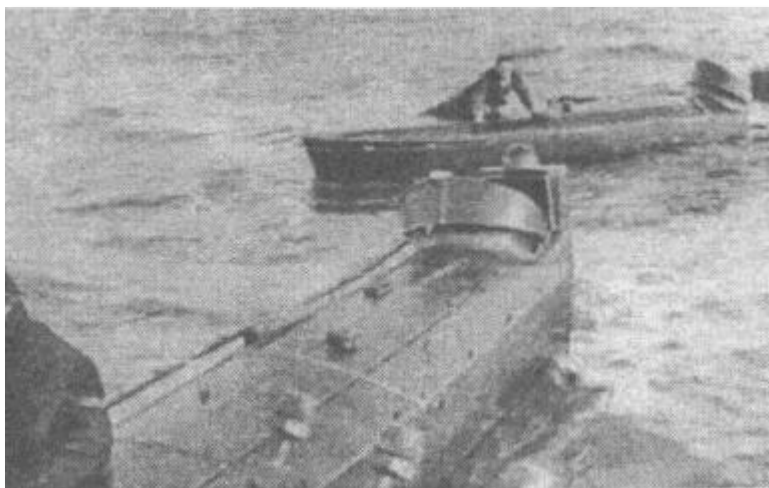
Откакто Северна Италия, яхната от Дучето, отново стана наш съюзник, връзките между нашите армии се заздравиха. Благодарение на това сътрудничество доста подробно изучих великолепия опит на едно от най-добрите италиански подразделения - Десетата флотилия МАС, която тогава командваше принц Боргезе.

Черният принц на „живите торпеда“ Юнио Валерио Боргезе - командир на Десета флотилия МАС е Кралската италианска флота.

Управляемото торпедо SLC „Маяле“, наричано от водолазите на Десета флотилия „прасето“.

Миникатерът М.Т.М., който носи до 330 килограма експлозив. С него водолазите от Десета флотилия взривяват английския кораб „Йорк“.

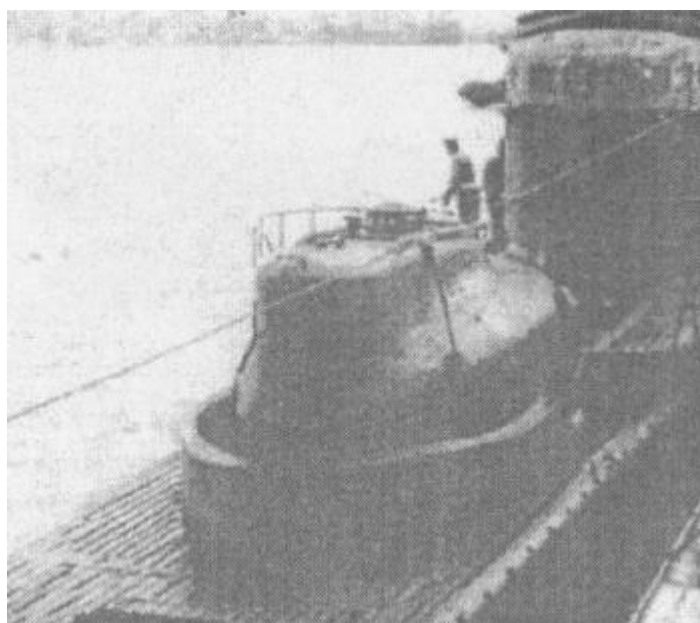
Екип от двама водолази управлява „прасето“ до мишената.

Те разработиха и доведоха до съвършенство множество образци от така нареченото „малко въоръжение“, изобретено за действие срещу съюзническия флот. От онова, което ми показаха, не мога да не спомена малкия бързоходен катер, натъпкан с експлозиви и управляван само от един човек, който го отвежда до целта и катапултира в последния момент. Освен това италианците използваха торпеда с особена конструкция; водолазите, които обслужваха тези огромни снаряди, ги насочваха към вражеските съдове. Именно тази хитроумна техника донесе на италианските отряди небивали успехи в действията срещу корабите на съюзниците първо в александрийското пристанище, а после и в самия център на Гибралтар. Освен това Десета флотилия на МАС включваше и взвод от така наречените „хора-жаби“ - добре подготвени бойни водолази, чиято задача бе да се приближат до вражеския кораб под вода и да прикрепят към борда му специална мина. Те имаха каучукови плавници, които еднакво добре им помагаха и да плуват под водата, и да постигат достатъчна скорост с минимални

усилия. Един от нашите офицери, екипиран с такива плавници, успя сам да прати на дъното над петдесет хиляди тона съюзнически товари.

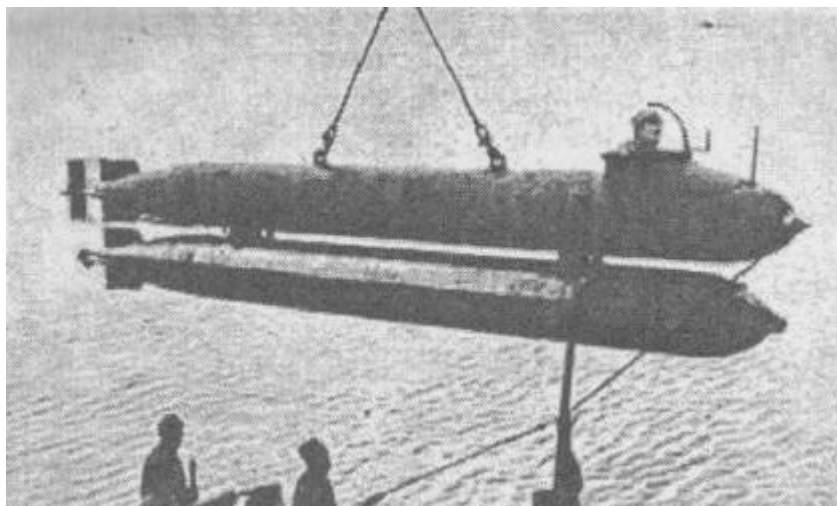
В един прекрасен ден аз получих заповед да се свържа с вицеадмирал Хайе, командир на наскоро създаденото спецподразделение на военноморския флот. На Химлер много му се искаше моите най-добри хора да вземат участие в подготовката на тези „морски командоси“.

Идеите, които сподели с мен вицеадмиралът, ме развълнуваха извънредно. Според него, като се изключат подводниците, миночистачите и бързоходните катери, нашият флот вече не е в състояние да издържи класическо сражение със съюзниците. По море в най-добрия случай ние сме пасивни, ако не и безпомощни. Но бойният дух на моряците, както и преди е висок; нужни са им само нови точки на приложение на силата. За да не пропада напразно скъпоценната енергия на тези хора, вицеадмиралът и неговите колеги спешно се заеха с разработката на нови видове особено ефективно „секретно оръжие“. Разбира се, те се опираха на онова, което италианците вече бяха направили - все пак постигнатото би трябвало да се използва максимално. Всички разбрахме, че не трябва да се губи и минута. Войната отива към края си... Военните инженери предложиха проект за модернизация на обикновените торпеда: взривното устройство в носа се отстранява и на негово място се монтират лостове за управление в прозрачна херметична кабина, а към дъното се прикрепя още едно торпедо, оборудвано по всички правила. Обсегът на тези „управляеми“ торпеда достигаше десет морски мили.

Миниподводница СА, производство на фирмата "Капрони" на специална стойка пред рубката на подводницата „Леонардо да Винчи“ която я транспортира близо до целта.

Ние прекрасно разбяхме колко несвършени и примитивни са тези устройства, „негри“, както ги наричахме помежду си. Обаче не биваше да се отрича ефектът на внезапност. Първите изпитания на новите оръжия преминаха с пълен успех. В едно ранно утро, което предвещаваще прекрасен летен ден, двадесет души от специалните подразделения на военноморските сили спуснаха на вода своите „негърчета“ северно от съюзния плацдарм в Анцио. След няколко минути пред погледите им се появи онова, което трябваше да им послужи като мишена: множеството военни и транспортни кораби на противника.

Управляемото торпедо „Негър“ и закаченото отдолу второ торпедо. В носовата част на горното се вижда стъклената рубка с водолаза.

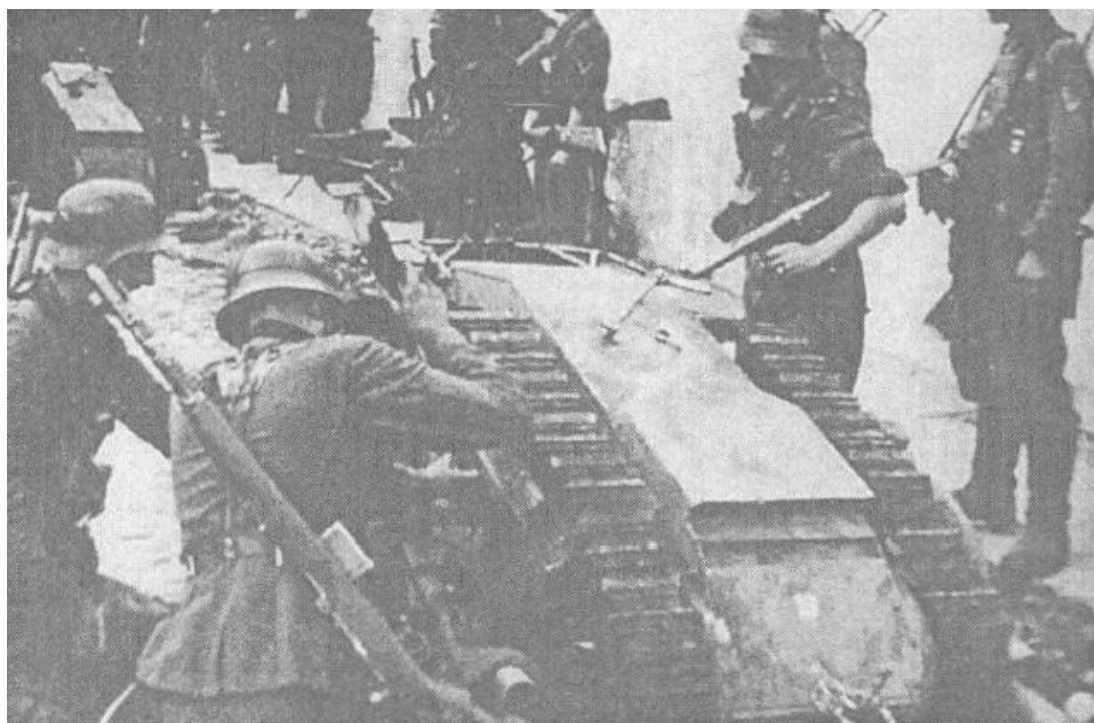
Никой не ги беше забелязал. Удар по пусковите лостове, и долните торпеда потеглиха към целта си. След две минути глухи взривове разпениха водата около корабите: крайцер с огромна пробойна, потопен миноносец и търговски съдове с обща водоизместимост повече от тридесет хиляди тона, които също бяха повредени или пратени на дъното — такава бе равносметката от отчаяната атака на шепа смели мъже. Седмина от нашите се върнаха веднага със своите „лодчици“, други шест човека, добрали се до брега, попаднаха в дълбокия тил и се присъединиха към нас през нощта. Последните седем души не се върнаха от операцията...

След това имаше още и още успешни операции, макар че може би те не бяха чак толкова отговорни: Средиземно море, Ламанша... Между другото противникът доста бързо разбра какво означава появата на малките стъклени куполи на „управляемите торпеда“. Веднага щом бордовите наблюдатели ги забелязваха, корабите откриваха ураганен артилерийски огън. След няколко неуспешни опита ние решихме да направим един малък трик. Преди разсъмване, разбира се, при наличието на вятър и благоприятни течения, пуснахме в морето празни стъклени поплаватели; херметично затворени, те просто си плаваха по повърхността. Англичаните изсипаха бесен огън върху тези

невинни играчки, докато в същото време истинските „негри“, без да привличат вниманието на наблюдателите, спокойно се приближиха от противоположната страна и пуснаха своите торпеда.

Освен това ние използвахме, при това все по-често, „катери-бомби“ или „бобчета“ според нашия условен език; те се управляваха с техника от голямо разстояние - този принцип вече бе намерил приложение в „Голиат“, знаменития танк-джудже, натъпкан с динамит. Ефективността на „бобчетата“ бе извънредно висока благодарение на специалното устройство, което потопяваше катера при опирането му до вражеския кораб, и той се взривяваше на определена дълбочина под кила, като образуваше в дъното фатална пробойна. „Бобчетата“ ни помогнаха в много от успешните операции в Средиземно море и в плитчините на Нормандия, които бяха плацдармът за десант на съюзниците.

Що се отнася до миниподводниците, които преди нас бяха използвали японците и англичаните (един-единствен път, по време на сраженията в Норвегия), ние имаме няколко вида такива, но рейдовете, които от време на време предприемахме с тях, се оказаха прекадено скъпоструващи. До самия край на войната техническите служби на военноморския флот безуспешно се опитваха да подобрят това оръжие и да го направят по-ефективно, и най-главното - по-малко уязвимо.

Варшава, септември 1944: германски войници подготвят два танка-джуджета „Голиат“ с динамит, за да взривят сграда, в която са се укрепили бойци на Полската съпротива.

Германски миниподводници от модела „Зеехунд“ (морско куче).

Още в ранната пролет на 1944 година всички започнахме да гадаем къде и кога ще бъде извършен десантът в Западна Европа. Знаехме, че ще се състои, при това съвсем скоро. През май аз се запознах с въздушните снимки на английските пристанища по югозападното крайбрежие и както всички други, безуспешно си блъсках главата, опитвайки се да разгадая значението на сивкавите правоъгълничета, проточили се в безкраен низ по продължение на всички диги. Едва по-късно разбрахме за какво са предназначени тези продълговати блокове: по време на десанта от тях се получаваха временно пристанище.

Тогава започнахме да обмисляме дали ще можем и как в първите дни след дебаркирането да попречим на докарването на подкрепления и разгръщането на съюзническите части. Започнах с това, че от адмиралтейството получих секретен списък на пунктовете, в които дебаркирането би било възможно от чисто технически съображения. Там бяха изброени десетки крайбрежни райони. Номер едно бе полуостров Контантен заедно с Шербур - най-вероятното място, а по-нататък бяха дадени много ценни сведения за всички плажове и плитчини, подходящи за стоварването на морски десант. С този списък в ръце ние се заехме да разработваме „спецпрограма“, обмисляйки детайлите и поотделно за всяко едно от десетте места.

Като начало предложихме още сега по бреговата ивица да бъдат разпределени спецотряди, които да подготвят операциите против командните и комуникационните центрове на противника. Решихме да минираме

територията със заряди от съвсем нова система: те ще се взривяват едва тогава, когато е нужно, чрез радиосигнали от нашите самолети.

Както винаги, бяхме длъжни да предоставим нашите проекти за разглеждане от командването на Западния фронт. Отговорът се бавеше, ние изпращахме запитване след запитване. Най-сетне Париж отговори с дългоочакваната депеша: по принцип планът, разработен от експертите на специалното подразделение под командването на Скорцени, се базира на вярна оценка на наличните условия и изглежда изпълним. Но - както винаги съществува едно „но“ - ние смятаме за невъзможно да пристъпим към необходимите приготовления, без да привличаме вниманието на нашите части, дислоцирани в крайбрежната зона. А подобни действия не биха могли да не разколебят увереността на войските в неуязвимостта на атлантическото крайбрежие и да не подорват бойния дух на войниците. Поради тази причина сме принудени да се откажем от реализацията на предложения проект в неговата цялост. Подпис: не се чете. (Както обикновено!)

Коментарите са излишни...

* * *

Създавайки ново оръжие, ние нахлувахме в свещените територии на Луфтвафе: по някое време подобни изследвания бяха извършвани в специалната ескадрила „200“. Те дори бяха създали концепция за операция на „смъртници“ - летци-доброволци, които са готови да загинат заедно със своите самолети, натоварени с бомби или експлозив, като ги насочват право в целта; като правило за мишени трябваше

да служат военни кораби. Фюрерът обаче отхвърли тази идея очевидно поради философски съображения; той твърдеше, че такива жертви не съответстват нито на характера на бялата раса, нито на арийския манталитет. Според него пътят на японските камикадзе беше неподходящ за нас.

По онова време, беше няколко дни преди дебаркирането на съюзниците, аз имах щастието да се запозная с пилота Хана Райч и още първият ни разговор ми даде повод за нови размишления. С учудващо спокойствие, каквото не очаквах от тази крехка жена, тя отбеляза, че един истински патриот не бива да цени прекалено много собствения си живот, когато на карта е поставена честта на отечеството. По-късно тя ми обясни какво точно е имала предвид, когато го е казала. Не е изключено, предполагаше тя, съвсем скоро събитията да се обърнат против нас дотолкова трагично, че неизбежно да се изправим пред необходимостта да прибегнем до помощта на „доброволните смъртници“. И в такъв случай сме длъжни да намерим някакъв начин да дадем на пилота поне

още един шанс да спаси живота си. За това Хана беше безусловно права: аз самият имах нееднократно възможността да се убедя, че ентузиазмът и боеспособността на моите войници се удесеторяваха, когато имаха поне малка възможност да се върнат цели и невредими.

Хана Райч. Тя е първата жена-пилот, притежава над 40 авиационни рекорда, първата жена-носител на Железен и Рицарски кръст, първата, която лети с хеликоптер и реактивен изстребител... Изобщо първата.

Март 1942: Адолф Хитлер награждава с Железен кръст Хана Райч пред погледа на доволния райхсмаршал на Луфтвафе Херман Гьоринг.

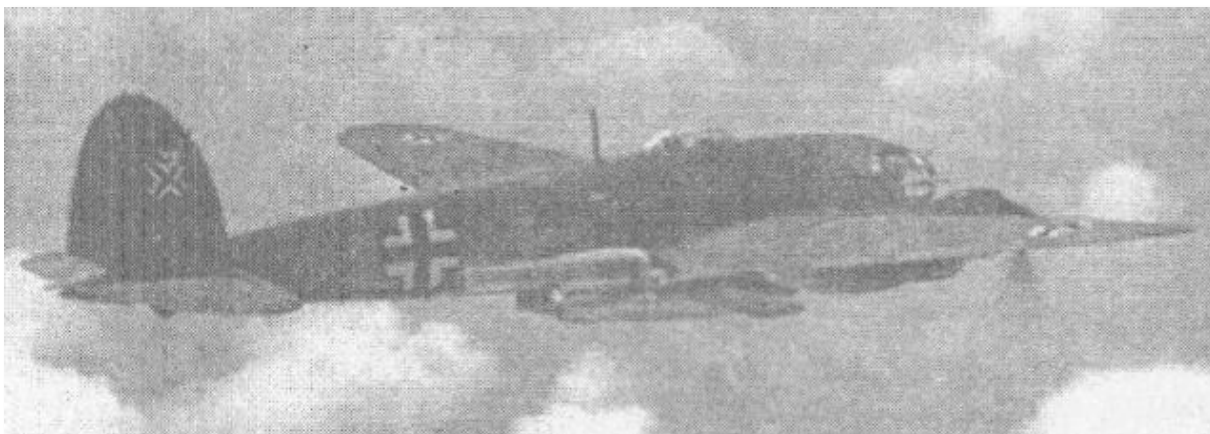

Военният научноизследователски център в Пенемюнде: рампата за изстрелване на реактивния снаряд Фау-1.

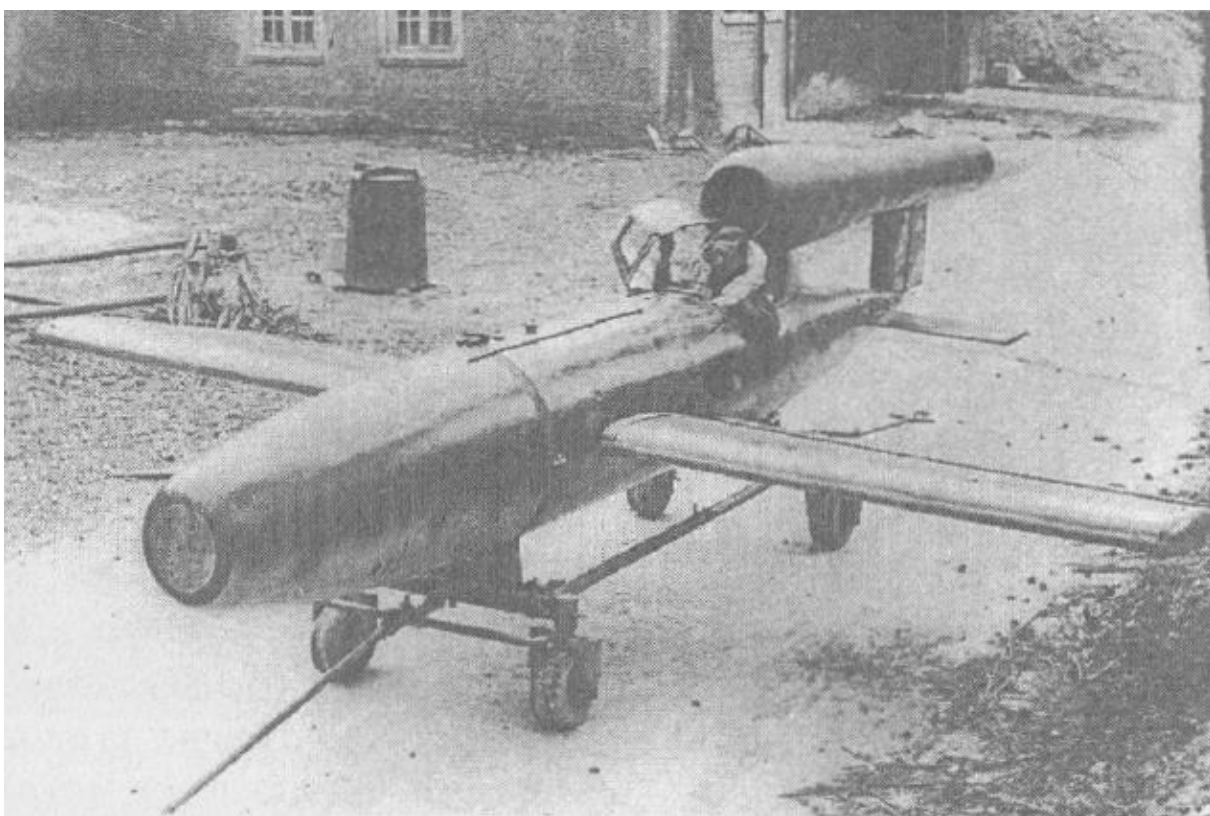
Няколко дни по-късно получих възможност да посетя огромния изпитателен полигон за ракети от клас „V“⁸, разположен в Пенемюнде, на остров Узед в Балтийско море.

Сега вече съм наистина уверен, че инженерът, на когото бе възложено да ме съпровожда, не ми показва всичко: тогава вече беше започнала работата по създаването на оръжие за масово поразяване. Но ми бе разрешено подробно да изуча Фау-1, плюс това успях да присъствам на изстрелването на един от снарядите. Именно тогава ми хрумна мисълта да се опитам и тук да направя същото, което извършихме с морските торпеда: да снабдим ракетата с пилотска кабина. След безкрайни спорове с началството и с експертите от Министерството на военната авиация успях да удържа победа, цитирайки категоричното желание на Фюрера незабавно да се пристъпи към изпитанията и той да бъде постоянно информиран за резултатите. Казано направо, това „желание“ на Фюрера бе една най-обикновена лъжа, но моят „маньовър“ свърши работа безотказно, като напълно разсея съмненията на тези господа. Фактът бе особено забележителен, защото няколко месеца по-рано Хана Райч, осенена от същата идея, неуспешно се опитала да сломи съпротивата на чиновниците. Отделиха ми помещенията, струговете, инженерите и техниката, която ни трябваше и само след две седмици - рекордно кратък срок - се проведеха първите изпитания.

⁸ Vergeltungswaffe (нем.) - оръжие на възмездие. Оттам и обозначенията V-1, V-2 и т. н. Или според произношението: Фау-1, Фау-2. - бел. ред.

Първите изпитания на пилотируания вариант. Бомбардировачът „Хайнкел Не-111“ със закачения отдолу Фау-1 „Райхенберг“.

Пилотируаният Фау-1 - пълното име на тази модификация е Fi 103 R III „Райхенберг“. Проектът на Скорцени и Хана Райч не се осъществява, въпреки че са произведени 175 апарата.

Реактивният снаряд заедно с пилота бе закрепен под корпуса на „Хайнкел-111“, който го вдигна като перушинка. Някъде на височина около 1 000 метра Фау-1 се отдели от носителя, тромавият „Хайнкел“ мигновено изостана (при 300 км/ч срещу 600 км/ч на Фау-1). Летецът описа няколко широки кръга, след това намали скоростта и тръгна да каца срещу вятъра. Първия път той премина на петдесет метра над пистата за кацане.

— По дяволите! Не намали достатъчно скоростта! - изругаха всички, които бяха на кулата. - Дано всичко да завърши нормално!

Пилотът зави и отново увисна над пистата. Този път очевидно бе решил непременно да кацне: машината буквално обръсна пистата, минавайки на два-три метра от земята. Но не би - явно в последния момент той промени решението си: отново се издигна, направи трети вираж и отново заходи за кацане. Всичко се случи главозамайващо бързо: Фау-1 се притиска към земята до самия край на пистата, след това се опитва да завие около малък хълм, ние все още виждаме как върховете на дърветата одраскват корема му, преди да се скрие зад възвишението. Секунда след това два високи стълба дим разсейват, каквото и да било съмнение...

Заедно с двама санитарии хукнахме към въдехода и направо през полето се понесохме към мястото на падането. Отломките се виждаха отдалеч: едното крило тук, другото - там... По средата се търкаляше корпусът, за щастие не в пламъци. На десетина метра по-нататък открихме пилота, но той лежеше почти неподвижно. Очевидно в последния момент бе успял да отстрани пластмасовия капак и при удара е бил изхвърлен от кабината. Нямахме възможност да го разпитаме и аз го изпратих в болницата. Опитахме се да разберем нещо по браздите, оставени от апарата в рохкавата почва. Вероятно в последния момент пилотът е решил да кацне в разораното поле. Но защо?

Технолозите изгубиха сума време, за да съпоставят и подробно да огледат и най-малките детайли, но не откриха нищо, което да ни даде ключ за решаването на загадката.

На следващия ден решихме отново да опитаме щастието си. Но уви, вторият опит се оказа точно повторение на първия: Фау-1 се отдели от самолета-носител, описа няколко кръга, след което заходи за кацане и без да докосва пистата, се вряза в земята почти на същото място. И отново летецът беше ранен, и ние отново се губехме в догадки. Хана Райч едва сдържаше сълзите си. Беше очевидно, че след това двойно фиаско техническите служби ще забранят всякакви изпитания, поне за известно време. След ден двамата пилоти се свързеха и можеха да отговорят на въпросите, но единственото, което успяхме да разберем от тях, бе не съвсем разбираемото описание на някакви вибрации в лостовите за управление. Във всеки случай нямахме дори и що-годе приемлива версия за тези аварии.

Няколко дни след това при мен дойде неочаквана делегация - Хана Райч и двама инженери: единият контролираше монтажа на опитните образци, другият бе от Министерството на военната авиация. За мое огромно изумление - аз по-скоро очаквах моята идея окончателно да бъде вкарана в разряда на

глупостите - Хана заяви, че както и се струва, е открила причината за двете катастрофи. Когато поискала в централното бюро „Кадри“ личните досиета на пилотите, тя открила, че нито един от двамата не е имал опит в управлението на високоскоростни машини. Не подлежи на съмнение, че се изисква значителен опит, за да пилотираш такъв минисамолет при подобни скорости. Хана Райч и двамата инженери бяха напълно убедени, че министерството несправедливо е обяснило двойния неуспех с недостатъци на конструкцията. Те са готови да ми докажат това веднага, защото вече са монтирани още няколко нови машини. Да, това бе примамливо положение, но нали ни забраниха най- строго всякакви по-нататъшни експерименти! Много добре знаех, че министерството няма да отмени своята заповед. Но Хана дотолкова се беше увлякла по нашата идея, че официалната забрана не значеше нищо за нея, било достатъчно аз да дам своето съгласие. Не знаех какво да правя.

— Слушай, Хана - казах аз. - Ако нещо се случи с теб, Фюрерът собственоръчно ще ми откъсне главата.

Но тя настояваше с такъв плам, че аз бях готов да се предам. Хана великолепно се възползва от слабостите в моята отбрана, като призоваваше чувството ми за дълг, и цитира старата военна поговорка, че истинският войник е длъжен в случай на необходимост да може да наруши дадената му заповед. В крайна сметка аз отстъпих, макар и неохотно. Решихме да „изпързаляме“ началника на летището, като му казахме, че министерството е разрешило да продължим изпитанията.

Когато на следващия ден прозрачният купол се затвори над Хана, ми се стори, че сърцето ми няма да издържи. Но този път всичко вървеше като по масло. Веднага щом Фау-1 се отдели от самолета носител, Хана направи няколко кокетни виража и с бясна скорост се устреми към пистата. Почувствах как ледена пот се стича по гръбнака ми - машината докосна земята и повече нищо не можеше да се види поради облаците прах, стелещи се до края на пистата. Ние хукнахме напред и когато дотичахме до самолета, в ръцете ни скочи сияещо усмихващата се Хана.

— Направо умопомрачително! - Тя явно бе доволна.

След това дойде ред на нашите инженери да пробват собствената си рожба. Тримата направиха общо двадесет полета и двадесет пъти се приземиха без нито една драскотина! Вече никой не се съмняваше - както идеята, така и нейното изпълнение бяха безупречни.

Маршалът от авиацията Милх побледня като платно, когато вечерта слушаше моя доклад.

— Благодарете на съдбата, че не ви изправиха до стената за това! - в края на краищата заяви той с трагичен тон. За щастие неговата мрачна забележка не се превърна в пророчество. Успях да взема от него разрешение да продължим нашия труд и да започнем обучението на пилотите. На следващия ден в работилниците ни закипя работа. За начало трябваше да бъдат произведени още няколко изпитателни образци, след това двуместни модели за обучение по пилотаж и едва тогава да пристъпим към производството на бойни машини. В същото време аз подбрах от моите момчета тридесетина опитни пилоти, още шестдесет доброволци ни предостави Луфтвафе - те трябваше да пристигнат всеки момент. Най-сетне можехме да работим с пълна сила.

Поисках от службата за снабдяване в министерството по пет тона гориво за всеки пилот. Уви, това последно препятствие се оказа най-трудното. Минаваха седмица след седмица, ние получихме като начало десет тона гориво, после още петнадесет, но нашите поръчки така и не бяха изпълнени напълно. Изтърках си токовете да тичам по безкрайно много приемни, но получавах само мъгляви обещания или откровени откази. През есента на 1944 година зарязах своята безумна идея. Уви, нашите конструкторски разработки и тактически изчисления се оказаха напразни. Ние се надявахме да доведем пилотираното Фау-1 до успех, проектът обаче загина на боклука на неосъществените идеи. В крайна сметка с мен останаха момчетата-доброволци от Луфтвафе и трябва да кажа, че макар да не бяха от „летателния състав“, изпълняваха своите задължения докрай.

Райхсфюрерът на СС Хайнрих Химлер на посещение в научноизследователския център Пенемюнде. Вляво от него е ръководителят на центъра генерал-майор Валтер Дорнбергер, а зад гърба му е черна СС униформа главният конструктор Вернер фон Браун.

Когато започна зимата, ми се наложи още веднъж да се занимавам със същите Фау-1, по-точно да обсъждам възможностите, които би открило тяхното

приложение. Бях извикан в щабквартирата на Химлер, за да уточним някои детайли от нашата дейност по време на предстоящото настъпление в Ардените, а също така да докладвам за работата в областта на секретното оръжие. Когато споменах възможността за изстрелването на Фау-1 от подводници - в последно време се занимавахме и с това, - Химлер изведнъж стана и приближавайки се към огромната карта на света, започна внимателно да я изучава.

— Значи ще можем да разгромим и Ню Йорк с нашите ракети, така ли? - запита той.

— Несъмнено, в крайна сметка поне на теория. Ако нашите инженери успеят да създадат пускова установка, която лесно и най-вече бързо да може да се монтира на базовата подводница...

Поривист, както винаги, Химлер ме прекъсна на половината фраза:

— Веднага ще докладвам за това на Фюрера и на гросадмирал Дьониц; необходимо е колкото се може по-бързо да бъде подготвена бомбардировката на Ню Йорк с нашите Фау-1. Що се отнася до вас, Скорцени, аз ви моля с всички сили да ускорите работата на техническите служби, за да може въоръжаването на подводниците с Фау-1 да бъде извършено максимално бързо.

Честно казано, изобщо не споделях подобен ентузиазъм. Райхсфюрерът на СС според мен не си даваше сметка за истинското положение на нещата. От друга страна, интересуваше ме и какво мислят за това Калтенбрунер и мойт бивш шеф Шеленберг, който след изпадането в немилост на адмирал Канарис оглави всички специални служби в райха - и двамата присъстваха на нашия разговор. Но първият упорито мълчеше, а вторият просто кимаше одобрително, при това не само когато Химлер можеше да го види, но и когато той се обръщаше гърбом към него. Знаех, че той никога не рискува да изказва твърдо мнение, без да се е запознал с гледната точка на своя бос. Шеленберг скромно наричаше тази липса на решителност „дипломатичност“, затова пък беше застрахован от грешки. Е, толкова по-зле; щом тези господа се страхуват да не се компрометират, ще се наложи аз да режа направо:

— Смятам за мой дълг да ви обърна внимание, райхсфюрер, на все още недостатъчната точност за насочване на Фау-1. Както ви е известно, положението на управляващите щурвали се определя непосредствено преди изстрелването и промяната на курса по време на полет е невъзможна. В момента вероятното разсейване е около осем километра, тоест снаряжът трябва да падне в пределите на тази окръжност. Радиусът се увеличава още повече, ако Фау-1 се пуска от самолет-носител от типа „Хайнkel-111“, който например използваме при бомбардировките на Англия от нашите бази в Холандия. Разсейването

несъмнено ще стане по-голямо, ако използваме подводници: не само, че сега е невъзможно да се определят точните координати на целта в нощно море или при лоша видимост, но трябва да имаме предвид и напречното и надлъжното клатушкане, а дори съвсем незначително отклонение при изстрелването, предизвикано от най-малкото движение на кораба, силно ще намали точността на попадението. Накратко казано, засега нямаме сигурност, че ракетите ще достигнат целта, дори мишената да бъде един огромен град.

Мълчанието на Химлер ми придаде нови сили и аз продължих:

— Но това още не е всичко. Луфтвафе не е в състояние да осигури въздушното прикритие на нашите кораби в района на изстрелване. Според нашите сведения охраната на западното крайбрежие на САЩ е организирана много умело. Американците използват въздушни патрули и плътна мрежа от радары.

Стори ми се, че Химлер вече не ме слуша, увлечен от някакви свои размишления, но той внезапно се изправи пред мен.

— На мен пък ми се струва - отбеляза той, - че най-сетне имаме нова възможност, или по-добре казано, щастливия случай най-категорично да повлияем на хода на войната. Вече дойде ред на Америка да изпита върху собствената си кожа всички прелести на бомбардировките. Досега Съединените щати се чувстваха недосегаеми - нали са далеч от полесраженията. Шокът, който ще предизвика въздушното нападение на Ню Йорк, мигновено ще сломи моралния дух на американците. Тези хора не понасят вида на падащите бомби. Винаги съм бил убеден, че Америка не е в състояние да понесе пряк удар, особено, ако е толкова неочакван.

Не знам какво мислеха останалите по този повод, но поне аз бях настроен скептично. Не възразявах срещу самата идея за въздушна бомбардировка над американците, още повече, че непрекъснатите нападения на нашите градове и растящите разрушения и смърт лесно биха оправдали подобни мерки в моите очи. Но се страхувах да не би психологическият ефект от прилагането на Фау-1 да се окаже диаметрално противоположен на онова, на което Химлер се надяваше. Тъй като останалите явно не бързаха да изкажат мнението си, аз отново се хвърлих надолу с главата в блатото:

— Райхсфюрер, имам всички основания да смятам, че резултатът от подобна операция ще бъде доста различен. Американското правителство използва като основа на своята пропаганда лозунга „Германия заплашва нашата сигурност“. След залпа на Фау-1 американците ще усетят, че това не са само празни думи. Освен всичко останало, в техните вени тече прекадено голям

процент англосаксонска кръв. Що се отнася до англичаните, ние с вас сме имали възможност да се убедим, че в момент на опасност тяхната жизненост става направо плашеща.

Забелязал, че Химлер внимателно слуша, аз продължих още по-уверено:

— Без съмнение ние бихме могли да подложим моралния дух на американците на най-сериозно изпитание, но само, в случай че успеем да изпратим няколко ракети в съвсем конкретни точки. Струва ми се, че нашата задача трябва да бъде следната. Нужно е в определен ден и час, предварително обявен по германското радио, Фау-1 да изравнят със земята някой от нюйоркските небостъргачи, и всички трябва да са сигурни кой точно ще бъде. Тогава щетите действително ще бъдат двойни - както материални, така и психологически.

Химлер бе живо заинтересуван от моите идеи. Накратко му обясних състоянието на нашите изследвания относно увеличаването на точността на насочване на ракетите. По това време работата се движеше в две направления: първо, разработваше се проблемът с радиоуправлението - устройство, монтирано в корпуса, би позволило да се коригира курсът по време на полета. В този случай предавателят, управляващ снаряда, би трябвало да се намира до пусковата инсталация. Второ, разглеждаше се възможността за разполагане на предавателя в района на мишената; системата за насочване трябваше да се включва само за няколко минути, за да не бъде засечена. Независимо че последният начин изглеждаше далеч по-прост, тук се сблъскахме с непредвидени трудности от технически характер. Каква би трябвало да бъде мощността на управляващия предавател? И главното, по какъв начин той ще попадне на необходимото място точно когато е нужно? Тази задача е в компетенцията на тайните агенти, но до този момент няхме в актива си почти никакви успехи в състезанието с американското контраразузнаване. Съвсем наскоро американците бяха арестували няколко от нашите хора, вкарани с подводница...

Химлер ме слушаше, разглеждайки върху картата огромния масив на северноамериканския континент. С видимо съжаление той отбеляза, че в настоящия момент бомбардировката на Ню Йорк с нашите Фау-1 за съжаление изглежда твърде сложна и рискована. Обаче неговата молба да се ускори работата по подготовката на тази операция остава в сила. Що се отнася до мен, длъжен съм постоянно да го информирам какво сме постигнали и да докладвам за всяка нова идея в тази област. После заговорихме за други неща...

Но събитията се случваха по реда си, без да се интересуват от успехите на нашата лаборатория. Няколко месеца по-късно нашата военна безпомощност завинаги погребва надеждата на Химлер Фау-1 да бъде изстрелян срещу Щатите.

Балистичната ракета А-4 (Фау-2). Изстреляни са общо около 4 000 Фау-2 срещу Великобритания, Франция, Белгия и Холандия. Но обхватът е недостатъчен и затова екипът на Вернер фон Браун създава двустепенната ракета А9/А10, която да може да достигне Ню Йорк.

Колко забележителни проекти...

В своята база във Фридентал ние превивахме гръб от сутрин до вечер. Разбира се, налагаше се да губим - аз бих казал, да прахосваме - половината от времето и силите си в непрестанна борба с бюрократите, които ни засипваха с цунами от хартиен боклук, както и със службата за поддръжка, която буквално капка по капка ни отделяше средства и персонал. Въпреки това ние неуморно създавахме и разработвахме грандиозни планове. Поощряваше ни изучаването на дебелите досиета, в които бяха събрани детайлните отчети на спечелилите си гръмка слава отряди от командоси на лорд Маунтбатън. Полезна, поучителна информация, макар и донякъде потискаща. Ние бледнеехме от завист при вида на практически неограничените средства, съсредоточени в ръцете на командирите на тези части. Те - какви щастливци! - можеха да разчитат на помощта на крайцери, миноносци, подводници, без да става дума за постоянно координираните взаимодействия с авиационните подразделения, оборудвани с най-съвършена техника. Ние, напротив, бяхме бедни - ужасно, непостижимо бедни! Военноморското ведомство нито веднъж не ни разреши да използваме някой поне що-годе сериозен като бойни възможности кораб, а специалната ескадрила „200“, за щастие предадена в наше разпореждане, с огромен труд си измолваше всяка единица оборудване. Например, призвана да решава оперативно сложни бойни задачи на огромна територия, тя разполагаше само с три самолета „Юнкерс-290“.

Всъщност, за да бъде напълно откровен, трябва да отбележа, че висшето командване на британските командоси все пак не разполагаше с нещо доста важно - с реално влияние: Маунтбатън бе съсредоточил в ръцете си цялата власт, сам определяше целите и всеки удар на отряд от командоси беше според неговия замисъл. Такива бяха и пълното унищожаване на пречиствателния завод, разположен на норвежки остров; и превъзходно подготвената операция, по време на която англичаните завладяха нов германски радар, малко преди това инсталиран на френското крайбрежие в района на Диеп, а също така и рейдът срещу щабквартирата на Ромел в Африка. Между другото последното начинание се провали, но само благодарение на случайността или може би на дезинформация, прокарана през висшите етажи на властта.

Независимо от това съюзниците също би трябвало да имат уязвими места, особено в огромните пространства на Близкия изток, които се намираха под техен контрол. Ние се стараехме да напипаме тази ахилесова пета. И въпреки че положението на нашата армия беше близо до критичното, надеждата да открием своя шанс разпали в нас такъв ентузиазъм, че по цели дни и нощи в продължение на седмици ние разработвахме вариантите на операцията... за да

се натъкнем в края на краищата на непреодолимия риф, винаги един и същ - проблема с транспорта.

Въобще не успяхме да осигурим необходимия брой „Юнкерс-290“, единствения наистина надежден германски самолет с голям радиус на действие (според експертите, конструкцията на „Хайнкел-117“ се оказала неуспешна), но се опитахме да преодолеем тази трудност. Защо да не използваме средствата, които неприятелят употребяваше срещу нас? Сигурно е възможно да направим така, че няколко от огромните четиримоторни американски самолети да кацнат принудително в Германия или на територия, заета от наши войски. Успях да заинтересувам с нашия проект щаба на Луфтвафе; управлението на снабдяването обеща веднага да формира група специалисти за възстановяването на съществуващите „летящи крепости“. За съжаление нещата се развиваха бавно, прекалено бавно. Едва в края на есента на 1944 година ми съобщиха, че шест такива самолета са напълно готови и чакат нашите разпореждания на едно от баварските летища. Няколко дни по-късно друго съобщение разби моите надежди на пух и прах: по време на масирана бомбардировка всичките шест самолета са били напълно унищожени. Наложих се да започваме отначало.

Докато чакахме - както после се оказа, напразно, - ние настойчиво търсехме решението на други проблеми, на които се натъкнахме при разработването на операцията. Преди всичко - кацането в непосредствена близост до целта. За да можем незабележимо и бързо да се доберем до целта, а приближаването на огромните четиримоторни мастодонти не можеше да остане незабелязано, ние подготвихме такъв план: „летящата крепост“ ще влочи след себе си един или няколко транспортни планера, способни да кацат и върху миниатюрно парче земя. За нещастие планерите, които ни дадоха, не издържаха скорост дори от 250 км/ч, докато използването на американските бомбардировачи позволяваше да се осъществи прехвърляне със скорост 350-450 км/ч. Но професор Жоржи, експерт по тайните полети и стар приятел на Хана Райч, ни помогна да преодолеем това препятствие, като конструира планер, способен да издържа на високи скорости, натоварен с дванадесет души с пълна бойна екипировка.

Вторият проблем, не по-малко важен, беше връщането на десантната група. На пръв поглед съществуваха само две възможности: или след операцията те да се предадат и да завършат войната в лагер за военнопленници, или да се опитат да се промъкнат към нашите позиции, за което ще трябва да преодолеят много стотици километри – доста рискован вариант, ако не и съвсем безнадежден. Винаги съм се придържал към мнението, че ако искаш да внушиш на хората си максимум смелост, дързост и самоувереност, трябва да им дадеш реален шанс да се върнат живи и невредими. Как да се осигури такъв шанс? Естествено, аз си помислих за идеята летящ пределно бавно самолет да закачи планера, където са се качили отново десантниците, след като са изпълнили задачата. Първите

изпитания с лек планер дадоха обнадеждаващи резултати. Но за да се приложи подобна система към тежките планери, които предстоеше да използваме, трябваше да постигнем още съвършенство, губейки много време и бензин, а и двете неща не ни достигаха - ситуацията по фронтовете се влошаваше катастрофално.

Много пъти съм се питал защо ние тук, в Германия, стигаме до подобни неща едва в последния момент, едва в часа на най-голямата опасност, макар че дотогава сме имали достатъчно време, за да разработим техниката и методите. И досега не намирам удовлетворително обяснение на съдбовното „вече е твърде късно“, което толкова често ми късаше нервите през последната година на войната.

От своя страна съюзниците също предприемаха мерки в тази посока - с единствената разлика, че всеки път постигаха практически резултати. Те демонстрираха ефикасността на методите си при Арнем, когато цяла армия планери се приземи в тила на нашите войски. След тази грандиозна операция аз с ужас очаквах, че съюзниците по същия начин ще прехвърлят по въздуха своите дивизии на подстъпите към Берлин, където в това време бяха концентрирани всички командни центрове, включително щабквартирата на Фюрера. Подобна ударна формация без никакво съмнение би могла чрез мълниеносен удар да ликвидира главния нервен възел на нашите войски. Очевидно обаче тази идея не допадаше на англосаксонците по политически съображения. Във всеки случай едно беше очевидно: за британските командоси и Управлението за стратегически операции в американската армия под командването на доблестния генерал-майор Уилям Т. Донован подобен подвиг не беше нещо неосъществимо. Маунтбатън и Бесния Бил винаги имаха в запас такъв вариант.

* * *

Въпреки че, както вече отбелязах, всички наши мащабни проекти се проваляха един след друг, бих искал да изложа накратко същината на някои от тях.

Дълго време ние лелеехме мечтата за мощна диверсия срещу нефтопровода, по който нефтът пристигаше от Ирак.

Ценната суровина течеше по две трасета до нефтопреработващите заводи в Хайфа и Триполи на крайбрежието на Средиземно море. Знаехме, че арабските партизани доста често се опитват да взривят тези тръбопроводи. Но създаването на арабски командоси щеше да бъде доста скъпо и със съмнителни шансове за успех на подобна операция. При това, от една страна, нямаше съмнение, че повредите по тръбата ще бъдат възстановени доста бързо; от друга страна,

можеше да изпаднем в ситуация, когато дори няма да можем да проверим достоверността на резултатите, постигнати от „саботьорите“. Но ако успеехме да разрушим една или няколко от помпените станции, това щеше да спре доставките на нефт за няколко месеца.

Повече от година нашите инженери си блъскаха главите, за да решат този проблем. Едва през 1943 година специалистите създадоха плаваща минибомба с относително тегло, равно на това на нефта. Тази бомба трябваше да се вкара в тръбопровода през малък овален отвор, който да бъде пробит в тръбата с минивзрив в точно определено време, а след това бързо да бъде затворен със специална капачка. Въпреки малките си размери мината притежаваше достатъчна разрушителна сила и можеше, избухвайки вътре в помпата, напълно да разруши вътрешното оборудване. Точно заради това аз се запалих по тази идея. Други специалисти предложиха с помощта на термични заряди да се извършат мащабни разрушения по трасето там, където то пресича низините. За съжаление, проведените изпитания се оказаха неубедителни. В края на краищата Луфтвафе предложиха да се разрушат значителни участъци от тръбопровода с магнитни бомби. Но така или иначе всички разработки не отидоха по-далеч от предварителните изследвания.

След многобройни неуспехи не ни оставаше нищо друго, освен да атакуваме няколко помпени станции със силите на командосите. Въздушните снимки свидетелстваха за наличието на малки писти до всяка от станциите. Най-елементарни земни писти, те бяха предназначени за малките самолети, изпълняващи патрулни полети по трасето на нефтопровода. В близост до тях имаше и фортове - скромни отбранителни съоръжения за прикритие на персонала в случай на неочаквано нападение от страна на опозиционно настроени съплеменници. А на още неколкостотин метра по-далеч се намираха помпените устройства с дизелови двигатели. След анализа на тези фотографии детайлно разработихме следния план за действие на нашите формации.

Шест четиримоторни самолета се приземяват на летището и откриват ураганен огън с бордовите оръдия и картечници по всички съоръжения на форта, осигурявайки прикритието на сапъорски взвод за бързото и безпрепятствено изпълнение на задачата. Планираше се самолетите да бъдат снабдени със специални приспособления, позволяващи при нисък полет да бъдат унищожени антените на форта, за да може още при атаката техните защитници да бъдат лишени от възможността да извикат подкрепление. Освен това разчихме и на фактора внезапност. Но оставаха и открити въпроси. Например ще стигне ли дължината на полевата писта за огромната четиримоторна машина? Според нашите снимки, получени през 1941 година, дължината на пистите не бе голяма; но по-късните агентурни данни свидетелстваха, че през последните години всички писти са били увеличени до

напълно приемливи за нас размери. Вече можеше да нанесем удара. Уви! Въпреки всичките ни усилия не успяхме да получим необходимия брой самолети.

Безспорно друга ахилесова пета на противника представляваше Суецкият канал, по-точно казано, отделни негови участъци. Ако прережехме тази важна водна артерия, на морските кеврани щеше да им се наложи да стигат до Далечния изток по дълъг заобиколен път покрай нос Добра надежда, което би разтеглило извънредно сроковете за взаимните доставки на съюзниците. При това в провеждане ю на операцията включиха и водолазите-диверсанти („хората-жаби“, както ги наричаха англичаните). Но 1944 година вече завършваше, превъзходството на съюзническата авиация във въздуха над Средиземноморието стана дотолкова мощно, че с болка в сърцето трябваше да погребем и този проект. Отново „прекалено късно“.

Друг план, старателно подготвен и наистина свършен, предвиждаше рейд в богатия на нефт район на Баку. Плътна населена област, множество работещи кладенци, цялостна нефтопреработваща индустрия. Подробното изучаване на региона ни помогна да определим няколко важни центъра, чието унищожаване би предизвикало рязко намаляване и почти пълно прекратяване на производството. И отново поради същите причини се наложи да се откажем от този проект.

Още една операция не успя поради съвсем други причини - заради ревнивата завист между нашите генерали. През 1943 година югославските партизани ни позволиха да уловим една нишка, свързана с нещата, които много притесняваха командването на балканския театър на бойни действия. Ситуацията в този регион подпомагаше широкия размах на партизанската война и югославската съпротива със своята активност ангажираше значителни германски сили, на които тя нанасяше неочаквани удари, като предизвикваше безброй много сблъсъци. Ако успеехме да открием щаба на Тито и да го превземем, тогава бихме могли да разчитаме на съществено понижение на натиска на партизаните върху нашите позиции. В общи линии това бе задачата, която получих от Главното командване на вермахта в началото на 1944 година.

Съвсем очевидно е, че подценяването на силите на Тито, концентрирани около неговата главна квартира, доведе до значителни загуби. По принцип всички игнорираха възможността за сериозни партизански действия и лидерът на югославските нелегални умело се възползва от грешката на нашето командване. След като получихме задачата, преди всичко насочихме нашите усилия към създаването на „осведомителна служба“, за да разполагаме с точни сведения. Централното бюро в Аграм постепенно оплиташе непокорната територия с агентурната си мрежа. За по-голяма надеждност аз установих

следния ред: ако някой от агентите е докладвал за възможното местонахождение на главната квартира на Тито, то по-високопоставеният сътрудник сам и със свои средства е длъжен да се убеди в достоверността на информацията и едва тогава да я изпраща нагоре, след като е допълнил доклада със своите данни. Само при получаване на еднакви сведения от три независими източника би могло да се пристъпи към военна операция. Недопустимо беше да се действа напосоки: достатъчно щеше да бъде да претърпим фиаско само веднъж и Тито щеше да усили и без това високото ниво на конспирация. И щеше да стане неуволним.

През април 1944 година, придружен от свои офицери, аз пристигнах в Белград за координация на действията с военните и полицейски колеги в Югославия. След двудневни безплодни преговори отпътувах с кола в Аграм. Опитвах се с всички сили да ме разубедят от подобно пътешествие, тъй като пътят минаваше през региони, гъмжащи от партизани. Но всеки самолет беше под бройка, а в Аграм ме очакваха на следващия ден. Нямаше какво да се прави - оставаше ми да се надявам на щастливата си звезда и на скоростта на моя мерцедес.

Тръгнах на разсъмване, придружен от двама унтерофицери. Около обед спряхме близо до планината Фруска Гора, в разположението на германска военна част, която се опитваше да поддържа някакъв ред в окръга. По време на закуската командирът на частта ми разказа за местните особености:

— Не минава и седмица без сблъскване с партизаните. Но не можем да довършим нещата, защото, след като скрият оръжието си в купа сено или някъде на друго подобно място, партизаните се пръскат по селата и колибите и си живеят живота на обикновени мирни селяни. Още един забавен момент са медицинските грижи. И досега господата от Белград не изпратиха тук никакъв лекар. Наложил се да се обърнем към тукашния лекар, който по същия начин се грижи и за раните на партизаните, което изобщо не крие: ако откаже помощта си на нелегалните, те ще отвлекат семейството му; не по-малко е заплашен и от наша страна. Трябва да кажа, че сме много доволни от работата му.

Продължихме пътя си из партизанския район, срещайки навсякъде прекрасни стопанства. Всеки път при вида на селянин, работещ на полето, аз се питах дали не е скрил наблизо пушката си. Така или иначе нашето пътуване продължаваше нормално - никой не стреляше, пътят бе свободен. Надвечер спряхме в едно село и купихме няколко яйца от някаква селянка. Връщайки се към колата, забелязахме няколко души, облечени в дрипи и въоръжени с пушки. Аз вече посегнах към пистолета си, но видях на лицата им усмивки и ние дори приветствено им махнахме с ръка! Малко по-късно комендантът на Бърка отбеляза, че целият район е във властта на партизаните и според него е извънредно опасен за кола без ескорт. В Аграм не искаха да повярват, че сме

минали целия този път с кола. През последните няколко месеца ние единствени сме го преодолели живи и невредими. Докато слушах за безбройните нападения над наши конвои и изучавайки картата с нанесената върху нея концентрация на югославските партизани, аз със закъснение изпитах истински страх. Беше просто невероятно, че все пак всичко свърши добре.

Месец по-късно всичко дойде по местата си. Информацията се проверяваше и препроверяваше подробно и успяхме да определим, че главната квартира на Тито се намира в окръг Дрвар, в западната част на Босна. Сега трябваше бързо да осъществим военната част от операцията и аз изпратих началника на моя щаб, капитан Фон Фьолкерзам в Баня Лука, центъра на тази провинция, за да установи връзка с командващия нашите войски в Босна. След завръщането си Фьолкерзам докладва, че генералът го приел хладно и едва ли не с неприязън. В този момент не обърнах внимание на този детайл, защото ми бе все едно какво изпитват към мен господата. За мен главното беше задачата да бъде изпълнена.

След това няколко дни по-късно, в края на май 1944 година, в Аграм дойде съобщение: „Армията на Х подготвя операция срещу главната квартира на Тито. Дата на операцията — 2 юни.“ Ето какво обясняваше поведението на армейското ръководство. Те виждаха в мен само нежелан конкурент и бяха решили да ме изпреварят в гонитбата за слава. Отначало техните действия ме възмутиха с очевидната си нелепост - аз с удоволствие бих сътрудничил с тях и дори бих се поставил в разпореждане на генерала. Но побързах да потисна гнева си и да поправам грешката на генерала с една радиограма: някой можеше да я засече и да я дешифрира. Веднага изпратих радиограма на господата в Босна за възможно изтичане на информация. Когато вече се бях върнал във Фридентал, получих допълнителни сведения, които затвърдиха мнението ми. Беше ясно, че операцията е обречена на провал. Отново съобщих в Босна своите съображения, но няма нищо по-лошо от това глухият да си запушва ушите. Генерал Х не пожела да отмени „своята“ операция.

В определения ден батальон парашутисти от СС извърши десант в долината - в самото сърце на непокорния район.

Веднага с планери пристигна и попълнение, което, без да се бави, влезе в бой. След упорито и кръвопролитно сражение партизаните отстъпиха, изоставяйки долината и селото. За съжаление моите опасения се потвърдиха: клетката бе празна, птичето отлетя. Нашите успяха да заловят само двама британски офицери за свръзка, от които Тито очевидно е искал да се отърве⁹. В

⁹ Единият е ръководителят на британската военна мисия при щаба на Тито, полковник Рандолф Чърчил, син на британския премиер, който впоследствие успява да избяга от плен. - бел. ред.

една от къщите намериха нова, току-що ушита маршалска униформа. Тито бе напуснал селото преди няколко часа и се скрил в някакво друго убежище. Но това не беше всичко. Само бързите маневри на подкрепленията ни позволиха да разкъсаме обкръжението, в което бе попаднал в планинската долина батальонът парашутисти на СС.

Така заради срамния кариеризъм на лъскавите високопоставени интриганти се провали една старателно разработена и широкомащабна операция, която вече изглеждаше „обречена на успех“. Нещо повече, тази глупост на практика сведе до нула шансовете ни да обезглавим югославската съпротива. След това продължихме да се опитваме да определим точното местоположение на главната квартира на Тито, която се беше преместила на крайбрежието на Адриатическо море, а по-късно на остров Вис. Дори бяхме замислили да проведем мълниеносна операция с десант на острова, но развитието на събитията отново ни изпревари.

Трофеят от операция „Шварц“: новият маршалски мундир на Тито.

Превратът

Ето че започна големият десант на съюзниците - в Германия го наричаха нахлуване. На 6 юни 1944 година на разсъмване първите англо-американски части стъпиха върху брега на Нормандия. В продължение на няколко седмици ситуацията оставаше неопределена, а след това пробивът при Авранш наклони везните в полза на неприятеля. В този ден всеки германец бе длъжен да почувства, да разбере, че войната е загубена. В крайна сметка лично аз нямах никакви илюзии относно изхода на войната, но на подчинените си заявих, че командването не изпитва сериозни опасения, и не проявих с нищо своя песимизъм дори в частни разговори с такива близки и верни приятели като Радл и Фон Фьолкерзам.

Щабквартирата на Фюрера все още се надяваше, от една страна, на благоприятното развитие на политическата ситуация, а от друга - на бързото създаване на новото секретно оръжие. По мои сведения това бяха абсолютно безпочвени надежди.

До юли 1944 година положението стана откровено заплашително.

През първата седмица на юни потресаващ удар на руснаците наемере нашата отбрана по Източния фронт. Групата армии „Център“ фактически престана да съществува. Повече от тридесет германски дивизии паднаха в плен! Бе невъзможно дори да си представиш как целият мощен юмрук на армията е могъл да се предаде изведнъж. Виновен ли е за това щабът на Главното командване? Или причината е била в умората и падналия дух на войските? А от запад съюзниците, възползвайки се от потискащото превъзходство във въоръжението, неумолимо приближаваха границите на Германия. Оставаше ни само да стиснем зъби и да продължаваме борбата върху самия ръб на пропастта. Казано честно, тогава все още не възприемахме поражението си като неизбежно.

На 20 юли 1944 година аз трябваше да замина за Виена, където да се съгласуват някои детайли на операцията срещу Тито. И тогава като гръм от ясно небе дойде новината за неуспешното, слава богу, покушение срещу Хитлер. Моите офицери и аз бяхме буквално зашеметени. Как е могло да се случи? Може би група неприятели са успели да проникнат в главната щабквартира на Фюрера? Въобще не можехме да предположим, че бомбата е поставена от германец. Във всеки случай, след като Хитлер бе останал жив, аз не виждах никакви причини да отменям пътуването си.

В шест вечерта заедно с Радл пристигнахме на Анхалтската гара, настанихме се в запазеното за нас купе и започнахме да се приготвяме за сън. Но на гара Лихтерфелде, която е на самия край на Берлин, от перона се дочуха викове:

— Щурмбанфюрер Скорцени! Щурмбанфюрер Скорцени! — Погледнах през прозореца и видях офицер, който тичаше редом с влака и крещеше с цяло гърло. Запъхтян, след малко той се озова в нашето купе.

— Господин щурмбанфюрер, трябва веднага да се върнете! Заповед отгоре! Покушението срещу Фюрера е предизвикало преврат.

Аз свих недоверчиво рамене.

— Знаете ли, това не е толкова просто. За проваляне на задача някой може да плати и с главата си. Въпреки това... ще се върна. Радл! Идете във Виена и започнете разговорите. Аз ще се присъединя към вас утре.

Ние се отправихме към Главния щаб на СС войските и по пътя офицерът ми съобщи оскъдните сведения, с които разполагаше. Оказа се, че имало истински заговор, инициран от група висши офицери и генерали. Говорело се, че към Берлин пътува брониран влак, но никой не знаел намеренията на неговите командири. Никога не съм приемал на доверие непроверени и неконкретни сведения, смятам ги повече за клюки.

Волфшанце, 20 юли, 13:00 - веднага след неуспешния атентат Адолф Хитлер е отведен в бункера. Вляво зад него е Мартин Борман, а вдясно с бинтованата глава генерал Алфред Йодл.

Мартен Борман (първият вляво) и Херман Гьоринг (със светлата униформа) разглеждат пораженията от взрива в заседателната зала.

Шеленберг, вече бригаденфюрер от СС, ме прие веднага и ми съобщи някои интересни подробности. Според думите му щабът на преврата се намирал на „Бендлерщрасе“, иначе казано, в Главното командване на вътрешните войски (те контролираха територията на Германия, Чехословакия, Полша, Елзас и други). Шеленберг беше много бледен и извънредно разтревожен. Буквално под ръката му на бюрото лежеше огромен пистолет.

— Ситуацията е неясна и заплашителна - завърши той. - Във всеки случай, ако стигнат дотук, ще се защитаваме. Вече раздадох автомати на всички. Не бихте ли могли да изпратите спешно някой от вашите специалисти по охраняване на сгради?

Но в суетнята аз напълно бях забравил да предупредя своята група. За нещастие и телефонната връзка работеше с прекъсвания. В края на краищата успях да се свържа с Фридентал и да извикам капитан Фьолкерзам.

— Веднага обявете тревога в батальона. Командването да поеме капитан Фукер и да действа според заповедите, получени лично от мен. Първа рота незабавно да потегли към щаба на СС, където се намирам сега. Вие заедно с

аспиранта¹⁰ Остафел, който ми трябва тук като адютант, вземете брониран автомобил и с пълна скорост потегляйте насам.

След като оставих слушалката, се обърнах към Шеленберг.

— Според мен - казах аз - вашите сътрудници трябва да бъдат разоръжени. Направо настръхвам, като си представя как вашите чиновничета ще започнат да размахват пистолетите си пред мен. Ще постъпя точно така, защото в тази гробница не е безопасно да си играеш с оръжие. Ако „те“ се появят тук, преди да пристигне моята рота, ще е по-добре вие да избягате, защото с тези пищови няма да впечатлите никого.

Оставих го да се бори със своите съмнения и излязох на улицата. С трескаво нетърпение очаквах Фьолкерзам и Остафел, които, стриктно изпълнявайки заповедта, след половин час се показаха в далечината, обвити в облак прах. Реших да видя с очите си какво точно става в Берлин. Фьолкерзам остана в щаба на СС и аз му обещах от време на време да се свързвам с него. Колко жалко, че по онова време няхаме портативните радиостанции уоки-токи, които ползваха американците!

Скочих в колата и с пределна скорост се понесохме към района на правителствените учреждения, но там всичко бе напълно спокойно. След това отидох на площад „Фербелин“, където се намираше щабът на генерала на танковите войски Болбринкер, когото познавах лично. Тук улиците няхаха чак толкова мирен вид: широкият булевард, водещ към площада, бе преграден от два огромни танка. Когато ме разпознаха, танкистите ми позволиха да мина нататък. Беше очевидно, че „метежът“ не се оказа толкова сериозен, колкото се струваше на Шеленберг. Генерал Болбринкер ме прие веднага. Той не беше от лигльовците и веднага решително поиска разпореждания от ръководството. По заповед на командващия вътрешните войски той извика танкови части от Вюнсдорф и ги концентрира около своя щаб, за да бъдат подръка. Сега вече можеше да чака по-нататъшните събития.

— Занапред - заяви генералът - нямам намерение да изпълнявам ничии указания освен на инспектора на танковите войски, тоест ще се подчинявам лично на генерал Гудериан. В този хаос и дяволът няма да се оправи. Искат от мен например да взема под контрол с моите армейски части берлинските казарми на СС войските. Какво мислите за това, Скорцени?

— Поразително! В дадения случай въобще не става дума за обикновена война. Мисля, че ще бъде безразсъдно подобна заповед да бъде изпълнена. Ако

¹⁰ Стажант-офицерска длъжност в СС войските. - бел. ред.

искате, генерале, аз мога да отида до казармите на Лихтерфелде и да погледна какво става. Ще ви се обадя по телефона оттам. Според мен преди всичко трябва да запазим хладнокръвие.

Генералът прие с видимо облекчение предложението ми и аз тръгнах. В Лихтерфелде, в предишните ми казарми, всичко бе тихо, макар че резервният батальон, както и другите подразделения бяха в бойна готовност. След кратък и съдържателен разговор с групенфюрера, командващ тези части, аз настойчиво го помолих да запази благоразумие, тоест да се въздържа от изпълнението на заповеди, откъдето и да идват те. След това се свързах с генерал Болбринкер и съобщих, че войските на СС няма да напуснат своите казарми. После се обадох по телефона на Фьолкерзам, който докладва за пристигането на нашата рота, и му заповядах да поеме пряко ръководството на отбраната на щаба на СС.

Волфшанце, 20 юли, няколко часа след атентата: от ляво на дясно угрижените Кайтел, Гьоринг, Хитлер и Борман, които все още не знаят какво става в Берлин. Хитлер се държи за леко наранената дясна ръка. Зад тях вляво адютантът на Хитлер Ото Гюнше.

uehrerhauptquartier, 20. juli 1944, 20.30 uhr

reichsleiter m. b o r m a n n

n

lle g a u l e i t e r .

44

eiligt sehr, sofort auf den tisch .,

gleichzeitig mit dem mordanschlag auf den fuehrer ha-
generale des heeres einen putschversuch, der mit al-
mitteln unterdrueckt werden muss und werden wird, unter-
kommen.

es ist notwendig, dass sie sofort alle sich aus dieser lage
sich ergebenden konsequenzen ziehen und dass sie aeusserte
vorsicht walten lassen.

nur befehle des fuehrers adolf hitler oder seiner maenner
haben gueltigkeit, nicht befehle abtruenniger, reaktionaerer
generale.

dem reichsfuehrer ss uebertrug der fuehrer alle notwendigen
vollmachten, nehmen sie daher sofort verbindung mit
ihren zustaeendigen polizeifuehrern auf.

sie sind dafuer verantwortlich, dass sie die fuehrung in ihren
gaueen auf jeden fall fest in der hand behalten.

heil hitler

gez. m. bormann

Чак в 20,30 часа Борман изпраща спешен телекс до всички гаулайтери (ръководители на окръзи). В него им съобщава за неуспешния атентат срещу Фюрера, за пуча на реакционните генерали и им нарежда да изпълняват само заповеди на Хитлер и най-близките му хора.

Едва сега можех относително спокойно да помисля и да оценя ситуацията. Откровено казано, далеч не всичко бе разбираемо. Очевидно заповедта на командващия вътрешните войски за привеждането им в повишена бойна готовност беше дадена още предобед. А след това като следствие от провеждането на мащабна подготовка, предприемането на различни мерки и контрамерки се бе появила несъгласуваност на отделни детайли от общия план, тук-там бе възникнала бъркотия. Така или иначе самият „преврат“ вече не ми се струваше толкова опасен.

Трагичното бе другаде: докато танковите войски бяха вече, така да се каже, вдигнати „на оръжие“, войските на СС въобще не бяха получили никакви указания. В крайна сметка им оставаше самостоятелно да се информират кой срещу кого е вдигнал оръжие. Колкото и детински да изглеждаше опитът за преврат, той не стана по-малко престъпен от това, защото на изток и на запад нашите войници вече се сражаваха с храбростта на отчаянието. Докато в главата ми се въртяха такива нерадостни мисли, изведнъж си спомних, че генерал Щудент също трябва да е в Берлин, и доста бързо стигнах до Ванзее, едно от многобройните езера около града, на чийто бряг бе разположен Главният щаб на парашутнодесантните войски. Офицерите нищо не знаеха и не бяха получавали никакви инструкции. Същата вечер генералът беше в дома си, в Лихтерфелде. Отново се качих в колата, като взех със себе си адютанта на генерала, който разбираше, че шефът ще му даде доста разпореждания.

Настъпи нощта. Около два часа стигнахме до голяма вила, където заварихме истински идилична картина. Облечен в дълъг домашен халат, генералът се бе възцарил на терасата и под светлината на нощна лампа преглеждаше куп документи. До него седеше с бродерия в ръцете жена му. Не мога да не отбележа комичността на ситуацията: един от висшите генерали на Берлин си почива, проснал се в плетено кресло, а в същото време заговорниците преспокойно извършват държавен преврат.

Независимо че часът бе късен за посещения, генералът ме прие много любезно; несъмнено добрите взаимоотношения, създали се между нас през последните години (включително при разработването на операцията за освобождаването на Мусолини), не се бяха променили. Веднага щом казах, че съм дошъл „по служба“, съпругата на генерала се оттегли. Но още преди да си отворя устата, за да обясня на генерала причината за своята визита, той ме срази с фразата:

— Е, скъпи мой Скорцени, какво би могло да ви изстреля чак тук? Нищо по-дребно от пуч! Кое то всъщност е немислимо! И какво?

Струваше ми доста труд да убедя генерала в сериозността на положението. Накрая той се съгласи да даде на командирите на въздушнодесантните полкове заповеди, които да съответстват на обявяването на извънредно положение в страната (с което, строго казано, превишаваше своите пълномощия).

Точно в този момент телефонът иззвъня - беше маршал Гьоринг! След като изслуша рапорта ми, той съобщи нови детайли: атентатът срещу Хитлер очевидно бе извършен от офицер от Главното командване на вътрешните войски. Техният щаб на „Бендлерщрасе“ е обявен от Фюрера за вече несъществуващ; да се вземат спешни мерки. Гьоринг подчерта, че в момента действителни са само

заповедите на офицери от щабквартирата на Фюрера, тоест от Главното командване на вермахта. Чух как генералът повтаря последната фраза от разпорежданията на маршала: спокойно и хладнокръвно, сякаш пучът бе само обикновена бойна операция.

Вече всички съмнения на генерала относно достоверността на моето съобщение бяха напълно разсеяни. Обещавайки непременно да поддържа контакт с мен и с генерал Болбринкер, той нареди да се осигури радиовръзка с неговите полкове, за да даде необходимите заповеди. Аз се сбогувах и побързах обратно към Главния щаб на СС войските.

В огромната зала цареше мъртва тишина. Шеленберг, който ме очакваше в кабинета си, веднага ме помоли да му осигуря десетина души ескорт, командвани от офицер. Беше получил заповед за незабавния арест на адмирал Канарис и както можеше да се очаква, не искаше сам да осъществи тази толкова деликатна мисия. Тъй като разполагах само с една рота, се съгласих да отделя единствено офицер. След час Шеленберг се върна. Арестът преминал без инциденти. По телефона ми съобщиха, че заговорниците, арестувани от танковите части на генерал Болбринкер и парашутистите на Щудент, не са оказали съпротива. И така, столицата бе чиста и спокойна, вече можех да се върна във Фридентал, когато неочаквано ми се обадиха от щабквартирата на Фюрера.

„Щурмбанфюрер Скорцени веднага да се яви на „Бендлерщрасе“ с всички сили, които са под негово разпореждане, за да окаже помощ на командира на караулния батальон „Грос Дойчланд“, майор Ремер, който вече е обсадил сградата на министерството.“

Спешно събрах ротата си и отново съжалих, че не извиках тук целия батальон. Около полунощ всички бяхме на мястото. Два огромни автомобила преграждаха входа към вътрешния двор; едва слезли от колата, сред оживено дискутиращите хора разпознах шефа на СС Калтенбрунер, който спореше за нещо с един армейски генерал. Както ми обясни някакъв младши офицер, това беше командващият вътрешните войски генерал Фром. Успях да чуя как той каза на Калтенбрунер:

— Сега искам да се върна, можете да се свържете с мен във всеки момент. Ще бъда в кабинета си.

След тези думи той седна в колата си, която веднага потегли и освободи път за моята колона. С известно учудване наблюдавах как минута по-късно командващият вътрешните войски влезе спокойно в своето министерство. Пред портала срещнах майор Ремер и се представих. Той ми събщи, че има заповед

сградата да бъде напълно изолирана. Въведох ротата си във вътрешния двор, а самият аз, придружен от Фьолкерзам и Остафел, тръгнах по главното стълбище. В коридора на първия етаж се тълпяха офицери, въоръжени с пистолети; те предполагаха, че по улиците на града бушува истинска гражданска война. В приемната на генерал Олбрихт заварих няколко високопоставени офицери, които познавах от по-рано, също въоръжени и крайно развълнувани, те набързо ме въведоха в ситуацията.

През втората половина на деня се изясни, че е имало някакви проблеми с предаването на сигнала за тревога до някои от родовете войски. Почти през цялото време генерал Фром беше на съвещания, но двама-трима от неговите сътрудници получиха заповед да поддържат постоянна връзка с войските. Прекадено възбудени от атмосферата на неопределеност и тревога, много от офицерите бяха се въоръжили с пистолети, нахлули в кабинета на генерал Фром и поискали обяснения. Изправен пред ултиматум, генералът бил принуден да обясни, че е избухнал въоръжен бунт и самият той в момента се е заел да изясни кои са подбудителите. Няколко минути по-късно генерал Бек се самоубил, когато трима офицери, включително началник-щабът Щауфенберг били изправени пред трибунала, начело, на който застанал самият Фром. Осъдени на смърт и тримата бяха разстреляни от взвод унтерофицери само преди половин час във вътрешния двор на „Бендлерщрасе“. На всичко отгоре по някое време в коридора на първия етаж започна безпричинна стрелба.

Тези новини бяха напълно в рамките на допустимото, но не изясниха докрай ситуацията.

Какво трябваше да се направи?

Опитът за връзка с щабквартирата на Фюрера се оказа неуспешен и затова се наложи отново да взема инициативата в свои ръце. В огромната мрачна сграда продължаваше да е спокойно, макар всички да смятаха, че гнездото на осите е тук. Преди всичко призовах офицерите, които познавах, да се върнат към работата, която са прекратили следобед, защото войната продължаваше, фронтите се нуждаеха от управление, подкрепления, боеприпаси и провизии. Всички се съгласиха с моите аргументи и се заеха с работата си. Малко по-късно обаче ми напомниха, че някои решения, които конкретно се отнасят до мобилизационните мероприятия, могат да произлизат единствено от началник-щаба, тоест от вече разстреляния Фон Щауфенберг. Наложих ми се за известно време да поема и тази отговорност. Очакваше ме сериозен шок: значителна част от тези заповеди за тревога вече бе анулирана.

Пред кабинета на генерал Олбрихт видях двама агенти на гестапо.

Преди няколко часа шефът на тайната полиция ги изпратил тук, за да заловят граф Щауфенберг. Но те не успели да изпълнят заповедта, защото на прага на министерството били арестувани и хвърлени в карцера от офицерите на Щауфенберг, който вече се бил върнал от щабквартирата на Фюрера. Едно от двете: или пучът беше сюрприз за всезнаещото гестапо, или то е сгрешило, възприемайки сведенията, свързани с това, като нещо, което не заслужава внимание. Все пак за задържането на вдъхновителя на военния преврат бяха отделили само двама агенти, което беше необяснимо.

Вече имах време да огледам кабинета на Щауфенберг. Всички чекмеджета на бюрото му се оказаха отворени и явно личеше, че са ги преравяли набързо. Върху плота намерих папка с надпис „Валкирия“ с детайлния план на преврата. Трябва да се признае, че Щауфенберг доста ловко бе замаскирал истинските си намерения - устремно да завладее нервните възли на Берлин и органите на управление на войските - с названието „Контрамерки в случай на атака от въздушнодесантните войски на съюзниците“. След като порових в чекмеджетата на бюрото, направих потресаващо откритие: фигурите в тази игра точно съответстваха на целите, които беше определил играчът. Върху голямата карта на Източна Европа с дебела щриховка беше показан, както твърдеше карето в края на картата, пътят на групата армии „Юг“ в кампанията против Русия - групата, където Щауфенберг бе назначен за началник-щаб. Почти като в детска игра авторите на коментарите с шокираща лекота манипулираха съдбата и страданията на хиляди хора и аз неволно се ужасих, че високопоставени офицери с подобен начин на мислене понякога могат да изиграят извънредно важна роля в някоя война.

След няколко часа всички винчета на механизма на министерството отново заработиха - напрегнато и регулирано. Неведнъж ме обхващаше усещането за собствената ми нищожност в сравнение с мащабността и важността на решенията, които трябваше да се вземат, при положение че тримата главни ръководители на това ведомство - генералите Фром и Олбрихт, както и полковник Щауфенберг - бяха отстранени от работата. Непрекъснатите опити да се свържа с щабквартирата на Фюрера най-сетне се увенчаха с успех и аз настойчиво поисках незабавно да бъде назначен „верен“ генерал на длъжността началник-щаб на вътрешните войски. Желаях само колкото се може по-бързо да бъда сменен от този пост, но както и трябваше да се очаква, доста неопределено ми препоръчаха да потърпя и да продължа да изпълнявам поетите от мен функции, докато Фюрерът не подбере достоен и квалифициран офицер за този пост. В продължение на следващите два-три часа получавах все същия отговор.

Най-сетне сутринта на 22 юли в министерството пристигна самият Химлер, придружен от генерала от СС Ютнер. За мое огромно учудване се оказа, че първият е назначен за главнокомандващ на вътрешните войски. Безусловно

Химлер бе един от най-преданите на Хитлер хора, но въобще не беше военен човек, не беше войник. Можеше ли да изпълнява задълженията на висш военачалник - ролята номер едно в така стеклите се обстоятелства?

Вътрешно си отбелязах, че Ютнер изобщо не е във възторг от новата си длъжност като заместник на главнокомандващия, която изискваше от него пряко управление на вътрешните войски. Химлер събра всички офицери в сградата и произнесе импровизирана реч, обявявайки заговорниците за много ограничена група от влиятелни лица; група, която е била старателно замаскирана и съзнателно ограничила своята численост с цел да избегне провал. Оглеждайки притихналата зала, забелязах, че реакцията на всички е една и съща: очевидно удовлетворение и облекчение, защото бурята беше преминала набързо. Беше очевидно, че повече от присъстващите, възпитани в строгите традиции на германския офицерски корпус, предпочитаха, общо взето, да стоят настрана и да не се обременяват с размишления относно този опит за военен преврат, престъпен сам по себе си и предварително обречен на провал.

Вече можех да помисля за почивка и когато се върнах във Фридентал, буквално рухнах в кревата. След десетина часа се събудих бодър и отпочинал и започнах да правя равносметка на последните събития. Главният извод: борбата на тенденции и групировки в обществото не бе отминала и вермахта, което преди изобщо не можех да допусна дори в мислите си. Неприятен сюрприз: единственото утешение бе бързината, с която пучът беше потушен, което се обясняваше, както със слабата база на заговорниците, така и с мълниеносните действия на редица армейски подразделения. Лично на мен ми беше приятно да осъзная, че аз, както и повечето офицери от Четвърто управление, тоест войските на СС (Първо управление - сухопътните войски, тоест Вермахта; Второ - военноморските сили, тоест Кригсмарине; Трето - военновъздушните сили, тоест Луфтвафе), няхахме никаква връзка с организаторите на опита за преврат.

Би следвало да направя малко отстъпление, за да отбележа: сега, четири години по-късно, говорейки за разгрома на заговора от 20 юли 1944 година, съществува рискът да изкривя събитията. Трябва да призная, че останалите заговорници, които бяха взели пряко участие в тази драма, след отстраняването на граф Щауфенберг се оказаха извън играта: от този момент нататък те изгубиха контрол върху армейските части, с чиято помощ бе планирано да се задържи натискът от страна на верните на Фюрера сили, и планът за преврат се срина като къщичка от карти. Според замисъла на конспираторите отстраняването на Адолф Хитлер би трябвало да стане решаващият фактор. Когато Хитлер по чудо избегна смъртта, те разбраха окончателно, че техният план няма да се сбъдне.

И досега се учудвам на пристъпа на ярост, който ме обхвана, когато се събудих рано сутринта на 23 юли - гняв, неудържима ярост срещу нанеслите

предателски удар в гърба на своя народ в момент на най-тежки изпитания, точно когато този народ се бореше за своето съществуване. Когато бурята от емоции утихна и мислите ми се проясниха, си припомних разговорите с някои офицери от службите във военното министерство. Неведнъж моите събеседници с похвална страст заявяваха своята вяроност към Хитлер и националсоциализма. Стигнах до убеждението (моето мнение и досега не се е променило), че между инициаторите на заговора е имало и честни патриоти. За нещастие, те се придържаха към позицията, че е необходимо да бъдат обединени всички сили и воля, за да бъде отстранен Хитлер от управлението на държавата. В съответствие с това техните по-далечни планове предвиждаха редица съществени промени в политиката.

Като задача номер едно те обявяваха възможно най- бързото сключване на примирие, тъй като във военно отношение ситуацията беше вече безнадеждна. Фракцията, възглавявана от граф Щауфенберг, искаше да постигне сепаративен мир с Русия; друга група ратуваше за търсене на споразумение със западните държави. Ако се вярва на съобщенията на английското радио от 25 юли 1944 година, нито едните, нито другите бяха постигнали никакви успехи в предварителната подготовка по споменатите направления. Би Би Си обяви, че новото германско правителство (англичаните вече бяха повярвали за смъртта на Хитлер) не може веднага да прекрати военните действия, без предварително да постигне примирие с всички съюзници едновременно, тъй като на съвещанието в Казабланка последните са се договорили да спазват принципа на „безусловна капитулация“. В този случай обаче възниква един уместен въпрос: как щяха да решат подобен проблем заговорниците, ако бяха взели властта?

И така, неуспешният преврат от 20 юли 1944 година имаше само два резултата: първо, покушението срещу Хитлер, абсолютния властелин на Германия и върховен главнокомандващ на вермахта, за него се превърна в удар, както във физически, така и в психологически план. И въпреки че нараняването му беше незначително, не бива да се забравя, че натовареният с огромна власт човек понася подобни нещастия далеч по-трудно от останалите простосмъртни. В морален план Хитлер така и не можа да преодолее последиците от тежкия шок и проблемът изобщо не беше в кошмарния вид на разкъсаното на парчета от бомбата кресло, а в самия факт на бунта: излезе, че в сърцето на армията може да се появи смъртоносен тумор - цяла група висши офицери, способни да предадат своя вожд и неговото дело. Подозрителността на Хитлер, повече инстинктивна, отколкото осъзната, нарастваше от ден на ден, докато накрая се превърна в мания. Той все по-често се отдаваше на пристъпите на отчаяние, прилагаше очевидно несправедливи мерки спрямо хора, които с нищо не бяха заслужили наказание. Мисля, че в минутите на просветление и той самият страдаше, преживявайки извършеното.

Другият резултат от покушението бе също толкова негативен: занапред ставаше невъзможно всякакво мирно споразумение, което да не предвижда пълната ликвидация на райха. Съвсем естествено и без това твърдата позиция на противниците се превърна в непреклонност, защото сега и те залагаха на разпирите, които разлагаха и отслабваха Германия. Освен това не бива да се забравя, че съюзниците отказваха, каквито и да било компромиси с националсоциалистическа и Хитлерова Германия, следователно и с вероятните наследници на Фюрера. При тези обстоятелства всички пътища пред германското ръководство към някакво поне донякъде почетно примирие бяха вече отрязани. Всякакви усилия в тази посока бяха отхвърляни от съюзниците с пренебрежение. Подобно отношение още повече разпалваше Хитлер, като засилваше неговата решителност да се бори докрай.

Без да свеждаме глава

Във връзка с влошаването на военната ситуация моята дейност се разширяваше. След редица срещи с началник-щаб на Главното командване най-сетне издействах увеличаване на своите „части със специално предназначение“. Единственият батальон, с който разполагах дотогава, получи попълнение - бригада от шест батальона, по-голямата част от които представляваха 1 800 доброволци от дивизията „Бранденбург“. От друга страна, Фюрерът ми повери и втори отдел на военното разузнаване (саботажи и деморализация на противника).

В продължение на няколко седмици във Фридентал всички работеха като бесни: реорганизация, обучение на попълненията, подготовка за нови операции. Обкръжена от всички страни, Германия все повече приличаше на огромна крепост; при това ние бяхме длъжни не само да браним крепостните стени, но и да разрушаваме пътищата, по които се придвижваше противникът, да пречим на подготвителните му маневри, без да забравяме между другото и да предотвратяваме големите диверсии в тила ни. Бях длъжен да намеря начин със силите на своите подразделения да реша тази тройна задача. Поглеждайки назад, днес мога смело да твърдя, че ние великолепно водехме битките на „тайния фронт“.

В края на лятото на 1944 година моите „бойни плувци“, тоест водолазите-диверсанти, заедно с колегите от флота извършиха истински подвиг, с който справедливо си струва да се гордеем. Британските войски под командването на фелдмаршал Монтгомъри имаха намерение да преодолеят Ваал, един от главните ръкави в делтата на Рейн, и да създадат плацдарм близо до Ниймеген, който щеше непосредствено да заплаши нашия фронт. За наше нещастие те без особени усилия успяха да възстановят един леко повреден мост над реката, по който техните основни сили без проблеми достигаха до предната линия. Англичаните бързо разгърнаха мощна зенитна артилерия и атаките на нашите бомбардировачи се оказаха безплодни.

След като се запознах подробно със ситуацията, аз обсъдих с редица експерти възможността да използваме водолази в борбата против този проклет плацдарм. Унищожаването на голяма част от моста можеше да бъде сериозен успех, защото поне за известно време щеше да отслаби натиска върху нашите войски в този сектор. Знаех, че специалистите от флота, предлагайки необходимостта от оръжие от този вид, бяха създали „миниторпеда“. По форма тези устройства приличаха на срязано наполовина по дължината си торпедо, в чиято втора половина имаше резервоар за въздух. По този начин те можеха да плуват и на повърхността, което ги правеше лесни за управление. По време на

първите изпитания на две такива мини експлозията им доведе до такива чудовищни изригвания на вода, че беше ясно: конструкцията на моста няма да устои.

Плацдармът на англичаните на Ниймеген бе заел около седем километра по брега. Левият бряг бе изцяло под контрола на врага. През нощта капитан Хелмер, ръководител на операцията, сам отиде на разузнаване. Плавниците и гуменият костюм му позволяваха да плува бързо и безшумно. За да не се белее лицето му на фона на тъмната вода, той го бе обвил с черен воал. След като привърши с екипировката си, той спусна във водата и сграбчи един дънер, за да репетира подробно възможните действия: след това всеки участник в операцията трябваше да усвои редица маневри, които в определен момент трябваше да бъдат изпълнявани точно и бързо.

По моста към предната линия се придвижваха танкове „Чърчил“. Ревът на двигателите и трясъкът на веригите помогнаха операцията да мине незабелязано, защото заглушаваха случайните плисъци във водата. А в тъмнината бе практически невъзможно да бъдат забелязани леките вълнения по повърхността. Основната опасност за диверсантите бе откъм левия бряг, зает напълно от неприятеля. Оставяйки се на течението, Хелмер съвършено безшумно премина под моста и по-нататък покрай вражеските позиции по двата бряга, като излезе по-надолу на нашия участък откъм десния бряг.

Няколко дни по-късно метеорологичната служба ни даде подходяща прогноза, обещавайки тъмна и мъглива нощ, с вероятни валежи.

Потопяването във водата на тежките „миниторпеда“ бе доста трудно, още повече, че английската артилерия за всеки случай ни стовари и обстрел. Няколко снаряда паднаха доста близо и шрапнелите засегнаха някои от водолазите. В действителност нямаше кой знае какви наранявания.

Накрая двата огромни свързани цилиндъра се заклатушкаха върху повърхността на водата близо до брега. Дванадесет пливци се заловиха по трима от всяка страна и изчезнаха в нощта, носени от течението. След известно време те можеха да различат в тъмнината силуета на моста, откъдето се носеше непрекъснатият шум на двигателите на товарните камиони и танковете, които преминаваха в плътен поток от единия към другия бряг. Не след дълго те се озоваха под моста, бързо закрепиха торпедата към двете му опори и отвориха клапаните на въздушните резервоари, докато двама специалисти монтираха взривателите със забавено действие. Безопасните до този момент устройства сега се превърнаха в смъртоносна заплаха. Двете огромни „пури“ бавно се потопяваха надълбоко и докато се спускаха към дъното, хората с всички сили се стараеха да отплуват по-надалече. Пет минути по-късно чудовищен взрив разтресе въздуха с

ужасяваща взривна вълна. Мините свършиха своята работа: двете опори бяха раздробени и огромната централна част на моста рухна в реката.

Веднага и двата бряга на реката се оживиха. Англичаните откриха ураганен огън - в предутринната мъгла те вече можеха да различат главите на плувците. В първите минути на бесния картечен огън един от нашите бе засегнат, но неговите другари се върнаха и го задържаха на повърхността. Куршумите пореха водата наоколо, по някакво чудо пострадаха само още двама от гмуркачите, които между другото се отърваха с леки наранявания. Групата излезе от реката в пълен състав десетина километра по-надолу от моста, по течението. Напълно загубили сили, гмуркачите изпълязяха на брега и измъкнаха тримата си ранени другари.

Операцията беше проведена великолепно, но след това противникът беше нащрек и повторението на дръзката диверсия стана невъзможно или поне трудно изпълнимо.

* * *

В началото на есента на 1944 година аз и моите батальони се заехме с изпълнението на една специална задача.

Договорихме се за нея с директора на завода за производство на боеприпаси, разположен във Фридентал, където по това време се опитваха да проникнат група саботьори с цел да парализират производството.

За наше учудване успехът на операцията надмина очакванията ни. Около двадесет души бяха назначени на работа в завода, за да щампован идентификационни жетони и имаха възможност в продължение на двадесет минути, без да привличат вниманието на останалите работници, да заложат взривни устройства с почти символична мощност в най-важните и уязвими точки на завода. Разбира се, както във всяко отбранително предприятие от национално значение и тук съществуваше „служба за сигурност“, но според мен тези подразделения са нискоефективни и неспособни да защитят каквото и да било. На другия ден дирекцията прати дълъг рапорт до министерството, към който аз присъединих своето мнение: незабавно трябва да се преразгледат инструкциите на службите за сигурност във военните заводи и да се въведе значително по-строг контрол. За мен бе очевидно, че разузнавателните служби на противника организират саботажи в Германия, при това с особено голям размах и че дори е трудно да си представим броя на саботьорите в нашите заводи.

* * *

Приблизително по това време се наложи намесата на моите батальони на Източния фронт. През втората половина на август ми заповядаха спешно да се явя в щабквартирата на Фюрера. Когато пристигнах там, ме посрещнаха двама офицери от щаба на генерал Иодл и ми обясниха причината за повикването.

Скоро след болезненото ни поражение на Източния фронт по време на юлската кампания през 1944 година се обади един от „замразените“ агенти, иначе казано, сътрудник на едно от подразделенията на контраразузнаването, каквито съществуват във всяка армия, който се внедрил в тила на руснаците още от началото на войната. Наши войници, които цели седмици се скитали из горите в заетите от руснаците територии и успели да се върнат през фронтовата линия, съобщаваха за цели отряди, попаднали в обкръжение. Тогава наш куриер премина линията на фронта и предаде на разузнавача заповед за „разконсервиране“, както и самата задача. И ето дойде най-сетне радиograma от него:

„В горския масив северно от Минск се събират групи от оцелели германски войници.“

Около две хиляди души под командването на подполковник Шерхорн се намираха в доста неопределено посочения район. На нашия разузнавач веднага бе заповядано да установи радиовръзка с притаилия се отряд, съобщиха му съответната честота и код, но досега всички опити оставаха напразни. Очевидно Шерхорн не разполагаше с предавател. Главнокомандващият вече смяташе за невъзможно отрядът да бъде открит и върнат. Посъветвали го да се обърне към моите „специални части“.

„В състояние ли сте да изпълните подобна задача?“ - попитаха посрещналите ме офицери.

Имах достатъчно основания да дам положителен отговор и знаех, че тези офицери и техните колеги щяха да бъдат щастливи, ако могат да приберат своите приятели, изгубили се във водовъртежите на руското цунами. Още същата вечер се върнах със самолет във Фридентал и се захванахме за работа. За броени дни разработихме плана под кодово название „Бракониер“ и се заехме с решаването на безбройните технически проблеми, свързани с осъществяването на операцията. Проектът ни предвиждаше създаването на четири групи, всяка от които се състоеше от по двама германци и трима руснаци. Хората се въоръжиха с руски пистолети и бяха снабдени с продоволствен запас за четири седмици. Освен това всяка от групите носеше със себе си палатка и портативна радиостанция.

Подполковник Герхард Шерхорн, командир на 36-и охранителен полк от 286-а дивизия на групата армии „Център“.

За всеки случай ги преоблякоха в руски униформи, всеки носеше във вещевата си торба по няколко самуна черен хляб и съветски консерви. Всички минаха под ръката на бръснаря, който ги острига почти до голо, в съответствие с военната мода на руснаците, а в последните дни преди излитането им се наложи да се разделят с всички хигиенни принадлежности, включително и бръснарите.

Две от групите трябваше да скочат от самолетите източно от Минск, почти на средата между градовете Борисов и Червен, да се придвижат на запад и да претърсят безкрайните гори в този район. Ако не успееш да намерят отряда на Шерхорн, трябваше самостоятелно да се доберат до фронтовата линия. Според замисъла другите две групи трябваше да скочат с парашути между Дзержински и Вита, да се приближат до Минск и да претърсят обширен сектор, стигащ до самия град. Ако издирванията са безплодни, те също трябваше да се промъкнат през фронтовата линия.

Давахме си сметка, че този план е само едно теоретично ръководство, затова предоставихме на всички групи достатъчно свобода за действие; предварителната неопределеност не ни позволяваше да предвидим всички детайли на операцията и затова им бе дадено правото да действат според обстановката, в зависимост от стечението на обстоятелствата. На нас ни оставаше да се надяваме на радиовръзката, която в случай на необходимост щеше да ни позволи да предадем нови указания. След откриването на отряда на Шерхорн в гората, където се бяха укрили, трябваше да се построи временна самолетна писта. Тогава щеше да стане възможна постепенната евакуация на войниците със самолети.

В края на август първата група, под ръководството на П., се вдигна във въздуха с един „Хайнкел-111“ от ескадрила „200“. Ние с трескаво нетърпение очаквахме завръщането на самолета, все пак трябваше да прелети повече от 500 километра над вражеска територия (по това време линията на фронта минаваше през Вистюл). Тъй като подобен полет можеше да се извърши само през нощта, изстребителите не биха могли да съпровождат транспортния самолет. Същата нощ се състоя сеанс на радиовръзка между нашия агент и групата на П.

„Неприятно кацане - докладваха нашите парашутисти. - Ще се опитаме да се разделим. Попаднахме под картечен обстрел.“

С това съобщението завършваше. Възможно беше да им се наложило да отстъпват, изоставяйки радиостанцията. Нощите минаваха една след друга, а от радиото се дочуваше само пращането на атмосферните смущения. Нищо повече, никакви новини от групата на П. Отвратително начало!

В първите дни на септември излетя втората група, под командването на аспиранта С. След завръщането си пилотът докладва, че парашутистите са скочили точно на определеното място и са стигнали до земята без произшествия. Обаче през следващите четири дни и нощи радиото мълчеше. Оставаше ни единственото обяснение: още един провал, още една катастрофа. Но на петата нощ нашето радио, от което продължавахме неуморно да чакаме поне някакви признаци на живот, улови отговор. Първо тръгна сигналът за настройка, след това специалният сигнал, който означаваше, че нашите хора са влезли във връзка без проблеми (тази предпазливост не беше излишна: липсата на сигнала би означавала, че радистът е пленен и са го принудили да се свърже с нас насила). И още една великолепна новина: отрядът на Шерхорн съществува и аспирантът С. е успял да го открие! Следващата нощ самият подполковник Шерхорн каза няколко прости думички, но колко съдържано чувство имаше в тях, каква дълбока благодарност! Беше една от най- прекрасните награди за всичките ни усилия и тревоги!

Едно денонощие след група В излетя третата петорка, оглавена от унтерофициера М. Така и не разбрахме какво се е случило с тях. Нашите радисти многократно се настройваха на тяхната вълна, повтаряха позивните... Дълги, изтощителни седмици... Отговор така и не дойде. Групата на М. изчезна в безкрайните руски простори.

Точно двадесет и четири часа след групата на М. в операцията се включи и четвъртата група, която командваше Р. Четири дни те редовно излизаха на връзка. След приземяването си се придвижиха към Минск, но не можеха да държат точно това направление, защото непрекъснато се натъкваха на руски патрули. Понякога срещали дезертьори, които ги приемали за другари по

нещастие. Общо взето, по-голямата част от населението в този район на Белорусия бе настроена доста дружелюбно. На петия ден сеансът на връзка изведнъж прекъсна. Ние дори не успяхме да им съобщим координатите на отряда на Шерхорн. Отново се проточи тревожно, нетърпимо дълго очакване. Всяка сутрин Фьолкерзам тъжно обявяваше: „Никакви новини от групите на Р., М. и П.“ Едва след три седмици получихме радиограма някъде от района на литовската граница: „Групата на Р. премина границата без загуби.“ Както би трябвало да се очаква, отчетът на Р. извънредно заинтересува разузнавателните служби. Все пак случаите на завръщане на германски войници от завзетите от руснаците територии бяха извънредно редки. Р. особено подчертаваше безпощадността, с която руснаците претворяваха в живота принципите на тоталната война, като мобилизираха всички възможни сили, а в случай на необходимост използваха дори жени и деца. Ако нямаша свободни транспортни средства, местното цивилно население трябваше в продължение на много километри да търкаля варели с гориво, понякога почти до огневата линия, или по верига от ръка на ръка да пренасят снаряди направо на артилерийските позиции. Явно имаше какво да научим от руснаците.

Преоблеченият като лейтенант от Червената армия Р. имал достатъчно смелост да проникне в офицерска столова и да получи обед. Благодарение на безупречното си знание на руски език той се бе оказал извън всякакво подозрение. Няколко дни по-късно Р. се добрал до нашите предни части, опазвайки напълно своята група. Сега ни предстоеше да удовлетворим най-насъщните нужди на отряда на Шерхорн, намиращ се повече от три месеца в пълна изолация и лишен буквално от всичко. Шерхорн молеше най-вече за повече медикаменти, превързочни средства и особено за лекар. Първият лекар, който скочи с парашут, заради тъмнината при приземяването счупи и двата си крака и след няколко дни почина. На следващия му провървя повече и той се приземи цял и невредим. След това започнахме да спускаме на малката армия продоволствие и облекло. От докладите на лекаря се разбра, че състоянието на ранените е плачевно, и на Шерхорн бе заповядано незабавно да се подготвя за евакуация.

В продължение на няколко нощи ескадрила „200“ изпращаше по два-три самолета за снабдяването на лагера, изгубен из горите. За съжаление нощното спускане на материалите не можеше да бъде прецизирано: често контейнерите, спускани с парашути, падаха в недостъпни места или оставаха неоткрити в гъстите храсталаци, въпреки че войниците на Шерхорн претърсваха непрекъснато. В същото време заедно със специалистите от ескадрилата подготвихме план за евакуация, като решихме да използваме за писта широка горска поляна, открита близо до лагера на Шерхорн. Решихме да проведем операцията през октомври, в периода на най-тъмните и безлунни нощи, като

възнамерявахме първо да изведем със самолети ранените и болните, а след това и здравите.

Изпратихме при Шерхорн специалист по бързо устройване на самолетни писти при полеви условия. Но едва бяха започнали подготвителните работи, когато руснаците с мощен удар от въздуха превърнаха това място в неизползваемо. Наложихме да търсим друг изход.

След разговори с Шерхорн решихме, че отрядът трябва да напусне лагера и да извърши 250-километров преход на север. Там, в околностите на Дюнабург, намиращ се близо до предишната руско-литовска граница, имаше няколко езера, които в началото на декември замръзваха. Когато ледът набелееше достатъчно, езерата щяха да се превърнат в подходящи писти за транспортните самолети.

Не беше лесно да се измине толкова дълъг път в тила на врага. Шерхорн предложи отрядът да се раздели на две походни колони. Първата, под командването на моя аспирант С., трябваше да се насочи право на север, играейки ролята на разузнавателен авангард. Втората, под командването на Шерхорн, щеше да върви успоредно, но малко по-назад. Трябваше хората да бъдат снабдени с топли дрехи и останалите необходими материали. За две хиляди души тази операция изискваше огромно количество полети. Ние им изпратихме девет радиопредавателя, за да може при принудително раздробяване на отрядите всяка част да има връзка с останалите и с нас.

В късната есен на 1944 година колоните бавно потеглиха на север. Руските каруци бяха малко, върху тях трудно се събраха болните и ранените. Който можеше, вървеше пеш. Преходът се оказа значително по-дълъг, отколкото очаквахме. Средно на ден изминаваха по 8-12 километра. Шерхорн беше принуден от време на време да спира отряда на отдых за един-два дена и тогава за седмица не успяваха да преминат и четиридесет километра. От друга страна, не минаваше без кръвопролитни схватки с руските военни патрули, броят на загиналите и ранените нарастваше с всеки ден и темповете на придвижване естествено намаляваха. Малко по малко всички ние, успели добре да опознаем руснаците, губехме и последните си надежди. Шансовете на Шерхорн да се върне в Германия бяха ужасяващо малки.

Докато отрядът се придвижваше към линията на фронта, маршрутът на снабдителните самолети упорито се съкращаваше, но ставаше все по-трудно да се уточнят координатите им върху картите, изгъстрени с всякакви знаци. Въпреки нашата предпазливост множество от нашите денкове и контейнери попадаха в ръцете на руската милиция, която, би трябвало да ѝ признаем, се справяше прекрасно със своите задачи. Но дори и това не бе най-голямата ни

грижа. С всяка седмица горивото, отделно за ескадрила „200“, непрекъснато намаляваше, докато в същото време потребностите ни изобщо не ставаха по-малки. Понякога успях по изключение да изтръгна допълнително 45 тона, но всяка поредна молба се натъкваше на все по-големи трудности. Въпреки отчаяните молби на Шерхорн, наложи се да съкратим броя на полетите на снабдителните самолети. Мисля, че нито Шерхорн, нито неговите войници, промъкващи се при невероятно сложни условия през руския лес, не бяха в състояние да разберат нашите проблеми. За да поддържам техния дух, вярата им в нашия стремеж да им помогнем с всички средства, които имахме на разположение, при всеки радиосеанс аз се опитвах да показвам неизменен оптимизъм.

През февруари 1945 година ми се наложи самият аз да командвам дивизия на Източния фронт. Отблъсквайки яростните атаки на врага, не изпусках от очи нашите „специални мисии“. Съобщенията, които все още редовно пристигаха от Шерхорн, бяха пълни с отчаяние: *„Изпращайте самолети... Помогнете ни... Не ни забравяйте...“*. Единствената добра вест: Шерхорн се срещнал с групата на П., първата от четирите спуснати, която беше смятана за безследно изчезнала през август 1944 година. По-нататъшното съдържание на съобщението се превърна в истинско мъчение за мен. Ние вече не бяхме в състояние да изпращаме повече от един самолет седмично. Полетът в двете посоки надхвърляше 800 километра. А и количеството на товарите, които можехме да изпратим, се стопяваше от ден на ден. Денем и нощем си блъсках главата, търсейки възможност да помогна на хората, които не се бяха пречупили и не бяха предали оръжието си. Но какво можеше да се направи?

В края на февруари престанаха да ни отделят гориво. Само при мисълта за огромните запаси, плячкосани от противника по време на настъплението му, ме хващаше бяс. На всяко от летищата на Вартегау, завладени от руснаците, имаше по неколкостотин тона авиационно гориво!

На 27 февруари аспирантът С. ни изпрати следното съобщение: *„Отрядът пристигна в набелязания район около езерата. Без незабавна поддръжка ще умрем от глад. Можете ли да ни вземете?“*.

Докато захранващите батерии на предавателя отслабваха, призивите за помощ ставаха все по-настойчиви, а ние вече няхаме с какво да помогнем. Към края С. молеше само да доставим поне батерии за радиостанцията: *„Вече не молим за нищо друго... поне да разговаряме с вас... само да ви чуваме.“* Крахът и невероятният хаос, поразили много от службите, ни довършиха окончателно. Не можеше да става и дума за излитане на самолет, който да помогне на нещастниците, още по-малко за тяхната евакуация.

И въпреки това нашите радисти по цели нощи не сваляха слушалките от главите си. Понякога успяваха да засекат разговори между групите на Шерхорн, понякога до нас достигаха отчаяни молби. Не след дълго, след 8 май, вече нищо не нарушаваше мълчанието в ефира. Шерхорн не отговаряше. Операция „Браконьер“ завърши безрезултатно¹¹.

* * *

В края на август назря поредната катастрофа на Източния фронт. Както изглеждаше, войските от Южния фронт вече не можеха да се държат на

¹¹ Всъщност Скорцени не научава до края на живота си, че „Браконьер“ е пълна инсценировка на съветското разузнаване. Историята стана известна едва през 1997 г., след като почина и генерал Павел Судоплатов, тогавашният началник на Четвърто управление в НКВД, под чието ръководство е проведена една от най-успешните операции на съветското разузнаване през войната с кодово име „Манастир“.

Идеята да се подготви капан за диверсантите и разузнавачите, които абверът изпраща на руска територия, възниква в началото на войната. Сценарият е почти като в „Дванайсетте стола“ на Илф и Петров. Така възниква митичната монархическа нелегална организация „Престол“. Основният герой е Александър Демянов, вербуван от ГПУ още в края на 30-те години. С кодово име „Хайне“ той е прехвърлен в 1941 през фронтовата линия и съобщава на Абвера за нелегалната организация. След подготовка в школа на Абвера отново е върнат на руска територия, вече като агент „Макс“. Така капанът се отваря и куриерите на Абвера един след друг попадат в ръцете на НКВД...

През 1944 е замислена една от игрите в операция „Манастир“, която получава кодово име „Березино“. Основен герой в нея става плененият през юли при боевете край река Березина подполковник Герхард Шерхорн, чийто баща в началото на 30-те е финансирал НСДАП и затова името му ще привлече вниманието на нацисткото ръководство. Подполковник Шерхорн разбира, че това е шансът му да се върне жив вкъщи, и се съгласява да участва в операцията.

Судоплатов и заместникът му Натан Ейтингтон решават да създадат втори капан - този път полеви. На 18 август 1944 Александър Демянов-Макс изпраща радиограмата за уж укриващата се в белоруските гори група на подполковник Шерхорн, която иска да си пробие път при своите. В това време край селището Березино в бивш партизански лагер е създаден целият мизансцен за митичната „групировка на Шерхорн“. Всъщност тя се състои от десетина немски военнопленници, които са се съгласили да работят за руското разузнаване, и офицери на НКВД, владеещи немски и облечени в германски униформи. На място операцията ръководят заместникът на Судоплатов Натан Ейтингтон и Яков Серебрянски. Останалото е „виртуална реалност“ - поток от съобщения между немския център, агент Макс и радистите на изпращаните разузнавателни групи, които руското разузнаване залавя и принуждава да се включат в радиоиграта. Любопитното е, че за тази част от операцията отговаря майорът от НКВД Вили Фишер, който става известен в края на 50-те години под името Рудолф Абел, когато американските власти го арестуват за шпионаж...

Операция „Березино“ трае от септември 1944 до 5 май 1945 г.

В резултат германците извършват 39 полета до съветския тил, изпращат 22-ма души, които са пленени заедно с 13 радиостанции. Изпратени и съответно заловени са 255 контейнера с оръжие, боеприпаси, храна, дрехи, лекарства и близо 2 милиона съветски рубли. Судоплатов и много от участниците в операцията получават ордени и награди, а Александър Демянов-Макс е награден и от двете страни (германците му дават Железен кръст). – бел. ред.

повърхността и съвсем скоро щяха да бъдат погълнати в дълбините на съкрушителната вълна от руски армии. Следяхме с мъчително вълнение промените по картите и данните от разузнаването посочваха, че острието на настъплението на руските дивизии е насочено към Румъния. Над многобройните потомци на немски колонисти, заселили се в тази страна преди стотици години, надвисна страшна заплаха.

В началото на септември от щабквартирата на Фюрера дойде следната заповед:

„Незабавно да бъдат формирани два взвода за спешна операция. Необходимите транспортни самолети вече са подготвени. Задачата на отряда: да блокира проходите в Карпатите, да създаде разузнавателни групи в регионите, заети от врага. Да изведе от строя средствата за връзка на руснаците, да помогне в организацията и ускоряването на евакуацията на гражданите от германска националност.“

Още една свръхспешна задача, още едно решение, взето в последната минута. А залогът за успех на операциите на командосите е в тяхната продължителна и подробна подготовка. Но като няма нещо по-добро, какво да направиш... Службата ни е такава.

Според мен лейтенант Г. бе най-подходящ за командир на ударния отряд, състоящ се от няколко унтерофицери от инженерните войски и дузина войници, които съвършено владееха румънски език. Светкавично комплектувахме отряда с всичко необходимо и го изпратихме в неизвестността. Тези думи съответстват точно на действителността, защото обстановката се менеше с часове. За щастие ни дойде наум да изпратим предварително разузнавателен самолет в мястото за кацане, определено от щабквартирата на Фюрера. По този начин в последния момент разбрахме, че летището в Тимишоара, където трябваше да кацне отрядът на Г., вече е окупирано от руснаците. Затова транспортните ни самолети отлетяха към запасното летище, което войските на Флепс все още удържаха.

След като стовари снаряжението си, отрядът се раздели на четири групи, които трябваше да задържат карпатските проходи. В този момент изобщо не би могло да се каже нищо конкретно за германските армии в този регион: руснаците бяха поели напълно инициативата, настъпваха непрекъснато, обграждайки нашите войски - разпокъсани, разбити и деморализирани.

Независимо от това моите командоси в продължение на много дни затвориха редица карпатски проходи, пресичайки всякакви опити на руснаците да се промъкнат през планинските хребети, като помагаха да бъдат евакуирани

групите от немски граждани. Те бяха наплашени до смърт. Но по време на боевете нашите групи се топяха. Лейтенант Г. заедно с хората си, преоблечени в румънски униформи, в последния момент успя да напусне превала и посрещна руските войски в Кронщат. Напъхнали в дулата на автоматите си цветя, те „приветстваха победното настъпление на Червената армия“. Но малко след това небрежно усмихналият се късмет им измени: едва минали през челните руски части, опитвайки се да стигнат до тила на врага, те били заловени. Руснаците, които много се дразнеха от съпротивата на нашите групи, се отнесли към тях изключително жестоко: съблекли ги почти до голо и ги приковали към скалите в прохода, където техните войски преминавали вече като непрекъснат поток. По някакво чудо Г. успял да се изтръгне и да избяга. След като преминал мъчителен многокилометров път с прострелян крак, той се скрил в едно блато. През следващата нощ успял незабелязано да пропълзи през линията на фронта, която командването криво-ляво бе успяло да съедини, възползвайки се от отдиха, постигнат с кръв от моите командоси. Благодарение на сведенията за придвижването на противника, с които се бяхме сдобили, нашите войски успяха с няколко дни по-рано да спасят от обкръжение цяла дивизия, сражаваща се около Гергиоти. Други наши групи след значителни загуби бяха изоставили проходите, преминали през фронтовите тилове на руснаците и притежаваха обширна и точна информация за числеността и приготвленията на противника.

Операциите от този вид доста ми допадаха. Много пъти няколко малобройни групи, формирани от изключително умели и решителни хора, постигаха почти невероятни резултати. За съжаление успехът на подобни инициативи бе само един слаб проблясък върху мрачния и буреносен фон. Докладът на унтерофицер Г., командващ една от групите, добави съвсем зловещи тонове в тази напълно безрадостна картина: в Румъния, от двете страни на Карпатите, групата срещнала противовъздушно подразделение с численост около две хиляди души. Неговите части, отлично екипирани и разполагащи със скорострелни зенитни оръдия, били спрели в малка долчина близо до важна магистрала и без да знаят какво да правят, просто чакали. Всъщност те се били предали още преди да се появят руснаците. От две хиляди души само триста решили да се присъединят към нашите части и да се опитат да пробият през фронта.

Останалите предпочели да останат там и глупаво, пасивно да чакат, лишени вече от волята с бой да си пробият път към своите позиции. Те се готвели да се предадат на първия съветски военен патрул. И подобни неща се случваха десетки и стотици пъти по цялото протежение на Източния фронт. Дали тези примери доказваха, че моралният дух на германските войници окончателно е паднал, че войските ни изобщо са забравили да мислят за победа? Или всичко е единствено в „руската психоза“, която бе следствие от пълното физическо и нервно

изтощение? Тогава все още горещо се надявах, че това не е край, въпреки че не можех да надвия чувството си за тревога.

Мрачен залез

На 10 септември 1944 година (по онова време във Фридентал работехме по реорганизацията на новите батальони - трябваше да бъдат превърнати в подразделения, които да се справят с всякакви задачи) се получи заповед да се явя в щабквартирата на Фюрера Волфшпанце. Тогава „Вълчатата бърлога“ не беше много далеч от предната линия, само на десетина километра. В агломерацията, представляваща главен щаб на германските войски, се появи ново скривалище, наречено „Фюрербункер“ - огромен сводест блок от армиран бетон със стени, дебели седем метра. Системата за подаване на въздух не функционираше достатъчно добре, затова не можеше да се стои продължително време в бункера; от още неизсъхналия бетон се отделяха неприятни и тежки изпарения.

Точно обратното можеше да се каже за голямата централна казарма, тя изглеждаше по-уютно и приветливо: широки прозорци, в просторните стаи цари чистота и ред. Именно тук всеки ден в два часа следобед и десет вечерта се правеха военни съвещания, на които накратко се докладваше ситуацията и се вземаха най-важните решения. Веднага след пристигането ми - беше към десет сутринта - генерал Йодл ми обясни, че през следващите няколко дни ще помагам при разглеждането на въпросите, свързани с положението в южния участък на Източния фронт. Освен това ми предстоеше да проведа извънредно важна мисия точно в този сектор.

Макар да участвах само в съвещанията, посветени на Източния фронт, не беше трудно да се схване, че военните власти са порядъчно объркани. Всъщност Главното командване вече не командваше Източния фронт. По другите фронтове, включително и на Балканите, то ръководеше пряко оперативните щабове. Освен това флотът и Луфтвафе изпращаха офицери за свръзка с всекидневни доклади в съответните щабове на вермахта.

От момента, когато пое командването на всички родове войски - непосилен товар, с който не би се справил дори свръхчовек, Адолф Хитлер се явяваше единственият най-висш координиращ център.

Когато се озовах в голямата зала на казармата, няхах достатъчно време да се представя на генералите и офицерите от щаба, понеже почти веднага се чу команда и ние застинахме „мирно“. В залата влезе Фюрерът, придружен от фелдмаршал Кайтел и генерал Йодл.

Гледах към него със страх, да не кажа с ужас, трудно откривах познатите черти от онзи образ, който се беше запечатал в паметта ми. А нали за последен

път го видях миналата есен, от срещата не беше изминала и година. Към нас приближаваше безкрайно изморен човек, стърбен, ужасно състарен, дори и гласът му, преди силен и висок, на моменти прегракваше и звучеше слабо и уморено. Дали не го изпиваше тайната болест, която измъчваше и мен? Лявата му ръка видимо трепереше, когато не я крепеше с дясната. Дали не е последица от покушението на 20 юли? Или Фюрерът е сломен от тежкия товар на отговорността, която доброволно е стоварил на плещите си и носи през всичкото това време? Не ми даваше мира въпросът, откъде този старец се изхитрява да черпи енергията, която му е необходима, за да осъществява подобни задачи?

Генерал Йодл, фелдмаршал Кайтел и Хитлер.

Адолф Хитлер стисна ръцете на няколко офицери, които го посрещнаха до вратата, каза няколко любезни думи и на мен, а след това заповяда да започнат докладите. На края на масата седнаха двама стенографи. Всички офицери останаха прави; до масата на Фюрера, на която имаше само цветни моливи и очила, бе поставена табуретка, но той рядко седаше за по няколко минути.

Генерал Йодл докладва ситуацията. Следяхме обясненията му по голямата карта, разгъната на централната маса. Изреждаше безкрайна поредица от номера на дивизии, армейски корпуси, танкови полкове. Тук руснаците атакуват, но ние можем да ги отблъснем. Там са направили широк пробив, който сме в състояние да намалим с контраудар на еди-какви си части. Бях поразен колко детайли помни Фюрерът: броя на танковете в едно или друго направление, запасите гориво, силата на едни или други резерви и прочее. Изреждаше наизуст наскоро дадени кодови названия, поясняваше разпорежданията си по картата. Ситуацията беше тежка. Фронтът се намираше близо до границата между Унгария и Румъния. С моя немалък опит не можех да се отърся от съмнения. Дали изброените дивизии ще бъдат способни да се сражават? В какво състояние са тяхната артилерия и транспортните средства? Колко танкове и самоходни оръдия са повредени или направо изгубени от момента на изпратените доклади, с които щабът разполага?

Днес няма да има истински важни решения, шушукаха край мен офицерите от щаба.

Тези думи ми напомниха, че тук, на върха на военната йерархия, се мисли само в армии и групи армии.

Когато дойде ред да докладва представителят на Луфтвафе, имах усещането, че нещо не е наред. Фюрерът се изпъна и каза сухо на докладчика да излага сведенията точно и кратко. Това означаваше, че някога скъпите за сърцето му военновъздушни сили вече не се ползват с неговото благоволение! Ето защо обяснението на офицера изглеждаше сиво и безстрастно. Фюрерът го прекъсна с рязко движение на ръката и обърна гръб. Генерал Йодл ми даде знак да изляза, понеже сега ще се обсъжда ситуацията по другите фронтове.

Останах да побъбря в съседната стая с няколко офицери от щаба. Докато пиехме с наслада вермута, който ни предложиха ординарците, заговорихме за Източния фронт. Във Варшава нелегалната армия на полската Съпротива е вдигнала въстание, из целия град се водели жестоки боеве. Ситуацията по на юг била още по-напрегната: сведенията от този сектор говореха за близка катастрофа.

Не можем да кажем честно всичко това на Фюрера, призна един от моите събеседници. Остава да се измъкнем някак от бъркотията, без да му докладваме, каквото и да било.

Три дни по-късно забравиха да ме помолят да напусна залата преди обсъждането на положението по другите фронтове. Докладчикът не можа да премълчи варшавския проблем. Хитлер, току-що приседнал до масата си с моливите в ръце, моментално скочи.

— Защо не сте ми докладвали по-рано за това? - изкрещя той и в гнева си така захвърли моливите на масата, че те се начупиха и парчета от тях се разхвърчаха като шрапнели из залата.

Всички мълчаха сконфузено, докато Фюрерът даде воля на гнева си и започна да ругае висшето ръководство на всички родове войски. Имах непреодолимото желание да се смая и да стана незабележим. Не можех да преодолея страха си и мечтаех да се окажа зад девет земи в десета. Дали често прави такива скандали на началниците в присъствието на подчинените им? Хитлер изведнъж се успокои и зададе уточняващи въпроси на някакъв генерал.

С какви допълнителни резерви разполагаме в региона? Дали войските ще получат навреме боеприпасите? Има ли наблизо големи подразделения на инженерните войски?

И ето, че започна сложна и усърдна работа за поправяне на ситуацията. Трябваше да се съберат всички налични резерви, да се определят точно първостепенните задачи, за да се потуши бързо метежът. За кой ли път едно и също: да напием последни сили, за да запустим поредния пробив.

Следобед срещнах офицерите, с които се запознах в приемната на Фюрера, попитах каква е обстановката. Новите известия никак не бяха радостни. Имаше само едно приятно събитие, като малък лъч между тежките, мрачни облаци: по време на разходката ми из алеите на парка се сблъсках с Хана Райч. Както разбрах, тя придружавала генерал Роберт фон Грайм, един от висшите командири на Луфтвафе, и ме покани в тяхната къща. Заседях се там до полунощ и после се прибирах опипом до моята вила „за специални гости“. В просторната гостна, Хана ме представи на генерал Фон Грайм: лицето му, с фини и благородни черти, бе издълбано от дълбоки бръчки, рязко контрастиращи на фона на бялата му като сняг коса. Разговорът без банални уводи веднага се насочи към „горещата“ тема: войната и Луфтвафе. Той обясни коя е причината за оставката му: Фюрерът искал да освободи маршал Гьоринг като командващ Луфтвафе и да назначи на поста Фон Грайм. В момента Гьоринг, използвайки авторитета си, продължаваше да играе водеща роля, но Фон Грайм настояваше

на принципа на единоначалието. Засега въпросът оставал открит, понеже Хитлер още не бил взел решение.

Наистина Луфтвафе лежи на миналите си лаври, спечелени през 1939-1940 година, без да се замисля за бъдещето. Думите на Гьоринг, че „нашата авиация е най-добрата, най- бързата и най-смелата в света“, не могат да осигурят от само себе си победа във въздуха, въздъхна горчиво Фон Грайм.

След това той подробно описа днешното плачевно състояние на авиацията и това не ме учуди, но ми направи впечатление, че генералът все още не е изгубил надежда и разчита на новите реактивни изстребители, които всеки момент трябва да постъпят на въоръжение. Може би чрез тези самолети ще отблъснем безбройните нападения на вражеските бомбардировачи и ще си върнем превъзходството във въздуха. Но според моите изчисления при всичкото ни старание нямаше да можем в съкратените срокове да осигурим достатъчно количество нови самолети за пилотите изстребители. Когато си спомних, че разработката на този самолет започна още през 1942 година, помислих, че на идеята за германски реактивен изстребител в историята на войната може би е отредено място в раздела „Прекалено късно“.

Мисия в Унгария

Три дни по-късно след вечерното съвещание Фюрерът ми даде знак да остана. Задържа и фелдмаршал Кайтел, генерал Йодл, Рибентроп и Химлер, който също присъстваше този ден (нещо направо изключително). Разположихме се в креслата около малката маса и Адолф Хитлер изложи с няколко думи последните събития на югоизток. Фронтът, който успяхме да стабилизираме покрай унгарската граница едва сега, трябва да се задържи на всяка цена, понеже в огромния клин има един милион немски войници, които в случай на внезапен пробив ще попаднат неминуемо в плен.

— Става дума за следното - продължи Фюрерът. - Получихме конфиденциални доклади, че регентът - държавен глава на Унгария, адмирал Хорти се опитва да установи контакти с врага, защото иска да се споразумее за сепаративен мир. Ако успее, това ще означава гибел за нашата армия. Хорти иска да се споразумее не само със западните държави, но и с Русия, на която е предложил пълна капитулация.

Щурмбанфюрер Скорцени, вие ще подготвите превземането на Бургберг¹². Ще започнете операцията, веднага щом получим сведения, че регентът възнамерява да се откаже от задълженията, произтичащи от съюзническия му договор с Германия. Изглежда, Генералният щаб замисля десант на парашутисти или да приземи няколко самолета на хълма. По време на мисията си ще бъдете на разположение на новия командващ нашите войски в Унгария генерал Н. Но още днес ще започнете приготовленията, понеже щабът на Н. е в процес на сформирание. За да ви помогна да преодолеете всички трудности, които може да срещнете, ще ви дам писмена заповед. Тя ви предоставя много широки пълномощия.

Генерал Йодл ми прочете списъка на частите, които ми поверяват: батальон парашутисти от Луфтвафе, парашутен батальон „600“ и мотострелкови батальон курсанти от виенското офицерско училище в Нойщат.

Освен това от Виена щяха да изпратят две ескадрили транспортни планери под мое командване.

— За операцията ще получите също така самолет от ескадрилата към Генералния щаб на Фюрера за личното си придвижване - завърши Йодл.

Хитлер разговаря още няколко минути с Рибентроп за докладите, изпращани от немското посолство в Будапеща. Според последните телеграми положението трябва да се смята за „много напрегнато“; явно унгарското

¹² Замъкът на хълма, дворецът, в който е резиденцията на правителството. - бел. прев.

правителство желае да напусне лагера на страните от Оста. След това Фюрерът подписа пълномощното ми и го подаде с думите:

— Разчитам на вас и на хората ви.

После аз излязох. Малко по-късно си тръгнах и останалите и ме оставиха сам. Докато разглеждах бегло документа, останах поразен, че всъщност ще разполагам с неограничени пълномощия. Върху официална бланка голям формат, в чийто горен ляв ъгъл беше отпечатан със златен релеф орел със свастика, а отгоре с готически шрифт беше изписано „Фюрер и райхсканцлер“, прочетох:

„Щурмбанфюрер Ото Скорцени е упълномощен от мен да изпълни лична и конфиденциална заповед от най-голяма важност. Моля всички военни и граждански служби да оказват всякаква помощ на щурмбанфюрер Скорцени и да се подчиняват на неговите изисквания.“

Под тези думи - подписът на главния човек в Германия, поставен с несигурна ръка. За част от секундата си помислих, че с такъв картбланш бих могъл по свой каприз да обърна целия райх нагоре с краката. После реших, че ще го използвам, колкото се може по-рядко. Вече знаех, че човек трябва да се страхува от сляпото подчинение на щабните бюрократи, на които показва „височайша заповед“. Предпочитах да разчитам на разбирането и съзнателната помощ на онези, към които ще трябва да се обръщам.

Вече е два часа през нощта, но преди да легна да спя, искам да направя първите си разпореждания. За късмет, преди два дни предвидливо бях телеграфирал заповед за бойна тревога до една от моите бригади, бившия ми батальон „502“. Сега искам да ме свържат с капитан Фон Фьолкерзам и му нареждам:

— Ало, Фьолкерзам. Току-що ми възложиха изключително мащабна операция. Направи си труда да запишеш: първа рота, подсилена с няколко избрани войници, днес сутринта точно в осем се качва на самолета на летище Гатов. Да вземат троен запас патрони и добавете пълно снаряжение за четири диверсионни взвода. Дайте на всеки храна за шест денонощия. Лейтенант Хунке да поеме ротата. Командирът на ескадрилата транспортни самолети знае местоназначението. Аз ще излятя по същото време оттук и някъде около десет ще пристигна на заводското летище на „Хайнкел“ край Ораниенбург. Елате да ме вземете. Ние, тоест вие, Остафел, Радл и аз, заминаваме по обед. Има ли въпроси? Прекрасно.

И до скоро.

Няколко часа почивка, и вече летя на борда на „Хайнкел- 111“. Съзерцавам пейзажа и мисля за последиците, които неминуемо ще предизвика предателството на унгарците. В играта, която може би ще се наложи да играя, залогът е огромен: цяла армия - един милион човека, чието положение ще стане твърде нестабилно, да не кажа отчаяно, ако унгарските дивизии в Карпатите прекратят огъня или преминат на страната на врага, което е още по-лошо. Ако на всичкото отгоре изгубим и Будапеща, централния възел на нашите комуникации, това вече ще е невъобразима катастрофа. О, дано да имам късмет!

Неочаквано си спомням за транспортните планери, които Фюрерът ми предостави. И за двата батальона парашутисти. Изобщо как господата от Генералния щаб си представят операцията на парашутистите срещу Замъка на хълма - не говоря за налудничавата идея планерите да кацнат на върха на канара. Излиза, че добре познавам Будапеща: единственото място, където в краен случай ще може да се осъществи подобен замисъл, е огромният плац, който знае защо наричан Кървавото поле. Но ако унгарците преминат на страната на врага, тогава могат да ни пометат съвсем лесно, преди да сме се групирали - с кръстосан огън от самия хълм, който е съвсем близо, и от сградите в пространството между крепостта и града. Но може и да успеем да приземим няколко ударни отряда... Стига толкова разсъждения, ще видим на място.

Пристигам в уговореното време в Ораниенбург, където ме чака Фьолкерзам. Съобщава ми, че първа рота вече е заминала за Виена, сборния пункт за различните части, изпратени под мое командване. Отбиваме се с колата във Фридентал, за да си взема личния багаж, а после, придружени от Радл и Остафел, излизаме за австрийската столица. В багажа ни има един сандък с експлозив от най-новия вид, получен наскоро от армейските лаборатории. Седалката е удобна, стига да не мислиш непрекъснато за среща с вражески самолет, което е съвсем реално, като се има предвид активността на съюзническата авиация над Германия. Един снаряд по сандъка - и всичко ще хвъркне във въздуха! Но, честно казано, всички сме прекалено заети с плановете си, за да мислим за това. Решаваме единодушно да моторизираме всичките ни части. Така че предстоят славни схватки със службата по разпределението на транспорта. Знаем колко е трудно да се намерят камиони в днешно време. Източният фронт, а през последните няколко месеца вече и Западният глътнаха такова количество камиони, че и най-мощната промишленост в света няма да може да попълни нуждите.

Но във Виена успяваме да уредим всички трудности само за три дни. А на това отгоре в Нойщат аз организирах преглед на моя пехотен батальон, наброяващ хиляда юнкери - отличен отбор от подбрани млади момчета, обзети

от изключителен боен дух. Парашутистите от Луфтвафе вече пристигнаха във Виена, както и парашутният батальон от СС, докаран от Източния фронт. Хората от Луфтвафе са в прекрасна форма, офицерите нямат търпение да се хвърлят в бой, но есесовците не изглеждат много добре: предните седмици здравата са пострадали в боевете. Между другото това е същият батальон, който през юни 1944 година участва в операцията срещу Тито.

Веднага след уреждането на многобройните проблеми, свързани с моторизирането и екипировката на нашите части, тръгвам за Будапеща с Радл. Време е да се запознаем на място с положението. Снабден с документи на името на някой си „доктор Волф“, облечен с чудесен граждански костюм, аз се представям в унгарската столица на някакъв господин Хикс, на когото горещо ме е препоръчал наш общ приятел. Този славен човек ме посреща с отворени обятия и гостоприемство, достойно за най-добрите унгарски традиции. Дори лично се премества и ме оставя да ползвам квартирата му заедно с лакея и готвачката! Срамувам се да си призная, но никога през живота си не съм живял толкова добре, както през тези три седмици - и то на петата година от войната! Пък и моят домакин щеше да се обиди, ако се бях хранил по-скромно!

По това време в Будапеща пристига и прекият ми началник генерал Н. Той прави опит преди всичко да сформира работоспособен щаб: понеже не му достигат офицери, му услужвам с Фьолкерзам и Остафел. Разработваме план за бойна тревога за всички немски войски в Будапеща и околностите, за да сме готови за всякаква изненада: в случай на бъркотия планът трябва да ни осигури контрол над железниците, гарите, телефонните и телеграфните възли.

Нашите тайни служби вече успяха да установят, че синът на регента - Никлас¹³ Хорти-младши, току-що е осъществил първата си среща с емисарите на Тито, разбира се, свръхсекретна. Явно унгарците се опитват чрез югославските партизани да установят контакт със съветското Главно командване, за да се договорят за сепаративен мир. Така този път данните от Генералния щаб на Фюрера се оказват точни.

На съвещанието с началниците на разузнавателните служби решаваме да поставим под наблюдение Ники Хорти, като изпратим наш агент в обкръжението му. И ето, че един хърватин с добри връзки в правителствените кръгове много бързо спечелва доверието, както на югославяните, така и на сина на Хорти. И така научаваме, че много скоро самият регент ще участва в нощно събрание на заговорници.

¹³ Всъщност унгарското име е Миклош. - бел. ред.

Новината е особено неприятна за нас, защото в плановите ни изобщо не влиза държавният глава да бъде замесен непосредствено в това. Но оставям тайните служби и полицията да се погрижат да намерят някакво решение, аз си имам други грижи.

Всеки път, когато колата ми се изкачва по склоновете на Будберг - ходя или у нашия военен аташе, или у посланика ни, или у главнокомандващия, - тревогата ми се увеличава, понеже все още не виждам по какъв начин ще мога да превзема високия хълм, ако се наложи, защото той е естествена крепост. Макар заповедта на Фюрера да е съставена с твърде общи фрази, виждам, че преминаването на Унгария към неприятеля може да се предотврати само чрез военна операция срещу правителствения квартал и Замъка. Операцията ще започне автоматично още при първата проява на враждебност към Германия от страна на унгарските власти.

Затова възлагам на Фьолкерзам много прецизно да проучи всички схеми на града, които успее да намери, и да допълни теоретичните си знания с многобройни екскурзии по улиците на интересувания ни квартал. И ето че това занимание ни носи най-разнообразни изненади: оказва се, че под Будберг минава истински лабиринт от тунели, коридори и кладенци и когато дойде време да пристъпим към решителни действия, това изобщо няма да улесни задачата ни. Понеже планът ни за действия по бойна тревога, който вече е окончателно коригиран, предвижда да превзема Хълма с частите, намиращи се под мое пряко командване, заповядвам да пристигнат и трите ми батальона. Те напускат Виена в началото на октомври и се разполагат в предградията на Будапеща.

Същевременно Генералният щаб на Фюрера ни изпраща обергрупенфюрера от СС Бах-Зелевски, който трябва да поеме командването на всички германски войски, разположени в Будапеща. Той е енергичен, дори груб командир, който сам се представя като „човек с желязна хватка и специалист по тежките случаи“. Пристига от Варшава, където тъкмо е потъпкал жестоко полското въстание. И веднага заявява, че ако потръбва, е готов да се прояви по същия безмилостен начин, както в полската столица. Добавя също, че с такова намерение е докарал и мортира с калибър 60 см. Това чудовищно оръдие е използвано само два пъти досега: първо, за да пробие исполинските стени на Севастополската крепост, а след това при неотдавнашните боеве във Варшава. Лично аз смятам, че подобна жестокост е прекалена и не го крия. Смятам, че по-добре и по-бързо ще постигнем целта си, ако използваме по-елегантни средства. Планираната операция, наречена за маскировка „Базука“, ще успее и без гигантската мортира. Но, от друга страна, изглежда, на някои офицери са им направили впечатление грубите и неистови маниери на Бах-Зелевски - дори може би той ги е поуплашил. Обаче аз не му позволявам да ми запуши устата с крясъци и удари с юмрук по масата и в крайна сметка държа на решението си.

Групенфюрер Ерих фон дем Бах-Зелевски, един от най-доверените хора на Химлер.

За нещастие не съм си сам господар. За разлика от Италия, където трябваше да се отчитам само пред генерал Щудент и всъщност имах пълна независимост при подготовката на възложената ми операция, сега се налага да присъствам на безкрайни съвещания и да вземам под внимание всевъзможни фактори от лично естество. Гледната точка на генерал Н. изобщо не съвпада с мнението на посланика, който на свой ред изобщо не е съгласен с полицейския генерал Винкелман. Секретните служби и някои унгарски особи, които участват в нашите дискусии, също прибавят разногласия в тях. Колко е хубаво, че не трябва да съгласувам всички мнения! Но изобщо не разбирам защо винаги обсъждаме

планове си в присъствието на петнайсет-двайсет офицери. В края на краищата твърде е възможно унгарското правителство да надуши нашите заседания и като заподозре какво се готви на тях, да вземе някакви спешни решения. Изглежда, че опасенията ми са обосновани, понеже научаваме, че генерал М., върховният командващ на унгарската армия в Карпатите, вече води директни преговори с руснаците.

Никлас Хорти и югославски емисари провеждат нощна среща някъде на 10 октомври 1944 година. Въпреки това немската полиция, предупредена навреме, не се намесва. Насрочва се нова среща за 15 октомври - неделя, в огромна сграда близо до една улица на брега на Дунав. Сега вече трябва да се действа! На тринайсети октомври Генералният щаб на Фюрера изпраща в Будапеща генерал Венк, който в случай на размирици ще поеме командването на всички наши сили, за да има време да се запознае със ситуацията. Този път полицията за сигурност възнамерява да арестува сина на регента заедно с югославяните. Вероятно замисълът за полицейската засада е продиктуван от надеждата, че за да избегне обвиненията срещу сина си, регентът ще се откаже от идеята за сепаративен мир. Генерал Винкелман, командирът на полицейските сили, ме моли да му заема една от моите роти за сутринта на 15 октомври, защото знае, че първият разговор на Никлас Хорти е протекъл под охраната на отряд от Хонвед¹⁴. Понеже е много вероятно унгарците и този път да предприемат същите мерки за сигурност, моята рота ще трябва да неутрализира унгарските войници. Обещавам му подкрепата си, при условие че сам ще реша дали нашата намеса е уместна или не и кога точно.

В неделя, 15 октомври 1944 година, на прозрачното небе сияе ярко слънце. В десет сутринта - това е часът на срещата - улиците все още са безлюдни. Моята рота заема позиции в една особено тиха алея, където няма риск да привлече внимание. Капитан Фон Фьолкерзам трябва да поддържа връзката между мен и моите хора, защото е ясно, че същия ден не мога да си позволя да се появя с военна униформа. Ако искам да присъствам на готвените събития, трябва да бъда цивилен, за да остана незабелязан. Моят шофьор и един от моите унтерофицери с униформи на Луфтвафе блаженстват на една пейка в парка, заемащ почти целия площад. Аз пристигам с колата няколко минути след началото на преговорите между сина на Хорти и югославяните. Докато минавам по площада, виждам пред въпросната сграда камион на Хонвед и цивилна кола, вероятно личния автомобил на Хорти-младши. Спирам колата си без колебание плътно до унгарските коли, за да им попреча да потеглят рязко.

Няколко немски агенти още от предната вечер са наели стаи в пансиона, разположен над търговската кантора, където в момента текат преговорите. От

¹⁴ Историческото име на унгарската армия. - бел. ред.

друга страна, двама техни колеги трябва да нахлуят в сградата около 10:15 и да извършат ареста. В покрития с брезент камион на Хонвед се крият трима унгарски офицери, а други двама се разхождат из парка. Изобщо всички актьори в драмата са по местата си - започваме първо действие!

Току-що съм слязъл от колата и се преструвам, че търся причината за повредата в двигателя ми, когато изведнъж се появяват двамата немски полицаи. Но тъкмо първият стъпва на прага на сградата, вторият пада поразен от автоматен откос, изстрелян от камиона на Хонвед. Полицаят се свлича на земята близо до мен, тежко ранен в корема. Дватама унгарски офицери, които кръстосваха парка, притичват с револвери в ръцете и започват да стрелят. Едва успявам да се скрия зад колата си: само след миг втори откос прави на решето отворената врата на славния ми мерцедес. Сега започва истинската игра. След първите изстрели моят шофьор и унтерофицерът се хвърлят на помощ; шофьорът получава куршум в бедрото, но остава прав. Изсвирвам и давам знак на ротата ми да приеме боя, а после тримата с нашите пистолети се опитваме, колкото можем да отговорим на плътния огън на унгарските автомати. В положението ни няма нищо забавно; моят автомобил, зад който сме коленичили, все повече заприличва на решето, куршумите навсякъде около нас отскачат от паважа и свистят над ушите ни с жално мяукане. От време на време за миг от секундата подаваме глави, за да се прицелим поне горе-долу и да държим на разстояние нападателите - ако, разбира се, може да се каже така, понеже те се намират най-много на десет-петнайсет метра от нас.

Слава богу, неравната битка продължава само две или три минути. След което чувам зад гърба си припрените стъпки на войниците от моята рота. Първи взвод вече се появява на площада и веднага заема позиция на ъгъла на улицата. Другите бързо заемат градинката и откриват огън към съседните здания. Още след първата размяна на куршуми моите нападатели унгарци се скриват под арката на съседната къща, където вероятно са разположени няколко техни отряда, оставени там като резерв. Още щом престрелката спира, веднага замъкваме двамата ни ранени в сградата, където на втория етаж се водят или по-вероятно са се водели преговорите между сина на Хорти и югославяните. Докато притичваме към укритието, осъзнаваме, че нашите противници се готвят за решителен пробив. Веднага реагираме: ловко хвърлена граната изскубва двете огромни крила на вратата заедно с няколко мраморни плочи и стоварва всичко това на камара наред арката, като запречва входа. Взривът слага край на същинската военна част от операцията, която фактически продължи не повече от пет минути.

От втория етаж на „нашата“ сграда вече слизат немските полицаи и водят четирима пленници. Заповядваме да натоварят във военния камион двамата унгарци - Никлас Хорти и приятеля му Борнемиса. За да не привличат

вниманието на минувачите, полицаите измислят да ги превозят като денкове, увити в огромни килими. Ако съдя по това, което виждам, хитростта им няма голям успех. Двамата заговорници яростно се отбраняват и полицаите са принудени да ги вържат и без да се церемонят много, ги натоварват на камиона, който веднага потегля. Заповядвам на моята рота да се оттегли, иска ми се да избегна нови инциденти, които спокойно могат да се случат, ако унгарците се прегрупират и ни нападнат, след като се съвземат от изненадата.

Някакво лошо предчувствие ме кара да последвам камиона с другата кола, която току-що ми е изпратил Фьолкерзам. Може би на сто метра от площада виждам как почти на бегом се задават три роти на Хонвед. Ако тези войници излязат на площада, ще се сблъскат там с моята рота и ще има нова престрелка - а това е твърде нежелателно за нас.

Какво да правя? Как да спечеля още няколко минути, за да дам време на моите хора да се измъкнат? Само някоя смела крачка може да ни спаси. Нареддам на шофьора да спре, скачам от колата и се засилвам към офицера, който командва тези войници, като съдя по мястото му начело на първата рота.

— Спрете вашите хора. Там горе има неопикуема суматоха! Никой не знае какво става. На ваше място първо щях да отида да проверя лично.

Номерът минава. За късмет, офицерът говори малко немски. Дава команда „Стой!“ и ме гледа видимо озадачен. Може би нищо не разбира, но това малко ме вълнува. Всичко, което ме занимава, е малката отсрочка. Сега моите хора може би вече са се качили в камионите си. След минута ще заминат. Подхвърлям едно кратко „Бързам!“ на все още колебаещия се офицер и отново се качвам в колата си, която потегля с пълна скорост към летището. Когато пристигам там, двамата ни пленници вече са в самолета; малко по-късно той излита за Виена.

Тогава тръгвам за щаба на корпуса, който е разположен в хотел, построен на върха на един от многобройните хълмове в Будапеща. Генерал Венк ме приема незабавно и двамата с нетърпение, примесено с любопитство, очакваме продължението на събитията. Знаем, че преди няколко дни унгарците са предприели някои предпазни мерки в Замъка на Хълма. Подсилили са гарнизона и май са минирали главните подстъпи. По обед ни звънят по телефона от посолството, чийто малък дворец също е разположен на Хълма. Нашият военен аташе съобщава, че по целия хълм е въведено обсадно положение, при това съвсем официално, а всички входни пътища са блокирани. Преди няколко минути нашият аташе се е опитал да слезе от Хълма с кола, но навсякъде се е натъквал на унгарски постове, които го карали да се връща. Малко по-късно телефонната връзка прекъсва - поне така предполагахме, защото вече няма

обаждания. Така немските служби, които са все още на Хълма, се оказват отрязани.

Няма съмнение, че това е първият „недружелюбен акт“, както елегантно се изразяват на дипломатически език. Ние се питаме дали ще последват по-сериозни събития. По всичко личи, че сегашното положение не може да продължава до безкрай: след два-три часа ще бъде прието окончателното решение - с едно или друго съдържание. Засега можем само да чакаме, а инициативата все още принадлежи на противника. Приблизително в 14 часа специално съобщение по унгарското радио, което предава посланието на регента Хорти, окончателно разсейва съмненията: „Току-що Унгария сключи сепаративен мир с Русия!“

Сега жребият е хвърлен. Положението е повече от ясно: ние трябва незабавно да предприемем заплануваните контрамерки. Генералът дава заповед в Будапеща да се обяви незабавно тревога.

В същото време ме моли да започна операцията срещу Хълма.

Смятам, че още не е ударил часът и го съветвам да изчака няколко дни. Предлагам да направим обръч от немски части по цялата външна окръжност на Хълма, за да „усмирим“ унгарците. Възлагам задачата на 22-а дивизия от СС. Завземането на гарите и най-важните обществени сгради става следобед според нашите планове и без нито един инцидент.

От друга страна, изпращаме немски генерал на Карпатския фронт при унгарското командване; той трябва да арестува генерала, командващ армията, ако положението го изисква. Но нашият емисар пристига прекадено късно. Унгарският генерал, придружен от няколко офицери и секретари, вече е преминал при руснаците. За наша изненада нито бягството, нито обявяването на сепаративния мир са повлияли особено на поведението на войските му. Частите удържат позициите си почти навсякъде. Огромна част от офицерите са отказали да последват примера на своя командващ. Оставайки със своите хора, те продължават борбата. Въпреки това ние по никакъв начин не бива да допуснем военното министерство, разположено много близо до Замъка, да издаде нова заповед за капитулация. Трябва бързо да нанесем удар.

На съвещанието, състояло се привечер, решаваме утре сутринта да нападнем Хълма. Аз обявявам, че часът „Х“ ще е в шест часа, тоест на разсъмване, понеже времето ми се струва особено благоприятно за постигане на пълна изненада, а това е необходим фактор, ако искам да избегна истинското сражение. Заедно с Фьолкерзам цяла вечер изучавам картата на Хълма, съставена от самите нас. Постепенно планът ни придобива ясни очертания. Възнамеряваме с няколко

отряда едновременно да нанесем концентричен удар. В мига, когато те се вдигнат на щурм, аз ще се постарая да направя пробив в центъра, покрай Виенското шосе. Там разчитам особено много на изненадата, понеже се надявам да превзема Виенските врата без нито един изстрел, толкова безмълвно, колкото бъде възможно, и да се появя след това с моите хора на големия площад пред двореца. След това ще е необходимо незабавно да се постигне окончателен резултат. Ако успеем веднага да проникнем в двореца, вероятния център на съпротивата, операцията, изглежда, ще продължи не повече от няколко минути и това ще позволи да избегнем излишното кръвопролитие, както от унгарска, така и от наша страна.

Тогава поставяме конкретна задача пред всяка наша част. Между другото подсилени сме от рота танкове „Пантера“ и още една рота танкове - „Голиат“. Последните - създадени съвсем наскоро - са верижни бронирани машини, управлявани от разстояние, много ниски и много послушни. В предната си част побират голям заряд взривно вещество; с една дума, танкове-джуджета, откъдето и идва наименованието им. Възможно е с тяхна помощ да разкъсаме барикада или да взривим някоя врата, пречещи на придвижването ни.

Скорцени заедно с началник-щаба му хаупщурмфюрер Адриан фон Фьолкерзам.

Батальонът с курсанти от военното училище ще тръгне да атакува през градините, които покриват южния склон на Хълма. Задачата е сложна, понеже знаем, че тук на стръмния склон унгарците са организирали няколко картечни огневи точки. Задачата на батальона е да смаже противника и да превземе Замъка.

Един отряд от моя специален батальон с подкрепата на танк ще нанесе удар надлъж по западната подземна рампа, за да завземе един от страничните входи на Замъка. Един отряд от СС парашутен батальон „600“ ще тръгне по тунела, изкопан под подвижния мост, и ще се промъкне в сградите, в които се намират военното и вътрешното министерство.

Останалите хора от моята специална част, основната част от батальона на парашутистите от СС, четири танка, а също голиатите ще останат под мое командване за атака на Виенската врата и Замъка. А пък парашутистите от Луфтвафе оставям като резерв в случай на непредвидени усложнения.

Около полунощ, когато вече бяхме разгледали детайлно всяка от задачите, моите войници заемат позиции в набеязаните места зад обръча, образуван от хора от 22-а дивизия на СС.

Малко по-късно в щаба на корпуса пристига старши офицер от унгарското военно министерство. Дошъл е направо от Замъка по неизвестен за нас път, за да преговаря от името на министъра. Направо му заявяваме, че не виждаме никакъв смисъл да започваме преговори, докато регентът не анулира своя сепаративен мир с Русия. От друга страна, настояваме, че изолацията, да не кажем заточението, на членове от нашето посолство на Хълма е акт на „недружелюбност“. По мой съвет определяме на унгарския парламентъор срок, за да се нормализира обстановката. Според условията на ултиматума най-късно в шест часа сутринта трябва да бъдат премахнати всички мини и барикади, преграждащи движението по Виенското шосе, а нашето посолство се намира именно там. Същевременно по този начин внезапната ми атака ще стигне с най-малки загуби до самия Замък.

Поведението на нашия гост показва, че той, както и много негови колеги от министерството са твърде смутени от внезапния завой на сто и осемдесет градуса срещу Германия. Разговорът ни продължава два часа в сърдечна, почти приятелска атмосфера, след което офицерът се сбогува.

Около три часа сутринта заемам бойна позиция в подножието на Хълма, недалече от плаца. Събирам офицерите си, отварям картите и на слабата светлина на джобните ни фенерчета излагам и уточнявам последните подробности, като същевременно посрбвам от страшно горещото кафе, което

ми е приготвил ординарецът. Планът ми за операцията е уточнен до последния детайл. Ще се опитам да се изкача спокойно с хората си чак до самия Замък, сякаш тази „разходка“ е най-естественото нещо на света. Ще трябва войниците да чакат по камионите си, за да изглежда всичко сякаш случайно минаваме по улиците. Знам, че с тези си действия поемам голям риск, защото в случай на нападение на камионите на практика моите хора ще са беззащитни. Но трябва да постъпя по този начин, ако искам да стигна до Замъка бързо и да не влизам в сражение.

Съобщавам плана на командирите на отделните колони, а после настойчиво им препоръчвам само в най-краен случай да дават заповед за откриване на огън. Дори ще се наложи да не отговарят на възможни нападения на отделни групи, а да се опитат на всяка цена без нито един изстрел да проникнат заедно с техниката на бойните си позиции. „Унгарците не са наши врагове!“ - такъв е лозунгът ни, поне в дадения момент.

После уточнявам реда на движение на собствената ми колона. Ще я води малък камион, в който аз ще пътувам. Веднага след него ще заемат позиция четири танка, после групата на голиатите, а след това останалите ми хора, сгрупирани по взводове и вече качени по колите. Всичкото лично оръжие ще бъде на предпазител. Повечето от войниците ми, старите бойци, за които това не е първа операция, ще се възползват от последните минути преди акцията, за да дремнат малко. Щом колоната мине Виенската врата и излезе на платото на Хълма, ще се раздели на две части, които ще се отправят по двете големи алеи към площада на Замъка с пълна скорост.

Пет и трийсет... Пет и четирийсет... В първия камион се намират петима от старите ми бойни другари - унтерофицери, които вече участваха в операцията на Гран Сасо. Всеки от тях е затъкнал в пояса картечен пистолет и няколко ръчни гранати, а в ръката си - новото противотанково оръжие базука. Всички сме любопитни да видим какво ще стане с унгарската бронетехника, съсредоточена на Хълма. Ако се наложи, ще ги накараме да замълчат или със снарядите на танковете ни, или с базуките.

И пак гледам часовника-гривна: пет и петдесет и девет. Правя кръгов жест с дясната ръка: палете моторите. После, прав на камиончето ми, вдигам рязко ръка и повтарям това няколко пъти: напред! Тръгваме бавно, понеже склонът е стръмен. Само да не се набоде някоя кола на мина: щом се взриви, ще препречи улицата и ще провали прекрасния ми замисъл в последния момент. Инстинктивно се дръпвам назад и тревожно се вслушвам: всичко върви добре, равномерното боботене на моторите не се прекъсва от никакъв взрив. Ето я Виенската врата. В средата на барикадата има проход, охраняван от няколко унгарски войници, които гледат как минаваме с явно любопитство. След минута

излизаме отгоре на платото. Тихо нареждам на нашия шофьор постепенно да ускорява движението.

От дясната ни страна се издига казарма на Хонвед. Пред входа са поставени две картечници, защитени от купчина чували с пясък.

— Много ще е неприятно да ни ударят откъм фланга, - шепне ми Фьолкерзам.

Имаме късмет, че нищо не помръдва нито в казармата, нито пред нея - чува се само грохотът на нашите танкове. Тръгвам по дясната алея, където се намира посолството на Германия. Сега вече караме с прилична скорост: зад мен с гръмовит шум се движи първият танк, вдигнал близо четирийсет километра в час. До Замъка остава сигурно по-малко от километър. Първата част от операцията премина великолепно: достигнахме върха на Хълма без нито един изстрел. От лявата ни страна се появява масивната сграда на военното министерство. В далечината се раздава глух взрив; втори, трети... Вероятно това са моите хора, които са влезли в тунел и си проправят път за подземния лабиринт. Решаващият миг приближава. Ние вече отминахме министерството и пред нас се простира площадът на Замъка. Там са заели позиция три танка. Когато минаваме покрай първия, той вдига нагоре оръдието, за да покаже, че не възнамерява да стреля.

Пред входа на Замъка унгарците са изградили барикада от строителен камък, висока няколко метра. Моето камионче се отмества настрани и с ръка давам знак на танка зад нас да се стовари с цялата си тежест върху това препятствие. Докато стоманеният колос се засилва, скачаме на земята. Барикадата не издържа на страшния тридесеттонен удар - разрушава се, танкът минава върху отломките, строшава вратата и пъха оръдието си в двора на Замъка, като се оказва лице в лице с шест противотанкови оръдия.

Прескачаме отдясно и отляво на нашата „Пантера“ с няколко скока на бегот по съборените буци и проникваме под арката. Някакъв полковник от охраната на Замъка се опитва да ни препречи пътя с револвер в ръка, но Фьолкерзам го изблъсква с рамо. Виждаме, че вдясно се отваря главният вход за зданието и скачаме на първите стъпала. Викам на някакъв офицер, който се е засилил към нас:

— Незабавно ни заведете при коменданта на Замъка!

Славното момче послушно ме повлича по широкото парадно стълбище. Вървим по коридора на втория етаж. С жест нареждам на един от моите хора да остане на стълбището, за да ни прикрие. Унгарският офицер сочи една врата,

водеща към малка приемна. Войник с картечница е залегнал на маса, поставена пред отворения прозорец, и тъкмо открива огън по моите хора, останали отвън. Унтерофицер Холцер, як мъжага, хваща с двете си ръце картечницата и я изхвърля вън на паважа. Унгарецът е толкова объркан, че пада от масата и се търкулва по пода.

Забелязвам отдясно още една врата, чукам кратко и влизам. Срещу мен върви бригадният генерал на Хонвед. Той не успява да промълви нито дума.

— Предполагам, че сте комендантът на Замъка? Настоявам за незабавна капитулация от ваша страна! Само вие ще бъдете отговорен за кръвта, която може да се пролее напразно, ако откажете да се предадете. Моля направете си труда веднага да вземете решение.

Лично аз твърде много бързам да приключа всичко, защото дочувам от площада оръжейни изстрели и няколко картечни откоса. И стараяйки се да говоря с убедителен тон, настоявам:

— Сам виждате, че всяка съпротива ще бъде безумие. Моите войници вече заеха целия Замък.

И това далеч не е лекомислено твърдение, което трябва само да направи впечатление на генерала. Убеден съм, че моята „специална част“ под командването на лейтенант Хунке, чието хладнокръвие познавам отлично, вече е стигнала до Замъка и е завзела стратегическите точки на огромното здание. И наистина унгарецът още не се е опомнил, когато Хунке вече влиза в стаята: съобщава ми, че големият двор и главните входове са били завзети без бой и чака моите заповеди.

Сега вече унгарският генерал стига до решението и вероятно го взема със свито сърце.

— Предавам се! - заявява той печално. - Незабавно ще заповядам на нашите войски да прекратят огъня.

Ние си стискаме ръцете, а след това се уговаряме, че чрез унгарски офицер, придружаван от офицер от моята колона, ще съобщим новината на войниците, които още се сражават в градината. Докато генералът дава разпореждания, аз излизам в коридора, за да проведа кратка инспекция. По мое настояване ме придружават двама унгарци, които ми служат като свързочни офицери. За моя изненада покоите на регента са празни. Разбирам, че е напуснал Замъка няколко минути преди шест сутринта и е минал под покровителството на генерала от СС Пфефер-Вилденбрух. А семейството му е намерило убежище у папския нунций

вечерта преди обстрела. Във всеки случай присъствието на адмирал Хорти в Замъка нищо нямаше да промени: нашите планове нямат за цел неговата особа, а резиденцията на унгарското правителство.

Когато си подавам главата през прозореца на главната сграда, над ухото ми изсвистяват няколко куршума. Бързо се отдръпвам. Малко по-късно лейтенант Хунке ми съобщава, че не е имало възможност да се занесе заповедта за прекратяването на огъня до някои унгарски позиции в градините на Замъка по дунавския склон. Но два изстрела с базуката от горните етажи на Замъка се оказват достатъчни, за да обяснят на войниците, заемащи тези позиции, че е по-добре да се предадат.

Операцията продължи приблизително половин час. Сега на Хълма отново цари покой. Обитателите на околните квартали могат да продължат мирния си сън. По телефона съобщавам в щаба на корпуса за успеха ни и буквално чувам въздишка на облекчение, която издава офицерът на другия край на жицата. Вероятно тези господа само отчасти са вярвали в успеха на моя замисъл за блицоперация, основаваща се на фактора изненада.

Малко по-късно приемам донесенията от групите, които са завзели министерството на Хонвед - там е имаш кървав сблъсък - и министерството на вътрешните работи, което се е предало веднага. Претърпели сме минимални загуби: само четирима убити и дванайсет ранени. Единственият истински сериозен бой се е завързал зад Замъка, в градините. А унгарците имат трима убити и петнайсет ранени.

Всички войници на Хонвед, дислоцирани на Хълма, трябва да си предадат оръжието и ние го трупаме на камара в големия двор. Но на офицерите разрешавам да запазят своето. После ги каня да се съберат в една от залите на първия етаж, където произнасям кратка импровизирана реч горе-долу със следното съдържание:

— Искам да ви напомня, че в продължение на много векове нито един конфликт не е помрачавал добрите отношения между Унгария и Германия - нашите народи винаги са се сражавали рамо до рамо срещу общите врагове. И дори сега нямаме никаква причина да се караме. Залогът в сегашната война е създаването на Нова Европа. А тя не може да бъде построена, ако не опазим Германия от катастрофата, която ѝ носят нейните врагове.

Вероятно примирителният и дружески смисъл на думите ми е подчертан от австрийския ми акцент, понеже никой от унгарските офицери не отказва да ми стисне ръката. Веднага следобед те заминават с хората си за будапещенските

казарми. На следващата сутрин всички ще се явят във военното министерство, за да дадат клетва за вяност към новото правителство.

С моите хора се разполагам в Замъка, както гласят получените заповеди, и държа стражевите отряди в най-важните точки на Хълма. Честно казано, никога нямаше да повярвам, че един ден ще имам честта да бъда комендант на резиденцията на унгарските крале. От този факт върху лицето на стария лакей на регента е изписана такава погребална печал, че Фьолкерзам не може да устои на изкушението и си поръчва обилен обяд. А истината е, че сега всички имаме вълчи апетит. Най-сетне този славен човек, остарял „по време на службата“, ни носи с явна неохота твърде прилична храна, макар сигурно да не е такава разкошна, както блюдата, които са се сервирали някога в Замъка, да речем, в епохата на прекрасната императрица Елисавета, главата на австро-унгарската монархия. Вечерта офицерите ми се събират за вечеря в голямата столова. Всички сме изпълнени с радост и ентузиазъм, още повече, че последните новини от фронта са определено обнадеждаващи. И затова можем весело да отпразнуваме нашия успех: благодарение на нас в последния момент армията ни в Унгария е спасена от истинска катастрофа.

Будапеща, октомври 1944: Ото Скорцени излиза от двореца. Правителствената резиденция вече е под негов контрол - немски парашутисти охраняват входа.

Хората на Ференц Салаши от пронацистката партия „Кръстосани стрели“ се явяват, за да поемат сградата на правителството от парашутистите на Скорцени.

На следващата сутрин ми съобщават, че е пристигнал новият унгарски военен министър, негово превъзходителство Берегфи, който желае да изрази благодарност от името на новото унгарско правителство. Отговарям му, че съм щастлив, че съм съумял да постигна целта си след такава кратка борба и особено - да предотвратя всякаква повреда на чудесните сгради на двореца. Мисля с ужас какви непоправими разрушения щеше да предизвика 60-сантиметровата мортира, ако бяхме дали воля на този звяр Бах-Зелевски. Споразумяваме се също така, че погребението на загиналите унгарци и немци ще е общо.

То ще бъде уредено с всички официални почести от унгарското правителство; и по този начин вероятно ще бъдат изтрети последните следи на възможна обида срещу нас.

Вечерта получавам заповед от Генералния щаб на Фюрера да изпратя регента на Унгария в Горна Бавария, в замъка Хир-шберг. Адмирал Хорти се смята гост на Фюрера, който му предоставя на разположение специален влак. Естествено, през целия път ще отговарям за сигурността на регента.

Ето, че завършва животът ми като господар на двореца.

На следващия ден генерал Пфефер-Вилденбрух ме представя много официално на адмирал Хорти. След няколко минути светски разговор тръгваме с кола за гарата. Улиците са пусти, редките минувачи изобщо не ни обръщат

внимание. Все пак пред гарата са се събрали малко хора, но рядко някой вдига ръка да махне за сбогом.

Тъжно заминаване за стареца, който толкова години е управлявал съдбата на Унгария!

Офанзива в Ардените

Някъде на 20 октомври 1944 година се върнах в Генералния щаб на Фюрера, който сега се намираше доста близо до фронта, понеже руснаците се бяха придвижили много навътре в Източна Прусия. Този път Адолф Хитлер ме прие насаме. Както винаги беше приветлив; дори ми се стори, че е по-свеж, отколкото при последната ни среща. След като съобщи, че ме е наградил със златен Рицарски кръст, Фюрерът ме помоли да разкажа подробно за ареста на младия Хорти и за нападението на Хълма. Когато се изправи след края на разказа ми, сметнах, че аудиенцията е приключена, но той ме задържа:

— Останете, Скорцени. Възлагам ви нова мисия - може би най-важната във вашия живот. Засега малцина знаят, че подготвяме изключително секретно голяма операция, в която ви предстои да изиграете една от главните роли. През декември немската армия ще започне голямо настъпление, чийто изход ще бъде решаващ за съдбата на нашата родина.

И Фюрерът започна подробно да ми излага стратегическия замисъл на последната значима операция на запад, която после историците щяха да нарекат офанзива в Ардените. През последните месеци немското командване беше принудено да се задоволява само с възпиране натиска на вражеските армии. Следваха поражение след поражение, налагаше се непрекъснато да се отстъпва, както на запад, така и на изток. Пък и съюзническата пропаганда считаше вече Германия за труп, чието погребение е само въпрос на време; ако човек слушаше речите по англо-американското радио, му се струваше, че съюзниците по своя воля могат да изберат деня на погребението.

— Те не виждат, че Германия се сражава за Европа, че се жертва заради Европа, за да затвори пътя на Азия към Запада - горчиво възкликваше Хитлер.

Според него нито английският, нито американският народ иска повече тази война. И следователно, ако „немският труп“ въстане и нанесе мощен удар на запад, тогава под натиска на общественото мнение в своите страни, разгневено, че са го заблуждавали, съюзниците могат да се окажат готови за примирие с „мъртвеца“, който се чувства доста сносно. И тогава ще можем да изпратим всичките си дивизии, всичките си армии на изток и за няколко месеца да приключим с тази ужасна заплаха, надвиснала над Европа. Нали Германия вече почти хиляда години я пази от азиатските орди и сега отново ще изпълни свещената си мисия.

Вече няколко седмици в Генералния щаб готвели голямото настъпление. Трябваше да се поеме инициативата, която засега изцяло принадлежеше на

съюзниците. Още по време на напредването на англо-американските войски от нормандските плажове към границите на райха Адолф Хитлер замислял мощно контранастъпление. Но критичното положение на всичките ни армии тогава не е позволявало замисълът да бъде осъществен.

И ето вече три седмици съюзниците не настъпваха повече. От една страна, комуникациите им невероятно се разтеглиха, а от друга - техниката на техните моторизирани армии се износи през четирите месеца непрекъснати боеве. Поради тези две причини нашият Западен фронт, изправен по едно време пред крах, отново се закрепил.

По думите на Фюрера, съюзниците са успели да осъществят десанта и да спечелят битките за Франция и Белгия главно благодарение на превъзходството си по въздуха. Но можем да се надяваме, че лошото време, което се очаква в края на годината, ще попречи на действията на англо-американската авиация. При това Луфтвафе може да извади две хиляди нови реактивни изстребители, държани в резерв за това настъпление.

Освен това блицнастъплението ще попречи за формирането на силна френска армия. В момента съюзниците разполагат някъде с около 70 съединения, а това е явно недостатъчно за фронт с дължина 700 километра. Следователно силната концентрация на немските войски трябва да позволи осъществяване на пробив в слабо защитено място, преди още съюзниците да укрепят своя фронт с нови френски дивизии.

— Седмици наред обсъждахме избора на такова място продължаваше Фюрерът. - Разгледахме един по един пет различни плана: настъпление в Холандия, започващо от района на Венло по посока западно от Антверпен; настъпление северно от Люксембург в посока първо на северозапад, а после на север, под държано от втори удар от района северно на Екс ла Шапел; операция с два лъча, единия от центъра на Люксембург, а втория от Мец, които да се срещнат в Лонгби; още една, също с две колони, излизаци съответно от Мец и Бакара, за да се слоят в Нанси, и най-сетне операция „Елзас“ от два лъча - един от Епинал, а другия от Монбелиар със съединяване в района на Везул.

След като дълго претегляхме всички „за“ и „против“ плановете, се отказахме от последните три. Операция „Холандия“ ни се вижда интересна, но крие голям риск. Най-сетне решихме да изработим план за настъпление, започващо северно от Люксембург и поддържано с втори удар от Екс ла Шапел. Между другото това е районът, където успяхме да направим пробив по време на първата френска кампания през 1940 година.

Една от най-важните задачи в рамките на това настъпление възлагаме на вас и поверените ви части. Като член отряд трябва да завземете един или няколко моста на река Мьоза¹⁵, между Лиеж и Намюр. Ще осъществите мисията с хитрост: вашите хора ще бъдат облечени с американска и английска униформа. При няколко диверсионни рейда противникът успя по такъв начин да ни нанесе значителни загуби. Например преди няколко дни при превземането на Екс ла Шапел в нашите редици успя да се промъкне американски отряд, облечен с немска униформа. Малки групи, преоблечени по този начин, ще могат да дават лъжливи заповеди във вражеския тил, да смущават връзките и изобщо да всяват объркване в съюзническия строй. Приготовленията трябва да приключат до първи декември. Подробностите ще обсъдите с генерал Йодл.

Знам, че срокът е ужасно кратък, но разчитам да направите невъзможното. Разбира се, когато вашите войници тръгнат на бой, вие също ще бъдете на фронта. Обаче ви забранявам да навлизате в противниковата територия: не можем да си позволим да ви изгубим.

След няколко часа ме прие генерал Йодл и на щабната карта ми обясни някои подробности от операцията. Настъплението трябваше да започне от района между Екс ла Шапел и Люксембург в посока Антверпен и по този начин да отрежем Втора британска армия и американските части, водещи боеве в района на Екс. В същото време Главното командване предвиждаше да създаде линия за прикриване откъм юг (Люксембург-Намюр-Лувен) и друга към север (Юпен-Лиеж-Лонжерен-Хаселт и до канала Алберт).

При най-добри условия някъде за около седем дни войските ще стигнат до Антверпен. Окончателната цел на операцията е да бъдат унищожени вражеските войски северно от линията Антверпен-Брюксел, а също така в района на Бастон.

Всички части, участващи в настъплението, получават името група армии „В“ и командването се поверява на генерал Модел. Тази група армии включва Шеста танкова (командващ генералът от СС Дитрих), Пета танкова (генерал Хасо фон Мантойфел) и Седма армия, разположени в такъв ред от север на юг. След кратка, но яростна артилерийска подготовка (веднага се сетих за шестте хиляди оръдия, за които ми говореше Фюрерът) армиите трябва да извършат пробив на няколко места, избрани по тактически съображения.

— Вие, Скорцени, ще влезете в бой в района на Шеста танкова армия. Ето разработката, която особено ще ви интересува: тя показва очакваното положение - поне така се надявам - двайсет и четири часа след началото на настъплението.

¹⁵ Френското име на р. Маас. - бел. ред.

Видях на картата, която Йодл разтвори пред мен, че Главното командване разчита дотогава да атакуваме по линията Юпен-Вервие-Лиеж, а в центъра се надява по това време да сме овладели два плацдарма на другия бряг на Мьоза. Същевременно предвиждаше, че съюзническите резерви ще започнат яростни атаки срещу северния ни фланг.

Преди да ме освободи, генерал Йодл поиска в най-кратък срок да му представя списъка на личния състав и техниката, които ще ми бъдат необходими. Съобщи ми също, че Генералният щаб ще изпрати във всички части заповед да ми предоставят офицери и войници, говорещи английски. След време заповедта стана най-великолепният образец за пробив в секретността на предстоящите действия - грешка, допусната от висшите щабни началници.

След няколко дни получих копие от заповедта. Когато я прочетох, за малко да припадна. Този шедьовър, подписан от един от най-големите лъвове в Генералния щаб, с гриф „Секретно“ съдържаше приблизително такива пасаж:

„До всички части на вермахта: да се обявят до... октомври 1944 година всички офицери и войници, говорещи английски, готови доброволно да изпълнят специална задача... Да се изпратят във Фридентал, край Берлин, за включване в диверсионния отряд на оберщурмбанфюрер Скорцени.“

Изпаднах в истинска ярост. Безспорно съюзническите тайни служби ще надушат този план. След войната научих, че за по-малко от седмица текстът вече бил в ръцете на американците. Така и не разбрах защо те не бяха си направили изводи от него и не предприеха тогава мерки за сигурност.

Според мен по този начин операцията бе обречена на неуспех още преди да се роди. Веднага изпратих решителен протест в Генералния щаб и с парламентарни изрази предложих да отменят задачата ми. Естествено, рапортът ми се е придвижвал по йерархията, от един началник към друг. И ето че ми отговори генералът от СС Фегелайн, сроден между другото с Хитлер: случилото се е невероятно и необяснимо, но това е още една причина, за да не го докладваме на Фюрера. Следователно задачата не е възможно да бъде отменена.

Някъде по това време имах интересен разговор с полковник от щаба на генерал Винтер. Офицерът ми обясни юридическата страна на нещата. Според думите му малките диверсионни отряди рискуват, ако бъдат заловени, да се отнасят с тях като с шпиони и да ги осъдят по съответния начин. Колкото до основната част от моите подразделения, на човек, облечен с вражеска униформа, международното право забранява само да използва собственото си оръжие. Даде ми следния съвет: под вражеската униформа моите войници да облекат своята,

немската, а когато дойде моментът на истинското нападение, да съблекат английските и американските униформи. Естествено, аз се вслушах в препоръките му.

* * *

Сега вече можехме сериозно да се заемем с подготовката на нашата мисия. Според получените указания от моите части се сформираше 150-а танкова бригада. Естествено, основа на нашия план стана графикът, изработен от Главното командване за основното настъпление по часове. Според него нашите войски трябваше да пробият фронта още първото денонощие. През второто достигат Мьоза и трябва да я форсират. Предполагаше се, че към края на първото денонощие остатъците от съюзническите сили ще бъдат напълно разбити.

След като си изяснихме това, решихме, че за да можем да се подготвим поне горе-долу, ще се наложи да прибегнем до импровизация. Понеже офанзивата е определена за началото на декември, имаме на разположение само един месец и няколко дни - срокът явно не е достатъчен, за да сформираме и подготвим нова бойна част, особено за специална задача. Това е почти невъзможно, за което прекрасно си даваме сметка. Но щом вече съм обърнал внимание на Фюрера върху този факт, съвестта ми е чиста.

За да вземем под внимание всички непредвидени обстоятелства, определяме трите главни цели: мостовете, пресичащи Мьоза и Анжис, Аме и Юи. Следователно сякаш разрязваме оперативната зона на Шеста армия на три ивици, които ще се стесняват и всяка ще се смали до една точка върху някой от мостовете. По този план формираме три отряда, на които даваме поетичните имена X, Y и Z.

Смята се, че сме танкова бригада, но всъщност това пищно име е просто блъф. Много скоро ще го разберем. Тъкмо изпратихме първата заявка за оборудване в техническата служба, и оттам ни отговориха, че едва ли ще могат да ни отделят трофейни танкове за цял полк.

Може да стигнат за един батальон, но трябва да се провери... Началото е никакво!

И въпреки това исканията ни са толкова скромни, колкото е възможно. Отказахме се от спомагателните служби, за да спестим от личния състав, и според моите предложения нашата бригада ще се състои от следните подразделения:

2 танкови роти, всяка с по 10 танка; 3 разузнавателни роти, всяка от които ще разполага с десет бронирани автомобили; 3 батальона моторизирана пехота; 1 рота лека ПВО;

2 роти „изтребители на танкове“; 1 минометно отделение; 1 свързочна рота; 1 щаб, много скромнен за бригадата; 3 батальонни щаба, също в съкратен състав; 1 рота за управление.

Общо - около 3 300 човека.

Но има още безкрайни списъци, включващи въоръжение, боеприпаси, транспортни средства, униформа, снаряжение. Вече започва да ни плаши мисълта, че ще се наложи да намерим всичко това за няколко седмици. Защото като се започне от тежкия танк и се свърши с военната униформа, всичко трябва да се взема от трофеите, пленени от противника. А запасите ни от съюзническа материална част не могат да бъдат значителни. През последните месеци нашите армии не правеха нищо друго, освен да отстъпват, без да имат възможност да предприемат широкомащабна настъпателна операция, която да ни даде възможност да пленим достатъчно трофеи.

Когато на 26 октомври представям на генерал Йодл плана за формиране на нашата „танкова бригада“ заедно със списъка на исканото оборудване, още веднъж привличам вниманието му върху факта, че поради недостиг на време сме принудени да импровизираме. При това му заявявам, че според мен нашата операция (тя е с кодовото название „Грайф“¹⁶) ще е успешна само, ако бъде проведена през нощта веднага след началото на настъплението, за да може напълно да се използва ефектът на изненада и объркването на противника. За целта е необходимо първата вечер дивизиите от първи ешелон да излязат на всички предвидени рубежи, тоест в интересувания ни участък от фронта да минат гребена на малкия планински масив, наричан Високия Фен; в противен случай ще бъде принуден да се откаже от изпълнението на поставената ми задача. При това искам въздушни снимки на Труа Пон, който моите хора трябва да завземат.

Лесно получавам одобрение на моя проект за формиране на бригада заедно с обещанието, че Генералният щаб ще подкрепи всичките ми искания, свързани с материалната част. Веднага използвам случая да поискам „назаем“ трима опитни батальонни командири, а също към доброволците да ми дадат допълнително и още няколко подобни части от вермахта, които да послужат за основа за моята спешно създавана бригада. И тогава ми изпращат трима много способни подполковници, а малко по-късно - два батальона парашутисти от

¹⁶ Грифон. - бел. прев.

Луфтвафе, две танкови роти от вермахта и свързочна рота. Двете роти на моите „специални части“ и моят батальон с парашутисти ще попълнят тези части.

Остава да реша проблема с доброволците, „говорещи английски“. Когато във Фридентал пристигат първите сто доброволци някъде седмица след разпространението на прочутата „секретна заповед“ - меко казано, - ме обзема ужасна досада. Искане ми се да пратя всичко по дяволите. „Преподавателите“ се опитват да разпределят доброволците в три категории според равнището на знанията им по английски. И категорията j 1, включваща войници, които говорят бегло и без акцент английски или още по-добре американски диалект, никак не иска да се увеличава. Трябват ни стотици от тази категория, а едва намираме един или двама на ден, които да включим в нея.

Трябва да си призная, че и аз не съм много добре с английския. Колко жалко, че в училище избирах именно часовете по английски, за да правя шуротии! Но сега се опитвам да наваксам пропуснатото и се уча да вмъквам от време на време някоя хубава засукана фраза. И ето веднъж се запознавам с млад офицер-летец, който иска да бъде включен в категорията j 1. Напълно естествено му задавам въпроса:

— *Give me your story about your last duty, please* (Моля, разкажете ми за последната си служба).

Горкото момче се смущава, колебае се, а след това кара направо:

— *Yes. Heir Oberstleutnant, I "become" my last order before five months...* Следват нови колебания и той припряно добавя на немски: - Ако разрешите, ще ви обясня това на родния си език...

Браво! И ще трябва да се задоволявам с такива! Не можеш да ругаеш доброволец, който явно гори от ентузиазъм. Но е ясно, че с такива подвизи не можеш измами нито един американец, дори и глух!

Когато минаха двете седмици и подборът на доброволци завърши, резултатът се оказа ужасен: в първата категория се събраха всичко на всичко десетина души, предимно бивши моряци, каквито впрочем са и повечето от втората категория. Втората група, съставена от хора, които горе-долу говорят английски, е около 30—40 души. Третата категория (войници, които могат да „се обяснят“ на английски) вече е по-многобройна - примерно 150 човека. Категорията j 4 се състои от младежи, които не са забравили напълно онова, на което са ги учили в училище - те са около двеста. А останалите могат само да кажат „да“ и „не“. Затова съм принуден да създавам бригада от глухоними, защото като зачислих 120 най-добри „лингвисти“ в ротата за управление,

контингентът ми свърши. С две думи, ще ни се наложи да се присъединим към обърналите го на бягство американски колони, без да си отваряме устата, сякаш глобалната катастрофа ни е лишила от дар слово. За да можем поне малко да поправим плачевната ситуация, изпращаме хора от втората категория в школата за преводачи и в лагера на американските военнопленници. Но понеже „курсовете“ траят само една седмица, ползата от тях е минимална.

На основната част от моите войници - хората, които не разбират думичка на английски, набиваме в главата няколко яки джи-ай псувни заедно със значенията на „Yes“, „No“ и „О.К.“. Допълнително към това цял ден им повтаряме основните команди, използвани в американската армия. Това е всичко, с което можем да замаскираме нашата бригада от гледна точка на лингвистиката.

Но това все още е нищо. Положението с екипировката ни е още по-катастрофално. Много скоро разбираме, че никога няма да получим достатъчно американски танкове. Накрая в деня на настъплението ставаме щастливи притежатели на два танка „Шерман“. Да, само два танка, единият от които на това отгоре щеше да откаже още при първите няколко километра.

За да компенсира недостигащите американски танкове, инспекцията на танковите войски ни отделя дванайсет немски „Пантери“. Маскираме ги както можем, монтираме около оръдията и купола железни листове, та поне силуетът да напомня на „Шерман“. Резултатът е абсолютно незадоволителен: нашите танкове няма да заблудят никого, с изключение може би на съвсем младите новобранци, и то само отдалеч и по здрач.

Но, затова пък ни изпращат десет американски и английски бронирани автомобили. Чудим се как да използваме английските - и това е неразрешим проблем, понеже ще се сражаваме в район, който държат американците. В края на краищата самите английски автомобили ни освобождават от тази грижа - още при първите изпитания се чупят безнадеждно. Остават ни четири американски коли и това ни принуждава да довършим въоръжението с германски бронирани автомобили.

Техническите служби ни изпращат още около трийсет „джипа“. Убеден съм, че нашите войски на Западния фронт разполагат със значително количество от тези коли. За съжаление „собствениците“ им изпитват непреодолимо отвращение към мисълта да се разделят с тях. Затова просто игнорират заповедта да предадат колите. В края на краищата се утешаваме с мисълта, че ще съумеем да си намерим такива на фронта в деня на настъплението. Това е същата неясна и измамна надежда, която повлия и върху решението на Главното ни командване при разработката на настъплението: горе сметнаха, че противникът

ще бъде принуден да изостави огромни запаси бензин. Опасна илюзия, която се оказва фатална!

Колкото до камионите: дават ни петнайсет американски и германски „форда“, които ние заповядваме да бъдат пребоядисани в зелен цвят. Но с въоръжението нещата са съвсем зле. Разполагаме точно с петдесет процента от необходимите ни американски карабини плюс няколко противотанкови оръдия и базуки, за които обаче нямаме боеприпаси. Все пак веднъж получаваме няколко вагона американски боеприпаси, но на следващия ден те се взривяват. Така че всички части, с изключение на ротата за управление, получават немско оръжие.

Но това все още е цвете пред онова, което започна, когато опряхме до униформите. А това е най-важният момент, задължителното условие, понеже униформа, която не е по устав, веднага ще привлече вниманието на военната полиция. Един ден ни изпращат огромно количество дрехи, направо цяла планина, но уви - това са английски униформи. След това ни карат вагон шинели, а те изобщо не ни интересуват, защото американските войници носят изключително полеви куртки. Най-накрая все пак получаваме нужните куртки, но ги краси тригълникът за военнопленник! Аз като командир на бригадата едва успявам да си намеря само един пуловер от американската армия. Пуловер и нищо повече! Най-сетне след дълги хитрувания все пак успяваме да облечем нашите хора горе-долу по подходящ начин и особено ротата за управление. Онова, което все пак не достига, ще си го набавяме по време на настъплението от складовете за дрехи, които бягащият противник реши да ни остави.

Докато се справяме с тези трудности, подполковник Хардик започна подготовката на хората. За да запазим секретността, нашият полигон беше обявен за забранена зона, където не пускаха дори пощенската служба. Естествено, из нашите части тръгнаха най-невероятни слухове за целите на тайнствените приготовления. Войниците знаят, че аз ще поема командването на бригадата, и затова очакват операция, подобна на освобождаването на Мусолини. Изобщо подполковник Хардик не може повече да сдържа всеобщото любопитство, независимо от все по-строгите мерки, които вземаме, за да пресечем зашеметяващите слухове. Много скоро хората толкова открито говорят за това, че той започва да се страхува за секретността на операцията ни. И тогава идва да ми съобщи за положението.

Докато изслушвах в моята стая във Фридентал невероятните басни, които разпространяват хората ми, усещах как ми настръхва косата. Не им липсва фантазия! Едни знаят от сигурен източник, че бригадата ни ще мине из цяла Франция, за да освободи гарнизон, обсаден в Брест. Други твърдят, че предстои да разкъсаме обсадата на защитниците на Лориан. Със собствените си очи

видели плановете, които ще ни позволят да проникнем в крепостта. Има още десетина други версии и това не би трябвало да ни безпокои изобщо, ако не се налагаше да се страхуваме да не би съюзническото контраразузнаване да се заинтересува прекадено много от нашите приготовления. Как да пресечем епидемията от клюки? Най-лесният начин е и най-ефективен: отсега нататък няма да опровергаваме нито един от слуховете и ще се правим на ядосани, че нашите хора знаят толкова много. Мислим, че така ще объркаме съюзническите тайни служби.

Времето върви, при това страшно бързо и ние форсираме подготовката на хората. Главно тренираме няколко варианта на общата тема - овладяване на плацдарм. В малко по-различна област на подготовката се опитваме да освободим хората от скованата стойка, плод на немската военна школа с нейната прекадена и безполезна дисциплина. Най-накрая ги научаваме дори да жвакат дъвка и да си отварят цигарите като истински американци.

Във всеки случай ротата за управление се оказва единствената ни напълно дегазирана част. Затова решаваме, доколкото е възможно, да пазим хората в нея. Дори не сме в състояние предварително да им поставим точни задачи. Нашите указания трябва да дават на войника най-широки възможности за проявяване на инициатива. Като челни фронтови наблюдатели те ще бъдат безкрайно полезни на основната част от нашите армии. Също така трябва да се постараят да засилят объркването, което ще настане във вражеските редици, като разпространяват лъжливи съобщения, преувеличавайки началните успехи на германските дивизии, да променят местата на указателните табели, да дават фантастични заповеди, да прекъсват комуникационните линии и да унищожават запасите от муниции.

Веднъж, тъкмо бях завършил проверката на моите части, един от офицерите ме помоли да си поговорим насаме. Заяви ми с много загрижен вид:

— Господин полковник, сега вече знам целта на операцията, която готвим.

За миг ме озадачи. Нима Фьолкерзам или Хардик - единствените посветени в тайната - са проявили неволна несдържаност? Но офицерът, явно доволен от ефекта, който са направили първите му думи, продължаваше шепнешком:

— Бригадата ще се промъкне към Париж, за да арестува съюзническия щаб.

Това беше прекалено за мен; наложи се да се сдържам, за да не се разсмея. Задоволих се с едно „хм, хм“, което с нищо не ме ангажира. Това беше достатъчно, за да продължи с въодушевление:

— Като имам предвид, че познавам Париж като петте си пръста, си позволявам, господин полковник, да ви предложа помощта си. Разбира се, ще си държа езика зад зъбите.

Когато го попитах има ли някакви предложения, той ми изложи подробен план. Да се състави колона от военно-пленници-менте, придружавани от войници, които говорят съвършено английски, и тя да стигне до Париж. Дори може да вземе със себе си германски танкове под формата на трофеи, които уж ще бъдат представени на съюзническото Главно командване.

Трудно ми беше да спра словесния поток. Най-накрая го изпратих и го помолих да разработи плана си до най- малките подробности, след което пак да дойде при мен, но да си мълчи. Много по-късно разбрах, че не се е вслушал в последното ми указание. Така че съюзническото контраразузнаване доста седмици държа под наблюдение „Кафе дьо ла Пе“, което „имах непредпазливостта“ да спомена в нашия разговор.

* * *

Някъде в средата на ноември Главното командване промени датата на офанзивата, определена първоначално за 1 декември, после за 10-и, а след това за 16 декември. Подготовката на силите за главния удар не беше завършена, оборудването на дивизиите не беше пълно. По-късно тези последователни задръжки сочеха, че в битката трябва да бъдат хвърлени буквално последните резерви от хора и техника.

Същият извод се налагаше от всекидневните съвещания в щабквартирата на Фюрера, където ме викаха три пъти. И всеки път чувах, че еди си коя дивизия няма танкове, друга - оръдия, трета - камиони. Представях си колко горчиво съжалява генерал Гудериан, командващият Източния фронт, за всеки танк, за всеки батальон, които му вземат, за да ги прехвърлят на запад. Въобще сега нашите възможности напомняха чаршаф, прекалено малък за леглото, което трябва да се покрие с него. Когато искаш да покриеш краката, тоест запад, се налага да показваш главата, тоест изток.

Веднъж донесението на Луфтвафе показва, че дори върховният героизъм на нашите летци не може да компенсира численото превъзходство на противника. Внезапно чух да се произнесе цифра: „В Арденската офанзива ще участват 250 реактивни изстребителя.“ Не повярвах на ушите си. Нима само това е останало от двете хиляди, за които лично Фюрерът ми съобщи на 22 октомври? Но Хитлер дори не слушаше подобни съобщения. Явно вече се бе примирил с нашето поражение по въздуха.

В края на съвещанието Фюрерът още веднъж ми напомни заповедта си да не пресичам сам вражеските линии. Трябваше да се задоволя да управлявам отрядите си по радиото. Тази забрана, изказана с безусловен тон, ме огорчи ужасно, защото мислех, че Фюрерът няма да си я спомни повече. Нима ще ми се наложи да остана в тила, когато другарите ми поведат безнадеждната битка? Това ми се случваше за първи път! Вътрешно реших да съобщя заповедта на моите командири на батальони - което нямаше да ми е много приятно, - като все пак добавя, че ще се присъединя към тях, ако положението стане критично. Нямах намерение да търкам креслата в щабните кабинети - ще си намеря място по-близо до фронта.

Така или иначе, изглежда, че приготовленията ни до този момент напълно бяха убягнали от наблюдението на съюзниците. Вражеският фронт оставаше спокоен и изобщо не получаваше подкрепления. Личеше, че американците се готвят за продължителна почивка. Не мислех, че ще и' се наслаждават дълго.

* * *

През нощта на 13 срещу 14 декември заемаме изходни позиции. На четиринайсети декември официално поемам командването на танковата бригада. В къщицката на лесничея давам последни указания на командирите на батальони. Преди всичко трябва да се поддържа постоянна връзка. После настоявам да не влизат в престрелки при никакви обстоятелства. И най-малкият изстрел може да провали цялата операция. Нашите групи трябва да се придвижват, да се придвижват и да не позволяват на никого да ги отклони от целта. На място ще видим как да завземем мостовете. В никакъв случай не можем да си позволим да бъдем въвлечени в истинско сражение: прекалено сме слаби за подобно нещо. Впрочем нашият замисъл е осъществим само при две условия: трябва да рухнат фронтовите линии на противника, а ние още първия ден да успеем да проникнем навътре във вражеския тил.

През нощта на 15 срещу 16 декември никой не спи. Смятаме да тръгнем на път няколко часа след началото на настъплението. Трите ми групи с радисти се разположиха в края на гората. Моите три отряда вече предадоха първите съобщения: заели са позиции зад танковите части. По мой сигнал ще облекат съюзническите униформи и през разкъсаните противникови линии ще нахлуят навътре в тила му. Сега вече чакаме в почти непоносимо нервно напрежение. Бавно, много бавно се загорява на 16 декември 1944 година.

Изведнъж едновременно се събуждат хиляди оръдия - изригва ураган от снаряди върху вражеските позиции. Скоро огнените талази се преместват напред, обсегът на стрелбата се увеличава, немската пехота се готви за атака. Нямам сили да стоя на едно място и тръгвам за щаба на нашия корпус.

Първите донесения постъпват някъде към седем часа. Не можем да ги наречем особено блестящи, но до края на деня има още много време. Ако се съди по всичко, огънят на нашата артилерия, макар и яростен, не отслабва американските позиции близо до Лосхайм. Врагът се съпротивлява с изключителна упоритост, нашето настъпление се задъхва. Чакаме и стискаме зъби. По обед ни съобщават за ожесточени боеве, известно придвижване напред, но това не е пробивът, на който сме разчитали.

Учудвам се защо още командването не пуска в ход танковете. Те са се придвижили няколко километра - точно колкото сме проникнали навътре - и сега вече пехотата заема изходни позиции. Моите бойни групи продължават да стоят след тях.

Малко по-късно моето радио съобщава за гибелта на подполковник Хардик. Капитан Фон Фьолкерзам поема командването на неговия батальон.

През целия ден на 16 декември Шеста танкова армия така и не успява да постигне решаващ успех. Скоро, следобед, всички разбират, че ако ще се опитваме да осъществим голям пробив, трябва да пуснем танковете в боя. Опитвам да се промъкна с автомобил в Лосхайм, за да разузная общата картина. По пътищата има невъобразими задръствания от най-различни коли. За да стигна до градчето, се налага през цялото време да слизам, да викам, да псувам, да блъскам, да давам заповеди на шофьорите на закъсалите камиони, така че в крайна сметка вървя пеша десет километра. Шумът от сражението ясно се чува в града. Парашутистите; тръгнали сутринта в атака, безуспешно се опитват да се придвижат в гората, която опасва града; обаче малко по-нататък, на юг, положението изглежда по-благоприятно. Вероятно в този район сме осъществили достатъчно сериозно придвижване.

В Лосхайм срещам част от моята рота за управление, тоест хората, които оставих на мое разположение. И сега ми се налага незабавно да взема крайно важно решение: по всичко изглежда, днес нашите войски няма да достигнат линиите, които трябваше да превземат в първото денонощие от настъплението. Според логиката трябваше просто да отменя операция „Трифон“, акцията, която е така важна за мен и която подготвихме с такъв труд. Никога не съм бил от хората, които лесно се отказват от замисленото. Но имам една надежда: ако тази нощ танковете атакуват, офанзивата може да е успешна. Така че ще почакам още 24 часа. Ако утре преминем гребена на Горни Фен, нашите армии ще имат реалната възможност да достигнат река Мьоза и докато моите части се придвижват, предварителното завземане на мостовете може да реши съдбата на сражението.

Съставям три групи от „най-лудите глави“ в ротата за управление, които ще се заемат с дезорганизацията на вражеските тилове. Давам заповед да намерят някъде по на юг възможност да се промъкнат зад съюзническите линии, за да изпълняват по възможност различни задачи. Моля ги най-напред да разузнаят трите шосета, по които ще дойдат трите ми отряда, ако всичко се развие добре.

След това се връщам в щаба на корпуса. Около полунощ танковете започват атаката. Първите вести за тяхното придвижване достигат до нас на разсъмване. Тръшвам се на матрака съвсем изтощен - не съм спал вече 36 часа - и моментално потъвам в дълбок сън.

Малко по-късно ме будят, за да ми съобщят за завръщането на първата група. Новините, които тя донесе, са интересни за Главното командване. Около пет сутринта щабът получава първото съобщение от танковите части: „Току-що при силна съпротива на противника завладяхме село Хонсфелд.“ Може би, мислим ние, настъплението най-сетне ще се раздвижи. След малко и другата танкова група, водеща боеве далече на юг, съобщава за значително придвижване напред.

Сутринта моят щаб трябва да се премести западно, в района на Мандерсфелд. Решавам да тръгна нататък с разузнавателна цел. Задръстванията по пътищата са още по-големи от вчера. Непрекъснатата колона от коли се придвижва на малки скокове: петдесет метра, сто метра, още петдесет. Не след дълго губя търпение, обръщам и се опитвам да мина по разбитите и едва проходимите пътища. Но тъкмо стигам до селото, и отново попадам в хаоса. Примирявам се, оставям колата и продължавам пътя си пеша. Благодарение на неизтощимото ми търпение понякога успявам да разчистя някоя купчина заседнали камиони.

Всеки път, когато виждам офицер, излегнат на меката седалка в колата си, му заповядвам да слезе и да се опита да регулира невероятното движение.

Огромно ремарке на Луфтвафе, закачило няколко коли на едно възвишение близо до Щаткил, е препречило целия път. Близо трийсет души се опитват да освободят платформата на колела, но безуспешно. Когато питам за товара й, научавам с изненада, че кара резервни части за „Фау-1“. Вероятно са ги изпратили толкова далеч напред с надеждата, че още през първия ден нашият фронт ще се придвижи значително на запад; сега вече заповедта няма смисъл, но някой глупак е забравил да я отмени.

Като виждам как проклетото ремарке изобщо не иска да заеме нормално положение, събирам всички хора от заседналите камиони. След малко стотици

ръце разтоварват платформата; после я преобръщаме и тя цопва в езерото, разположено до пътя. За петнайсет минути пътят е освободен.

Оберщурмбанфюрер Ото Скорцени по време на операция „Грайф“ в Ардените.

Вечерта в Мандерсфелд присъствам на истински военен съвет. Северната група наши танкове е съумяла да напредне, но с цената на жестоки боеве. Сега танковете водят сражение на подстъпите за Ставло, упорито защитаван от американците. Разбира се, новините от другите участъци са по-благоприятни, но засега далеч не и добри. Няма съмнение, че неочакваното настъпление изненада противника, но той се закрепва за местността, макар да се надявахме, че ще отстъпва без бой; изобщо не става дума за припряното бягство, което щеше да е достатъчно, за да може операция „Грифон“ да постигне сериозен успех. Сега дори не можем да помислим утре да сме на река Мьоза, няма голяма надежда да достигнем там и вдругиден. Силните вражески подкрепления вече решително встъпват в бой.

При тези условия съм принуден да се примиря и да се откажа от нашата операция: всяка импровизация ще бъде чисто безумие. Разбира се, вземам решението със свито сърце, но след дълъг размисъл виждам, че нямам право да постъпвам по друг начин. Съобщавам това в щаба на Шеста армия, който дава съгласието си. От друга страна, предупреждавам бойните си отряди и им нареждам да останат на място и да чакат указанията ми. Най-сетне поставям бригадата си на разположение на Първи танков корпус на СС - щом сме тук, по-

добре да дадем своя принос - и моля да ни поставят бойна задача, отговаряща на възможностите ни.

При това от 18 декември рязко спира придвижването на групата, в която влизаме и ние. В Труа Пон, който групата ни превзема в 11 часа сутринта, мостовете са взривени. Следобед частите ни завземат също Ла Глез и Стомон. Но вече във всички съобщения, идващи от предната линия, се искат боеприпаси и гориво. Ударните групи ще останат на място, докато няма от едното и от другото. Въпреки нашите усилия изпратените в помощ камиони не достигат до ударните групи. Сега вече не си струва да се мисли за придвижване напред.

На другия ден изниква нова грижа. Оказва се, че почти целият северен фланг на клина, образуван от нашето настъпление, е открит. Там е Малмеди, важно пътно кръстовище, и именно през него врагът може да прехвърли подкрепления на юг и да се опита да ни отреже от изходните линии. Питат ме дали не искам да запуща тази дупка, като атакувам града; когато Малмеди падне в наши ръце, вече можем да не се страхуваме от вражески удар.

Естествено, давам съгласието си и нареждам на трите бойни отряда през деня на 20 декември да се съберат край село Енгелсдорф. Там се представям в щаба на Първа танкова дивизия от СС и искам да разбере дали е възможно да атакуваме незабавно.

Понеже не разполагаме с нито едно артилерийско оръдие, решаваме веднага на разсъмване на 21 декември да нападнем от двете страни Малмеди. Нашата цел ще бъде веригата хълмове северно от града, където ще се окопаем, за да отразим възможните контраатаки. В момента две отделения по девет човека всяко - според мен твърде несигурно прикритие, защитават двете шосета, които водят към градчето от север.

На двайсети декември разузнавателният отряд, изпратен от мен в Малмеди, съобщава, че вероятно градът се защитава от съвсем незначителни сили на противника. Командирът на отряда, стар капитан от военноморския флот, ми докладва с откровеност, която е, колкото похвална, толкова и озадачаваща. Изобщо нямал намерение да минава линията на фронта, но... се заблудил. Внезапно, когато най-малко очаквал, се озовал направо в предградията на градчето. Няколко минути го попитали дали ще дойдат немците. Като разбрал, че е попаднал в Малмеди, все още завладян от американците, той обърнал и побързал да се върне в Енгелсдорф.

— Изобщо извадихме дяволски късмет - заключава той и се опитва да се усмихне.

От това приключение правя извод, че градът почти не е защитен. Може да успеем да го превземем дори без артилерийска подготовка. Във всеки случай останали са ми десет танка - всички останали се повредиха.

В това време получавам известия от групите, изпратени зад фронтовата линия, за да дезорганизират вражеските тилове. От девет групи, получили подобна заповед, само шест или най-много осем са съумели наистина да пресекат огневата линия. Дори днес не мога да назова точната цифра. Но добре разбирам, че мнозина от тези млади войници се побояха да признаят, че храбростта им е изневерила, когато се е наложило да се промъкват през бойните части на противника. От друга страна, знам, че два от отрядите са били пленени. По-късно четири други ми представиха такива ясни и точни донесения, че не мога да ги подлагам на съмнение. Бих искал заради едното любопитство да преразкажа накратко някои от тези епизоди.

Още в първия ден на настъплението една от моите групи успяла да премине през разкъсаните съюзнически линии и да се придвижи до град Юи, който се намира недалеч от бреговете на Мьоза. Спокойно се разположили там, където се пресичат пътищата, за да наблюдават движението на вражеските войски. Командирът на групата, говорещ малко английски, стигнал в смелостта си дори дотам, че се разхождал из околностите, за да се „запознае със ситуацията“.

След няколко часа групата видяла, че пристига танков полк и командирът му попитал за пътя. Без да му мигне окото, нашият командир му дал абсолютно лъжлив отговор. По-точно казал, че тези „немски свини“ току-що са отрязали няколко шосета. Лично той получил заповед да заобиколят отдалеч с колоната си. Американските танкисти наистина тръгнали по пътя, който им посочил нашият човек, и били много радостни, че навреме са ги предупредили.

На връщане отрядът прерязал няколко телефонни линии и свалил табелките, поставени от американската интендантска служба. След двацет и четири часа се върнаха в нашия лагер с интересни наблюдения за суматохата, царяща зад фронтовата линия при американците в началото на настъплението.

Още един от малките отряди също преминал фронтовата линия и достигнал чак до река Мьоза. Според неговите наблюдения съюзниците нищо не били направили, за да защитят мостовете в този район. На връщане отрядът преградил три шосета, водещи към предния край, като окачили по дърветата цветни панделки, които в американската армия означават миниран път. Впоследствие видяхме, че съюзническите колони с подкрепление наистина избягваха тези пътища и предпочитаха доста да ги заобикалят.

Третата група беше намерила склад с боеприпаси. Нашите хора се скрили и изчакали да се стъмни, а после взривили склада. Малко по-късно открили телефонен кабелен колектор, който прерязали на три места.

Но най-интересна е историята с друг един отряд, който още на 16 декември внезапно се оказал пред американските позиции. Две роти джи-ай се разположили там уж за дълга обсада, изградили барикади и поставили картечниците. Изглежда, нашите хора здравата са се изплашили, особено, когато един американски офицер ги попитал дали знаят последните новини от фронта.

Командирът на отряда, облечен с прекрасна униформа на американски сержант, се овладял и разказал на капитана-янки твърде забавна история. Американците, изглежда, си обяснили уплахата по лицата на нашите войници с последния сблъсък с „проклетите немци“. Защото, по думите на командира на отряда, немците били заобиколили позицията, както отдясно, така и отляво, така всъщност тя била обкръжена. Поразен, американският капитан незабавно дал заповед за отстъпление.

Изобщо успехът на тези отряди далеч надхвърли моите надежди, като се имат предвид обстоятелствата. Впрочем след няколко дни американското радио в Кале говореше за разкрита огромна шпионска мрежа и диверсии в тила на съюзниците - и тази мрежа била подчинена на полковник Скорцени, „похитителя“ на Мусолини. Американците дори съобщиха, че са хванали над 250 души от моята бригада - цифрата е явно преувеличена. По-късно щях да науча, че съюзническото контраразузнаване, обзето от ентусиазъм, дори арестувало истински невинни американски войници и офицери.

Могат да се съберат цял том забавни истории, които след войната ми разказваха някои американски офицери. Например капитан Х. открил в едно френско градче сандъчето на немски офицер, от което взел чифт ботуши. Понеже съвсем случайно му станали, той ги носел до ден днешен. Но военната полиция, тръгнала да лови шпиони, открила това и направила извод, че без съмнение капитан Х. трябва да е немски шпионин. Вследствие на това арестували нещастника и малко го понатупали. Той ме убеждаваше, че никога няма да забрави седмицата, която прекарал в твърде неудобния военен затвор.

А пък двама млади лейтенанти от САЩ, пристигнали във Франция през декември 1944 година, веднъж били поканени при един командир на част, вече свикнала със суровите фронтови условия. Любезни и вежливи, двамата млади офицери, естествено, сметнали, че трябва по някакъв начин да изразят възхищението си от храната, която се състояла само от консерви. Похвалата плюс чистата и новичка униформа без петна веднага предизвикали толкова огромно подозрение, че спешно била извикана военната полиция, която ги измъкнала от

столовете и ги придружила до ареста. Защото ветераните, изпитващи невероятно отвращение към консервите, изобщо не можели да повярват, че един истински американец ще намери похвални думи за такова гадно нещо.

И това не е всичко. Американското контраразузнаване сметнало за необходимо да предприеме изключителни предпазни мерки за безопасността на съюзническото върховно командване, мислейки, че съм способен на най-страшни злодеяния и най-дръзки замисли. Така например генерал Айзенхауер се оказал заточен за няколко дни в собствената си щабквартира. Наложило се да бъде настанен в къщичка, пазена от няколко кордона военна полиция. Скоро това безкрайно омръзнало на генерала и той се опитвал по всякакъв начин да се отърве от надзора. Контраразузнаването дори успяло да намери двойник на генерала.

Това се оказал щабен офицер, чието сходство с Айзенхауер било наистина поразително. Фалшивият главнокомандващ, облечен с генералска униформа, трябвало всеки ден да се качва в колата на командира си и да пътува за Париж, за да привлече върху себе си вниманието на „немските шпиони“.

По същия начин през цялата Арденска офанзива маршал Монтгомъри рискувал военната полиция да го арестува и да започне да го разпитва. Защото някакъв мил фантазьор пуснал слух, че един от членовете на „бандата на Скорцени“ се занимава с шпионаж, преоблечен с униформа на британски фелдмаршал. Затова военната полиция изучавала щателно външния вид и поведението на всеки британски генерал, придвижващ се из Белгия.

* * *

След това малко отклонение, нека се върнем, с ваше позволение, в Малмеди. Следобед на 20 декември в Енгелсдорф пристигнаха два от моите отряди. Третият се намираше прекадено далече и не можа да пристигне навреме. Определено не бяхме прекадено многобройни и не си пречехме взаимно.

Реших да нанеса удара на разсъмване на 21 декември. Първият отряд ще тръгне в атака от югоизток, а вторият, под командването на Фьолкерзам, от югозапад. Трябва да се опитат да пробият първите отбранителни линии на противника и да се придвижат до центъра на града. Ако се натъкнат на силна съпротива, ще оставят част от хората пред американските позиции и с основните сили ще се опитат да заемат хълма северно от Малмеди.

Точно в пет часа колоните тръгнаха в атака. След няколко минути яростната канонада спря първия отряд и той излезе от боя, като отстъпи на изходни позиции. А относно втората колона много скоро се питах какво ли може да се е

случило с нея. Повече от час нямаше никакви вести от тях. Едва дочаках разсъмването, и тръгнах пеша към огневата линия. От височината на хълма пред очите ми се разкри прекрасен изглед към огромната крива, която описва пътят западно от Малмеди; самият град беше скрит в гънките на местността. И ето че разпознах с далекогледа на тази отсечка от пътя шестте наши танка „Пантера“, които водеха безпощадна - и безнадеждна - битка с явно превъзхождащите ги танкови сили на противника. По дяволите!

Именно тези „Пантери“ трябваше да прикриват левия фланг на атаката ни!

По всяка вероятност Фьолкерзам, буен и упорит, все още не се е отказал от мисълта да завладее града.

Но много скоро първите войници се връщат на нашите позиции. Съобщават ми, че са се натъкнали на солидни и добре защитени укрепления, които не е възможно да се превземат без артилерийска подкрепа. Танковете ни водят отчаян бой, за да могат поне да прикрият отстъплението. Прегрупирам хората си зад хълма, за да се подготвим да отразим евентуална контраатака на противника. Но все още не виждам Фьолкерзам.

Нашите бронирани автомобили вече докараха последните ранени. Безпокойството ми непрекъснато расте: нима в тази глупава ситуация съм изгубил близкия си приятел и верен помощник? Най-накрая се появява и той и започва да се изкачва по ливадата, която води към върха на хълма.

Забелязвам, че се опира тежко на ръката на нашия лекар. Когато стига до мен, сяда много предпазливо на влажната земя. Обяснява ми със слаба усмивка, че е удучен от шрапнел в най-месестата част на тялото.

Правим кратко съвещание, защитавани от няколко ба-зуки. Командирът на танковата група¹⁷, който се присъединява след малко към нас с накуцване - а ние го смятахме вече за загинал, - съобщава, че е съумял да се придвижи чак до позициите на американската артилерия и да разгроми една батарея. И само контраатаката на колона, превъзхождаща го двойно по численост, могла да го

¹⁷ * Скорцени избягва да спомене името на Йохен Пайпер, за да не му навреди допълнително. През 1951, когато книгата излиза за пръв път, Пайпер е затворен от американските власти и очаква да бъде изпълнена смъртната му присъда. Двамата (и още доста други) са съдени на американски военен трибунал през август 1947 в бившия концлагер Дахау. Скорцени е обвинен, че хората му използват американски униформи при операция „Грайф“, но е оправдан, след като американски офицери свидетелстват, че и техните диверсионни части са правили същото. Пайпер е обвинен и осъден на смърт за разстрела на 71 американски войници, пленени и избити от хората му край Малмеди. - бел. ред.

отблъсне до най-голямата извивка на пътя. Но докато се опитвал да се задържи на това открито място, изгубил танковете си до един.

Сега сме принудени да кротуваме, поне на първо време. Следобед вдигам отрядите си на гребена на хълмовете, където заемаме позиция на ужасно тънка линия, дълга 10 километра. В това време огънят на вражеската артилерия непрекъснато се усилива и сега село Енгелсдорф и околните пътища са подложени на истинска бомбардировка.

Привечер тръгвам за щаба на дивизията, за да представя рапорта си. Обяснявам на началник-щаба нашето положение и тръгвам за единствения хотел в малкото градче. Може би на трийсетина метра от входа чувам познато свирене и със скок се скривам под арката. След миг върху ремаркетото, което служи за кабинет на началника на щаба, се стоварва снаряд голям калибър. Но офицерът има щур късмет: когато го изваждаме изпод останките на фургона, се оказва, че не е получил нито една драскотина освен малко парче в гърба.

Понеже престоят в това място става все по-опасен за здравето, аз се мятам в колата си, която за късмет се оказва в безопасност зад хотела. Моят шофьор включва на скорост и потегля. Нощта е тъмна, нашите фарове, естествено, са грижливо замаскирани. Излизаме на шосето бавно, слепешката, стараем се да държим средата на пътя. Тъкмо пресичаме малък мост, и съвсем близо до нас падат три снаряда и се взривяват. Чувствам нещо като удар по челото, изскачам инстинктивно от откритата кола и се хвърлям напосоки в канавката. След миг върху колата ми, която е с изгасени фарове, връхлита някакъв камион, движещ се в противоположна посока. По лицето ми тече нещо топло, внимателно си опипвам бузата и носа: пръстите ми докосват над дясното око парче увиснало месо. Трепвам ужасен: без око ли съм останал? Сигурно нищо не може да бъде по-лошо. През целия си живот съм съжалявал слепите хора и съдбата им ми е изглеждала особено ужасна. Лекичко опипвам мястото под разкъсаната плът и дори не мисля за снарядите, които сега падат около мен като градушка. Слава Богу! Окоето е здраво!

Веднага се окопитвам. Шофьорът ми е невредим, колата е издържала на удара и дори е готова да продължи по-нататък. Успяваме да я обърнем - горкият капак - и след няколко минути отново сме в щаба на дивизията.

Ако се съди по слисаните лица на офицерите, видът ми е ужасен. Разглеждам си лицето в огледалото, с лявото око естествено. Много ясно, изобщо не изглеждам красавец. Но когато шофьорът открива върху десния ми крачол четири дупки, а аз намирам върху кожата си следи от два шрапнела, доброто ми настроение веднага се връща. Къде ще се намери друг такъв щастливец. Благодарение на водната чапша коняк и гулаша от походната кухня очакването на

лекаря се оказва достатъчно приятно занимание. За нещастие пушенето ме затруднява - кръвта попива веднага в цигарата и тя придобива странен вкус.

Най-сетне докторът се появява и решава незабавно да ме отведе в санитарната част. Честно казано, с радост ще напусна адската долина, защото току-виж наистина съм си оставил костите тука.

Лекарите искат да ме евакуират в тила, но аз желая час по-скоро да поема командването на моята част. Наистина положението е прекалено тежко, за да мога да си мисля за връщане в Германия. При това се чувствам почти наред, когато стоя прав. Хирургът повдига рамене, слага ми местна упойка, изважда от тялото ми няколко парчета и зашива раната. Стегнатата превръзка държи кожата на мястото ѝ. На следващия ден отново съм на поста си.

Там виждам, че всеки момент позициите ни могат да станат безнадеждни. Като че ли вражеската артилерия е получила болезнена привързаност към моето хилаво войнство. През деня един снаряд, летящ наравно със земята, превръща на трески едното място, особено благоприятно за самотни размишления; друг минава през вратата на обора и убива горката крава. Кой казва, че това не е късмет - вече си имаме прясно месо.

На следващата нощ ни събужда необикновен шум. Снаряди „Фау-1“, летящи към Лиеж, чертаят светещите си траектории над главите ни. Това ни примирява малко с Луфтвафе, което до този момент упорито си остава невидимо. Но когато след една или две нощи един от снарядите се врязва в хълма, разположен на около сто метра от нашия дом - и за щастие не се взривява, - вече не ни е до умиление. Кой ще ни гарантира, че следващият „Фау-1“ няма да предизвика големи разрушения? Може да е вярна клюката, че чуждестранните работници, заети в монтирането на навигационните устройства на „Фау-1“, все по-често повреждат преднамерено тези фини апарати.

На двайсет и трети декември тръгвам за Мейрод, за да вдигна скандал в щаба на Шеста танкова армия. Оборудването ни е плачевно, още повече, че не беше предназначено за такова продължително сражение. Понеже нямаме походни кухни, приготвянето на топла храна всеки път се оказва мъчителен проблем. Нямаме зимни дрехи и което е най- главното, нямаме артилерия. Пътешествието ми се оказва богато на перипетии. Времето отново е хубаво и небето чисто за авиацията, обаче не и за нашата, понеже тя изобщо не се вижда. Непрекъснато се налага да спираме и да скачаме в канавката. Понякога в старанието си да отминем опасното място караме направо през полето и нямаме време за канавката - просто лягаме по корем, забили нос в калта. По време на едно такова упражнение изведнъж започвам да треперя, да тракам със зъби и да

се потя... Изглежда, пристъпът на треска се дължи на раната ми: имам леко възпаление въпреки превръзката.

В някаква изоставена ферма лягам на селския креват, изгълтвам няколко таблетки и сърбам грог, в който има повече ром, отколкото чай. Моят шофьор и офицерът ординарец продължават без мен за Мейрод. Когато се връщат след няколко часа, вече толкова съм се възстановил, че мога да се върна „у дома“, тоест на моя команден пункт.

Най-сетне на двајсет и четвърти декември се появява тежката батарея, която чакаме от толкова време. Веднага показвам на командира и местата, които съм подготвил за него или по-точно - за оръдията, а след това му обяснявам по картата кои цели трябва да улучи. Той клати глава, прокашля се и ме слуша, без да каже нито една дума. Но когато го карам да сложи оръдията, отново придобива дар слово.

— Полковник - започва той, - трябва да ви заявя, че разполагам всичко на всичко с шестнайсет снаряда за всички оръдия и в момента не мога да разчитам на никакво снабдяване с боеприпаси.

Отначало онемявам, прекадено съм смаян, за да мога да произнеса поне една дума. Да плача ли, или да се смея? Ето я най-после артилерията, която очаквахме с такова нетърпение, пристига при нас навръх Коледа, почти като подарък, но сега пък нямаме боеприпаси. Ясно е, че командирът на батареята нищо не може да направи по въпроса, гой също е притеснен, но разговорът ми по телефона с щаба на Шеста армия преминава на високи тонове. Моите изблици на гняв не водят до нищо. Така никога няма да получим боеприпаси.

Неведнъж си спомням последния разговор с Фюрера. Според него военностроителната организация „Тод“ била взела всички необходими мерки, за да осигури снабдяване с гориво и боеприпаси, без никакво забавяне, чак до предната линия, с газгенераторни камиони. За целта „Тод“ смятала да нареди покрай пътя несметни количества дърва, за да зарежда камионите с тях. Но по време на всичките си пътувания из района нито веднъж не видях поне един от тези прословути газгенераторни камиони. За да ми обяснят нещо...

На 28 декември 1944 година ни сменя пехотна дивизия. На следващия ден се разполагаме във временни квартири източно от Сен Вит. Много скоро започва всеобщо отстъпление и неговите вълни ни отнасят обратно в Германия...

За мен, както и за цялата германска армия великата офанзива в Ардените се превърна в огромен разгром.

Краят

На тридесети януари заповед, подписана от Химлер, слага край на кариерата ми като командир на диверсионен отряд. Възлага ми се задачата с моите „специални части“ да овладее плацдарм на източния бряг на Одер, близо до град Шведт и да се задържим там на всяка цена, за да позволим да се подготви следващото настъпление, което ще започне от този плацдарм.

След невероятни сложности съумявам да събера достатъчно части, впрочем доста пъстри, за да заема твърдо определените позиции. Освен това успявам да привлека малко артилерия и да повдигна бойния дух на войниците. Това е разгром - сигурен, непоправим, неизбежен. За настъпление и дума не може да става. Като командир на дивизия напразно се опитвам с ограничени, но непрекъснати удари да попреча да се разгърнат бойните части на съветските армии, които се готвят да ни нанесат последен удар. Много скоро плацдармът се оказва само едно островче в бурния поток от милиони бежанци и хиляди бегълци с военна униформа. Но засега се държим, поне до 28 февруари, когато ме извикват в Берлин по заповед на Фюрера. Сбогувам се с болка в сърцето с моите „специални части“, които никога повече няма да видя.

През следващите месеци сригът на военната съпротива на Германия само нараства. Няма да се спирам тук на суматохата, падането на духа и ужасните сцени, които се наблюдават навсякъде, това са болезнени спомени, които изобщо не искам да разбутвам. На 10 април 1945 година се оказах в Австрия, в почти обкръжената Виена. Немското радио онази сутрин съобщава:

— Берлин ще си остане наш, Виена ще бъде освободена!

След няколко минути на площада в центъра на Берлин щеше да падне първият руски снаряд. Във Виена добре виждам, че всичко е изгубено. Моят роден град вече е окупиран от съветски войници, с изключение на няколко района, които по чудо все още се държат.

На тридесети април - този ден заминавам към Алпите с малък отряд - до нас достига новината за смъртта на Адолф Хитлер. Няма съмнение, това е краят.

На шести май адмирал Дьониц, глава на новото немско правителство, съобщава за прекратяването на военните действия. От тази дата нататък са забранени всякакви придвижвания на войски. Но аз вече съм взел решение да се укрия в Алпите, в района на Тауерн, заедно с войниците и офицерите, които са ми останали. Естествено, не съществува прословутият „Баварски редут“,

последна крепост на последните привърженици - между другото той никога не е съществувал освен на хартия.

И ето ни - Радл, Хунке, трима войници и аз, - разположили сме се в малка къщичка над Радщатската долина. Знаем, че това местенце току-що е завзето от американска част. Понеже предполагам, че американската тайна служба ме издирва, предупреждавам военните с писмо, че след няколко дни ще се предам. Сега ми се искаше да се насладя на дълбокия покой, който цари над тази местност. Не получавам отговор...

Е, не мога да стоя безкрайно в тази хижа! Отново изпращам писмо в американската част с молба да се съгласят на 15 май да ми предоставят кола, с която да отида в Залцбург. Възнамеряваме да се явим в щаба на американската дивизия, разквартирувана в града, и да се предадем в плен.

Пристигаме в Залцбург на 15 май следобед. Отначало никой не се интересува от нас. Понеже настояваме, ни откарват в съседното градче, където командирът на батальона се съгласява да се предадем в плен при него. Преводачът иска най-напред пистолета ми. После се налага да си обърна джобовете, обискират ме...

Сега вече войната наистина е приключила за нас. Смятам, че подобно на много други честно съм изпълнил дълга си. Моите хора водиха жестоки боеве по всички фронтове и всичко това, за да изпитат разгрома. Вече да става, каквото ще - аз съм само пленник.

Ото Скорцени кадрова справка 2

1945, 15 май - арестуван от американските военни власти край Залцбург и изпратен във военно- пленнически лагер в Дармщат.

1947, август - американският военен трибунал в лагера Дахау го съди като военнопредстъпник за диверсионната операция „Грайф“, но генерал-майор Уилям Донован, шефът на ОСС, вече се е заинтересувал от опита му и Скорцени е оправдан. Докато е в лагера, американското контраразузнаване го разследва във връзка с организацията О.Д.Е.С.С.А. (аббревиатура от немското (Organisation der Ehemaligen SS-Angehörigen). Известно време след това работи в архива на американските окупационни войски в Германия (пише отчети за операциите си).

Ото Скорцени във военнопленническият лагер в Дармщат.

1948, април - отново е арестуван от новите германски власти и вкаран в лагера Дармщат.

1948, 26 юли - Скорцени избягва от лагера с помощта на членове на О.Д.Е.С.С.А и американските спецслужби.

1949 - заминава за Аржентина, където ръководи спасителната мрежа, с чиято помощ през следващите години над 500 издирвани за военни престъпления членове на СС успяват да се укрият.

1950 - появява се във Франция и в Германия, където по това време подготвят издаване на спомените му.

1951, януари - името му е извадено от списъка на издирваните нацистки военнопръстъпници. Вече свободно пътува между Испания, където се е установил, и Германия.

1953, 14 декември - появява се в Кайро, където Гамал Абдел Насър, току-що свалил крал Фарук, го наема да помогне за създаването на египетската служба за сигурност и специалните части. Скорцени взема за помощник щандартенфюрер Йохан Демлинг и още няколко бивши есесовци. До 1958 в Египет работи група от 15 германски съветници под арабски имена, която помага за организирането на полицията и специалните части.

1959-1968 - прекарва много време в Ирландия, където купува фермата Мартинстаун. Предполага се, че е обучавал командоси на ИРА.

1970 - създава организацията „Паладин“ от бивши членове на френската ОАС.

1975, 5 юли - умира от рак в Мадрид.

20 години по-късно: в офиса си в Мадрид.

Приложения

Офицерски звания във вермахта и SS

Лейтенант	Унтершурмфюрер	
Оберлейтенант	Обершурмфюрер	
Капитан	Хауптшурмфюрер	
Майор	Щурмбанфюрер	
Подполковник	Оберщурмбанфюрер	
Полковник	Щандартенфюрер	
Бригаден генерал	Оберфюрер	
Генерал-майор	Бригадефюрер	
Генерал-лейтенант	Групенфюрер	
Генерал от рода войски	Обергрупенфюрер	
Генерал-полковник	Оберстгрупенфюрер	

Структурна организация на Абвера

Абвер-1 (А-1)

външно разузнаване, началник полк. Ханс Пикенброк

Подотдели

1-Н - разузнаване за сухопътните сили

1-L - разузнаване за Луфтвафе

1-M - разузнаване за флота

1-G - техническо подсигуряване на агентите

1 -L и 1 -I/Lw - разузнаване с технически средства, вкл. въздушни снимки на територията на чужди държави

1-Wi - промишлен шпионаж

1-i - радиовръзка с агентите

Абвер-2 (А-2)

диверсии в чужбина и във вражеския тил, началник полк. Ервин фон Вивр-монт-Лахузен

Подотдели

„Вест“ „Ост“ и „Зюд-ост“ лаборатория, диверсионна школа, морско подразделение и ескадрила TFS-200 за прехвърляне на агенти и командоси, дивизия „Бранденбург“

Абвер-3 (А-3)

контразузнаване във въоръжените сили и военната промишленост, началник подполк. Франц-Екарт фон Бентивени
